

शिवनाथ गाउँपालिका

सुदूरपश्चिम प्रदेश, बैतडी, नेपाल

आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४)

दीर्घकालिन सोच

“शिक्षा, स्वास्थ्य, आर्थिक ससक्तिकरण तथा पूर्वाधार

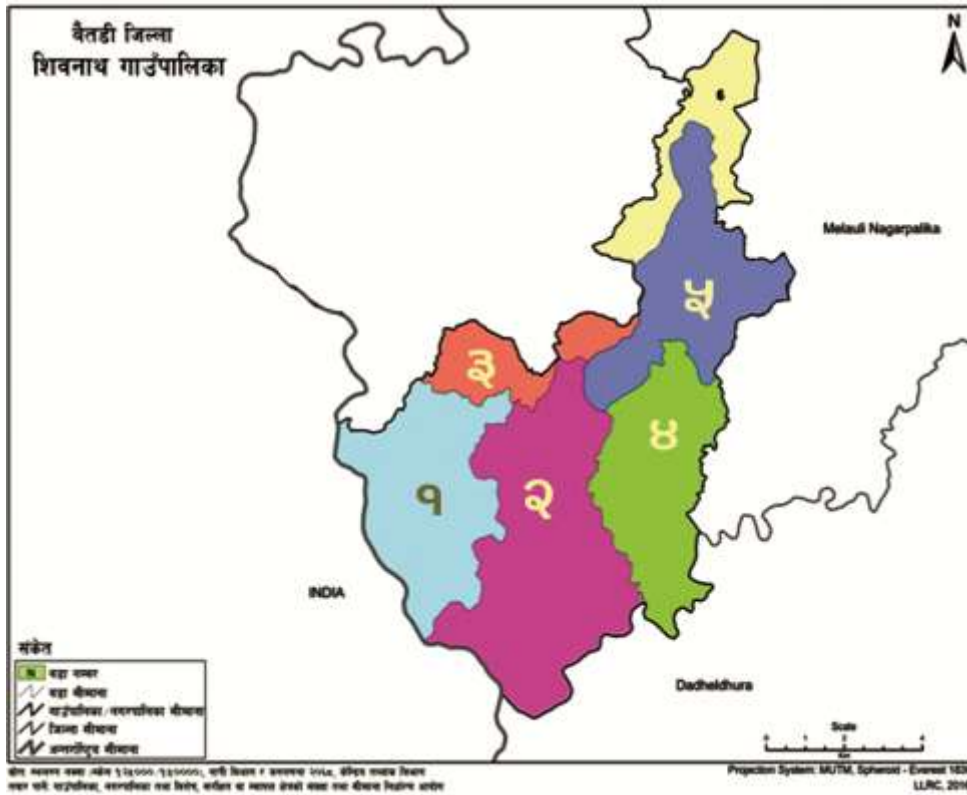
शिवनाथ गाउँपालिका बिकासको मूल आधार”

शिवनाथ गाउँपालिका

सुदूरपश्चिम प्रदेश, बैतडी, नेपाल

आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४)

अध्ययनकर्ता संस्था

युनिभर्सल सस्टेनेबल डेभलमेन्ट कन्सल्टेन्सी (USDC) प्रा. लि.

काठमाडौं

Email; sustainableconsultancy2018@gmail.com

शिवनाथ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय शिवनाथ, बैतडी

मन्तव्य

यस शिवनाथ गाउँपालिका बैतडीको योजनावद्ध विकासका लागि, आवधिक योजनाको खाँचो खडकिरहेको बेला यस गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारी, विषयगत कार्यालयका प्रमुख तथा कर्मचारी, विकास निर्माणसंग सम्बन्धित संघसंस्था, स्थानीय सहभागी एवं परामर्शदाता संस्थाका अनुभवी विज्ञहरुको प्रयासवाट यो पाँच वर्षीय आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४) तर्जुमा भएको पाउँदा म हर्षविभोर भएको छु। अतः यस योजना तर्जुमा कार्यमा अहोरात्र खटिनु भएका सम्पूर्ण महानुभावहरुप्रति सधन्यवाद आभार व्यक्त गर्दछु। यस गाउँपालिकाको यो पहिलो पञ्च वर्षीय आवधिक योजना भएको हुँदा यस गाउँपालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका प्राथमिकताका क्षेत्रहरुको पहिचान गरी यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्य र लक्ष्यलाई छिटो छरितो तरिकाले हासिल गर्न कटिवद्ध रहन प्रतिवद्ध भएका छौं।

आवधिक योजना निर्माण गर्न आर्थिक सहयोग जुटई सहयोग गरि दिनु भएकोमा श्री प्रादेशिक सुसाशान केन्द्र, सुदुर पस्चिम प्रदेश, पुन्ना, डोटि प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं। विशेष गरी, प्रादेशिक सुसाशान केन्द्रका कार्यकारि निर्देशक श्री पदम राज जोशी, स्थानीय शासन विज्ञ श्री गोविन्द रोकाया तथा लेखापाल श्री खगेन्द्र खगेन्द्र बिके धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ। त्यसैगरि **USDC** परामर्शदाता संस्थाले यथार्थ परक आवधिक योजना तर्जुमा गर्न पालिकालाई दिएको सहयोग सार्थक छ।

यस गाउँपालिकाको सर्वाङ्गण विकासको लागि गाउँपालिकाका सबै वासिन्दा, सरकारी/ गैरसरकारी/ निजी र सहकारी क्षेत्रसंग आवद्ध पदाधिकारी, कर्मचारी, शिक्षक, समाजसेवी, नागरिक समाज, वुद्धिजीवि, पत्रकार, राजनैतिककर्मी एवं निर्वाचित पदाधिकारीहरुको संयुक्त प्रयास अपरिहार्य हुने यथार्थ स्मरण गराउँदै यहाँहरु सबै समक्ष यस योजनालाई सफल तुल्याउन आ-आफ्नो तर्फबाट महत्वपूर्ण योगदान सक्रियरूपमा प्रदान गर्न सादर आह्वान गर्दछु।

कर्ण सिंह साँउद

अध्यक्ष

मिति: २०७८।०३।१६

शिवनाथ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय शिवनाथ, बैतडी

धन्यवाद ज्ञापन

शिवनाथ गाउँपालिका बैतडीको योजनावद्ध विकासका लागि आवधिक योजनाको आवश्यकता रहेको यथार्थ हो । आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने निर्णय गरे अनुरूप गाउँपालिका अध्यक्ष, सम्पूर्ण वडा अध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विषयगत कार्यालयका प्रमुख, सम्पूर्ण कर्मचारी, विकास निर्माणसंग सम्बन्धित संघसंस्था, स्थानीय गैरसरकारी संस्था एवं परामर्शदाता संस्थाको प्रयासवाट यो आवधिक योजना तयार भएको पाउँदा म हृदयदेखी नै म खुसी छु ।

आवधिक योजना निर्माण गर्न आर्थिक सहयोग जुटई सहयोग गरि दिनु भयेकोमा श्री प्रादेशिक सुसाशन केन्द्र, सुदुर पस्चिम प्रदेश, पुन्ना, डोटि प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । साथै, परामर्शदाता संस्था **USDC** का विज्ञहरुलाई यस उत्कृष्ट कार्यको लागी हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

आवधिक योजना सामाजिक आर्थिक विकासका योजनाहरुको पथप्रदर्शक हो जसको आधारमा योजनाहरुको पहिचान, प्राथमिकीकरण, कार्यान्वयन, अनुगमन र अपेक्षित उपलब्धि प्राप्त गर्न सकिन्छ । शिवनाथ गाउँपालिकाले तय गरेका उद्देश्य, लक्ष्य र दीर्घकालीन सोच पुरा हुन एउटा यथार्थपरक आवधिक योजनाको आवश्यक थियो जुन यस प्रयास वाट पूरा भएको छ । अतः आवधिक योजना तर्जुमा कार्यमा संलग्न सम्बन्धित सबैमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । आवधिक योजना तर्जुमा का लागि महत्वपूर्ण पहल गर्नु हुने गाउँपालिका अध्यक्ष श्री कर्ण सिंह साँउदलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सूचना अधिकारी र छ वटै वडाका वडा अध्यक्षहरु, सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्यहरुले यस पुनित कार्यमा पुन्याउनुभएको विशिष्ट योगदानको कदर गर्दछु । यसै गरी स्थानीय गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधि, गाउँपालिकाका कर्मचारी मित्र विभिन्न विषयका स्थानीय विज्ञ, जानकार र राजनीतिक दलका प्रतिनिधि जसले यस आवधिक योजना तर्जुमाको कार्यमा अमूल्य योगदान पुन्याई सहयोग गर्नु भएको छ, वहाँहरु सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

कुष्मा चन्द्र

उपाध्यक्ष

मिति: २०७८।०३।१६

शिवनाथ गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

शिवनाथ, बैतडी

धन्यवाद ज्ञापन

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधानले परिकल्पना गरे बमोजिम गठन भएका स्थानीय तहहरूको आफ्नो क्षेत्रको विकासमा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी रहेको छ। स्थानीय जनताहरूको अर्थपूर्ण सहभागीतामा योजनाहरूको सही छनोट, प्रभावकारी कार्यान्वयन, निरन्तर अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, विकासको प्रतिफल प्रतिको सन्तुष्टी जस्ता महत्वपूर्ण कुराहरू स्थानीय सरकारका अधिकार, कर्तव्य, दायित्व हुन।

स्थानीय तहलाई संविधानतः प्राप्त अधिकार र जिम्मेवारी प्रति कर्तव्यको बोध गर्दै शिवनाथ गाउँपालिकाले पञ्च वर्षीय आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४) तर्जुमा गरेको छ। गाउँपालिकामा उपलब्ध सीमित साधन र स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आगामी पाँच वर्ष भित्रमा गाउँपालिकालाई एउटा आत्मनिर्भर, उन्नत र प्रगतिशील स्थानीय तहका रूपमा विकास गर्न यो आवधिक योजना महत्वपूर्ण औजार सिद्ध हुने मेरो दृढ विश्वास छ।

शिवनाथ गाउँपालिकाको यस प्रथम आवधिक योजना तयारीको क्रममा अहम भूमिका निर्वाह गर्नुहुने गाउँपालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। निर्देशक समितिका सम्पूर्ण पदाधिकारी र पाँचवटा विषयगत समितिहरूमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने हुने संयोजक र वडा सदस्यहरूमा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। त्यसै गरी आवधिक योजना तर्जुमा कार्यमा प्रत्यक्ष सहभागिता जनाई सहयोग गर्ने विभिन्न संघ संस्था, गैरसरकारी संस्था, स्थानीय वृद्धिजीवि, समाजसेवी, सरोकारवाला, गाउँपालिकाका विषयगत शाखाहरूका प्रमुख, सम्पूर्ण कर्मचारी लगायत यस आवधिक योजना तर्जुमा कार्यमा प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुर्याउनु हुने सबै आदरणीय महानुभावहरू, (USDC) ले निर्धारित समयमै गुणस्तरिय आवधिक योजना तयार गर्नु भएकोमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। विशेष गरी प्रादेशिक सुसाशन केन्द्रका कार्यकारि निर्देशक श्री पदम राज जोशी, स्थानीय शासन विज्ञ श्री गोविन्द रोकाया तथा लेखापाल श्री खगेन्द्र विके धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ। त्यसैगरी, परामर्शदाता संस्था **Universal Sustainable Development Consultancy (USDC)** ले गुणस्तरीय आवधिक योजना निर्धारित समयमा नै सम्पन्न गर्नुकोमा प्रशंसा गर्न चाहन्छु।

टंक प्रसाद पन्त

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मिति: २०७८।०३।१६

प्रादेशिक सुशासन केन्द्र सुदुर पश्चिम प्रदेश, पुन्ना, डोटी

दुई शब्द

शिवनाथ गाउँपालिका बैतडीको योजनावद्ध विकासका लागि आवधिक योजनाको आवश्यकता रहेको यर्थाथ हो । यस परिप्रेक्षमा शिवनाथ गाउँपालिका, बैतडी र प्रादेशिक सुशासन केन्द्र, सुदुर पश्चिम प्रदेश, डोटी बीच आपसी सहकार्यबाट गाउँपालिकाको पञ्च बर्षिय आवधिक योजना तयार भएको छ । यस सहकार्यमा अग्रिणी भूमिका निभाउनु भएका श्री शिवनाथ गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री कर्ण सिंह साँउद लगायत उपाध्यक्ष, सम्पूर्ण पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई बधाई दिन चाहन्छु ।

प्रादेशिक सुशासन केन्द्रका स्थानिय सरकार सुशासन विज्ञ श्री गोविन्द रोकायले पुरियाउनु भएको प्राविधिक सहयोगको लागि धन्यवाद दिन चाहन्छु । त्यसै गरी परामर्शदाता संस्था (USDC) का विज्ञहरूले अपेक्षित गुणस्तरको आवधिक योजना निर्धारित समयमै सम्पन्न गरेकोमा प्रसंशा गर्दछु ।

श्री शिवनाथ गाउँपालिका र प्रादेशिक सुशासन केन्द्र बीच आगामी दिनहरूमा पनि सहकार्य जारी रहने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

श्री पदम राज जोशी

कार्यकारि निर्देशक

मिति: २०७८।०३।१६

विषय सूची

अध्याय एक: परिचय	१
१.१. भौगोलिक अवस्थिति तथा क्षेत्रफल	१
१.२ सिमाना :	२
१.३ गाउँपालिकाको वनावट	२
१.४ हावापानी	३
१.५ भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण	३
१.६ साक्षरता अवस्था	३
१.७ आवधिक योजनाको आवश्यकता र तयारी गर्दा लिइएको परिवर्तनको सिद्धान्तको अवधारणा	४
१.७.१ परिवर्तनको सिद्धान्त	४
१.७.२ आवधिक योजना	६
१.७.३ आवधिक योजनाका निर्देशक सिद्धान्तहरू	६
१.७.४ आवधिक योजनाको निर्माणका लागि आवश्यक तथ्याङ्क	६
१.७.५ आवधिक योजनाको आवश्यकता र महत्व	६
१.७.६ आवधिक योजनाको उपयोगिता	६
१.७.७ आवधिक योजनाको नीतिगत पक्ष	७
१.८ आवधिक योजना तर्जुमा तयारी	७
१.८.१ गाउँपालिकासँग पूर्व योजना निर्माण छलफल	७
१.८.२ गाउँपालिका स्तरीय आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी	८
१.८.३ निर्देशक समिति गठन	८
१.८.४ विषयगत समितिहरूको गठन	८
१.८.५ संक्षिप्त रणनीतिक पार्श्व चित्र	९

१.८.६ आवधिक योजनाको कार्यक्षेत्र तथा सीमाहरु	१०
१.८.७ आवधिक योजनाका चारित्रिक पक्ष	१०
अध्याय दुई : राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक बिकश रणनीति	१२
२.१ सुदुर पाश्चिम प्रदेश:	१२
२.१.१ सुदुर पाश्चिम मा जिल्लाहरु र नगरपालिकाहरु:	१२
२.१.२ जनसंख्या र जातीय संरचना	१३
२.१.३ सुदुर पच्छिमको आर्थिक र सामाजिक सूचकहरु	१३
२.१.४ सुदुर पाश्चिमको मध्यम-अवधि विकास योजना:	१३
२.२ राष्ट्रिय बिकाश सोच, लक्ष तथा रणनीतिहरुको एक झलक	१३
२.२.१ राष्ट्रिय सोच	१४
२.२.२ राष्ट्रिय उद्देश्यहरु	१४
२.२.३ दीर्घकालीन सोच	१५
२.२.४ राष्ट्रिय लक्षहरु	१५
२.२.५ दिर्घकालिन राष्ट्रिय रणनीतिहरु:	१६
२.३ राष्ट्रिय योजना, प्रदेशस्तरको योजना र स्थानीयतहको योजना बीचको अन्तर सम्बन्ध	१६
अध्याय तीन : समस्तिगत आर्थिक निति	१७
३.१ सार्वजनिक बित्त	१७
३.२ सार्वजनिक खर्च	१७
३.३ वैदेशिक सहायता परिचालन	१७
३.४ सार्वजनिक ऋण	१७
३.५ शिवनाथ गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच	१८
३.५.१ दीर्घकालिन सोचको आवश्यकता	१८
३.५.२ दीर्घकालिन सोचको मार्ग चित्र	१८
३.५.३ शिवनाथ गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच	१८
३.५.४ आवधिक योजनाको लक्ष्य	१८

३.५.५ आवधिक योजनाका उद्देश्यहरु	१८
३.५.६ आवधिक योजनाका रणनीतिहरु	१९
३.६ गाउँपालिकाको वार्षिक आम्दानीको श्रोत	२०
३.६.१ आ.व. २०७७/७८ मा योजना संचालनको लागि वार्षिक आम्दानीको श्रोत	२०
३.६.२ प्रथम आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४) कार्यान्वयनको लागि आर्थिक श्रोतको अनुमान	२०
३.७ वित्तीय विश्लेषण र मध्यमकालीन खर्च संरचना	२१
३.७.१ योजनाहरुका लागि आवधिक लगानी	२२
अध्याय चार : आर्थिक क्षेत्र	२४
४.१ आर्थिक विकास क्षेत्र	२४
अध्याय पाँच : सामाजिक विकास क्षेत्र	३२
५.१ सामाजिक विकास क्षेत्र	३२
अध्याय छ : भौतिक पूर्वाधार	४२
६.१ भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	४२
अध्याय सात : वन तथा वातावरण	४७
७.१ वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र	४७
अध्याय आठ : संस्थागत विकास	५२
८.१ संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्र	५२
अध्याय नौ : अन्तर सम्बन्धित बिषयहरु	५७
९.१ तथ्याङ्क प्रणालि	५७
९.२ गरिबि निवारण	५७
९.३ पूर्वाधार क्षेत्र: निर्माणमा प्राथमिकताका आधारमा रोजगारी प्रदान गरिनेछ।	५७
९.४ श्रम तथा रोजगारि	५७
९.५ मानव संसाधन बिकाश	५७
९.६ अनुसन्धान तथा बिकास	५७
९.७ समावेसिकरण	५७

९.८ सामाजिक सुधार	५८
९.९ सामाजिक सांस्कृतिक विविधता	५८
९.१० विपद व्यवस्थापन	५८
९.११ वातावरण	५८
९.१२ जलवायु परिवर्तन	५८
९.१३ समुदाय साभेदारी र गैर सरकारी संगठनहरू	५८
अध्याय दश : योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन	६१
१०.१ योजना तर्जुमाका सिद्धान्तहरू	६१
१०.२ योजना बैंक	६१
१०.३ कार्यान्वयन	१२०
१०.४ प्राथमिकिकरण गरिएका परियोजनाहरू	१२०
१०.५ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	१६९
१०.६ वार्षिक प्रगति मूल्याङ्कन, मध्यावधि मूल्याङ्कन, अन्तिम मूल्याङ्कन	१७१
१०.७ अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति	१७६
गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति	१७६
वडास्तरीय अनुगमन समिति	१७६
अध्याय एघार : भूसूचना रेखांकन	१७८
११.१ भूसूचना रेखांकन प्रणाली ९न्क्षेत्र :वउउप्लन०	१७८
सन्दर्भ ग्रन्थ	१८९
अनुसूचीहरू	१९०

तालिकाहरूको सूची

तालिका : १ शिवनाथ गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण	२
तालिका-: २ शिवनाथ गाउँपालिकाको वडागत साक्षरता विवरण	४
तालिका नं ३: विषयगत समितिहरु	७
तालिका ४: आवधिक योजनाको (कार्ययोजना)	८
तालिका ५ : विषयगत क्षेत्रहरु	१०
तालिका -६: सुदुर पश्चिम प्रदेशको आर्थिक र सामाजिक सूचक	१३
तालिका ७ : राष्ट्रिय सोच	१४
तालिका ८: सार्वजनिक खर्च विवरण (रु. करोडमा)	१७
तालिका ९ : आ.व. २०७८/७९ को वार्षिक आम्दानीको श्रोत	२०
तालिका १० : प्रथम आवधिक योजना २०७८/७९-२०८३/८४ को अनुमानित खर्च विवरण	२१
तालिका : ११ आगामी ५ आ.व. २०७८/७९-२०८३/८४ को लागि योजनाहरुको खर्च अनुमान	२३
तालिका १२: स्थानीय योजना तथा आन्तरिक र बाह्य स्रोत विश्लेषण	२३
तालिका १३. आर्थिक क्षेत्रका समस्या, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति	२६
तालिका -१४ : सामाजिक क्षेत्रका समस्या,समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति	३३
तालिका १५ : भौतिक पूर्वाधार क्षेत्रका समस्या, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीतिहरु	४३
तालिका -१६ : वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रका समस्या, समाधान र रणनीतिहरु	४८
तालिका १७ संस्थागत विकास समस्या, समाधानका उपायहरु र रणनीतिहरु	५३
तालिका १८: वडागत रुपमा पहिचान गरिएका योजनाहरुको सुचि	६२
तालिका १९ : समस्तिगत प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरु	१२०
तालिका २० : प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरु (वडा नं.१)	१२४
तालिका २१: प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरु (वडा नं.२)	१३०
तालिका २२: प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरु (वडा नं.३)	१३८
तालिका २३: प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरु (वडा नं.४)	१४४

तालिका २४ : प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.५)	१५०
तालिका २५ : प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.६)	१६१
तालिका : २६ : अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाँचा	१७१

चित्रहरूको सूची

चित्र नं. १ : गाउँपालिकाको जनसंख्या	३
चित्र नं. २ : परिवर्तनको सिद्धान्त	५
चित्र नं. ३ : समृद्ध नेपाल शुखि नेपाली	१५
चित्र नं. ४ : क्षेत्रगत अनुमानित बजेट	१७०
चित्र नं. ५ : अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धति	१७७
चित्र नं. ६ : वडास्तरीय अनुगमन समिति	१७८

अध्याय एक: परिचय

सुदूरपश्चिम प्रदेशमा अवस्थित शिवनाथ गाउँपालिका बैतडी जिल्लाको दक्षिण-पूर्वी भागमा अवस्थित रहेको छ । नेपाल सरकारको मिति २०७३ फाल्गुण २८ गतेको निर्णय अनुसार साविकको शिवनाथ गाविसका (१-५) वडाहरु, उदयदेव गाविसका (१-५) वडाहरु, सर्माली गाविस का सबै वडाहरु, महाकाली गाविसका ७, ८ र ९ नं. वडाहरु र कुलाँउ गाविसको ९ नं. वडा मिलाई वर्तमान शिवनाथ गाउँपालिकाको निर्माण गरिएको हो । यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल ८१.६५ वर्ग कि.मि. रहेको छ भने वि.सं. २०७६ मा घरधुरी सर्वेक्षण वाट लिइएको तथ्याङ्क अनुसार यहाँको कूल जनसंख्या १८४१० रहेको छ ।

शिवनाथ सुदूरपश्चिमकै एक महत्वपूर्ण धार्मिक क्षेत्र हो । भगवान शिवका अनेक स्वरूपहरु मध्ये शिवनाथ एउटा स्वरूप हो । शिवनाथ पर्वत भगवान् शिवको पवित्र तपोभूमिको रूपमा रहेको छ । हिन्दुहरुको अटल विश्वासको आधार रहेको शिवनाथ पवित्र भूमिको रूपमा पनि प्रख्यात रहेको छ । यहाँ रहेको सबैभन्दा अग्लो चुचुरो (धुरामा) मा भगवान शिवको प्राचीन ज्योतिर्लिङ्ग रहेको छ । यो लिङ्ग रहेको स्थललाई स्थानीय भाषामा “स्युनाथको लिङ्ग” भन्ने गरिन्छ । शिवनाथको लिङ्गमा हरेक वर्ष पुजाआजा गरिन्छ, र शिवनाथ परिसरमा मेला लाग्दछ । यस मन्दिरमा लाग्ने हरेक मेलामा भगवान शिवनाथको दर्शन गरी वरदान प्राप्त गर्न जिल्लाभित्र वाट र अन्य छिमेकी जिल्लाहरु र भारतवाट सयौं भक्तजनहरु यहाँ मेला भर्न आउने गर्दछन् । भगवान् शिवको यहि पवित्र भूमिलाई सुदूरपश्चिम प्रदेशकै एक संभाव्य पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा पनि लिने गरिएको छ । पवित्र स्थल शिवनाथको नामवाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको हो ।

शिवनाथ गाउँपालिकाको सदरमुकाम सुल्लेखान हो । सुल्लेखान गाउँपालिकाको करीब मध्य भागमा पर्दछ । यसैले यहाँवाट गाउँपालिकाका बासिन्दाहरुलाई सेवा सुविधा पुऱ्याउन पायक पर्ने देखिन्छ । क्षेत्रफलका हिसाबले शिवनाथ गाउँपालिका बैतडी जिल्लाको सबभन्दा सानो भएता पनि गाउँपालिका भएता पनि स्रोत साधनको हिसाबले निकै सम्पन्न रहेको छ । यो गाउँपालिका जिल्लाकै दूर्गम दक्षिण पश्चिमी भू-भाग मा पर्दछ । हाल यहाँ आवतजावतका लागि सडक र भरपर्दो यातायात भए पनि सडकको स्तरोन्नति हुन सकेको छैन । यहाँ सडक स्तरोन्नतिको कार्य चलिरहेको छ । बैतडी जिल्लाको पाटन बजार र अर्को महत्वपूर्ण बजार देहमाण्डौं वाट मैलौली भएर यस गाउँपालिकामा पुग्न सकिन्छ । शिवनाथ गाउँपालिकालाई पाटन-पञ्चेश्वर सडकखण्डले सडक यातायातको राष्ट्रिय सञ्जालमा जोडेको छ । पाटन मैलौली सडकखण्ड कालोपत्रे भएपनि मैलौलीवाट शिवनाथ सम्मको सडकखण्ड स्तरोन्नतिको चरणमा रहेको छ । यस सडकमा वर्षायाममा गाडी नचलेपनि हिउँदका महिनाहरुमा भने निर्वाधरूपमा आवतजावत गर्न सकिन्छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वी सिमाना मैलौली नगरपालिका सँग जोडिएर रहेको छ भने पश्चिममा छिमेकी राष्ट्र भारत रहेको छ । त्यसै गरी गाउँपालिकाको दक्षिणी सिमाना डडेल्धुरासँग जोडिएर रहेको छ भने उत्तरमा पञ्चेश्वर गाउँपालिका रहेको छ । शिवनाथ गाउँपालिका प्राकृतिक स्रोत साधनका हिसाबले पनि उच्च सम्भावना भएको क्षेत्र हो । यस गाउँपालिकाको नजिकमा बहुप्रतिक्षित टनकपुर जलविद्युत आयोजनाको निर्माण स्थल रहेको छ । यस गाउँपालिकाका प्रमुख व्यापारिक केन्द्रहरु सुल्लेखार, कपाडी, छेला, कानली, बसेडी, हिरापुर, खडा, पिपलकोट, मकैल, देगडा, स्वल्पला, बछाला, सौगडा, मटेलो, स्वाल, कुण, बस्कोटी, कुसमोद घाट,तेर्छावाट, शर्माली खलंगा, पौखर, स्वल्पला, सौगडा, फटके ढुङ्गा आदि हुन ।

यस गाउँपालिकामा पशुपालन, मीरीपालन, जडीबुटी व्यवसाय, तरकारी खेती, माछापालन, कुखुरापालन जस्ता रोजगारीमूलक एवं आयमूलक व्यवसाय लागि प्रशस्त सम्भावनाहरु देखिन्छन् । यहाँ रहेको महाभारत पर्वत श्रृंखला र अन्य उच्च पहाडी भू-भागमा प्रशस्त मात्रामा जडीबुटीहरु पाइन्छन् । त्यसैगरी यहाँ प्रशस्त रूपमा वन जङ्गल र खोरियाहरु भएकोले गाई/भैसी पालनको संभावना पनि उच्च रहेको छ । यस गाउँपालिकाको महाकाली नदीको तटीय क्षेत्र तरकारीका लागि अत्यन्त उर्वर छ । यहाँ माछापालन पनि गरिने धेरैजसो क्षेत्र भएकोले स्थानीय माछा उत्पादनको प्रचुर संभावना रहेको देखिन्छ । हाल यहाँ उत्पादित माछा स्थानीयस्तरमा मात्र उपभोगमा आएको देखिन्छ । शिवनाथ एक प्रसिद्ध देवभूमि भएकोले यहाँ धार्मिक तथा पर्यापर्यटनको पनि उच्च संभावना रहेको छ । वर्तमान अवस्थामा शिवनाथ गाउँपालिका बैतडी जिल्लाकै दूर्गम गाउँपालिकाको रूपमा चिनिएता पनि भविष्यमा यहाँ यातायात, पशुपालन, शिक्षा स्वास्थ्य, जलविद्युत, संचार, स-साना उद्योग, र कृषि जस्ता क्षेत्रहरुको विकास भएमा शिवनाथ गाउँपालिका सुदूरपश्चिम प्रदेशको मात्र नभइ देशकै उन्नत एवं समृद्ध क्षेत्र बन्ने निश्चितप्रायः छ ।

१.१. भौगोलिक अवस्थिति तथा क्षेत्रफल

शिवनाथ गाउँपालिका २९ ३७ १८” उत्तरी अक्षांस देखि ८० ३७ ७०” पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएर रहेको छ । यस गाउँपालिकाको अधिकांश भू-भाग अग्ला-अग्ला डाँडाकाँडाले निर्मित छ । हावापानीको हिसाबले यस गाउँपालिकाको पहाडी

भागहरुमा समसितोष्ण खालको हावापानी पाइन्छ । यस गाउँपालिकामा कृषि उत्पादनका हिसावले धान, गहुँ, मकै, कोदो, तोरी, भटमास आलु, प्याज, केराऊ, सिमी, लसुन, फर्सी बन्दा, काउली कृषिवालीको उत्पादन हुनुका साथै सुन्तला, ओखर, आँप, केरा, अनार जस्ता फलफूलहरुको लागि पनि उत्तिकै उत्पादनमूलक तथा योग्य जमिन रहेको छ । भौगोलिक वनावट अनुसार यस गाउँपालिकालाई दुई भागमा विभाजन गर्न सकिन्छ ।

(क) बैसी तथा महाकाली /सुर्नयाको नदी तटीय क्षेत्र

(ख) पर्वतीय क्षेत्र

१.२ सिमाना :

यस गाउँपालिकाको सिमाना निम्नानुसारका गाउँ तथा नगरपालिकाहरु सँग जोडिएर रहेको छ ।

- पूर्वमा मेलौली नगरपालिका
- पश्चिममा महाकाली नदी र भारत
- उत्तरमा पञ्चेश्वर गाउँपालिका
- दक्षिणमा सुर्नया गाढ रहेका छन् ।

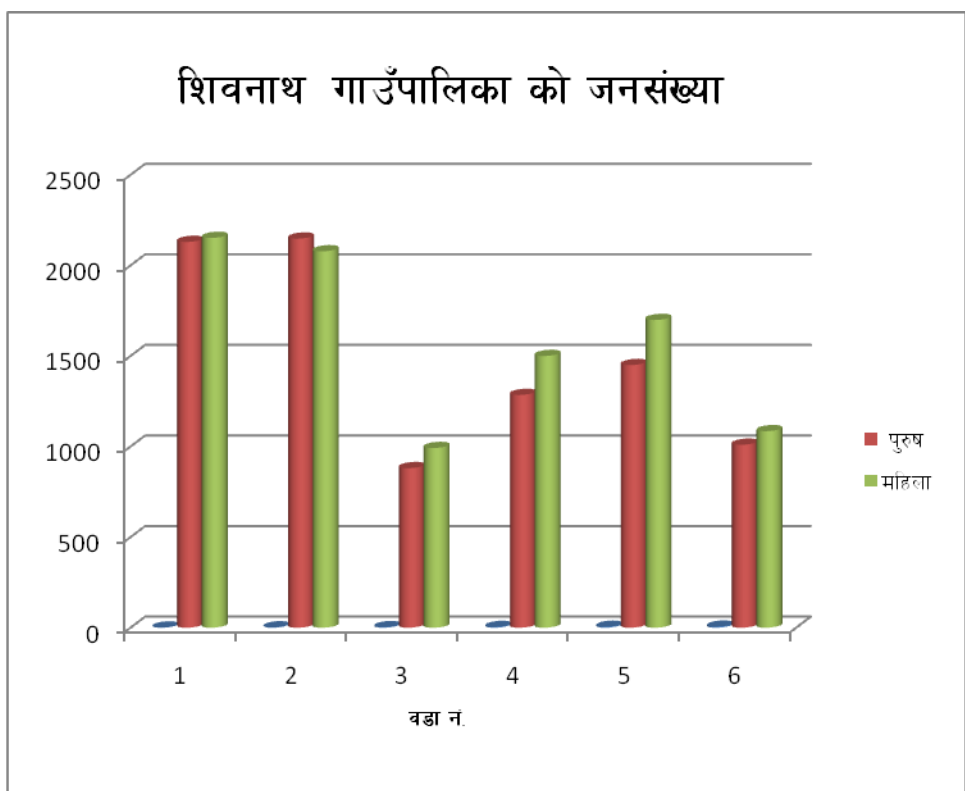
१.३ गाउँपालिकाको वनावट

- जम्मा वार्ड संख्या: ६
- समावेश भएका गाविस तथा वार्डहरु:
- सर्माली गाविसका सबै वडाहरु
- शिवनाथ गाविसका (१-५) वडाहरु
- उदयदेव गाविसका (१-५) वडाहरु
- महाकाली गाविसका (७-९) वडाहरु
- कुलाँउ गाविसको वडा नं. ९

तालिका : १ शिवनाथ गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण ज्ञ

वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा जनसंख्या
१	२१३०	२१५२	४२८२
२	२१४८	२०७८	४२२६
३	८८१	९९२	१८७३
४	१२८५	१५००	२७८५
५	१४५०	१६९९	३१४९
६	१०१०	१०८५	२०९५
जम्मा जनसंख्या	८९०४	९५०६	१८४१०

स्रोत : शिवनाथ गाउँपालिका घरघुरी सर्वेक्षण, २०७५/७६

चित्र : १ परिवर्तनको सिद्धान्त

१.४ हावापानी

समुद्र सतहबाट करीब ९०० मिटरको कुस्मोदघाट देखि २५०० मिटरसम्मको शिवनाथको मन्दिर परिसरको शिखरसम्मको उचाइमा रहेको यस गाउँपालिकाको विस्तार गहिरा बेंसी देखि अगला अगला पर्वत श्रृंखलासम्म फैलिएको हुदा यहाँ हावापानीको विविधता हुनु स्वभाविकै हो । उत्तरमा महाभारत पर्वत श्रृंखला अन्तर्गतको पहाडी भूभाग तथा दक्षिण र पश्चिमी भेगमा खोंच तथा बेंसी रहेको हुँदा पहाडी भू-भाग र उचाइगत भिन्नताका कारण यहाँ फरक-फरक किसिमको हावापानी पाइन्छ । बेंसी तथा खोचहरूमा गर्मी महिनामा बढी गर्मी हुने र जाडो महिनामा बढी जाडो हुने उष्ण हावापानी रहेको छ भने उच्च पहाडी क्षेत्रमा समशीतोष्ण किसिमको हावापानी रहेको छ । महाकाली नदीको तटीय क्षेत्र र बेसीमा अधिकतम तापक्रम ३५ डिग्री सेल्सियससम्म पुग्दछ भने जाडो महिनामा न्यूनतम तापक्रम ५ डिग्री सेल्सियस सम्म तल भर्दछ । त्यसैगरी उच्च पहाडी भूभागहरूमा भने ठिक्कको हावापानी पाइन्छ । यहाँ गर्मीयाममा अधिकतम तापक्रम ३० डिग्री सेल्सियससम्म पुग्दछ भने जाडो महिनामा न्यूनतम तापक्रम ५/६ डिग्री सेल्सियससम्म तल भर्दछ । यस क्षेत्रमा पश्चिमी वायुको प्रभाव स्वरुप हिउँदको समयमा वर्षा हुने गर्दछ । पुष-माघ महिनाहरूमा यहाँका उच्च पर्वतीय भू-भागहरूमा अत्यधिक हिउँ पर्दछ ।

१.५ भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण

शिवनाथ गाउँपालिकाको वनावट केही बेंसीहरूमा समतल भूभागबाट सुरु भई उत्तर पूर्वमा पर्वतीय श्रृंखलासम्म फैलिएको हुँदा यो धरातलिय स्वरुप पनि विविधतापूर्ण नै छ । यहाँको अधिकांश भू-वनोट पहाडै पहाडले बनेको छ त्यसैले यहाँ जमिनको भिरालोपन बढ्दै जाँदा भू-क्षय र बाढी पहिरोको जोखिम रहेको छ । नेपाल सरकारको भू-उपयोग ऐन अनुसारको भू-उपयोग योजना बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

१.६ साक्षरता अवस्था

साक्षरताका हिसाबले हेर्दा यो गाउँपालिका बैतडी जिल्लाकै दुर्गम भेगमा पर्ने भएकोले यहाँको कुल साक्षरता प्रतिशत न्यून नै देखिन्छ । यहाँको कुल साक्षरता प्रतिशत ६५ प्रतिशत रहेको छ, जसमध्ये पुरुषहरूको साक्षरता केही उच्च (७६.९%) र महिला साक्षरता न्यून (५३.९%) रहेको छ । वडागत साक्षरता विवरणलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका-: २ शिवनाथ गाउँपालिकाको वडागत साक्षरता विवरण

वडा	महिला साक्षरता (प्रतिशत)	पुरुष साक्षरता (प्रतिशत)	कुल साक्षरता प्रतिशत
१	४९.३	८०.०	६५
२	५६.०	७४.३	६५
३	४५.०	५७.५	५१
४	५५.४	७८.९	६७
५	५४.९	७६.५	६६
६	५६.४	८२.३	७०
कुल साक्षरता	५३.१	७६.१	६५

१.७ आवधिक योजनाको आवश्यकता र तयारी गर्दा लिइएको परिवर्तनको सिद्धान्तको अवधारणा

१.७.१ परिवर्तनको सिद्धान्त

सामाजिक परिवर्तनको थालनीका लागि अपनाइने विशिष्ट र मापनीय कुराहरुको विस्तृत व्याख्या वा रूपरेखा नै परिवर्तनको सिद्धान्त हो, जसले रणनीतिक योजना, निर्णय प्रक्रिया र मूल्याङ्कनको लागि आधार प्रदान गर्दछ। परिवर्तनको सिद्धान्त कुनै कुराको प्रक्रिया र परिणामलाई समेटने एउटा खाका हो। यसले आर्थिक तथा सामाजिक परिवर्तन किन, र कसरी गर्ने भन्ने प्रश्नको उत्तर खोज्दछ। जब आर्थिक-सामाजिक विकासको सन्दर्भमा परिवर्तनको सिद्धान्तको कुरा गरिन्छ, यस सिद्धान्तले किन परिवर्तन गर्ने, हामीसँग के कुराहरु उपलब्ध छन्, के के छैनन्, हामी नयाँ के कुरा प्राप्त गर्न चाहान्छौं, यी नयाँ प्रतिफलहरु र नतिजाहरु कसरी प्राप्त गर्न सकिन्छ, के कस्ता रणनीतिहरु अपनाउनु पर्दछ भन्ने कुराको एउटा तर्कपूर्ण सम्बन्धको खोजी गर्दछ। यसै सिद्धान्तको आधारमा योजना प्राथमिकीकरणमा परेका आयोजनाहरु कार्यान्वयन भए भएन र के कस्तो परिवर्तन देखियो भनेर अनुगमन र मूल्याङ्कन को खाकापनि तयार गरिन्छ।

परिवर्तनको सिद्धान्तले यहाँ (वर्तमान) देखि त्यहाँ (भविष्य) सम्म पुग्नको लागि एउटा रोडम्याप प्रदान गर्दछ। रोडम्याप सही र पूर्ण छ भने सबैले यसको अनुसरण गर्दछन्। उदाहरणको लागि यो पञ्चवर्षीय आवधिक योजना आ.व. २०७८/७९-२०८३/८४ सम्मको लागि तर्जुमा गरिएको छ भने २०७८/७९ को अन्त्यमा यस गाउँपालिकाका सामाजिक तथा आर्थिक सूचक के छन् र आ.व. २०८२/८३ को अन्त्यसम्म आइ पुग्दा उक्त सूचकमा के कस्तो सुधार प्रगति भयो भन्ने कुराको मूल्याङ्कनको लागि मापनीय अपेक्षित सूचकहरु तयार गरिएका हुन्छन्। परिवर्तनको सिद्धान्तका चरणहरु निम्नानुसार रहेका छन्।

पहिलो : सम्बोधन गर्न खोजिएको विषय वा क्षेत्रको समस्याको पहिचान गर्ने,

दोस्रो : के प्राप्त गर्न चाहन्छौं, त्यसको दीर्घकालीन लक्ष्य तर्जुमा गर्ने,

तेस्रो : कहाँ जान चाहेको हो, यसको लागि पछाडि फर्केर वा वर्तमान स्थितिको आधारमा गन्तव्य पहिचान गर्ने,

चौथो : अनुमानहरु को व्याख्या गर्ने,

पाचौ : आशातीत नतिजा प्राप्तिका लागि संचालन गरिने कार्यक्रमहरु तय गर्ने,

छैटौ : योजना कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय र व्यक्तिहरुको जवाफदेहिताको सीमारेखा तयार पार्ने,

सातौ : हामी सफल भए भएनौ भनी जान्न अर्थात नतिजा मापन गर्न वस्तुनिष्ठ र मापनयोग्य सूचकांकहरु विकसित गर्ने एवं

आठौ : परिवर्तनको सिद्धान्तलाई संक्षिप्तीकरण गर्ने र व्याख्या गर्ने।

चित्र : २ परिवर्तनको सिद्धान्त

१.७.२ आवधिक योजना

योजना एउटा सिलसिलेवार कार्य पद्धतिको व्यवस्थित रूपरेखा हो जसको सहयोगमा कुनै पनि कार्य सजिलो तरीकाले कम समयमा, उपलब्ध स्रोतसाधनहरूको उचित प्रयोग गरी सम्पन्न हुन्छ । योजनावद्ध रूपमा गरिएका कार्यहरू सफल र प्रतिफलमूलक हुन्छन । जनशक्ति, समय, कार्यपद्धति, शैली, उद्देश्य, लक्ष्य, र स्रोतको समन्वयात्मक रूप वा सिलसिलेवार रूपरेखा नै समग्रमा योजना हो ।

१.७.३ आवधिक योजनाका निर्देशक सिद्धान्तहरू

- जनकेन्द्रित विकास
- सुशासन
- समाजिक समावेशीकरण
- बालमैत्री, वातावरणमैत्री शासन
- भूउपयोग योजना तयारी र कार्यान्वयन
- सन्तुलित विकास
- स्थानीय स्रोत साधनको उपयोग
- सार्वजनिक निजी साभेदारी एवं गैसससँगको साभेदारी
- विपद व्यवस्थापन न्यूनीकरण
- जनसहभागिता

१.७.४ आवधिक योजनाको निर्माणका लागि आवश्यक तथ्याङ्क

आवधिक योजना तर्जुमा गर्नका लागि निम्न कुराहरूको आवश्यकता रहन्छ ।

- ❖ तथ्याङ्क र सूचनाहरू
- ❖ समग्र अर्थतन्त्रको वारेमा ज्ञान र आधारभूत तहका वास्तविकताहरू
- ❖ समुदायका आवश्यकताहरू, स्रोतसाधनहरू र मूल्य मान्यताहरूको वारेमा जानकारी
- ❖ योजनाको ढाँचा र कार्यदिशाहरू
- ❖ मानवीय र संस्थागत स्रोतहरू
- ❖ सरोकारवाला निकायहरूसँगको गहन छलफल र परामर्श

१.७.५ आवधिक योजनाको आवश्यकता र महत्व

आवधिक योजनाको महत्व निम्नानुसार रहेको छ :

- 🚧 सही यथार्थ सूचनाका आधारमा उत्कृष्ट कार्य गर्न
- 🚧 वास्तविक आवश्यकताको आधारमा योजनाहरूलाई प्राथमिकीकरण गरी संचालन गर्न
- 🚧 स्थानीय स्रोतसाधनहरूको उपयुक्त परिचालन र उपयोग गर्न
- 🚧 सामाजिक आर्थिक विकासका आयोजनाहरूमा केन्द्रित हुन
- 🚧 स्थानीय स्रोत-साधनहरूको समुचित एवं समान वितरण गरी आशातीत प्रतिफल प्राप्त गर्न
- 🚧 समाजका सबै क्षेत्रको समान रूपले विकास गर्न
- 🚧 समय, ऊर्जा र स्रोत-साधनहरूको उपयुक्त परिचालन गर्न
- 🚧 सामाजिक समावेशिता अपनाई रोजगारीका अवसरमा वृद्धि गर्न एवं गरीबी निवारण गर्न
- 🚧 विकासमा नीजिक्षेत्रको सहभागिता सुनिश्चित गरी बजारको विकास गर्न
- 🚧 विकासमा समन्वयात्मक भूमिका निर्वाह गरी जनतालाई छिटो छरितो गुणस्तरीय सेवा सुविधा प्रदान गर्न

१.७.६ आवधिक योजनाको उपयोगिता

नेपालको संविधान वाट निर्दिष्ट अधिकार निर्वाह र दायित्वको प्रयोग गर्दै यस गाउँपालिकाको सक्रिय सहभागिता र परामर्शदाता विज्ञहरूको सहयोगमा आ.व. २०७८/७९-२०८३/८४ को पाँच वर्षे अवधिको लागि यो योजना तर्जुमा गरीएको छ । यस आवधिक योजनामा शिवनाथ गाउँपालिकाले तोकेका लक्ष्य, उद्देश्य र गन्तव्य हासिल गर्नका लागि गरिने प्रयास, कार्यनीति, रणनीति र कार्यक्रमहरू समेटिएका छन । यस गाउँपालिकाको यथार्थ वस्तुस्थिति र विस्तृत सूचनामा आधारित

दीर्घकालिन सोच र स्पष्ट उद्देश्य बोकेको यो आवधिक योजना शिवनाथ गाउँपालिकालाई आगामी पाँच वर्षभित्रमा विकासको एउटा निश्चित गन्तव्य सम्म पुऱ्याउने मार्गनिर्देशक दस्तावेज पनि हो । प्रादेशिक वा संघीय सरकारले पनि यस गाउँपालिकामा मध्यम र ठूला खालका आयोजना संचालन गर्न यस आवधिक योजनालाई आधार र प्रारम्भिक सूचनाको स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्न सक्दछन । त्यसैगरी यहाँ कार्यरत विभिन्न गैर सरकारी संस्थाको साथै अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकायहरुले पनि यो योजनालाई उपयोग गर्न सक्दछन ।

१.७.७ आवधिक योजनाको नीतिगत पक्ष

कानूनी र नीतिगत आधार:

यस आवधिक योजना तयार गर्न संवैधानिक व्यवस्था, नीतिगत निर्णय तथा व्यवस्था, तथ्याङ्कका मान्य सिद्धान्त र आधार, विगतका अनुभव तथा सिकाइलाई आधार मानिएको छ । यस परिप्रेक्ष्यमा नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धी ऐन २०७४, नेपाल सरकारको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, तथ्याङ्क ऐन, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ जस्ता कानूनी र नीतिगत व्यवस्थालाई आधारको रूपमा लिइएको छ । संघीय शासन प्रणाली तथा देहायअनुसारका प्रमुख विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थामा आधारित रही यो आवधिक योजना तयार गरिएको छ ।

- **नेपालको संविधान** नेपालको संविधानको धारा ५७ को उपधारा (४), धारा २१४ को उपधारा (२), धारा २२१ को उपधारा (२), धारा २२६ को उपधारा (१) अनुसार स्थानीय तहको अधिकारको सूची अनुसूची ८ बमोजिम हुनेछ । नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय तहको अधिकारको सूचीले स्थानीयतहलाई तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन, योजना निर्धारण सम्बन्धी अधिकार प्रदान गरेको छ ।
- **नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरुको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन:** नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको कार्य विस्तृतीकरणले केन्द्रीय तथ्याङ्क अन्तर्गत तथ्याङ्क सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड, राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको व्यवस्थापन र गुणस्तर निर्धारण, राष्ट्रियस्तरको गणना र सर्वेक्षण व्यवस्थापन र तथ्याङ्कसम्बन्धी सल्लाहकारी भूमिका बारे उल्लेख गरेको छ । संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको एकल अधिकारको विस्तृतीकरणले स्थानीय तथ्याङ्क संकलन, योजना, नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क व्यवस्थापन, तथ्याङ्कीय अभिलेख व्यवस्थापन, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको उल्लेख गरेको छ ।
- **स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४:** स्थानीय तहको शासन सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद) को मिति २०७४ जेठ २ गतेको निर्णय अनुसार स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४ जारी भएको छ । यस आदेशको अनुसूची ३ मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख संकलन बारेमा र अनुसूची ४ मा वडा कार्यालयहरुले योजना तर्जुमा र तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्नु पर्ने व्यहोरा उल्लेख छ ।
- **स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४:** स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ को दफा ११ मा गाउँपालिकाको अधिकार अन्तर्गत गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रको विकास गर्न नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यविधि, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने व्यवस्था रहेको छ । गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रको वर्तमान अवस्थाको बारेमा तथ्याङ्क संकलन गरी सोही सूचनाको आधारमा तर्कपूर्ण विश्लेषण पश्चात भविष्यका उद्देश्य लक्ष्य, नीति, रणनीति र कार्यक्रम सहित योजना तर्जुमा गर्न सकिने व्यवस्था गरीएको छ ।

१.८ आवधिक योजना तर्जुमा तयारी

१.८.१ गाउँपालिकासँग पूर्व योजना निर्माण छलफल

नेपालको संविधानले प्रदान गरेको हक, अधिकार र स्थानीय सरकारको मान्यता अनुरूप शिवनाथ गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा योजनावद्ध आर्थिक सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गर्न आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४) निर्माण गर्ने क्रममा पूर्व योजना निर्माण छलफलमा गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यहरु, विषयगत कार्यालयका प्रमुखहरुसंग विस्तृत छलफल भयो ।

१.८.२ गाउँपालिका स्तरीय आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी

गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना पूर्व तयारी गोष्ठी मिति २०७७ चैत्र २४ गते देखि २५ गते सम्म शिवनाथ गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा संचालन भयो । उक्त गोष्ठीमा शिवनाथ गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सूचना अधिकारी, कार्यसमितिका सदस्य, विषयगत शाखाका प्रमुख, गाउँ सभाका सदस्य, विभिन्न गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधि, स्थानीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधि र परामर्शदाता संस्थाका विज्ञको उपस्थिति रहेको थियो । चारदिने उक्त गोष्ठीको पहिलो दिनमा उद्घाटन, स्वागत मन्तव्य, परिचय, आवधिक योजनाको महत्व, आवश्यकता, गाउँपालिकाको भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक अवस्थाका बारेमा प्रस्तुतीकरण र छलफल सम्पन्न भयो ।

समग्रमा यस गाउँपालिका आवधिक योजना तर्जुमाको कार्य चरणबद्ध, व्यवस्थित र सहभागितामूलक रूपमा निम्न ७ (सात) चरणहरु सम्पन्न भएको थियो ।

आवधिक योजना तयारी र प्रकाशन	७ सातौं चरण
आवधिक योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला	६ छैटौं चरण
आवधिक योजनामस्यौदा तयारी	५ पाँचौं चरण
तथ्याङ्क विश्लेषण, प्रस्तुती तथा श्रोत नक्शा तयारी	४ चौथो चरण
सर्वेक्षण वा तथ्याङ्क संकलन	३ तेश्रो चरण
आवधिक योजना पूर्वतयारी गोष्ठी तथा कार्य योजना स्वीकृति	२ दोश्रो चरण
आवधिक योजना. ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा विधि स्वीकृती	१ पहिलो चरण

१.८.३ निर्देशक समिति गठन

आवधिक योजना तर्जुमा प्रकृयाको संयोजन गर्न विषयगत समितिहरुलाई सहजीकरण, सहयोग, आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गर्न, तथ्याङ्क संकलन र अभिलेखीकरणमा सुझाव दिई योजना तर्जुमा तयार पार्न निर्देशक समितिको गठन गरियो । निर्देशक समितिका सदस्य देहायअनुसार रहनुभएको थियो ।

संयोजक :	कर्ण सिंह साउँद (गाउँपालिका अध्यक्ष)
उपसंयोजक :	कृष्मा चन्द (गाउँपालिका उपाध्यक्ष)
सदस्य :	करन राम पार्की (१ नं. वडा अध्यक्ष)
सदस्य:	हजारी सिंह साउँद (२ नं. वडा अध्यक्ष)
सदस्य:	वीर बहादुर साउँद (३ नं. वडा अध्यक्ष)
सदस्य :	लक्ष्मण सिंह महता (४ नं. वडा अध्यक्ष)
सदस्य :	महेन्द्र बहादुर चन्द (५ नं. वडा अध्यक्ष)
सदस्य :	धर्म सिंह सुतार (६ नं. वडा अध्यक्ष)
सदस्य सचिव :	टंक प्रसाद पन्त (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)

१.८.४ विषयगत समितिहरुको गठन

गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गर्नका लागि आर्थिक विकास समिति, सामाजिक विकास समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति, संस्थागत विकास तथा सुशासन समिति र भौतिक पूर्वाधार विकास समिति गरी पाँचवटा विषयगत समितिहरु गठन गरियो । उक्त समितिहरुको आआफ्नो विषयगत क्षेत्रको वर्तमान अवस्था, क्षेत्रगत विकासका लागि संचालन गर्नुपर्ने आयोजनाहरु पहिचान, योजनाहरुको प्राथमिकीकरण, योजना निर्माणका लागि संभाव्य स्रोत पहिचान, योजना निर्माणवाट हुने लाभको आँकलन गर्न महत्वपूर्ण भूमिका रह्यो ।

तालिका नं ३: विषयगत समितिहरु

विषयगत समिति	संयोजक	सदस्य			सदस्य सचिव
आर्थिक	महेन्द्र बहादुर चन्द	राजेन्द्र दयाल	लक्ष्मण सिंह महता	पार्वती तिरुवा	देवराज सापकोटा
सामाजिक	वीर बहादुर साउँद	दुरा चन्द	कर्ण बहादुर सुनार	नरेन्द्र महता	यशोदा चालिसे
भौतिक पूर्वाधार	राजेन्द्र दयाल	पानु ठकुराठी	दुर्गा भट्ट	कमलराम सार्की	हेमन्तराज जोशी
वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	धर्म सिंह सुतार	महेन्द्र बहादुर चन्द	प्रकाश सिंह साउँद	लिला सार्की	अनिता भण्डारी
संस्थागत तथा सुशासन	लक्ष्मण सिंह महता	मान बहादुर चौधरी	राज बहादुर चन्द	विष्णु भट्ट	लक्ष्मीदत्त जोशी

तालिका ४: आवधिक योजनाको (कार्ययोजना)

क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	मिति
१. आवधिक योजना निर्माणका लागि प्रारम्भिक अभिमुखीकरण	गाउँपालिका	२०७७/१२/१४
२. आवधिक योजना निर्माण संयोजन समिति गठन तथा कार्यदिश	गाउँपालिका	२०७७/१२/१४
३. विषयगत समितिहरु र उपसमितिहरु गठन तथा कार्यदिश	गाउँपालिका	२०७७/१२/१४
४. आधारभूत तथ्याङ्क संकलन तथा अभिमुखीकरण	विषयगत समिति उपसमिति	२०७८/०१/१०
५. विषयगत लक्ष्य तथा रणनीति तय	गाउँपालिका	२०७८/०१/१५
६. समग्र लक्ष्य तथा रणनीति तय	गाउँपालिका	२०७८/०१/२०
७. आवधिक योजना दस्तावेजीकरण	USDC	२०७८/०२/१०
८. प्रारम्भिक दस्तावेज प्रस्तुती तथा छलफल	गाउँपालिका र USDC	२०७८/०३/८
९. अन्तिम दस्तावेज तयारी र गापालाई हस्तान्तरण	USDC	२०७८/०३/१५
१०. गाउँसभाबाट स्वीकृत तथा कार्यान्वयन	गाउँपालिका	२०८७ असार मसान्त

१.८.५ संक्षिप्त रणनीतिक पार्श्व चित्र

शिवनाथ गाउँपालिकामा रहेको कृषि भूमि, सिञ्चित क्षेत्र, उद्योगधन्दा एवं कलकारखानाहरु, पशुपंछी जन्य व्यवसायहरु, साक्षरता, विद्यालयको संख्या, अस्पताल, स्वास्थ्य संस्था, शिशुमृत्युदर, पर्यटकीय स्थल, पर्यटकहरुको संख्या, सार्वजनिक स्थल, खानेपानीको आपूर्ति, वनजंगलले आगटेको क्षेत्र, फोहोरमैला व्यवस्थापन, बजार, व्यापार-व्यवसाय, प्राकृतिक स्रोत-साधन लगायत सम्पूर्ण स्थितिको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन, वातावरण तथा विपद् र संस्थागत विकाससम्बन्धी वर्तमान अवस्था तथा संभावनाहरु, समस्या तथा चुनौतीहरु, र ती संभावनाको उपयोगका लागि व्यावहारिक (कार्यान्वयन योग्य) रणनीतिहरुको तर्कपूर्ण विश्लेषण तालिका ३,४,५, ६ र ७ मा गरिएको छ ।

१.८.६ आवधिक योजनाको कार्यक्षेत्र तथा सीमाहरु

आवधिक योजना निर्माणका लागि आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, पूर्वाधार, वन वातावरण, तथा विपद् व्यवस्थापन र संस्थागत विकास क्षेत्रका सीमाहरु र उपक्षेत्रहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका ५ : विषयगत क्षेत्रहरु

क्र.सं.	कार्यक्षेत्र	सीमाहरु/ उपक्षेत्रहरु
१	आर्थिक विकास	कृषि, पशुपालन, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन, बैकिङ तथा सहकारी र आयआर्जन
२	सामाजिक विकास	शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक, लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण र संस्कृति
३	भौतिक पूर्वाधार विकास	सडक, सिँचाई, खानेपानी, पूल, भोलुङ्गे पूल, विजुली, भवन, ढल निकास, संचार, वैकल्पिक ऊर्जा र बस्ती विकास
४	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	वन तथा भूसंरक्षण, जलाधारसंरक्षण, जंगल, वातावरण संरक्षण, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, सरसफाई, फोहोरमैला व्यवस्थापन, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् व्यवस्थापन
५	संस्थागत विकास	पारदर्शिता, सुशासन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाहका मापदण्ड निर्धारण (ऐन नियम, कार्यवधिहरु), सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचनाको प्रयोग, लेखाङ्कन, राजस्व परिचालन, वित्तीय अनुशासन, आन्तरिक लेखा परीक्षण तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र बेरुजु फर्छ्यौट

१.८.७ आवधिक योजनाका चारित्रिक पक्ष

शिवनाथ गाउँपालिकामा भू-उपयोगिता सम्बन्धी विवरण

बैतडी जिल्लाको सबभन्दा ठुलो यस गाउँपालिकाको भू-उपयोगिताको विश्लेषण गर्दा यहाँ अधिकांश खेतीयोग्य जमीन, पतझड जङ्गल, कडा काठको उष्ण जङ्गल, संरक्षित जङ्गल र मिश्रित विशालु पतझर जंगल, घाँस् मैदान, फाँट टार र खोंचहरु रहेका छन् । यस गाउँपालिका भित्रको भू-उपयोगको अवस्थालाई ध्यानमा राखि नेपाल सरकारको भूउपयोग नीति २०७६ बमोजिम भूउपयोग योजना तयार पार्नु पर्ने देखिन्छ ।

नेपाल सरकारको भूउपयोग नीति २०७६ को परिच्छेद-२ को दफा ४ (१) मा व्यवस्था भए अनुरूप भूमि उपयोगलाई निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ ।

(क) कृषि क्षेत्र (ख) आवासीय क्षेत्र (ग) व्यवसायिक क्षेत्र (घ) औद्योगिक क्षेत्र (ङ) खानी तथा खनिज क्षेत्र (च) वन क्षेत्र (छ) नदी,खोला, ताल तथा सिमसार क्षेत्र (ज) सार्वजनिक उपयोगको क्षेत्र (झ) सांस्कृतिक तथा पुरातत्विक महत्वको क्षेत्र (ञ) नेपाल सरकारबाट आवश्यकता अनुसार छुट्याइएको अन्य क्षेत्र । नेपाल सरकारको विद्यमान भू-उपयोग नीतिको परिधिभित्र रही शिवनाथ गाउँपालिकाले छुट्टै भूउपयोग योजना तयार गर्नेछ ।

तुलनात्मक लाभ

तुलनात्मक रुपमा बढी लाभ हुन क्षेत्रमा उत्पादनका साधनहरु परिचालित गर्ने सैद्धान्तिक अवधारणालाई बेलायती अर्थशास्त्री डेभिड रिकार्डोले व्याख्या गरेका थिए । कुनै पनि अर्थतन्त्रमा सदैव सीमित स्रोत हुन्छन् । कुनै एक पदार्थको उत्पादन गर्दा अर्को पदार्थ उत्पादन हुन सक्ने सम्भावना कम हुन्छ, किनभने उत्पादनका लागि आवश्यक साधन र स्रोतहरु पहिलो पदार्थ बनाउने कार्यतर्फ सोभिन पुग्छन् । तसर्थ उत्पादनका लागि केही सीमित पदार्थको मात्र चयन गर्नु पर्ने हुन्छ । अन्यथा सीमित स्रोतहरु पनि दह्रो रुपमा उत्पादनका लागि खर्च नभै छरिन पुग्छन् र कतैबाट पनि उच्चतम फाइदा लिन सकिदैन ।

गाउँपालिकाले तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरू परिचालन गर्नु राम्रो पक्ष हो । यस गाउँपालिकाका प्रमुख लाभदायक क्षेत्रहरू कृषि, पशुपालन, पर्यटन र वैकल्पिक उर्जा पहिचान गरिएको छ । यहाँ मकै, कोदो, धान र आलु जस्ता अन्न र तरकारी बाली उत्पादन हुन्छन् । कृषिमा आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण, प्रविधि र प्रांगारिक मलको प्रयोगले उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न सकिन्छ । यस पेशाले कृषकहरूको आय आर्जन बढनुका साथै समग्र जीवनस्तरमा नै सुधार हुन्छ । पूर्वाधार (यातायात, संचार, पैदल मार्ग, होटेल, सुरक्षा) को निर्माण र पर्यटन क्षेत्रमा संलग्न हुने जनशक्ति उत्पादन गरी धार्मिक सांस्कृतिक र ऐतिहासिक सम्पदाहरू शिवनाथ मन्दिर, लगायतका स्थानीय मन्दिर/ तीर्थस्थलहरू र यहाँको मौलिक क्षेत्रहरूको प्रचार प्रसार एवं संरक्षण गर्न जरुरी छ ।

योजना तर्जुमा प्रक्रिया

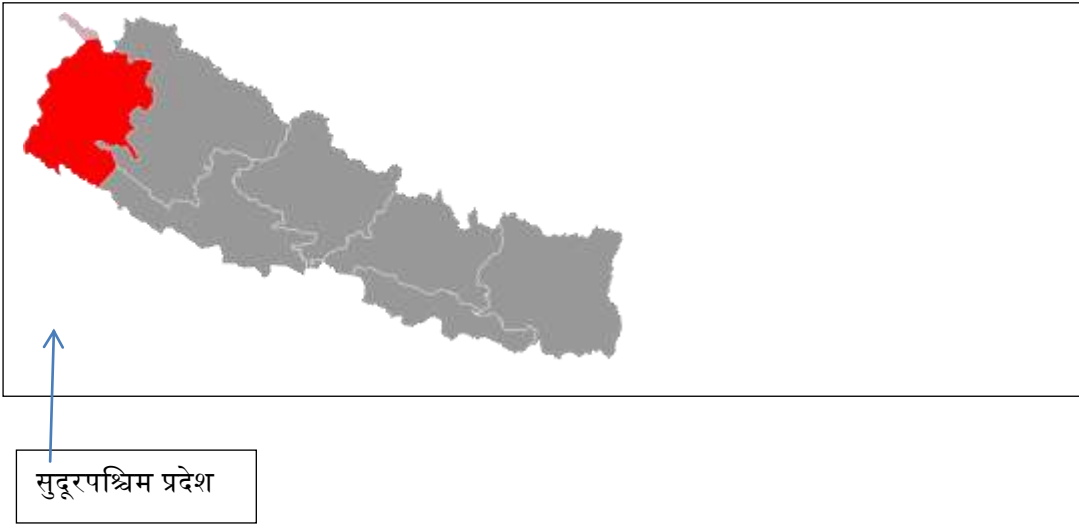
सिवानाथ गाउँपालिकाको आवधिक योजना तयार गर्न निम्न प्रक्रिया अपनाइयो ।

- आवधिक योजना तर्जुमा तयारी
- गाउँपालिकासँग पूर्व योजना निर्माण छलफल
- गाउँपालिका स्तरीय आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी
- निर्देशक समिति गठन
- विषयगत समितिहरूको गठन
- पार्श्व चित्र विश्लेषण
- सम्भाव्य योजनाको पहिचान
- विषयगत समितिहरूमा छलफल
- योजनाहरूको प्राथमिकीकरण
- निर्देशक समितिबाट अनुमोदन
- मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी
- बजेट प्रक्षेपण
- सरोकारहरूको विश्लेषण
- मस्यौदा प्रतिवेदन पेश
- प्राप्त टिप्पणीहरू समाशवेस
- अन्तिम प्रतिवेदन पेश

अध्याय दुई : राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक बिकश रणनीति

२.१ सुदुर पाश्चिम प्रदेश:

सुदुर पश्चिम प्रदेश (सुदुरपश्चिम राज्य) नेपालको नयाँ संविधानले २० सेप्टेम्बर २०१५ मा अपनाएको सात प्रान्त मध्ये एक हो। यो उत्तरमा चीनको तिब्बत स्वायत्त क्षेत्र, कर्नाली राज्य र लुम्बिनी राज्यको पूर्वमा पर्छ, र पश्चिममा भारतको उत्तराखण्ड राज्य र दक्षिणमा उत्तर प्रदेश। राज्यले १,१५,९५१.२५९१।५२२ किमी क्षेत्र ओगटेको छ - देशको कुल क्षेत्रफलको करिब १३.२२%। प्रारम्भमा प्रान्त ना ब्क को रूपमा परिचित, नवनिर्वाचित प्रान्तीय सभाले सेप्टेम्बर २०१५ मा सुदुरपश्चिम प्रदेशलाई यस प्रान्तको स्थायी नामको रूपमा अपनायो। २०१५ सेप्टेम्बर २०१५ को विधानसभा मतदान अनुसार गोदावरी शहर प्रान्तको राजधानी घोषित भएको छ। यो प्रान्त पूर्व सुदुर पश्चिमाञ्चल क्षेत्र नेपाल (चित्र - १) उल्लेख गरिएको छ।

२.१.१ सुदुर पाश्चिम मा जिल्लाहरू र नगरपालिकाहरू:

सुदुर पाश्चिम प्रदेश नौ जिल्लामा विभाजित छ, जहाँ जिल्ला जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख र प्रमुख जिल्ला अधिकारी (सीडीओ) द्वारा संचालित हुन्छ। जिल्लाहरू निम्नानुसार छन्:

- अछाम जिल्ला
- बैतडी जिल्ला
- बझा जिल्ला
- बाजुरा जिल्ला
- डडेल्धुरा जिल्ला
- दार्चुला जिल्ला
- डोटी जिल्ला
- कैलाली जिल्ला
- कञ्चनपुर जिल्ला

यसबाहेक, जिल्लाहरू नगरपालिका र ग्रामीण नगरपालिकाहरूमा उप-विभाजित छन्। सुदुर पाश्चिम प्रदेशमा कूल ८८ वटा नगरपालिका रहेका छन् जुन निम्न अनुसार वर्गीकृत गरिएको छ:

- उप-महानगर - १
- नगरपालिका ३३
- ग्रामीण नगरपालिका - ५४
- कुल: ८८

२.१.२ जनसंख्या र जातीय संरचना

सुदुर पच्छिम प्रदेशको जनसंख्या २५५२२५१ छ जो नेपालको कुल जनसंख्याका ६.६३% छ। जनसंख्या घनत्व प्रति वर्ग किलोमिटर १३० व्यक्तिहरू हुन्। राज्यको जनसंख्या वृद्धि दर १.३३% छ। जातीय हिसाबले सुदुर पाश्चिम एउटा बहु-एथिक प्रदेश हो जुन ठूलो रूपमा क्षत्रिस, थारुस, ब्राह्मण, कामी, ठकुरी र अन्यले बसोबास गर्छन् (चित्र २)।

२.१.३ सुदुर पच्छिमको आर्थिक र सामाजिक सूचकहरू

संघीय वित्त मन्त्रालयको आर्थिक सर्वेक्षण प्रतिवेदन अनुसार नेपाल सरकार सुदुर पच्छिम प्रदेशको आर्थिक र सामाजिक सूचकहरू निम्नानुसार छन् (तालिका १):

तालिका -६: सुदुर पश्चिम प्रदेशको आर्थिक र सामाजिक सूचक

संकेतकहरू	नेपाल	सुदुर पश्चिम
थानीय स्तर को संख्या		
जनसंख्या (प्रतिशत)	७५.३	८८
घनत्व प्रति वर्गमीटर।	१००	९६
क्षेत्र (प्रतिशत)	-	१३१
आर्थिक र सामाजिक क्षेत्रहरू	१००	१३.३
थानीय स्तर को संख्या		
आर्थिक विकास दर (आधारभूत मूल्यमा) प्रतिशत	६.८	६.३
निरपेक्ष गरीबी अन्तर्गत जनसंख्या (प्रतिशत)	१८.७	३३.९
बहु आयामी-गरीबी दर	२८.६	३३.६
गुण आधारित न्लष गुणक	०.३	०.३
प्रतिशतमा जीडीपीमा प्रान्तीय योगदान आधारभूत मूल्यमा)	१००	७.२
दर्ता गरिएको उद्योगको संख्या	७८३२	११५
जलविद्युत (मेगावाट)	१०७४.१	४०.१
स्थानीय सडक नेटवर्क (किमी)	६०१६२	४७३९
बेरोजगारी दर (प्रतिशत) १	११.४	११.५
विद्यालयहरूको संख्या	३५०५५	४१६१
आयु प्रत्याशा (जीवित जन्म)	६९.७	६८.६
क) वित्तीय क्षेत्र:		
बैंक र वित्तीय संस्थाको शाखा संख्या	४७०१	३०७
कुल जम्मा प्रान्तको शेयर (प्रतिशत)	१००	१.९८
कुल ऋणमा प्रान्तको शेयर (प्रतिशत)	१००	२.८७

मन्त्रालय, नेपाल सरकार (तालिका २ ए)

२.१.४ सुदुर पाश्चिमको मध्यम-अवधि विकास योजना:

सुदुर पाश्चिमका योजना आयोग हालसालै गठन भएकोले, कुनै मध्यम-अवधिको विकास योजना तैयार । त्यसोभए, नगरपालिका योजनालाई हाल प्रदेशको योजनासँग मिलान गर्न लागू गर्न सकिने।

२.२ राष्ट्रिय बिकाश सोच, लक्ष तथा रणनीतिहरूको एक झलक

प्रादेशिक सरकारको मध्यम र दिर्घ कालिन नीति निर्धारण भई नसकेको भएतापनि राष्ट्रिय योजना ले निर्धारण गरेका लक्ष तथा उद्देश्यहरू तथा दिगो बिकाश लक्षहरू र स्थानिय सम्भावनाहरू लाई धन्मरखी शिवनाथ गाउँ पालिकाको आवधिक योजना तयार गरिएको छ।

२.२.१ राष्ट्रिय सोच

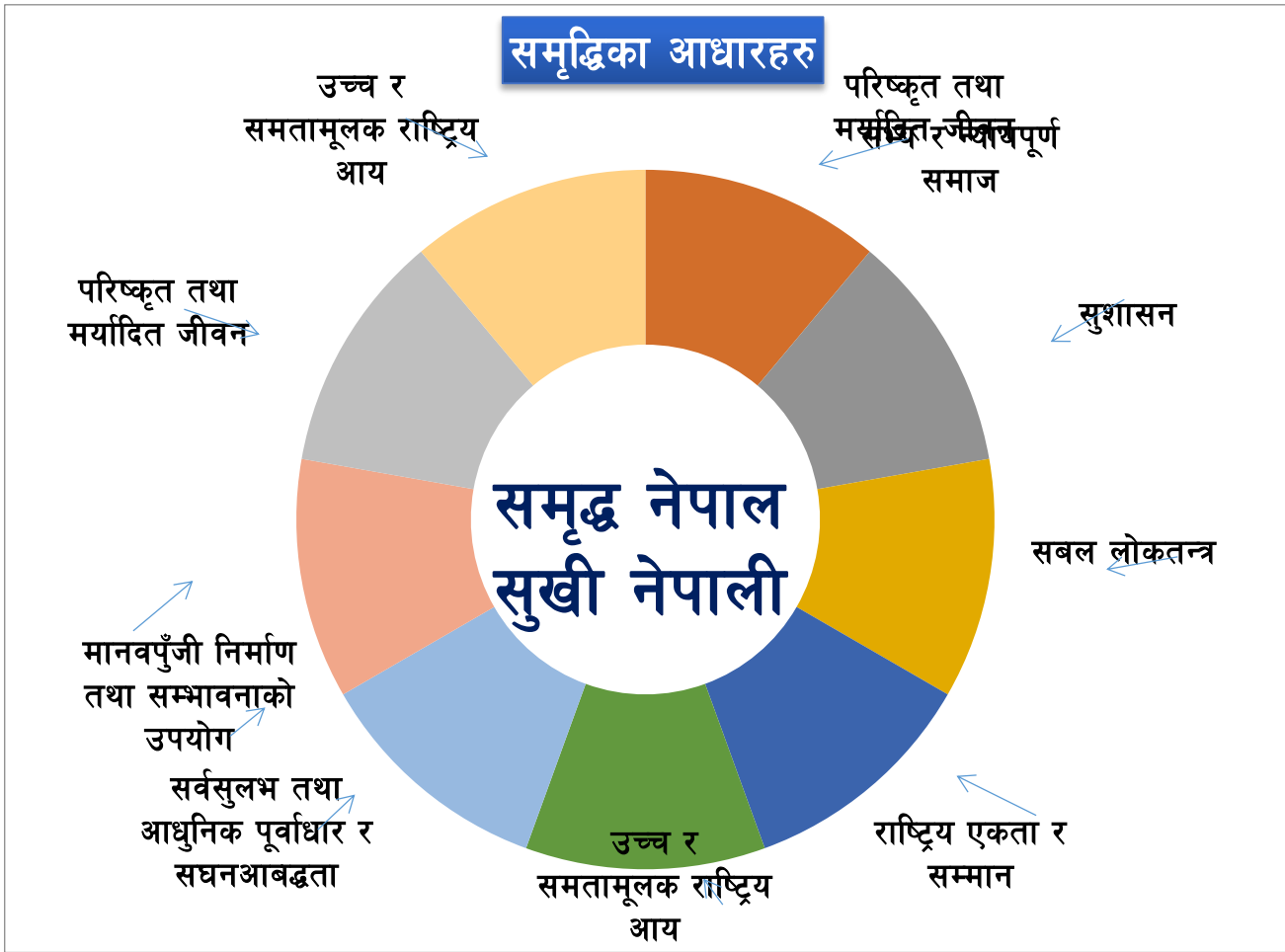
नेपाल सरकारले “समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली” भन्ने नारालाई दीर्घकालीन राष्ट्रिय सोच बनाएको छ ।

तालिका ७ : राष्ट्रिय सोच

चरण	योजना	अवधि	राष्ट्रिय नारा	National Slogan
पहिलो चरण (Stage I)	पन्ध्रौँ योजना	५ वर्ष	समृद्धि र सुखको सिर्जना	समृद्धि उत्पन्न गर्दै खुशी
दोस्रो चरण (Stage II)	सोह्रौँ योजना	१० वर्ष	समृद्धि र सुखको तीव्रता	तीव्र समृद्धि र खुशी
	सत्रौँ योजना		तीव्रता	र खुशी
तेस्रो चरण (Stage III)	अठारौँ योजना	१० वर्ष	समृद्धि र सुखको दिगोपना	निरन्तर समृद्धि र खुशी
	उन्नाइसौँ योजना			

२.२.२ राष्ट्रिय उद्देश्यहरू

१. सर्वसुलभ, गुणस्तरीय र आधुनिक पूर्वाधार निर्माण, उत्पादनशील र मर्यादित रोजगारी अभिवृद्धि, उच्च, दिगो र समावेशी आर्थिक वृद्धि तथा गरीबी निवारण गर्दै समृद्धिको आधार निर्माण गर्नु,
२. गुणस्तरीय स्वास्थ्य तथा शिक्षा, स्वस्थ तथा समुन्नत वातावरण, सामाजिक न्याय र गुणस्तरीय एवं जवाफदेही सार्वजनिक सेवा कायम गरी संघीय शासन व्यवस्थाको सुदृढीकरण गर्दै नागरिकलाई मर्यादित परिष्कृत जीवनयापनको अनुभूति गराउनु
३. सामाजिकआर्थिक रुपान्तरण तथा स्वाधीन राष्ट्रिय अर्थतन्त्र निर्माण गरी देशको स्वाभिमान, स्वतन्त्रता र राष्ट्रिय हितको संरक्षण गर्ने (चित्र : ३)

चित्र नं. ३ समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली

२.२.३ दीर्घकालीन सोच

“ समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली ”

ससमुन्नत , स्वाधीन र समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र सहितको समान अवसर प्राप्त, स्वस्थ, शिक्षित , मर्यादित , र उच्च जीवनस्तर भएका सुखी नागरिक बसोबास गर्ने मुलुक (चित्र : %) ।

२.२.४ राष्ट्रिय लक्षहरू

समृद्धि:

सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम सघन अन्तर आबद्धता

मानव पुंजी निर्माण तथा सम्भावनाहरूको पूर्ण उपयोग

उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व

उच्च र समतामूलक राष्ट्रिय आय

सुख:

परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन

सुरक्षित , सभ्य र न्यापूर्ण समाज

स्वस्थ र सन्तुलित पर्यावरण

सुशासन

सबल लोकतन्त्र

राष्ट्रिय एकता , सुरक्षा र सम्मान

२.२.५ दिर्घकालिन राष्ट्रिय रणनीतिहरू:

- तिब्ब , दिगो र रोजगारमूलक आर्थिक वृद्धि गर्ने
- सुलभ तथा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा र शिक्षाको सुनिश्चिता गर्ने
- आन्तर्देशीय अन्तर आबद्धता एवम दिगो शहर / बस्ति विकास गर्ने
- उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने
- पूर्ण , दिगो र उत्पादनशील सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण गर्ने
- गरिबी निवारण र आर्थिक , सामाजिक समानता सहितको न्यायपूर्ण समाज निर्माण गर्ने
- प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण र परिचालन तथा उत्पादशिलता विकास गर्ने
- सार्वजनिक सेवाको सुदृढिकरण , प्रादेशिक सन्तुलन र राष्ट्रिय एकता सम्बर्धन गर्ने

२.३ राष्ट्रिय योजना, प्रदेशस्तरको योजना र स्थानीयतहको योजना बीचको अन्तर सम्बन्ध

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको वर्तमान संविधान को मर्म अनुसार नेपालमा तीनवटा तहका सरकारहरू विद्यमान रहेका छन् । जसअनुसार संघीय सरकार, सात वटै प्रदेशहरूमा एक/एक वटा प्रदेश सरकार र ७५३ वटा स्थानीयतहका सरकारहरूको व्यवस्था रहेको छ । यस संविधानले संघ सरकारलाई मात्र सामाजिक/आर्थिक विकासको सम्पूर्ण दायित्व नसुम्पी प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारहरूलाई पनि जनतालाई सेवा सुविधा प्रदान गर्न आवधिक विकासका योजनाहरू बनाउने, तत्सम्बन्धी ऐन, नियम, नियमावली र कार्यविधि तर्जुमा गर्ने पूर्ण स्वायत्तता र अधिकार प्रदान गरेको छ । संविधान प्रदत्त यिनै अधिकारको प्रयोग गरेर स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र रही आर्थिक-सामाजिक विकासको माध्यमबाट जनताको जीवनस्तर उठाई उनीहरूको समृद्ध एवं सुखी जीवनको लागि आवधिक योजना निर्माण गर्न सक्दछन।

आवधिक योजना निर्माणको परम्परागत माथि बाट निर्देशित (Top-Down) प्रक्रिया थियो भने हाल आएर स्थानीय माग बमोजिम (Bottom-Up) अर्थात् स्थानीय जनप्रतिनिधि, विज्ञ, जानिफकार र जनताको सहभागितामा योजना तर्जुमा गर्ने व्यवस्था रहेको छ । स्थानीय क्षेत्रको भूगोल, वर्तमान अवस्था र सम्पूर्ण क्षेत्रहरूको गहन विश्लेषणमा आधारित आवधिक योजना यथार्थपरक, सही र कार्यन्वयनमा ल्याउन सकिने खालको हुन्छ ।

नीति, ऐन, नियम बनाउने, कर्मचारी नियुक्ती गर्ने, काम काजमा खटाउने, आर्थिक-सामाजिक विकास गर्ने, स्थानीय स्रोतसाधनको उचित परिचालन र उपयोग गर्ने लगायत सबै काम गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय निकायहरूको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्दछन । स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको आवधिक विकासको योजना बनाउँदा स्थानीय स्रोतसाधन, संभावना, आवश्यकता, प्राथमिकतालाई मुख्य आधार बनाई आफूले गर्न सक्ने, प्रादेशिक सरकारको सहयोग लिने संघ सरकारको आर्थिक एवं प्राविधिक सहयोगसमेत सम्पन्न गर्ने गरी सामाजिक-आर्थिक विकासका योजनाहरूलाई वर्गीकृत गर्न सक्दछ । स्थानीय तहका मध्यम र ठूला विकासका आयोजनाहरू प्रदेश र संघ सरकारहरूबाट सम्पन्न गराउनुका साथै यस्ता आयोजनाहरूलाई प्रादेशिक सरकार र संघीय सरकारको आवधिक विकास योजनामा पनि समावेश गर्न सूचना आदानप्रदान गर्न सकिन्छ ।

अध्याय तीन : समस्तिगत आर्थिक निति

३.१ सार्वजनिक बित्त

नेपाल सरकारको नीति अनुरूप संघिय, प्रादेशिक तथा स्थानिय सार्वजनिक खर्चमा मितव्यता कायम गर्ने तथा पारदर्शिता र गणस्तर कायवमा अभिवृद्धि लक्ष्य लिएको छ। प्रशासनमा आधुनिक सुरक्षा प्रणालीको प्रयोगसँगै करको दायरा बढाइएको छ र कर लगाइयो पुनरावती लागतहरू घट्टै छन राजस्वमा विद्युतीय प्रणालीको प्रयोग बढ्दैछ। कर विवरण अनलाइन प्रणाली मार्फत कर फिर्ताको फाइल गर्ने प्रबन्ध गरिएको छ। भन्सार तर्फ राष्ट्रिय एक द्वार प्रणाली अपनाएको छ। जोखिम क्षेत्रहरू कभर गरेर राजस्व जोखिम नियन्त्रण कार्यमा उपलब्धि हासिल भएको छ। राष्ट्रिय आवश्यकता, मान र प्राथमिकता अन्तर(राज्य विकास सहायताको आधारमा उच्च स्तरको सहायता प्राप्त भएको छ।

क्षेत्र कार्नेसनले भरिएको छ। सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन प्रभावकारी बनाउन सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन प्रणाली कार्यान्वयनमा आएको छ।

३.२ सार्वजनिक खर्च

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संघीय, राज्य र स्थानीय तहमा कुल खर्च रु ११ खर्ब ९१ अर्ब ६ करोड छ। कुल खर्च मध्ये ५६ प्रतिशत चालु खर्च र ३४ प्रतिशत पूँजीगत रहेको छ (तालिका ८)।

तालिका ८: सार्वजनिक खर्च विवरण (रु. करोडमा)

आर्थिक वर्ष	खर्च को बिबरण	संघिय	प्रादेशिक	स्थानिय	जम्मा
२०७५/७६	खुद चाल खर्च	३९५२३.५	३४९३.९	२४३६४	६७३८१
	पुजीगत खर्च	२४१५६.३	३०९९.६	६२७८	३३५३३.६
	वित्तिय व्यवस्था	१५२४७.६७	०	०	१५२४७.७
	जम्मा	७८९२७.४७	६५९३.५	३०६४१	११६९६२
२०७६/७७	खुद चाल खर्च	४३११५	४३५९.२	१९२७२	६६७४६.२
	पुजीगत खर्च	१८९०८.५	८९३१.६	१२७१६	४०५५५.६
	वित्तिय व्यवस्था	११७९०			११७९०
	जम्मा	७३८१३.५	१३२९०.८	३१९८८	११९०९२

३.३ वैदेशिक सहायता परिचालन

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अन्त्यसम्म, अनुदान रु १८ अर्ब १३ करोड ऋण र १ खर्ब ६९ अर्ब ३१ करोड गरि कुल १ खर्ब ८७ अर्ब ४४ करोड बराबरको वैदेशिक सहायता प्रतिबद्धता प्राप्त भएको छ।

यस अबधिमा प्राप्त वैदेशिक सहयोग प्रतिबद्धता मध्ये अनुदान र ऋणको अनुपात क्रमशः ७ प्रतिशत र ९०.३ प्रतिशत रहेको छ। यस अर्धमा प्राप्त वैदेशिक सहयोग तिबद्धता मध्ये आर्थिक वर्ष २०७६ र ७७ को सोही अबधिमा यस्तो अनुपात क्रमशः १४.८ प्रतिशत र ८५.२ प्रतिशत थियो।

३.४ सार्वजनिक ऋण

२०७७ फाल्गुन सम्म भुक्तानी गर्न बाकि खुद सार्वजनिक ऋण रु १५ खर्ब ८९ अर्ब ८६ करोड रहेको छ। भुक्तानी गर्न बाकि ऋण मा आन्तरिक र बाह्य ऋणको अनुपात ४५.१ प्रतिशत र ५४.९ प्रतिशत रहेको छ। २०७७ असारसम्म कुल नतिव बाँकी सार्वजनिक ऋण रु १४ खर्ब १९ अर्ब ८८ करोड रहेको थियो। उक्त अबधिमा बाह्य ऋणको अनुपात क्रमशः ४३.२ प्रतिशत र ५६.८ प्रतिशत रहेको थियो।

भुक्तानी गर्न बाकि ऋणमा आन्तरिक र बाह्य ऋणको अनुपात ४५.९ प्रतिशत र ५५.९ प्रतिशत रहेको छ ।

३.५ शिवनाथ गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच

३.५.१ दीर्घकालिन सोचको आवश्यकता

नेपाली जनताको लामो संघर्ष र बलिदानबाट प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था बमोजिम नेपालमा तीन तहका सरकारहरू कार्यान्वयन अवस्थामा रहेका छन् । स्थानीय स्तरमा जनताकै प्रतिनिधिहरूको संलग्नतामा स्थानीय जनताहरूलाई सेवा सुविधा दिई समुन्नत, गाउँ/नगर निर्माण गर्न स्थानीय सरकारले आफ्ना प्रतिवद्धता पुरा गर्न विकासका अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन योजनाहरूलाई कार्यान्वयन गर्न नीतिगत मार्गचित्र सहितको दीर्घकालीन सोचको आवश्यकता रहेको छ ।

आर्थिक क्षेत्र संविधानले अंगिकार गरेको विकास केन्द्रित सोचलाई आवधिक योजनामा समाहित गर्न, संघीय प्रणालीलाई मजबुत बनाउन र सार्वजनिक निजी र सहकारी क्षेत्रलाई समग्र विकास प्रयासमा सहभागी बनाउन समेत दीर्घकालीन सोचको आवश्यकता रहेको छ ।

३.५.२ दीर्घकालिन सोचको मार्ग चित्र

स्थानीय सरकारलाई सबल, आत्मनिर्भर, सक्षम, जनप्रिय, समावेशी र पारदर्शी, बनाउन सके दिगो विकासको आधारस्तम्भ गाउँ/नगर देखि नै खडा हुन सक्दछ । नेपालको संविधानले शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी, आवास, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा, लगायत सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा पर्यावरणीय अधिकारहरूलाई मौलिक हकहरूको रूपमा स्थापित गरेको छ । महिला, दलित, अल्पसंख्यक, अपाङ्ग, पछाडि परेका वर्ग तथा समुदायलाई राज्यका संरचनामा सहभागी गराउने समावेशी व्यवस्था, खाद्य अधिकार र सम्पुर्णताको व्यवस्था, जनतालाई सम्मानपूर्वक बाँच्न पाउने हक, समानताको हक, स्वच्छ वातावरणको हक, शोषण र विभेदबाट मुक्ति, शिक्षा, स्वास्थ्य, खाद्य, आवास, रोजगारी, सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा जस्ता विषयहरूलाई प्रत्याभूत गर्न समाजवाद उन्मुख आर्थिक व्यवस्थाका आधारहरू निर्माणमा यस दीर्घकालीन सोच केन्द्रित रहनेछ । विकासमा सबैको साभेदारी र लगानीको न्यूनता पुरा गर्न निजी क्षेत्र, पर्यटकीय विकासका लागि सार्वजनिक निजी साभेदारी तथा सहकारीको लगानीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । भौतिक पूर्वाधार अन्तर्गत यातायात, ऊर्जा, सिचाई, सूचना प्रविधि तथा संचार आदिको विकासको लागि लगानी गर्नुपर्ने आवश्यकता छ । शिक्षामा समान पहुँच र गुणस्तरीयता त्यसैगरी प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।

३.५.३ शिवनाथ गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच

शिक्षा, स्वास्थ्य, आर्थिक ससक्तिकरण तथा पूर्वाधार

शिवनाथ गाउँपालिकाको बिकासको मूल आधार

शिवनाथ गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठीको पहिलो दिनको अन्तिम सत्रमा गाउँपालिकाको पूर्ण भेलाबाट दीर्घकालीन सोच तर्जुमा गर्न बृहत छलफल गरियो । आवधिक योजना गोष्ठीका सहभागीहरू बीच विभिन्न नाराहरूका वारेमा व्यापक छलफल भयो । यस सिलसिलामा विभिन्न सोचहरू जस्तै “स्वस्थ, सुसंस्कृत, र समुन्नत शिवनाथ” सुरक्षित लगानी र व्यवसायको अवसर, शिवनाथ को रहर”, “स्थानीय नेतृत्वको पालिका हाम्रो सुन्दर शिवनाथ गाउँपालिका” “समृद्ध शिवनाथ हाम्रो विकास” र “सुखी, सुसंस्कृत र समृद्ध समाज शिवनाथ गाउँपालिकाको आवाज” मध्ये “शिक्षा, स्वास्थ्य, आर्थिक ससक्तिकरण तथा पूर्वाधार शिवनाथ गाउँपालिकाको बिकासको मूल आधार” सर्वसम्मत रूपमा छनोट भयो ।

३.५.४ आवधिक योजनाको लक्ष्य

आवधिक योजनाको लक्ष्य निम्नानुसार निर्धारण गरिएको छ ।

- आर्थिक सामाजिक, भौतिक, वातावरणीय र संस्थागत विकासका प्रयासहरू मार्फत शिवनाथ बासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने

३.५.५ आवधिक योजनाका उद्देश्यहरू

- ✓ कृषि पशुपालन पर्यटन एवं आद्योगिक क्षेत्रको विकास वाट रोजगारीका अवसर सृजना गर्ने
- ✓ शिक्षामा समाजका सबै वर्गको पहुँच सुनिश्चित गर्ने
- ✓ दिगो रोजगारीका अवसरहरूको सृजना एवं समुचित विकासवाट स्थानीय जनताको आमदानीमा अभिवृद्धि गर्ने

- ✓ गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा आवश्यक पूर्वाधार विकास तथा विस्तार गर्ने
- ✓ स्वास्थ्य, सरसफाई, वातावरण, सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनवाट गाउँपालिकालाई सुन्दर, स्वस्थ र स्वच्छ बनाउने
- ✓ गाउँपालिकाका खानेपानीका मुहानहरूको संरक्षण गरि सुदृढ पिउने पानि उपलब्ध गराउने
- ✓ बालबालिका, महिला, पछाडी पारीएका वर्गको लागि समावेशी कार्यक्रमहरू संचालन गरी समतामूलक समाजको सुनिश्चिता गर्ने
- ✓ बहुआयामिक प्रतिफल प्राप्त गर्न गाउँपालिकामा अवस्थित सरकारी निकाय, गैरसरकारी निकाय, निजीक्षेत्र र अन्य सरकोकारवाला संस्थासँग समन्वय गरी उपलब्ध साधनस्रोतको प्रभावकारी परिचालन गर्ने
- ✓ गाउँपालिकावाट प्रवाह हुने सेवाहरूलाई भेदभावरहित, जनमैत्री बनाउन पारदर्शिता, सूचनाको नियमित प्रवाह, सेवा ग्राहीहरू सँग छलफल, सुभाव संकलनलाई प्राथमिकता पूर्वक समाधान गर्ने
- ✓ सेवाग्राहीलाई प्रभावकारी ढंगले सेवा उपलब्ध गराउन गाउँपालिकाको सस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्ने

३.५.६ आवधिक योजनाका रणनीतिहरू

- शिवनाथ गाउँपालिकालाई सुविधासम्पन्न र समृद्ध गाउँको रूपमा विकसित गरिनेछ,
- जनताको आयस्तर वृद्धि गर्दै बचत गर्ने क्षमता विकास गराउदै पंजीको पहुँचमा वृद्धि गरी लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्थानीयस्तमा भएका उत्पादनहरूको बजारसँगको पहुँचमा स्थापित गराउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको विकासका लागि विकास साभेदार निकायसँग समन्वय, सहकार्य, साभेदारी र आपसी सहयोगको नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकासको लागि नेपाल सरकार एवं सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार सँग सहकार्य गरिनेछ ।
- विकासमा सबैको समान पहुँच, स्वामित्व र अधिकार स्थापित गर्न जनसहभागितात्मक र समावेशी विकासको अवधारणा लागु गरिनेछ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासनको निरन्तरता, विकास र पवर्द्धन गरिनेछ ।
- स्थानीय पूर्वाधार, आवास तथा सामाजिक सुविधा सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माणलाई निर्धारित मापदण्ड अनुसार बनाई प्रकोप प्रतिरोधी विकासमा जोड दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र कार्यरत स्थानीय संघसंस्था तथा नागरिक समाजहरूको क्षमता विकास, सहभागिता र परिचालनमा जोड दिइनेछ
- गाउँपालिकामा आधारभूत एवं गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न सरकारी, गैरसरकारी एवं निजी क्षेत्रको भूमिकालाई आवश्यक सहजीकरण र प्रोत्साहन गरिनेछ
- गाउँपालिकाको संभाव्य स्रोतहरूको पहिचान एवं परिचालनका लागि स्रोत उपयोग, एकीकृत सम्पत्ति कर, अन्य राजश्वका आधार र दरमा गाउँपालिकावाट प्रवाहित सेवाको गुणस्तर अनुसार समयानुकूल सुधार गरिनेछ ।
- भूउपयोग योजना बनाई सोही अनुसार जमिनको उपयोग गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- आवधिक गाउँपालिका योजना कार्यान्वयनका लागि सरकारी, गैरसरकारी, तथा विकास साभेदार निकायहरूसँग समन्वय एवं सम्बन्ध विस्तार तथा सहकार्य गरिनेछ ।
- कृषिको आधुनिकीकरण, विविधिकरण, व्यवसायीकरण र बजारीकरणको लागि उपयुक्त नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- “प्रांगारिक तरकारी शिवनाथ को चिनारी” भन्ने नारालाई वास्तविकतामा परिणत गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- उन्नत जातका दुधालु पशुपालन र नश्ल सुधार, बाखापालन, मौरीपालन, बंगुरपालन एवं तिनको बजारीकरणको सन्दर्भमा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- “शिवनाथको दर्शन शिवनाथ को पर्यटन” भन्ने कार्यक्रमलाई पर्यटकीय अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा घरेलु उद्योगधन्दा र औद्योगिक लगानीलाई प्रोत्साहन गर्न नीतिगत सुधार, बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूलाई ऋण लगानी प्रोत्साहित र अनुदानमा को लागि व्यवस्था गरिनेछ ।
- “बाहिर कमाउने शिवनाथ मा लगाउने” भन्ने नारा अनुसार यहाँ लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवामा सबै गाउँबासीको पहुँच बढाउन उपलब्ध सबै स्रोतहरूको व्यापक परिचालन गरिनेछ ।
- साक्षरता अभियान र प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रमहरूमा जोड दिइनेछ ।

- निरपेक्ष गरिवीको रेखामुनि रहेका दलित, अपाङ्गता भएका, जनजाति र छात्रालाई विद्यालय भर्ना गराउन र टिकाउन विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
- सबै नागरिकहरूलाई स्वच्छ खानेपानी र सरसफाइको सुविधा पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- समतामूलक र समावेशी विकास मार्फत विकासमा सबैको पहुँच स्थापना गरिनेछ ।
- खेलकुदलाई स्वस्थ जीवनको अभिन्न अङ्गको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- वृक्षारोपण र वन संरक्षणलाई अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- धुँवारिहत चुलोको प्रयोग, वातावरणमैत्री संरचना निर्माण, फोहोर व्यवस्थापन आदिलेद्वारा वातावरणी स्वच्छता कायम गरिनेछ ।
- “शीघ्र सेवा तीव्र विकास” को अवधारणा बमोजिम ऐन कानून, नीति, निर्देशिका र मापदण्डहरू बनाई लागु गरिनेछ।
- सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, जनसहभागिता, समूह परिचालन, सूचना सम्प्रेषण, नागरिक बडापत्र आदि जस्ता पारदर्शिता प्रवर्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- "जनताको घरमा स्थानीय सरकार" जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

३.६ गाउँपालिकाको वार्षिक आम्दानीको श्रोत

३.६.१ आ.व. २०७७/७८ मा योजना संचालनको लागि वार्षिक आम्दानीको श्रोत

आ.व. २०७५/७६ मा स्वीकृत योजनाहरू वार्षिक आम्दानीको श्रोतमा आधारित रहेका थिए । विस्तृत विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९ : आ.व. २०७७/७८ को वार्षिक आम्दानीको श्रोत

तालिका २: गाउँपालिकाको वार्षिक आम्दानीको श्रोत			
सि.नं.	स्रोत	2075/76 Amount (NRS)	2076/77 Amount (NRS)
A	Federal Gov		
1	वित्तीय समाणिकरदा (संघीय)	69,300,000	76,500,000
2	ससर्त (संघीय)	98,967,999	152,945,000
3	राजस्व विनियोजन (संघीय)	43,428,783	60,700,000
	सब कूल	211,696,782	290,145,000
	राज्य		
4	वित्तिय समाणिकरण राज्य	-	6,879,000
5	ससर्त (राज्य)	-	2,806,000
	सब कूल	-	9,685,000
C	नगरपालिका		
6	आन्तरिक श्रोतहरू	1,073,572	16,169,014
	सब कूल	1,073,572	16,169,014
	कूल	212,770,354	315,999,014

३.६.२ प्रथम आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४) कार्यान्वयनको लागि आर्थिक श्रोतको अनुमान

प्रथम आवधिक योजना (२०७८/७९-२०८३/८४) कार्यान्वयनको लागि तालिका १० मा प्रस्तुत गरिए अनुसारको आम्दानीको स्रोतहरूको पहिचान गरिएको छ ।

१. गाउँपालिकाका आफ्नै स्रोत:

- १.१ घर जग्गा कर
- १.२ व्यवसाय दर्ता कर
- १.३ मनोरञ्जन कर
- १.४ सहकारी दर्ता कर
- १.५ काठ तथा वन पैदावार कर
- १.६ अन्य

२. संघीय सरकारको तर्फबाट प्राप्त हुने अनुदान

- २.१ वित्तीय सामान्यीकरण अनुदान
- २.२ सशर्त अनुदान
- २.३ राजस्व बाँडफाँड वाट प्राप्त हुने अंश

३ प्रदेश सरकारको अनुदान

- ३.१ वित्तीय सामान्यीकरण अनुदान
- ३.२ सशर्त अनुदान

३.७ वित्तीय विश्लेषण र मध्यमकालीन खर्च संरचना

प्रथम आवधिक योजना अवधिभर शिवनाथ गाउँपालिकाको सञ्चित कोषबाट गाउँकार्यपालिका, वडा समिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुका निमित्त चालू खर्च, पूँजिगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा अनुमानित खर्च प्रस्तुत गरिएको छ। कुल खर्च मध्ये ५६ प्रतिशत चालू खर्च र ३४ प्रतिशत पूँजिगत खर्च हुने अनुमान गरिएको छ।

तालिका १० : प्रथम आवधिक योजना २०७८/७९-२०८३/८४) को अनुमानित खर्च विवरण

शीर्षक	आधार वर्ष (२०७८/७९)	वर्ष-१ (२०७९/८०)	वर्ष-२ (२०८०/८१)	वर्ष-३ (२०८१/८२)	वर्ष-४ (२०८२/८३)	वर्ष-५ (२०८३/८४)
आर्थिक विकास	२५,४५३,३८३	३८,१८०,०७५	४३,९०७,०८६	४८,२९७,७९४	५५,५४२,४६३	६१,०९६,७१०
सामाजिक विकास	१२१,२२७,२३७	१५७,५९५,४०८	१७३,३५४,९४९	२२५,३६१,४३४	२४७,८९७,५७७	२७२,६८७,३३५
पूर्वाधार विकास	२८,४७४,३३५	४४,१३५,२१९	६८,४०९,५९०	१०६,०३४,८६४	१२१,९४०,०९४	१४०,२३१,१०८
वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	-		१६,५००,०००	१८,९७५,०००	२२,७७०,०००	२५,०४७,०००
संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह र सुशासन	२०,५२३,०६४		३२,७३४,२८७	३६,००७,७१६	३९,६०८,४८७	४३,५६९,३३६
विविध पूँजिगत	४३,८६३,९०४					
जम्मा	२३९,५४१,९२३	२३९,९१०,७०२	३३४,९०५,९१२	४३४,६७६,८०८	४८७,७५८,६२२	

स्रोत : शिवनाथ गाउँपालिका प्रथम आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी, २०७७

चित्र नं. ४ क्षेत्रगत अनुमानित बजेट

३.७.१ योजनाहरूका लागि आवधिक लगानी

पहिचान गरिएका योजना संचालन गर्नको लागि गाउँपालिकाले यथेष्ट रकम जुटाउन सक्ने अनुमान गरिएको छ । कूल अनुमानित खर्च रकम मध्ये विकास खर्च तर्फ विभिन्न शीर्षकमा खर्च निम्नानुसार बाँडफाँड गरीएको छ,

बजेट प्रक्षेपणका मुख्य आधारहरू

- १) आवधिक योजनामा प्राथमिकीकरणमा परेका परियोजनाहरू
- २) अनुमानित आर्थिक वृद्धिदर
- ३) आधार वर्षको अनुमानित खर्च
- ४) नेपालको पन्ध्रौ योजनाको दीर्घकालीन सोच
- ५) सुदूरपश्चिम प्रदेशको अनुमानित विकास खर्चको विवरण
- ६) शिवनाथ नगरपालिकाका राजस्वका स्रोतहरू

नेपालको पन्ध्रौ योजनाको दीर्घकालिन सोच, प्रदेश नं. ३ को अनुमानित खर्च एवं शिवनाथ गाउँपालिकाका राजस्वका स्रोतलाई समेत बजेट प्रक्षेपणको आधार मानिएको छ । राष्ट्रिय योजना आयोगले तयार पारेको १५औं पन्चवर्षिय योजनाले नेपालको कुल ग्राहस्थ उत्पादन १०.५ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरेको छ । साथै समृद्ध नेपाल सुखी नेपालको नारा अन्तर्गत नेपालको ग्राहस्थ उत्पादन दोहोरो अंकमा पुर्याउने अठोट समेतलाई मध्य नजर गरी शिवनाथ गाउँपालिकाको आगामी ५ वर्षको अनुमानित खर्चको बजेट प्रक्षेपण गरीएको छ । विस्तृत विवरण तालिका १४ मा प्रस्तुत गरीएको छ ।

तालिका : ११ आगामी ५ आ.व. २०७७/७८-२०८२/८३ को लागि योजनाहरुको खर्च अनुमान हु

आम्दानीका स्रोतहरु	अनुमानित स्रोत रु.				
	वर्ष-१ (२०७९/८०)	वर्ष-२ (२०८०/८१)	वर्ष-३ (२०८१/८२)	वर्ष-४ (२०८२/८३)	वर्ष-५ (२०८३/८४)
आन्तरिक स्रोत	२०,२११,२६८	२२,६३६,६२०	२४,२५३,५२१	२७,४८७,३२४	३०,७२१,१२७
संघीय सरकार	३६२,६८१,२५०	४०६,२०३,०००	४३५,२१७,५००	४९३,२४६,५००	५५१,२७५,५००
प्रदेश सरकार	१२,१०६,२५०	१३,५५९,०००	१४,५२७,५००	१६,४६४,५००	१८,४०१,५००
जम्मा	३९४,९९८,७६८	४४२,३९८,६२०	४७३,९९८,५२१	५३७,१९८,३२४	६००,३९८,१२७

स्रोत : शिवनाथ गाउँपालिका वजेट, २०७७/०७८ वाट प्रक्षेपित वजेट

३.७.२ स्थानीय योजना तथा आन्तरिक र बाह्य स्रोत विश्लेषण

तालिका १२: स्थानीय योजना तथा आन्तरिक र बाह्य स्रोत विश्लेषण घ

आन्तरिक तथा बाह्य स्रोत	अनुमानित स्रोत रु.				
	वर्ष-१ (२०७९/८०)	वर्ष-२ (२०८०/८१)	वर्ष-३ (२०८१/८२)	वर्ष-४ (२०८२/८३)	वर्ष-५ (२०८३/८४)
आन्तरिक स्रोत (स्थानीय, प्रदेश र केन्द्रीय)	२५२,७९९,२११	३१५,९९९,०१४	३५३,९१८,८९६	३७९,१९८,८१७	४२९,७५८,६५९
बाह्य स्रोत (विकास साभेदारहरु)	६३,१९९,८०३	७८,९९९,७५४	८८,४७९,७२४	९४,७९९,७०४	१०७,४३९,६६५
जम्मा	१५,९९९,०१४	९४,९९८,७६८	४४२,३९८,६२०	४७३,९९८,५२१	५३७,१९८,३२४

अध्याय चार : आर्थिक क्षेत्र

४.१ आर्थिक विकास क्षेत्र

(कृषि, पशुपालन, पर्यटन, उद्योग वाणिज्य, जलस्रोत, बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी)

कृषि तथा पशुपालन

उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी आर्थिक वृद्धि सहित समावेशी र समतामूलक वितरण सुनिश्चित गर्नु आर्थिक नीतिको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ । स्थानीयस्तरमा उपलब्ध साधनस्रोतको दिगो परिचालनबाट प्राप्त हुने आर्थिक विकासको प्रतिफलको न्यायिक वितरण गरिनेछ । कृषि र पशुपालन यस गाउँपालिकाको उच्च संभावना भएका क्षेत्रमध्ये एक हो । कृषि, पशुपालन भूमि र अन्य प्राकृतिक स्रोत नेपालको आर्थिक विकास र समृद्धिको लागि महत्वपूर्ण क्षेत्र रहेका छन् । वैज्ञानिक, व्यवसायिक, बजार र उपभोक्तामुखी कृषि प्रणालीको विकास मार्फत कृषि क्षेत्रलाई प्रतिस्पर्धी, दिगो, आत्मनिर्भर र आयमूलक बनाइनेछ । सहकारी र सामूहिक कृषि प्रणाली मार्फत कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ । खाद्य तथा पोषण सुरक्षालाई सुनिश्चित गर्न कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग, र बजारीकरण गरिनेछ । विज्ञान, प्रविधि र जैविक प्रविधिमा आधारित जलवायु अनुकूलन सहित दिगो कृषि प्रणाली मार्फत कृषिश्रम र कृषिजन्य वस्तुहरूको बजार र उपभोगमा विविधीकरण गरिनेछ । प्राङ्गारिक खेतीमा आधारित धान, गहुँ, मकै कोदो, आलु, मौसमी तरकारी तथा फलफूलहरूको उत्पादनले कृषिजन्य व्यापारमा प्रमुख हिस्सा रहेको हुनेछ । कृषि तथा पशुपंछीजन्य उत्पादनमा शिवनाथ गाउँपालिका आत्मनिर्भर हुनुका साथै यहाँबाट दुग्धजन्य पदार्थ जस्ता उत्पादनहरूको निर्यात समेत उल्लेख्य रूपमा वृद्धि गरिनेछ ।

कृषि विकास

उद्देश्य

- क) कृषि क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गरी खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।
- ख) व्यवसायिक तथा आधुनिक कृषि प्रणालीको विकास गरी स्वरोजगार बढाउने ।

रणनीतिहरू

- क) स्थानीय सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा कृषि नीति, कानून तथा योजना निर्माण गरी कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।
- ख) कृषि क्षेत्रमा लगानी वृद्धिको लागि उचित वातावरण सिर्जना गर्न नीति तथा संरचनागत सुधार र कार्यक्रमगत सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने ।
- ग) स्थानीय संभाव्यताको आधारमा कृषकहरूको प्राविधिक एवं व्यवसायिक क्षमता अभिवृद्धि गरी नाफामूलक बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

पर्यटन विकास

यसैगरी यहाँका प्राकृतिक, धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदा र पर्यावरणीय अनुकूलताका कारण यस क्षेत्रमा पर्यटकीय व्यवसायको संभावना र यसबाट हुने आर्थिक लाभ समेतको उच्च रहेको संभावना छ । यसको लागि पर्यटकीय पूर्वाधार विकासमा निजी क्षेत्रको लगानी प्रवर्द्धन गरिनेछ । पर्यटन पूर्वाधारमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी यस पेशालाई छिटो, सुरक्षित, विश्वासिलो बनाइनेछ । प्राकृतिक सुन्दरता, जैविक विविधता, सांस्कृतिक सम्पदा जस्ता पर्यटकीय गन्तव्यहरूको उपयोग मार्फत पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्द्धन र विकास भएको हुनेछ ।

उद्योग क्षेत्र आर्थिक समृद्धिको एक अर्को महत्वपूर्ण आधारको रूपमा रहनेछ । आगामी पाँच वर्षमा यस गाउँपालिकामा उद्योगजन्य पूर्वाधारको विकास, उत्पादन र उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि, स्वरोजगारका अवसरहरूको सिर्जना, स्थानीय सीप र श्रममा आधारित उद्योगको प्रवर्द्धन र विकासका साथै घरेलु उद्योग तथा परम्परागत उद्योग क्षेत्रको समग्र विकास गरिनेछ ।

उद्देश्य

- क) शिवनाथ गाउँपालिकालाई धार्मिक र पर्यापर्यटन अनुकूल सुविधासम्पन्न बनाई आकर्षक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्नु
- ख) पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गरी स्थानीय रोजगारी र समृद्धि वृद्धिमा योगदान पुर्याउनु ।

रणनीति

- क) बैतडी, डडेल्धुरा, कैलाली, कञ्चनपुर, डोटी, अछाम लगायतका पर्यटन बजारमा शिवनाथ को धार्मिक तथा पर्यापर्यटनको व्यापक प्रचारप्रसार गर्ने ।
- ख) सार्वजनिक निजी साभेदारीमा शिवनाथ गाउँपालिकामा पर्यटन पूर्वाधारहरूको विकास, बजारीकरण र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ग) गाउँपालिका भित्र पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान, संरक्षण, विकास गर्न गाउँपालिकाले निजीक्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने ।

औद्योगिक विकास उद्देश्य

- क) परम्परागत तथा घरेलु उद्योगहरूको स्थापनामा सहयोग गरी रोगजारीका अवसर सृजना गर्नु
- ख) परम्परागत उद्योग तथा औद्योगिक सीपको संरक्षणका साथै स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित घरेलु उद्योगहरूको स्थापना गरी गाउँपालिकाको आयस्तरमा वृद्धि गर्नु

रणनीतिहरू

- क) परम्परागत सीपमा आधारित उद्योगधन्दा लगायत घरेलु उद्योगको लागि नीतिगत व्यवस्था तथा कानुन निर्माण र विद्यमान कानुनहरूमा समसामयिक सुधार गर्ने ।
- ख) घरेलु उद्योग स्थापना र सञ्चालन गर्न स्थानीय उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै स्थानीय कच्चा पदार्थ र सीपमा जोड दिने

आर्थिक विकास (संभावना, समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण अनुशुची(१ मा उल्लेख गरिएको छ । आर्थिक विकास क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरू, समाधानका उपायहरू र लिनुपर्ने रणनीति तालिका १३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १३. आर्थिक विकास क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरु, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति ४

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<p>कृषि:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ खेतीयोग्य जमीन मध्ये ६८ प्रतिशत जमिनमा रोपनीमा सिंचाइ सुविधा नपुगेको ➤ १२ वटा कृषक समूहहरु गठन भएका ➤ धेरै वटा कृषक समूहहरु निष्क्रिय रहेका ➤ कृषि योग्य जमिन खण्डिकृत हुँदै गएको ➤ कृषि भण्डारणको व्यवस्था नभएको ➤ वडास्तरमा दक्ष कृषि प्राविधिकको अभाव रहेको ➤ वडाहरुमा एगोभेटको व्यवस्था नभएको ➤ कृषिमा परम्परागत खेती प्रणाली विद्यमान रहेको ➤ रैथाने गहुँ, मकै, धान, भटमास, आदिका विऊहरु लोप हुँदै गएको ➤ तरकारी तथा फलफूल भण्डारण गर्न चिस्यान केन्द्रको अभाव ➤ कृषकहरुलाई आधुनिक खेती गर्न तालिम प्रयाप्त नभएको ➤ कृषि हाटबजारको व्यवस्था नभएको ➤ तरकारी तथा फलफूल संकलन केन्द्र नरहेको ➤ उच्च प्रतिफल दिने आधुनिक फलफूलहरु जस्तै: 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ खाद्यान्नको कमी ➤ कृषि पेशा व्यवसायीकरण हुन नसक्नु ➤ उत्पादन र उत्पादकत्व घट्नु ➤ किसानले समयमै सेवा नपाउनु ➤ रैथाने धान, मकै गहुँ, कोदो, भटमास आदिको उत्पादन गर्ने आधुनिक तरीकाको कमी ➤ कृषकहरुको आयआर्जनमा कमी आउनु ➤ समयमै कृषकहरुले मल,विउ,कृषि यन्त्रहरु नपाउनु ➤ कृषक उपज बेचबिखनमा कठिनाई ➤ किसानहरुको आम्दानी नबढ्नु ➤ खाद्यान्न उत्पादनको कमी ➤ उत्पादनकर्ता उचित मूल्य नपाउने हुदा आम्दानी कम हुने ➤ कृषि योजना विकासमा निर्दिष्ट लक्ष्य नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सिंचाइ योजनाहरु प्राथमिकतामा नपर्नु ➤ अनुगमन, मूल्याङ्कन पद्धति प्रभावकारी नहुनु ➤ दक्ष कृषि प्राविधिक उपलब्ध नहुनु ➤ पर्याप्त मात्रामा एगोभेटहरु संचालन नहुनु ➤ व्यावसायिक खेती प्रणाली वारे ज्ञानको अभाव तथा बजारको उचित व्यवस्था नहुनु ➤ कृषि प्रसार प्रसारको कमी ➤ कृषि सामाग्रीको अभाव ➤ उत्पादनकर्ता देखि उपभोक्ता सम्म कृषि उपज बेचबिखन तथा वितरण गर्ने सहकारी संयन्त्र (Co-operative Market Model) नभएको ➤ दीर्घकालिन कृषि विकास रणनीतिक योजना (Longterm Agricultural Development Strategic Plan) नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सिंचाइलाई प्राथमिकता दिदै खेति योग्य जमिनमा सिंचाइ सेवा बिस्तार गर्नुपर्ने ➤ कृषि योग्य जमिनलाई खण्डिकरण हुनबाट रोक्न भू-उपयोग नीति बनाई लागु गर्ने ➤ अनुगमन, मूल्याङ्कन पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाउने ➤ अगुवा कृषक तथा ग्रामीण कृषि कार्यकर्ताहरु तयार गरी परिचालन गर्ने ➤ स्थानीय कृषि स्रोत व्यक्तिहरु तयार गरी परिचालन गर्ने ➤ कृषिमा व्यावसायीकरण गर्दै लैजाने ➤ रैथाने वीउको संरक्षण र बजारीकरणका लागि समूह,सहकारी मार्फत चेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ भूमि बैंकको अवधारणा विकास गरी कार्यान्वयन गर्ने ➤ उत्पादनकर्ता देखि 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषिपेशामा संलग्न घरपरिवारहरुको आम्दानी वृद्धि गर्ने ➤ कृषिमा व्यावसायीकरण गरी उत्पादन वृद्धि गर्ने ➤ कृषिजन्य उत्पादनको बजारीकरण गर्ने ➤ व्यावसायिक कृषि तर्फ युवाहरुको आकर्षण बढाउने ➤ कृषिमा अनुदान वितरण पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाउने ➤ कृषि विकास द्वारा स्वरोजगार तथा सहकारी बजार संयन्त्र मार्फत किसानको आम्दानी बढाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लघु तथा साना सिंचाइ आयोजना मार्फत सिंचाइ सुविधा बढाउने ➤ गठन भएका कृषक समूहहरु सक्रिय बनाउन पहल गर्ने ➤ कृषि भण्डारण केन्द्र स्थापना गर्न स्थानीय व्यापारीसँग साभेदारीको पहल गर्ने ➤ जडीबुटी खेती गर्न प्रोत्साहित गर्ने ➤ रैथाने गहुँ, धान, मकै कोदो,को विऊ संरक्षण गर्ने ➤ व्यावसायिक फलफूल तथा तरकारी खेतीमा जोड दिने ➤ स्थानिय अगुवा कृषक छनोट गरी तालिम दिने र निजहरु स्रोत व्यक्तिहरु तयार गरी कृषकहरुलाई तालिम दिने ➤ नमुनाकोलागि प्रत्येक वडामा कृषि हाटबजार संचालन गर्ने ➤ कृषि पेशालाई व्यावसायिकरण गर्न प्रोत्साहन गर्ने ➤ उन्नत तरीकाले खेती गर्न कृषकहरुलाई सीपमूलक तालिम दिन लगाउने ➤ कृषिमा आधारित उद्योगहरुलाई प्रोत्साहन दिने ➤ प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक एक वटा कृषक छनोट गरी एभोकाडो, क्वि तथा सिँउडी फल (ड्रुगान फ्रुट) को खेती गर्न सहयोग गर्ने ➤ महाकाली र सुर्नया नदीको फाँटहरुमा सिँचाइको व्यवस्था गरी

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<p>एभोकाडो, किवि तथा सिँउडी फल (ड्रागन फ्रुट) आदि वारे तथा विजक उपलब्धता नभएको</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ केही खेतीयोग्य जमिन बाँभो रहेको ➤ उत्पादनकर्ता देखि उपभोक्ता सम्म कृषि उपज बेचबिखन तथा वितरण गर्ने सहकारी संयन्त्र (Co-operative Market Model) नभएको ➤ दीर्घकालिन कृषि विकास रणनीतिक नभएको 			<p>उपभोक्ता सम्म कृषि उपज बेचबिखन तथा वितरण गर्ने सहकारी संयन्त्र (Co-operative Market Model) बनाउन पहल गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ दीर्घकालिन कृषि विकास रणनीतिक योजना (Longterm Agricultural Development Strategic Plan) तर्जुमा गर्ने 		<p>बहुवाली खेती गर्न प्रोत्सहान गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ भूमि बैंकको अवधारणा विकास गरी बाँभो जमीनको सदुपयोग गरी उत्पादन वृद्धि गर्ने ➤ उत्पादनकर्ता देखि उपभोक्ता सम्म कृषि उपज बेचबिखन तथा वितरण गर्ने सहकारी संयन्त्र (Co-operative Market Model) बनाउन पहल गर्ने ➤ दीर्घकालिन कृषि विकास रणनीतिक योजना (Longterm Agricultural Development Strategic Plan) तर्जुमा गर्ने

पशुपालन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुपालन व्यवसायीकरण नभएको ➤ नश्ल सुधारमा गर्न सुविधा तथा सो सँग सम्बन्धित स्रोत (उन्नत राँगा, उन्नत बहर, उन्नत जातको बोका) नभएको तथा कृत्रिम गर्भाधान गराउन सुविधा नभएको ➤ व्यापारीक रुपमा दूध उत्पादन तथा बिक्री वितरण नहुनु ➤ पशु विमा वारे कृषकहरुलाई ज्ञानको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुजन्य उत्पादनमा ह्रास आउनु ➤ पशुपालन व्यवसायको आकर्षण घट्नु ➤ किसानहरु अनुदानबाट लाभान्वित हुन नसकेको ➤ पशु स्वास्थ्य उपचार नहुदा उत्पादन घटेको ➤ दूध एवं मासुजन्य उत्पादनमा कमी ➤ पर्याप्त डाले तथा भुँईँ घाँस नहुदा पशु आहारमा कमी ➤ पशु विमावाट किसानहरु लाभान्वित हुन नसकेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उन्नत जातका पशु उपलब्ध नहुनु र किसानहरुमा व्यवसायिकताको अभाव ➤ व्यवसायिक पशुपालनका लागि आवश्यक पूँजको अभाव ➤ पशुपालन सम्बन्धी व्यावसायिक ज्ञानको अभाव ➤ पशु औषधि पसल र प्राविधिकको उपलब्धता नहुनु ➤ अनुगमन, मुल्यांकन पद्धति कमजोर हुनु ➤ दक्ष जनशक्ति प्रयाप्त नभएको ➤ उन्नत घाँस उत्पादन नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुपालन व्यावसायलाई व्यवसायीकरण गर्न प्रत्येक वडामा कम्तिका एक एक वटा व्यवसायिक फर्म संचालन गर्न सहयोग गर्ने ➤ उन्नत जातका बोका, राँगाहरु उपलब्ध गराउने र कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम लागु गर्ने ➤ गाई तथा भैँसी पालन तर्फ बेरोजगार युवाहरुलाई आकर्षण गर्दै अनुदानमा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुपालन व्यवसायवाट कृषकको आम्दानी वृद्धि गर्ने ➤ पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बन्दै निर्यात प्रवर्धन गर्ने ➤ बेरोजगार युवाहरुलाई सामुहिक पशुपालनतर्फ आकर्षण गर्दै उत्पादन वृद्धि गर्ने ➤ उन्नत जातका राँगा, साँढे र बोका वितरण 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नश्ल सुधार तथा पशु स्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने ➤ व्यावसायिक पशुपालनका लागि भुँईँ घाँस तथा डाले घाँस खेती बिस्तार गर्ने ➤ मासु पसलहरुलाई व्यवस्थित तथा विस्तार गर्ने ➤ पशुपालन व्यवसायीकरण गर्न कृषकहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने ➤ एक वडा एक पशु पकेट क्षेत्रको निर्धारण गर्ने

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<p>तथा सो सुविधाको उपयोग नभएको</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ आधुनिक भुईँ घाँस तथा डाले घाँसको खेती नहुनु ➤ पशुपक्षीजन्य रोग नियन्त्रण गर्न प्राविधिक जनशक्तिको अभाव ➤ पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ताको अभाव ➤ गाउँपालिकामा दुग्ध संकलन तथा चिस्यान केन्द्र नहुनु ➤ आवश्यक मात्रामा एग्रेभेट नहुनु ➤ स्वच्छ सफा(हाइजेनिक) मासुपसल सञ्चालनको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उन्नत पशुपालन गर्न जनचेतनाको कमी ➤ पशुपालक कृषकहरुको आम्दानी वृद्धि हुन नसक्नु ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषकहरुले सन्तुलित आहारको महत्व नबुझ्नु ➤ कृत्रिम गर्भाधानको सुविधा नहुनु ➤ उन्नत राँगो, साँढे तथा बोकाको अभाव ➤ समयमा उचित पशु स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध नहुनु ➤ कृषकमा पशुस्वास्थ्यको चेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बढोत्तरी गर्ने ➤ पशु आहारा व्यवस्थापनको वारेमा किसानहरुको चेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ पशुजन्य उत्पादनलाई बजारमुखी बनाउन उत्प्रेरित गर्ने (कृषक भ्रमण, प्रचारप्रसार आदि) ➤ उन्नत जातका गाई (कोरेली) वितरण कार्यक्रम लागु गर्ने ➤ पशु उपचार तथा खोप कार्यक्रमहरु लागु गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गरी पशु नश्ल सुधार गर्ने ➤ नदी किनार तिर एकीकृत नमुना कुखुरा माछा पालन (कुखुरा, माछा, तरकारी) व्यवसाय संचालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ दुग्ध तथा मासुजन्य उत्पादनमा गाउँ पालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने ➤ पशु विमा वारे प्रचारप्रसार गर्ने तथा कृषक हरुलाई पशुविमा गर्न प्रोत्साहित गर्ने ➤ नश्ल सुधार तथा पशु स्रोत केन्द्र स्थापना गर्न पहल गर्ने ➤ व्यावसायिक पशुपालनका लागि भुइँ घाँस तथा डाले घाँस खेती बिस्तार गरिने ➤ प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक एक वटा मासु पसल व्यवस्थित ढंगले सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने ➤ पशुपालन फर्म सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने ➤ पशुपालन समुहहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरिने ➤ बेरोजगार युवाहरुलाई सामूहिक पशुपालन व्यवसायतर्फ आकर्षित गर्ने
पर्यटन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्यटन विकासका लागि बाह्रमासे स्तरीय सडक नभएको ➤ पर्यटकीय क्षेत्रहरुको संरक्षण,सम्बर्द्धन र प्रचारप्रसार को अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्यटकहरु आवतजावत गर्न नसक्नु ➤ पर्यटन सुविधा न्यून हुनु ➤ पर्यटनवाट आम्दानी नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्यटन प्राथमिकतामा नपर्नु ➤ यातायात तथा पर्यटकीय पूर्वाधारको अभाव ➤ पर्यटकीयस्थलहरुको प्रचार प्रसार नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्यटन गुरुयोजना बनाई लागु गर्ने ➤ पर्यटकीय पूर्वाधारहरुको विस्तार गर्न समन्वय गर्ने ➤ पर्यटकीयस्थलहरुको प्रचारप्रसार गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु संख्या बढाउने ➤ पर्यटन प्रबर्द्धन द्वारा आन्तरिक राजस्व बृद्धि गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्यटन गुरुयोजनाको निर्माण गर्ने ➤ पर्यटन स्थानसम्म पुग्न सडक तथा पैदलमार्ग विस्तार गर्ने ➤ पर्यटकीय स्थलको संरक्षण

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<ul style="list-style-type: none"> पर्यटन विकासको लागि होटेल-रेष्टुरा तथा अत्यावश्यक सुविधाहरुको अभाव 				<ul style="list-style-type: none"> पर्यटनमूलक रोजगारी सिर्जना गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> सम्बद्धन गर्ने तथा प्रचार प्रसार गर्ने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने पर्यटकीय होटेल, आवास गृह तथा होमस्टेको व्यवस्था गर्ने शिवनाथमा भ्यूटावरको निर्माण गर्ने पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि लगानी मैत्री वातावरण निर्माण गर्ने
जलस्रोत					
<ul style="list-style-type: none"> नदीको पानी सिँचाई लागि यथेष्ट मात्रामा प्रयोग नगरिएको आकाशेपानी संकलन तथा संरक्षण नगरिएको 	<ul style="list-style-type: none"> जलस्रोत खेर जानु कृषि उत्पादन उत्पादकत्व वृद्धि हुन नसक्नु 	<ul style="list-style-type: none"> जलस्रोत संरक्षण तथा सदुपयोग गर्न प्राविधिक ज्ञानको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> जलस्रोतको महत्व बारेमा ज्ञान प्रदान गर्ने पानीका मुहानहरुको संरक्षण गर्ने आकाशेपानी संकलन तथा सदुपयोग गर्ने आकाशेपानी संकलन तथा सदुपयोग गर्न पोखरी निर्माण गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> जलस्रोतको सदुपयोग द्वारा उत्पादन वृद्धि गरी किसानहरुको जीवनस्तर सुधार गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> नदीनालाका मूल संरक्षण गर्ने तथा पानी बहुउपयोग गर्न समुदायलाई जागरुक बनाउने प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक एक वटा आकाशेपानी संकलन तथा संरक्षण (Rain Harvesting) गर्न पोखरी निर्माण गर्ने
बैंक तथा वित्तीय सेवा :					
<ul style="list-style-type: none"> वित्तीय सेवामा सबैको पहुँच नहुनु सहकारीहरुको कर्जा प्रवाहको उत्पादनमूलक कार्यमा प्रयोग न्यून रहनु बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु सञ्चालनमा विद्युत तथा 	<ul style="list-style-type: none"> वित्तीय सेवाबाट स्थानीयबासीले उचित लाभ लिन नसक्नु उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानीको कमी बैंकिङ सर्वसाधारणको पहुँच हुन नसक्नु 	<ul style="list-style-type: none"> वित्तीय सेवा उपभोग गर्न सर्वसाधारणमा चेतनाको अभाव वित्तीय सेवा प्रदायकहरु न्यून हुदा प्रतिस्पर्धात्मक नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> वित्तीय सेवा प्रदायक हरुलाई आकर्षित गर्ने नीति अवलम्बन गर्ने बैंक,सहकारी तथा लघुवित्त संस्थाहरुको अनुगमन गर्ने बैंक, सहकारी तथा 	<ul style="list-style-type: none"> वित्तीय सेवामा नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने वित्तीय क्षेत्रको लगानी उत्पादनमूलक कार्यमा लगाउने सहकारीको सेवा 	<ul style="list-style-type: none"> बैंकका सेवाहरु सर्वसाधारणसम्म पुर्याउन प्रचार प्रसार गर्ने र बैंक सँग आवद्ध हुन प्रेरित गर्ने वित्तीय क्षेत्रमा नागरिकहरुको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<p>इन्टरनेटको समस्या</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ कतिपय सहकारी संस्थाहरु उद्देश्य अनुसार सञ्चालनमा नहुनु ➤ बचत तथा रिन सहकरि ३ वटा रहेका ➤ कृषि सहकरि ३ वटा रहेका 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सहकारी तथा लघु वित्तीय संस्थाहरुको नियमनमा कठिनाई 		<p>लघुवित्त संस्थाहरुको सेवा सुविधावारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने</p>	<p>गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउने</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वित्तीय क्षेत्रमा सहकारी संस्थाहरुको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ➤ सहकारीहरुको प्रभावकारी रूपमा अनुगमन, नियन्त्रण र रेखदेख गर्ने ➤ सहकारी तथा वित्तीय संस्थाहरुको लगानीलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानीका लागि उत्प्रेरित गर्ने ➤ सहकारी संस्थाहरुको लगानीलाई १ गाउँ १ उत्पादन प्रवर्द्धन गर्न केन्द्रित गर्ने
उद्योग तथा बजार व्यवस्थापन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ उद्यमशीलता सम्बन्धी ज्ञान सीपको कमी ➤ घरेलु उद्योग तथा क्रसर संचालनका लागि विद्युत को अभाव ➤ घरेलु उद्योग स्थापना तथा संचालनका लागि वित्तीय अभाव ➤ दर्ता भएका घरेलु उद्योगहरु निष्क्रिय रहनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय कच्चा सामग्री खेर जानु ➤ स्वरोजगार सृजना हुन नसक्नु ➤ स्थानीय घरेलु उद्योगहरु न्यून हुनु ➤ उद्यम व्यवसायमा युवा पुस्ताको आकर्षण कम हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उद्यमशीलता सम्बन्धी सीप र ज्ञानको कमी ➤ उद्योग स्थापनाका लागि वित्तीय स्रोत अभाव ➤ आवश्यक पूर्वाधारहरुको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उद्यमशीलता तालिम प्रदान गर्न सहयोग गर्ने ➤ उद्यम वारे सूचना दिने व्यवस्था मिलाउने ➤ लघु उद्यमी र वित्तीय संस्थाविच समन्वय गर्ने ➤ आवश्यक पूर्वाधारहरुको विस्तारमा जोड दिने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उद्यमशीलता मार्फत स्थानीय स्तरमा स्वरोजगार सिर्जना गरी आमदानी वृद्धि गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उद्यम सम्बन्धी ज्ञान सीप अभिवृद्धि गर्ने ➤ उद्यमीहरुका लागि तालिमको व्यवस्था गर्ने ➤ उद्यम संचालन गर्नका लागि आवश्यक वित्तीय - लगानीका लागि सहकारी तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई परिचालन गर्ने ➤ उत्पादीत बस्तुहरुको बजारीकरण गर्ने ➤ स्थानीय जडिबुटी संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न कृषक तथा व्यवसायीलाई प्रोत्साहन

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
					गर्ने ➤ दर्ता भएका घरेलु उद्योगहरु अद्यावधिक गर्ने ➤ रुग्ण उद्योगहरुको समस्या पहिचान गरी संचालनमा ल्याउन प्रयास गर्ने

अध्याय पाँच : सामाजिक विकास क्षेत्र

५.१ सामाजिक विकास क्षेत्र

गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठीको पहिलो चरणमा संभावना , समस्या र समाधानका विषयमा छलफल पश्चात दोस्रो चरणमा विभिन्न क्षेत्रका समस्याका मुख्यकारणहरु तत्कालिन असरहरु समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति वारे विषयगत विस्तृत छलफल गरी रणनीति तय गरियो । गाउँपालिकाको सामाजिक विकास रणनीतिहरु तलको तालिकामा वर्णन गरीएको छ । सामाजिक विकास (संभावना , समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण) अनुसुची २ मा उल्लेख गरिएको छ ।

सामाजिक विकास (संभावना , समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण) (शिक्षा, संस्कृति, स्वास्थ्य र पोषण, यूवा तथा खेलकुद, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, सामाजिक सुरक्षा, खानेपानी र सरसफाई) तालिका-१४ उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका -१४ सामाजिक विकास क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरु, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
शिक्षा					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ सबै वडाहरुमा बालविकास केन्द्रको अभाव ➤ सबैजसो विद्यालयका व्यवस्थापन समितिहरु गठन भएका तर विद्यालयको शैक्षिक गतिविधि र पठनपाठन कार्यको प्रभावकारी रेखदेख र मूल्याङ्कन अभाव ➤ केही विद्यालयहरुमा भौतिक पूर्वाधारको अभाव र भूकम्प प्रतिरोधि सुरक्षित भवनको अभाव ➤ गाउँपालिकामा प्राविधिक धारका विद्यालयहरु नभएको ➤ बालमैत्री/अपागं मैत्री भवनको अभाव ➤ विद्यालयमा पुस्तकालय, ल्याब तथा सुचना प्रविधिको कक्षाहरु (क्षेत्र) को अभाव ➤ विद्यालयहरुमा खेलमैदानको अभाव ➤ बालविकास केन्द्रमा दिवा खाजा को व्यवस्था नभएको ➤ सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सानो उमेरका बालबालिकाहरुको पढाई नहुनु ➤ विद्यार्थीको पढाईको स्तरमा कमी ➤ प्राविधिक जनशक्ति उत्पादनमा कमी ➤ अन्धा तथा बहिरालाई शिक्षामा पहुँच नहुनु ➤ माथिल्लो कक्षाका विद्यार्थी घट्टै जानु ➤ असुरक्षित कक्षा कोठा तथा भवन ➤ पर्याप्त खेलकुदको अवसरको अभावमा विद्यार्थीहरुको शारीरिक क्षमता विकास हुन नसक्नु ➤ छात्राहरु विद्यालयमा नियमित नहुनु ➤ विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि न्यून हुनु र शिक्षाको गुणस्तरमा कमी ➤ कक्षा व्यवस्थापन गर्न कठिन ➤ विद्यालय परिसरमा घेरावार निर्माण नहुँदा गाई-वस्तु तथा अनावश्यक व्यक्तिहरुको प्रवेशले विद्यालयको वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बाल विकास केन्द्र नभएर ➤ प्राविधिक विद्यालयको अभाव ➤ पर्याप्त कक्षा कोठा तथा जनशक्तिको अभाव ➤ अंग्रेजी माध्यममा कक्षा संचालन नहुनु ➤ विद्यालयमा खेलकुद मैदानको अपुग ➤ विद्यार्थी संख्यामा कमी ➤ शिक्षकको दरबन्दी कम ➤ घेरावार गर्न वजेटको अभाव ➤ पुस्तकालय र वाचनालयको अद्यावधिक तथा सुविधासम्पन्न नभएको ➤ पुस्तकालय व्यवस्थापन तथा जानकारीको कमी ➤ विद्यार्थीहरुको ICT मा पहुँच कम हुनु ➤ विज्ञान प्रयोगशाला सबै मा.वि.मा नहुनु ➤ विद्यार्थी संख्या र विषयगत शिक्षक कम हुनु ➤ प्राविधिक विद्यालय नभएकोले ➤ विद्यालयमा सहायक कर्मचारीको दरबन्दी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बाल विकास केन्द्र स्थापना गर्ने ➤ कम्तीमा एउटा विद्यालयलाई नमूना विद्यालय बनाउन प्रोत्साहन गर्ने ➤ संभाव्यता अध्ययन गरी कम्तीमा एउटा मा.वि.मा प्राविधिक स्तर र विषय छनोट गर्नुपर्ने ➤ कक्षा थप र विशेष शिक्षकको आपूर्ति गर्ने ➤ अभिभावकको सहयोगमा अंग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठन गराउने ➤ कक्षागत र विषयगत शिक्षकको दरबन्दी थप गर्ने ➤ वजेटको व्यवस्था गरी घेरावार गर्ने ➤ विद्यालयहरुमा पुस्तकालय र वाचनालय स्थापना गरी व्यवस्थित गर्ने ➤ कम्तीमा मा.वि तहमा ICT संचालन गरी internet सुविधा स्थापना गर्ने ➤ विद्यालयहरु मा पठनपाठनका लागि स्मार्ट प्रविधिको प्रयोग गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बालविकास केन्द्र स्थापना गर्ने ➤ बालविकास सहजकर्ताको सेवा सुविधा थप गर्नुपर्ने ➤ नमूना विद्यालयको निर्माण गर्ने ➤ प्राविधिक जनशक्ति तयार गर्ने ➤ विषय शिक्षामा पहुँच बढाउने ➤ नमूना विद्यालयमा अंग्रेजी माध्यममा शिक्षण सिकाइ संचालन गर्ने ➤ विद्यालयमा शैक्षिक वातावरण बनाई त्रासरहित कक्षा संचालन गर्ने ➤ छात्रालाई विद्यालयमा नियमित पठनपाठनको वातावरण बनाएर ➤ विद्यालयको शैक्षिक पठनपाठनको वातावरणमा सुधार गरेर ➤ पुस्तकालय र वाचनालयमा विद्यार्थीको पहुँच बढाउने ➤ ICT को स्थापना गरी आधुनिक शिक्षण विधिको प्रयोग बढाउने ➤ विद्यालयहरु मा पठनपाठनका लागि स्मार्ट 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सबै वडाहरुमा बालविकास केन्द्रहरु स्थापना गरी बालविकास केन्द्रहरुमा दिवा खाजा लाई व्यवस्थापन गर्ने ➤ बालमैत्री तथा अपांगमैत्री विद्यालय भवन तथा पूर्वाधार निर्माण गर्ने ➤ विद्यालयहरुमा ल्याब, पुस्तकालय तथा सुचना प्रविधि केन्द्रको स्थापना गरी व्यवस्थापन गर्ने ➤ विद्यालयहरुको खेल मैदानलाई व्यवस्थित गर्ने ➤ सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको प्रभावकारी परिचालन गर्ने ➤ गाउँपालिकामा एउटा प्राविधिक मा.वि./उ.मा.वि. स्थापना गर्ने ➤ शिक्षक विद्यार्थी अनुपातमा दरबन्दी मिलान गर्ने ➤ विद्यालय भर्नादर शतप्रतिशत पुर्याउने ➤ विद्यालय टिकाउ दर एवं शैक्षिक उपलब्धि दरलाई वृद्धि गर्ने ➤ विद्यालयहरु मा पठनपाठनका लागि स्मार्ट प्रविधिको प्रयोग गर्ने ➤ प्रत्येक वर्ष विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक तथा

समस्या तथा सवालहरू	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरू	समाधानका उपायहरू	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरू
<p>प्रभावकारी परिचालनको कमी</p> <p>➤ शिक्षक विद्यार्थी अनुपात अनुसार दरबन्दी मिलान नभएको</p> <p>➤ बाल विकास केन्द्रको अभावमा अधिकांश पूर्व प्राथमिक उमेर तहका बालबालिकाहरू वा.वि. केन्द्र भन्दा बाहिर रहेका</p> <p>➤ विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक तथा कार्यान्वयन नभएको</p> <p>➤ गाउँपालिका स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलापहरूको प्रभावकारी एवं नियमित रूपमा आयोजना हुने नगरेको</p> <p>➤ विद्यालयहरूमा लेखा तथा अन्य कर्मचारीको अभाव रहेको</p> <p>➤ पर्याप्त मात्रा स्वास्थ्य सुरक्षाका साधनहरू(सेनीटाइजर, मास्क, साबुन, पानी, ग्लोबस आदि) उपलब्ध नभएको</p> <p>➤ स्वास्थ्य मापदण्ड अनुसार सामाजिक दुरी कायम गर्न विद्यालयहरूमा पूर्वाधारको कमी</p>	<p>➤ पढ्ने बानीको विकास नहुनु</p> <p>➤ भएका पुस्तकालयको नियमित प्रयोग नहुनु</p> <p>➤ आधुनिक सूचना प्रविधि र शिक्षण विधिको प्रयोग कम हुनु</p> <p>➤ शिक्षाको गुणस्तर कम हुनु</p> <p>➤ सिकाइ उपलब्धि कम हुनु</p> <p>➤ कक्षा ९-१२ मा प्राविधिक धार संचालन नहुनाले प्राविधिक विषय पढ्न चाहने विद्यार्थीले अन्यत्र पढ्न जाँदा ठूलो धनराशी खर्च गर्नु परेको</p> <p>➤ प्र.अ.लाई प्रशासनिक काममा बोझ</p> <p>➤ कर्मचारी संख्या कम र न्यून तलब भत्ता</p> <p>➤ ठिक उमेरका विद्यार्थी ठिक कक्षामा नहुनु र विचमै कक्षा छोड्नु</p> <p>➤ शैक्षिक सत्रको विचमै विद्यालय छोड्नु, सिकाइ उपलब्धि कम हुनु,</p> <p>➤ विद्यालयमा विद्यार्थी कम हुनु</p> <p>➤ प्रयोगात्मक शिक्षाको कमी</p> <p>➤ विद्यालयको वातावरण रमणीय र सुन्दर नहुनु</p>	<p>नभएर</p> <p>➤ विद्यार्थी नियमित नहुनु, विषयगत शिक्षकको कमी र विद्यार्थी संख्यामा कमी हुनु</p> <p>➤ कक्षामा विद्यार्थी टिकाई राख्न नसक्नु</p> <p>➤ छात्रवासको अभाव</p> <p>➤ शिक्षाको गुणस्तर कम हुनु</p> <p>➤ नतिजा विश्लेषण र अभिलेखीकरण नहुनु</p> <p>➤ खेलकुद शिक्षकको अभाव</p>	<p>➤ विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गर्ने</p> <p>➤ दरबन्दी थप गरेर विषयगत शिक्षकको व्यवस्था गरेर</p> <p>➤ गाउँपालिकामा एउटा प्राविधिक स्तरको शिक्षा उपलब्ध गराउन मा.वि. स्तरको प्राविधिक विद्यालय स्थापना गर्ने</p> <p>➤ सहायक कर्मचारीको दरबन्दी थप गर्ने</p> <p>➤ गरीब, तथा मुक्त हलियाका छोराछोरीहरूलाई मा.वि. तहको ११ र १२ कक्षासम्म पठनपाठनको लागि छात्रवृत्ति दिएर</p> <p>➤ ठिक समयमा भर्ना गराउन अभिभावक सचेतना कार्यक्रम र शिक्षा प्रदान गरेर</p> <p>➤ कम्तीमा एउटा प्राविधिक धारको मा.वि.मा आवासीय विद्यालय संचालन गरेर</p> <p>➤ अभिभावकलाई शिक्षाप्रति सचेत गरेर</p> <p>➤ खेलकुद शिक्षकको व्यवस्था गरेर</p> <p>➤ वर्षमा १ पटक विद्यालयले शैक्षिक प्रदर्शनी कार्यक्रमको आयोजना</p>	<p>प्राविधिको प्रयोग गर्ने</p> <p>➤ प्रयोगात्मक कक्षामा विद्यार्थीको पहुँच बढाउने</p> <p>➤ विषयगत शिक्षक उपलब्ध गराउने</p> <p>➤ प्राविधिक शिक्षामा विद्यार्थीको पहुँच बढाउने</p> <p>➤ शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्ने</p> <p>➤ गरीब, तथा मुक्त हलियाका छोराछोरीहरूलाई मा.वि. तहको शिक्षा सम्म पहुँच बढाउने</p> <p>➤ सिकाई उपलब्धि बढाउने</p> <p>➤ खुद भर्नादर बढाउने</p> <p>➤ विचमै कक्षा छोड्ने दर घटाउने</p> <p>➤ प्रयोगात्मक शिक्षा प्रदान गर्ने र विद्यालयको वातावरण सफा स्वच्छ र हरियाली बनाउने</p> <p>➤ शैक्षिक प्रदर्शनी आयोजना गरी शैक्षिक गतिविधिमा सुधार गर्ने</p>	<p>कार्यान्वयन गर्ने</p> <p>➤ गाउँपालिका स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गर्ने</p> <p>➤ विद्यालयहरूमा लेखा तथा अन्य प्रशासनिक दरबन्दी सृजना गरी उचित व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>➤ शिक्षक विद्यार्थी अनुपातलाई राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउने</p> <p>➤ प्रत्येक विद्यालयमा पर्याप्त मात्रामा स्वास्थ्य सुरक्षाका साधनहरू(सेनीटाइजर, मास्क, साबुन, पानी, ग्लोबस आदि) को व्यवस्था गर्ने</p> <p>➤ शिक्षकहरूलाई तालिमको व्यवस्था गर्ने</p>

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
			गरेर		
संस्कृति					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ बन्नीधार धार्मिकस्थल संरक्षण नभएको ➤ संस्कृति संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा प्रचारप्रसार एवं अत्यावश्यक पूर्वाधारहरु (सामुदायिक भवन, विजुली, खानेपानी, साभा चौतारी, सार्वजनिक शौचालय आदि) को कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कला संस्कृति लोप हुने खतरा ➤ धार्मिक स्थलहरु मासिने खतरा ➤ नयाँ पुस्ताहरुको परम्परागत एवं मौलिक कला,संस्कृति तथा चाडपर्वहरु प्रतिको आकर्षण घट्ने खतरा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कला संस्कृति संरक्षणका लागि उचित नीति अबलम्बन नहुनु ➤ युवा पुस्ताहरुलाई मौलिक संस्कृति तर्फ आकर्षित गर्न नसक्नु ➤ बाह्य संस्कृतिको प्रभाव बढ्दै जानु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय कला संस्कृति संरक्षणका लागि नीति तथा कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने ➤ नयाँ पुस्ताहरुलाई मौलिक संस्कृति प्रति आकर्षित गराउनुपर्ने ➤ कला संस्कृतिहरुवारे जनजागरण जगाउन प्रचारप्रसार सामग्रीहरु तयार पार्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय कला तथा संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने ➤ मौलिक कला तथा संस्कृति प्रति नयाँ पुस्ताको रुचि अभिवृद्धि गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बन्नीधार धार्मिकस्थलको संरक्षण गर्न जलस्रोतको संरक्षण गर्ने, व्रतबन्ध तथा स्नान कुण्ड बनाउने र धर्मशाला निर्माण गर्ने ➤ स्थानीय तथा राष्ट्रिय संस्कृतिको संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा प्रचारप्रसार एवं अत्यावश्यक पूर्वाधारहरु (सामुदायिक भवन, विजुली, खानेपानी, साभा चौतारी, सार्वजनिक शौचालय आदि) को व्यवस्था गर्ने ➤ स्थानीय मौलिक कला संस्कृति वारे श्रव्य दृश्य सामग्री तयार गरी प्रचारप्रसार गर्ने
स्वास्थ्य तथा पोषण					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वास्थ्य चौकीहरुमा न्यूनतम सुविधा उपलब्ध हुन नसकेको ➤ वर्थिङ सेन्टर अप्र्याप्त ➤ सम्पूर्ण स्वास्थ्य चौकीमा संस्थामा स्वच्छ खानेपानीको कमी ➤ स्वास्थ्य संस्थामा कर्मचारी आवासको कमी ➤ स्वास्थ्य संस्थाको आफ्नो जग्गा नभएर नेपाल सरकारको मापदण्ड अनुसार भवन नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गुणस्तरीय तथा आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा कमी ➤ मातृ तथा शिशु मृत्युदर बढ्ने खतरा ➤ प्रभावकारी आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा संचालन नहुनु ➤ सामान्य विमारी बाहिर सिफारिस गर्नुपर्ने तथा वाटैमा मृत्यु हुने खतरा ➤ जटिल प्रकारको स्वास्थ्य सेवा प्राप्त नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> पर्याप्त भौतिक पूर्वाधार नहुनु ➤ स्वास्थ्य संस्थामा आवश्यक उपकरणको व्यवस्था नहुनु ➤ स्वास्थ्यकर्मीहरुको लागी आवश्यक तालिम र क्षमता विकास नहुनु ➤ स्वास्थ्य तथा रोगहरुप्रति नागरिकहरुको चेतना न्यून हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वास्थ्य क्षेत्रको सुधारका लागि नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ➤ आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ➤ आवश्यक उपकरण तथा औजारहरुको व्यवस्था हुनु पर्ने ➤ स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम लागु गर्न चेतना अभिवृद्धि गर्नु पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जनतालाई स्वास्थ्य सेवाको मौलिक हक प्रदान गर्नु ➤ मातृमृत्युदर र शिशुमृत्युदर घटाउनु ➤ जनतालाई सहजढंगले स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनु ➤ सर्वसुलभ तरीकाले सुत्केरी सेवा प्रदान गर्नु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ घुम्ती स्वास्थ्य सिविर संचालन गर्ने ➤ सबै स्वास्थ्य संस्थामा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था गर्ने ➤ वर्थिङ सेन्टरको पर्याप्त व्यवस्था गर्ने ➤ स्वास्थ्य क्षेत्रमा उपकरण तथा विद्युतीय हाजिरको व्यवस्था गर्ने ➤ शौचालय नभएको ठाउँमा शौचालयको व्यवस्था गर्ने

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<ul style="list-style-type: none"> ➤ भौगोलिक कारणले खोप तथा गाउँघर क्लिनिकमा संचालनमा कठिनाई ➤ स्वास्थ्य संस्थामा दक्ष प्रसुती सेवा प्रदायक SBA (Skilled Birth Attendants) नर्सको कमी ➤ स्वास्थ्य संस्थामा घेरवार नभएको ➤ इमर्जेन्सी सेवा नभएको ➤ स्वास्थ्य सेवा संचालनमा स्रोत र साधनको कमी ➤ स्वास्थ्य चौकीमा सुरक्षा, सरसफाई शौचालयको अपर्याप्तता ➤ स्वास्थ्य चौकीमा ल्यावको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सुत्केरी गराउन टाढा लैजानु पर्ने ➤ खोपलाई सुरक्षित ढंगले संचालीत गर्न गाह्रो हुने ➤ खोप सेवा सुचारु गर्न गाह्रो ➤ स्वास्थ्य सरसफाईमा समस्या ➤ विजुलीको वैकल्पिक Back up को व्यवस्था नहुदा काम गर्न अप्ठ्यारो ➤ आँखा तथा मानसिक रोगको सेवाबाट जनता वंचित हुने ➤ स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा समस्या ➤ दीर्घ रोगी विरामीलाई आयुर्वेदीय सेवा प्राप्त नहुनु, ➤ नसर्ने रोगको रोकथाम गर्न नसकिएको ➤ स्तनपानलाई बढावा दिन सुत्केरी आमाको लागी प्रोटीन एवं दूधवर्धक आयुर्वेदिय औषधि वितरण र रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउन नसक्नु ➤ आवश्यक पर्ने औषधि प्राप्त नहुनु ➤ क्षयरोगीले सर्वसुलभ र निशुल्क उपचार सेवा नपाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बर्थिङ सेन्टर र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा प्रयाप्त सेवा नहुदा जनता स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित हुने ➤ बर्थिङ सेन्टर टाढा भएर ➤ भौतिक सुविधाको अभाव ➤ खानेपानी तथा विजुलीको नियमित आपूर्ती नहुनु <p>गाउँपालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थामा आँखा र मानसिक स्वास्थ्य</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ विभिन्न विषयका प्राविधिक कर्मचारी नभएर ➤ सबै वडामा आयुर्वेदिक औषधालय नहुनु <p>औषधि बिक्री वितरण गर्ने सरकारको रणनीति नभएको</p> <p>मड्क क्लिनिक सुविधा नभएर</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ २४ घण्टे प्रसुति सेवा विस्तार उपलब्ध गराउनु पर्ने ➤ महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरुको क्षमता विकास गर्ने ➤ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई गठन गर्ने ➤ खानेपानी तथा पूर्ण सरसफाइ कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ➤ जनताको स्वास्थ्य हाम्रो स्वास्थ्य भन्ने नारालाई आत्मसात गर्दै आर्थिक, भौतिक, जनशक्तिमा योजनावद्ध कार्यक्रम अगाडी बढाउनु पर्ने ➤ गाउँपालिकाले बर्थिङ सेन्टर स्थापना गर्न पहल गर्नुपर्ने ➤ भौतिक संरचना निर्माण गर्ने ➤ आवश्यक स्वास्थ्य औजार र उपकरणको व्यवस्था गर्ने ➤ गाउँपालिकाले वजेट छुट्ट्याएर नियमित खानेपानी र विजुली Backup को व्यवस्था गर्नुपर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आँखाका रोगी र मानसिक रोगीलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु ➤ सेवाग्राहीलाई गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न छिटो छरितो सेवा प्रवाह गर्ने ➤ आयुर्वेदिक सेवा उपलब्ध गराउनु ➤ जनतालाई सर्वसुलभ औषधि मुलो उपलब्ध गराई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु ➤ क्षयरोगीको प्रभावकारी उपचार गर्ने ➤ समाजमा लाज लगायत अन्य कारणले लुकेर बसेका रोगी र रोग पत्ता लगाउनु उनीहरुको निशुल्क उपचार गर्नु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ खोप तथा गाउँघर क्लिनिक संचालन गर्ने ➤ महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका (FCHV) को क्षमता विकास गर्ने ➤ स्वास्थ्यकर्मी लाई दक्ष प्रसुती सेवा प्रदायक (SBA) तालिमको व्यवस्था गर्ने ➤ भौगोलिक अवस्था अनुसार सामुदायिक स्वास्थ्य चौकीको संख्या थप गर्ने र आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य कर्मचारीहरुको दरबन्दी थप गर्ने एवं स्वास्थ्यकर्मीहरुको कार्य उत्प्रेरणा अभिवृद्धिको लागि विशेष प्रोत्साहन सुविधाको व्यवस्था गर्ने ➤ पर्याप्त मात्रामा स्वास्थ्य पूर्वाधार तयार गर्ने ➤ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको व्यवस्था गर्ने ➤ स्वास्थ्य चौकीहरुमा परिवार नियोजन सेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने ➤ मातृशिशु स्वास्थ्य सेवा संचालन गर्ने ➤ बालकहरुको शारीरिक वृद्धि अनुगमन तथा पोषण सेवा संचालन गर्ने ➤ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा क्षय रोग कुष्ठरोग सेवा संचालन

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ समाजमा लुकेर बसेका (HIV/AIDS) लगायतका रोग पत्ता लगाउन नसक्नु, ➤ सरुवारोगहरुको उपचार विहिन अवस्थामा रहनु 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ आँखा केन्द्रको नियमित चेक जाँच गर्ने व्यवस्था गर्ने ➤ मानसिक रोगीलाई नियमित स्वास्थ्य जाँच तथा परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ➤ वजेटको व्यवस्था गर्ने ➤ आवश्यक कर्मचारी आपूर्ती (करार, अस्थायी, स्थायी) गर्ने ➤ भवनको व्यवस्थापन गरी आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने ➤ औषधि खरीद गरी व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार छुट प्रतिशतमा औषधि बिक्री वितरण गर्ने ➤ टि बी रोगको लागि मड्क क्लिनिक संचालन गर्न भौतिक पूर्वाधार, तालीम, र जनस्वास्थ्यकर्मी उपलब्ध गराउने ➤ HIV/ AIDS, TB Corona, हैजा, लगायतका सरुवारोगहरु वारे जनचेतना जागरण 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा एच आई भि तथा कोरोना परिक्षण सेवा संचालन गर्ने ➤ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खानेपानीको व्यवस्था गर्ने ➤ गाउँपालिका भित्र वर्षको एक पटक आँखा शिविर तथा स्वास्थ्य सञ्चालन गर्ने ➤ स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
			गरी नियन्त्रण गर्ने ➤ स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने डाक्टरको व्यवस्थापन, आर्थिक व्यवस्थापन स समन्वय गर्ने		
सामाजिक सुरक्षा					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ समाजका महिला तथा पिछडिएका विभिन्न वर्ग प्रति समान व्यवहार नहुनु ➤ एकल महिला, मुक्त हलिया, बालबालिका, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक मैत्री सुविधा तथा जनचेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उच्च निचको भावनाले ग्रसित हुनु ➤ सामाजिक असमानता ➤ विकासमा पिछडिनु ➤ अवसरहरुमा सबै वर्गको समान पहुँच नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ रुढीवादी सोच विद्यमान हुनु ➤ मानवता वारे चेतनाको कमी ➤ छुवाछुतको भावना रहनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जनचेतनाको वृद्धि गर्ने ➤ सम्बन्धित नियम, कानूनहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ➤ मुक्त हलियाहरुको लागि सीप विकास कार्यक्रम संचालन गरी स्वरोजगारमा सहयोग गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ समाजका सबै वर्ग, समुदाय प्रति समान व्यवहार लागु गर्ने ➤ एकल महिला, मुक्त हलिया, बालबालिका, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिकलाई सामाजिक न्यायको आधारमा उचित सुविधा उपलब्ध गराउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ एकल महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक मैत्री सुविधा तथा जनचेतनाको वृद्धि गर्ने ➤ एकल महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक लाई भेदभाव नगर्ने ➤ एकल महिला, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक र लोपोन्मुख समुदायलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता निरन्तरताका साथै अनुगमन गर्ने
खानेपानी तथा सरसफाई					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ खानेपानीको मूल तथा मुहानहरु संरक्षण नहुनु ➤ खानेपानी आयोजनाको अभाव ➤ खुला दिसामुक्त गाउँपालिका घोषणा भएता पनि शतप्रतिशत घरहरुमा शौचालयको अभाव रहेको ➤ विद्यालयहरुमा खानेपानी बालमैत्री शौचालयको अभाव (छात्र/छात्राहरुको लागि सुविधायुक्त) रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ विभिन्न रोग तथा महामारीहरु बढ्ने खतरा ➤ छात्र/छात्राहरुको छुट्टै शौचालय पढाईमा तथा स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सरसफाई सम्बन्धी चेतनाको कमी ➤ खानेपानीको भरपर्दो वितरण प्रणाली नहुनु ➤ सबै घरधूरीमा सुरक्षित शौचालय निर्माण नभइकनै खुला दिसा मुक्त क्षेत्र घोषणा गरिनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ खानेपानीको मूल तथा मुहानहरुको संरक्षण गर्ने ➤ खानेपानी आयोजना संचालन गर्ने ➤ सरसफाई कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नागरिकलाई स्वच्छ तथा शुद्ध खानेपानीको आपूर्ती गर्ने ➤ सरसफाइका सूचकहरुको प्राप्ति गर्ने ➤ विद्यालयहरुमा छात्र/छात्राहरुको लागि साबुन तथा पानी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ खानेपानी आयोजना मार्फत खानेपानी व्यवस्था गर्ने ➤ प्रत्येक घरमा शौचालयको सुविधा उपलब्ध गराउने ➤ पानी शुद्धिकरणका विधिहरुको अवलम्बन गर्ने ➤ पूर्ण सरसफाइका सूचकहरु पुरा गर्ने ➤ विद्यालयहरुमा छात्र/छात्राहरुको लागि

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
		<ul style="list-style-type: none"> विद्यालयहरुमा छात्र/छात्राहरुको लागि साबुन तथा पानी सहितको छुट्टै शैचालय नहुनु विद्यालयहरुमा खानेपानीको सुविधा नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> गर्ने विद्यालयहरुमा छात्र/छात्राहरुको लागि साबुन पानी सहितको छुट्टै शैचालय निर्माण गर्ने 	सहितको छुट्टै शैचालय व्यवस्था गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> साबुन तथा पानी सहितको छुट्टै शैचालय गर्ने गाउँपालिका रहेको ठाउँमा पानी तथा ढल सहितको नमुना सार्वजनिक शैचालय निर्माण गर्ने
सामाजिक समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता					
<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिकाको संरचनामा महिला तथा दलितको व्यवस्था भएता पनि अर्थपूर्ण सहभागितामा कमी गाउँपालिकाको संगठन संरचनामा महिला तथा बालबालिका शाखा तथा कर्मचारीको कमी छुवाछुतको व्यवहारलाई पूर्णरूपमा अन्त्य गर्न नसकेको बालविवाहको प्रचलनलाई पूर्णरूपमा रोक लगाउन नसकिएको युवा तथा किशोर किशोरी परामर्श केन्द्रको कमी महिला हिंसा कायमै रहनु महिलाहरुको आर्थिक कारोबारमा संलग्नता न्यून हुनु महिलाहरुको सम्पत्ति माथिको स्वामित्वमा कमी बालमैत्री कानूनको प्रभावकारी 	<ul style="list-style-type: none"> निर्णय तहमा महिलाहरुको सहभागितामा कमी समतामूलक समाजको निर्माणमा कठिनाई महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा कठिनाई मातृ तथा नवजात शिशु मृत्युदर उच्च रहने खतरा कुपोषणको दर वृद्धि हुने खतरा आर्थिक क्रियाकलापमा महिलाहरुको तथा पिछडिएको वर्गको पहुँच न्यून हुने बाल मनोविज्ञानमा असर पर्ने खतरा 	<ul style="list-style-type: none"> लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिको अभाव लक्षित वर्ग उत्थानको लागि नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन नहुनु सामाजिक संरचना रुपान्तरणका लागि व्यवहार परिवर्तनमा कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने सामाजिक परिचालन प्रभावकारी बनाउने 	<ul style="list-style-type: none"> समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने लक्षित वर्गको उत्थान गर्ने सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको प्रभावकारीता बढाउने सामाजिक परिचालन कार्यक्रम लागु गर्ने महिला तथा समाजका पिछडिएका वर्ग प्रतिको भेदभाव न्यूनीकरण गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको संरचनाहरुमा महिला तथा दलितहरुको सार्थक सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने वातावरण सृजना गर्ने सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्ने महिला तथा आमा समूहहरुलाई क्षमता विकासको माध्यमबाट सक्रिय बनाउने गाउँपालिकाको संगठन संरचनामा महिला तथा बालबालिका शाखा तथा कर्मचारीको व्यवस्था गर्ने बाल विवाहलाई निरुत्साहित तथा निर्मुल गर्ने युवा तथा किशोरीहरुको लागि परामर्श केन्द्रको

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<p>कार्यान्वयन नहुनु</p> <p>➤ ज्येष्ठ नागरिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमको अभाव (जस्तै: पार्क, मिटिड स्थल, सार्वजनिक पुस्तकालय, वृद्धाश्रम आदि)</p>					<p>स्थापना र परामर्शको व्यवस्था गर्ने</p> <p>➤ महिला हिंसालाई न्यूनीकरण गर्ने</p> <p>➤ महिलाहरुको आर्थिक गतिविधिमा संलग्नता वृद्धि गराउन आयमूलक सीप अभिवृद्धि कार्यक्रमका साथै महिला उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने</p> <p>➤ महिलाहरुको कार्यबोझ घटाउन पुरुषहरुमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने</p> <p>➤ पैतृक सम्पत्तिमा महिलाहरुको समान अधिकारको कानुनी व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्ने</p> <p>➤ बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने</p> <p>➤ ज्येष्ठ नागरिकको लागी मैत्री कार्यक्रम ल्याउने</p>
युवा तथा खेलकुद					
<p>➤ युवावर्गलाई कृषि,उद्यम तथा खेलकुदमा उचित ढंगले आकर्षित गर्न नसकिएको</p> <p>➤ पर्याप्त खेलमैदान र खेल पूर्वाधारको कमी</p> <p>➤ खेलाडीहरुको प्रोत्साहनमा कमी</p> <p>➤ खेलकुद सामग्रीको कमी</p> <p>➤ खेलकुद मैदान तथा</p>	<p>➤ युवावर्गमा कृषि,उद्यम तथा खेलकुद प्रति आकर्षण नभएको</p> <p>➤ खेलकुद गतिविधिमा अवरोध</p> <p>➤ युवा पुस्ताहरुमा खेलकुद प्रति आकर्षण बढाउन कठिनाई</p>	<p>➤ युवावर्गमा वैदेशिक आकर्षण बढनु, कृषिवाट मनग्गे आमदानी गर्ने वातावरण नहुनु</p> <p>➤ खेलकुदको लागि सुविधा र प्रशिक्षक नहुनु</p> <p>➤ विद्यालय जीवनदेखि</p>	<p>➤ युवावर्गलाई कृषि तथा अन्य उद्यम वारे सीप दिलाउने तथा स्वरोजगारका लागि आवश्यक सुविधाहरु उपलब्ध गराउने</p> <p>➤ खेलकुद प्रबर्द्धनका लागि नीति तथा कार्यक्रम</p>	<p>➤ युवाहरुलाई स्वावलम्बी बनाउदै उत्पादनशील कार्यमा परिचालन गर्ने</p> <p>➤ खेलकुदको प्रबर्द्धन तथा संरक्षण गरी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका खेलाडी उत्पादन गर्ने</p> <p>➤ युवा पलायनलाई रोक्ने</p>	<p>➤ युवावर्गलाई कृषि तथा अन्य उद्यम वारे सीप दिलाउने तथा स्वरोजगारका लागि आवश्यक सुविधाहरु उपलब्ध गराउने</p> <p>➤ सुविधा सम्पन्न खेल मैदान तथा पुर्वाधार निर्माण गर्ने</p>

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<p>कभर्डहलको कमी</p> <p>➤ खेलकुद सुविधा तथा प्रशिक्षको कमी</p>	<p>➤ खेलमैदान, सामग्री तथा खेलकुद शिक्षकको अभावमा खेलकुद गर्न गराउन कठिनाई</p> <p>➤ युवापुस्ता प्रतिभाशाली हुदाहुदै पनि खेलकुद क्षमता प्रदर्शन (Sportsmanship) गर्न नपाउनु</p>	<p>युवाहरुलाई खेलकुद प्रति आकर्षित गर्न नसक्नु</p> <p>➤ खेलकुद विकासका लागि प्रभावकारी नीति तथा कार्यक्रमको अभाव</p>	<p>बनाइ लागु गर्ने</p> <p>➤ खेलमैदान, आवश्यक र खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था गर्ने</p> <p>➤ विद्यालय जीवनदेखि युवाहरुलाई खेलकुद प्रति आकर्षित गर्ने</p> <p>➤ खेलकुदको लागि पालिकास्तरीय कभर्डहल निर्माण गर्ने</p> <p>➤ विद्यालयस्तरमा खेलमैदान सुधार सामग्री तथा खेलकुद शिक्षकको व्यवस्थ गर्ने</p>	<p>➤</p>	<p>➤ खेलाडीहरुलाई तालिम तथा प्रोत्साहन गर्ने</p> <p>➤ मापदण्ड अनुसारको खेलकुद मैदान र गाउँपालिकास्तरमा कम्तीमा एउटा कभर्ड हल निर्माण गर्ने</p> <p>➤ खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था गर्ने</p> <p>➤ प्रत्येक वडामा एक एक वटा युवा क्लबको स्थापना सञ्चालन गर्ने</p> <p>➤ युवा परिचालन गरी सामाजिक जागरण,सामाजिक परिचालन तथा विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने</p>

अध्याय छ : भौतिक पूर्वाधार

६.१ भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र

गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठीको पहिलो चरणमा संभावना , समस्या र समाधानका विषयमा छलफल पश्चात दोस्रो चरणमा विभिन्न क्षेत्रका समस्याका मुख्य कारणहरु तत्कालिन असरहरु समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति वारे विषयगत विस्तृत छलफल गरी रणनीति तय गरियो । गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र रणनीतिहरु तलको तालिकामा वर्णन गरीएको छ (तालिका १५) । भौतिक पूर्वाधार विकास (संभावना , समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण अनुसूची ३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १५ भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरु, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीतिहरु

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
सडक, पुल तथा यातायात					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ पक्की सडक एउटा पनि नभएको ➤ सडक गुरुयोजना नबनेको ➤ खोलामा पुल आवश्यकता अनुसार नभएको ➤ वस्ती जोडने भोलुङ्गे पुल पुलेसा (Bridge and Culvert) नभएको ➤ बसपार्कको व्यवस्था नभएको ➤ सुल्लेखानदेखि शिवनाथ मन्दिर सम्मको सिढी निर्माण अधुरो रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सहज यातायात आवगमनमा कठिनाई ➤ स्थानीय उत्पादनको बजार सम्म पहुँचमा कठिनाई ➤ कच्ची सडकको दाँया बाँया बायु तथा जल प्रदुषणले स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर ➤ बजार विस्तार नहुनु तथा अत्यावश्यकिय वस्तु तथा ढुवानी महङ्गो हुने ➤ वर्षायाममा यातायात अवरुद्ध हुने दर्शनार्थीहरुलाई शिवनाथ मन्दिर जान कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकामा पक्की तथा ग्राभेल सडक नहुनु ➤ सडक तथा यातायात गुरुयोजना नहुनु ➤ पैदल मार्ग समेतको नियमित मर्मत सम्भार तथा संरक्षणको अभाव ➤ प्रयाप्त बजेटको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मुल सडक तथा वडाहरु जोड्ने सडक यथाशीघ्र ग्राभेल र पक्की बनाउने ➤ सडक तथा यातायात गुरुयोजना बनाइ प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ➤ सडक तथा पैदलमार्ग नियमित मर्मत सम्भार तथा संरक्षण गर्ने ➤ सडक निर्माण गर्दा ढल तथा विरुवा सहितको व्यवस्था गर्ने ➤ सुल्लेखानदेखि शिवनाथ मन्दिर सम्मको सिढी निर्माण सम्पन्न गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिका लाई कालो पत्रे सडक सञ्जालले जोडी आर्थिक गतिविधि बढाउने ➤ निर्माण गरिएका सडकहरुको स्तरोन्नति गरी बाह्रै महिना सहज यातायात सेवा प्रदान गरी जनजीवन सहज बनाउने ➤ सुल्लेखानदेखि शिवनाथ मन्दिर सम्मको सिढी निर्माण सम्पन्न गरी पर्यटक बढाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सबै वडाहरुमा पक्की/ ग्राभेल सडक ले जोड्ने ➤ सडक गुरुयोजना बनाउने ➤ खोलाहरुमा पुल तथा भोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने ➤ वस्तीहरु जोडने भोलुङ्गे पुल पुलेसा (Bridge and Culvert) निर्माण गर्ने ➤ पलिकास्तरमा बस पार्कको निर्माण गर्ने ➤ सुल्लेखानदेखि शिवनाथ मन्दिर सम्मको सिढी निर्माण सम्पन्न गर्ने
सिँचाई					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ १६०० रोपनि जमिनमा सिचाई सुविधा नपुगेको ➤ सिचाई कुलोमा बाह्रै महिना पानीको उपलब्धता नहुनु ➤ उपलब्ध पानीको स्रोतवाट सिँचाई नहर /कुलो निर्माण गर्न भौगोलिक कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सिँचाईको अभावमा जमीनको उत्पादकत्व तथा उत्पदानमा कमी ➤ असिंचित जमीनमा बहुवाली उत्पादन हुन नसक्नु ➤ खाद्य सुरक्षा नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सिँचाईको लागि पूर्वाधार नहुनु ➤ कृषकको आम्दानी नबढ्नु ➤ आकाशे पानी संकलन तथा सँदुपयोग गर्न चेतना र ज्ञानको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सिँचाई कुलो निर्माण गर्ने ➤ भइरहेका कच्ची कुलोलालाई पक्की बनाउने ➤ आकाशे पानी संकलन तथा सँदुपयोग गर्न चेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ आकाशे पानी संकलन तथा सँदुपयोग गर्न 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषि उत्पादन बढाउने ➤ बहुवाली प्रणाली अपनाउनको लागि सिँचाई, चेतना तथा सीप अभिवृद्धि गर्ने ➤ भुमिको उत्पादकत्व बढाउने ➤ कृषकहरुको आम्दानी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लघु तथा साना सिचाई योजना संचालन गरिने ➤ थोपा सिँचाई गर्न जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ पक्की कुलो निर्माण गर्ने ➤ प्रत्येक वडामा पोखरी निर्माण तथा भैरहेका पोखरीहरुको सुधार गर्ने

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<ul style="list-style-type: none"> ➤ आकाशेपानी संकलन तथा सदुपयोग गर्ने चेतना तथा प्रविधिको ज्ञान नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषकहरुको आमदानी नबढ्नु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ थोपा सिँचाईवारे जानकारी नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पोखरी निर्माण गर्ने ➤ थोपा सिँचाई प्रविधिको वारे जानकारी गराउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बृद्धि गर्ने ➤ खाद्य सुरक्षामा आत्मनिर्भरमा बनाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आकाशेपानी संकलन गर्न प्रचारप्रसार तथा प्रविधि परीक्षण गर्ने
विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकामा राष्ट्रिय विद्युत सेवा उपलब्ध हुन नसकेको ➤ वैकल्पिक उर्जाको प्रयोग सीमित रहेको ➤ परम्परागत चुलोको प्रयोगले जनस्वास्थ्यमा नकारात्मक असर तथा वन विनाश हुने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्वजनिक संस्थाहरुको सेवा प्रवाहमा असर ➤ विद्यार्थीहरुको पठनपाठनमा असर ➤ घरेलु तथा साना उद्योग तथा कलकारखाना संचालनमा कठिनाई ➤ विद्युतीय संचारमा कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लघु जलविद्युत आयोजना नहुनु ➤ विद्युत सेवा उपलब्ध नहुदा सेवा प्रवाह (शिक्षा,स्वास्थ्य,संचार बैकिङ्ग आदि) मा समस्या हुनु ➤ घरपरिवारमा विद्युतीय उर्जाको अभावमा शिक्षा स्वास्थ्यमा असर हुनु ➤ वैकल्पिक उर्जा (सोलार/वायु उर्जा) को बिस्तार नहुनु ➤ घरेलु तथा साना उद्योग संचालनमा कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीयस्तरमा लघु जलविद्युतको संभाव्यता अध्ययन गर्ने ➤ गाउँपालिकालाई विद्युतको राष्ट्रिय ग्रिडमा जोड्न पहल गर्ने ➤ वैकल्पिक उर्जाको सेवा बिस्तार गर्न पहल गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सबै वडा तथा वस्तिहरुमा वैकल्पिक विद्युत सेवाको बिस्तार गर्ने ➤ हावावाट विजुली निकाल्ने प्रविधिको संभाव्यता अध्ययन गर्ने ➤ सौर्य उर्जालाई व्यवसायिक रुपमा उत्पादन गर्न डिपिआर तयार गर्न पहल गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लघु विद्युत आयोजनाहरुको संभाव्यता अध्ययन गर्ने ➤ विद्यालय तथा सार्वजनिक सेवा प्रदायक संस्थाहरुमा सोलारको व्यवस्था गर्ने ➤ परम्परागत घट्ट को संरक्षण गर्दै सुधारिएको घट्ट बिस्तार गर्ने ➤ धुवौरहित चुलो निर्माण बिक्री वितरण तथा उपयोगको लागि प्रोत्साहित गर्ने ➤ सोलारवारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ हावावाट विजुली निकाल्ने प्रविधिको अध्ययन गर्ने ➤ व्यवसायिक रुपमा सौर्य उर्जा उत्पादन गर्ने प्रविधिको अध्ययन गर्ने ➤ सौर्य उर्जालाई व्यवसायिक रुपमा उत्पादन गर्न डिपिआर तयार गर्ने ➤ मा.वि. तथा उ.मा.वि.हरुमा सोलार पिभि जडान गर्ने

समस्या तथा सवालहरू	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरू	समाधानका उपायहरू	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरू
आवास, वस्ती विकास तथा भवन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको आफ्नै भवन तयार भै नसकेको ➤ सबै वडाकार्यालयहरूको आफ्नो कार्यालय भवन नरहेको ➤ कार्यालयहरूका भवन अपाङ्गमैत्री र बालमैत्री तथा भूकम्प प्रतिरोधी नभएका ➤ पुराना सरकारी, निजी तथा सामुदायिक भवनहरू भूकम्पीय मापदण्ड अनुसार निर्माण नभएका ➤ सामुदायिक भवनहरू (विद्यालय,स्वास्थ्य चौकि, सामुदायिक भवन आदि) मा स्वस्थ खानेपानी तथा र व्यवस्थित शौचालयको प्रबन्ध नभएको ➤ दलित, मुक्त हलिया तथा गरीब वर्गको लागि एकीकृत वस्तीको व्यवस्था नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भूकम्पीय दृष्टिले पुराना भवनहरू जोखिमयुक्त रहेका ➤ विद्यालय भवनहरूमा छात्रा शौचालयको अभाव ➤ विद्यालय तथा सार्वजनिक संस्थाहरूमा स्वच्छ पिउने पानीको अभाव ➤ सार्वजनिक स्थलहरूमा पानी सहितको शौचालयको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भवनसंहिता लागु नहुनु ➤ भूकम्पीय मापदण्डवारे जनचेतनाको कमी ➤ भूकम्पीय मापदण्डवारे सीप प्रविधि नभएको ➤ एकीकृत ग्रामीण वस्तीहरूको लागि संभाव्यता अध्ययन तथा योजना नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भवनसंहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ➤ नयाँ बन्ने सार्वजनिक भवनहरू अपाङ्गमैत्री, भूकम्प प्रतिरोधी निर्माण गर्ने ➤ स्वच्छ खानेपानी तथा शौचालयको उचित प्रबन्ध गर्ने ➤ विपन्न, दलित, मुक्त हलिया र जोखिमयुक्त वस्तीमा रहेका हरूको लागि एकीकृत वस्ती विकासको संभाव्यता अध्ययन तथा योजना निर्माण तयार गरेर कार्यान्वयन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्वजनिक भवनहरू भूकम्पय दृष्टिकोणले सुरक्षित बनाउन प्रभावकारी पहल गर्ने ➤ निजी भवनहरू भूकम्प प्रतिरोधी बनाउन जनचेतना जागृत गर्ने ➤ सरकारी भवनहरू अपाङ्गमैत्री बनाइ प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको आफ्नै निर्माणाधीन भवन अपेक्षित समयमा निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने ➤ प्रत्येक वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माणको प्रक्रिया थाल्नुपर्ने ➤ नयाँ बन्ने भवनहरू भूकम्प प्रतिरोधी, अपाङ्ग मैत्री, वातारण मैत्री तथा बालमैत्री हुनु पर्ने ➤ भवन निर्माण गर्दा भवन संहिता निर्माण गरि लागु गर्नुपर्ने ➤ पुराना भवनहरूको पुनर्निर्माण गर्नुपर्ने ➤ पालिकास्तरमा कम्तीमा एउटा दलित, मुक्त हलिया तथा गरीब र जोखिमयुक्त वस्तीमा रहेका हरूको लागि एकीकृत वस्तीको विकास गर्ने
सूचना तथा संचार					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ मोबाइल तथा इन्टरनेटको नेटवर्क सेवामा बेलाबेलामा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रभावकारी संचारमा कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ टेलिफोन टावरहरू विस्तार नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ हुलाक सेवा समायानुकूल प्रभावकारी बनाउनुपर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सूचना र प्रविधिमा नागरिकहरूको सहज 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ हुलाक सेवालाइ सक्रिय

समस्या तथा सवालहरू	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरू	समाधानका उपायहरू	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरू
<p>समस्या आउने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ हुलाक सेवा निष्क्रिय बन्दै गएको ➤ टेलिफोन टावर भए पनि नेटवर्क सेवा प्रभावकारी नभएको ➤ पत्र-पत्रिकाहरू नियमित रूपमा उपलब्ध नहुने ➤ स्थानीयस्तरमा पत्र-पत्रिका प्रकाशित नहुने ➤ स्थानीयस्तरमा मोबाइल/टेलिफोन मर्मत सेवा नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ इन्टरनेट सम्पर्क सेवा अवरुद्ध हुने गरेको ➤ समयमा सूचना आदानप्रदानबाट वञ्चित हुने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ हुलाक सेवा ICT प्रविधि युक्त नहुनु ➤ टेलिफोन टावरहरू विस्तार नहुनु ➤ विजुली नहुनु ➤ नियमित बससेवा नहुनु ➤ जनचेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ टेलिफोन टावरहरू विस्तार गर्न पहल गर्ने ➤ भरपर्दो इन्टरनेट सेवा संचालन गर्न प्रयास गर्ने ➤ 	<p>पहुँच स्थापित गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ e- governance सेवामा सराकोवालाहरूको पहुँच बढाई स्थानीयवासीलाई प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्ने 	<p>बनाइ Information and Communication Technology (ICT) सेन्टरका रूपमा प्रभावकारी बनाउने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिका सबै वडा कार्यालयहरूमा राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक अखवारहरू उपलब्ध गराउने ➤ स्थानीय युवावर्गलाई मोबाइल मर्मत लगायत सुचना प्रविधि सम्बन्धी तालिम दिने ➤ गाउँपालिकास्तरमा साइबर सेन्टर खोल्न स्थानीय युवाहरूलाई सहयोग गर्ने

अध्याय सात : वन तथा वातावरण

७.१ वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र

गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठीको पहिलो चरणमा संभावना , समस्या र समाधानका विषयमा छलफल पश्चात दोस्रो चरणमा विभिन्न क्षेत्रका समस्याका मुख्य कारणहरु तत्कालिन असरहरु समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति बारे विषयगत विस्तृत छलफल गरी रणनीति तय गरियो । गाउँपालिकाको वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन रणनीतिहरु तलको तालिकामा वर्णन गरीएको छ ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र (संभावना , समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण अनुसुची १ मा उल्लेख गरिएको छ ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरु, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति तालिका १६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका -१६ : वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरू, समाधानका उपायहरू र लिनुपर्ने रणनीतिहरू छ

समस्या तथा सवालहरू	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरू	समाधानका उपायहरू	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरू
वन तथा जैविक विविधता					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक वनहरूको व्यवस्थापकीय पक्ष कमजोर रहेको ➤ उपलब्ध जडिबुटीहरूको संकलन तथा प्रसोधन व्यवस्थित नभएको ➤ सामुदायिक वन तथा बाँझो जमिन उपयोग विहिन अवस्थामा रहेको ➤ बाँझो जमिनमा वृक्षारोपण नभएको ➤ वन जंगलबाट जंगली जनावरहरू आई खेती वालीमा नोक्सान पुर्याउने गरेका ➤ मानव बस्ती र जंगल क्षेत्र विच स्पष्ट सीमाङ्कन नभएको ➤ वर्षेनी सुख्खायामा अधिकांश वन जंगलमा डढेलोको प्रकोप हुने गरेको ➤ जंगली जनावरबाट मानवीय क्षति हुने गरेको (चितुवाले मान्छे खाएका घटनाहरू) वन कटानी हुने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वन अतिक्रमण तथा विनासको खतरा ➤ उपलब्ध जडिबुटीहरू लोप हुने खतरा भएको ➤ वन पैदावार तथा गैरकाष्ठ पैदावारहरू अतिक्रमण भई वनविनासको संभावना रहेको ➤ जलवायु परिवर्तनमा असर (अतिवृष्टि, अनावृष्टि, बाढी, पहिरो आदि) ➤ विश्वव्यापी तापक्रममा वृद्धि (Global warming) ➤ कृषि तथा वनन्य उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक वन व्यवस्थापन समितिहरूको क्षमता विकास नहुनु ➤ वन जंगलको प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र नहुनु ➤ जथाभावी वन कटानी हुनु ➤ वन कटानीको अनुपातमा वृक्षारोपण नहुनु ➤ वनजंगल संरक्षण नहुनु ➤ वन तथा वातावरणवारे जनचेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक वन व्यवस्थापन समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ➤ वन जंगलको प्रभावकारी अनुगमन गर्ने ➤ वनजंगल अतिक्रमण रोक्न जनचेतना बढाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वनजंगलको संरक्षण तथा वृक्षारोपण गर्ने ➤ सामुदायिक वनहरूको दीर्घकालिन व्यवस्थापन गर्ने ➤ पर्ति जमिनमा गैरकाष्ठ वनपैदावार उत्पादन गरी स्थानीयहरूको आय वृद्धि गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक तथा सार्वजनिकहरूको व्यवस्थापन र वृक्षारोपण प्रभावकारी बनाउने ➤ वन नर्सरी स्थापना गरी वृक्षारोपण गर्ने ➤ जडिबुटी खेती गर्न आम्दानी खर्च अनुमान सहितको संभाव्यता अध्ययन गर्ने ➤ सार्वजनिक पार्क, खुला क्षेत्रहरू निर्धारण गर्ने ➤ चरिचरन व्यवस्थित गरी वन पैदावार उपयोग तथा वन अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने ➤ खाली ठाउँमा डाले घाँस, अमिलोजन्य फलहरू (साइट्रस फ्रूट) निगालो, बाँस आदि लगाउने
वातावरण तथा स्वच्छता					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्वजनिक तथा खुल्ला ठाउँहरूको संरक्षणको अभाव ➤ जलवायु अनुकुलन योजना 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ढल तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनमा कठिनाई ➤ सार्वजनिक स्थलहरू अतिक्रमण हुने खतरा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वच्छ वातावरण वारे जनचेतनाको कमी ➤ वन संरक्षण सम्बन्धी स्पष्ट नीति नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वातावरणवारे जनचेतना जागरण गर्ने ➤ गाउँपालिकाको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रत्येक वडामा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने ➤ जनचेतना जागरण 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्वजनिक तथा खुल्ला ठाउँहरू संरक्षण गर्ने ➤ वातावरणमैत्री

समस्या तथा सवालहरू	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरू	समाधानका उपायहरू	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनूपर्ने मुख्य रणनीतिहरू
<ul style="list-style-type: none"> तयार नभएको ➤ वन पैदावार तथा जडिबुटी संरक्षण तथा प्रशोधन व्यवस्थित र प्रभावकारी नभएको ➤ सामुदायिक तथा वनहरूको बाँझो तथा खाली जमीनमा वृक्षारोपण नभएको ➤ वन सम्बन्धी दीर्घकालिन योजना नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वनविनास तथा अतिक्रमणको खतरा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> वन संरक्षण नीति बनाइ लागु गर्नुपर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> गरी वातावरण संरक्षण गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> कार्ययोजना बनाई लागु गर्ने ➤ दीर्घकालिन वन विकास योजना योजना (Longterm Forest Development Plan) बनाउने
भूसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको अधिकांश भुभाग भिरालो भएकाले पहिरो जाने गरेको ➤ जलस्रोतहरू संरक्षण र व्यवस्थित नभएको ➤ जलधार, सिमसार क्षेत्रहरू संरक्षण नभएका 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भूक्षय हुने ➤ जनधनको क्षति हुने ➤ खेतीयोग्य जमीन भासिने ➤ पानीका स्रोतहरू लोप हुने ➤ वाढी, पहिरो जाने संभावना रहने ➤ खोला किनारका जमिनहरू बगरमा परिणत हुने ➤ कृषि उपज घट्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भूसंरक्षणका उपायहरू नअपनाउनु ➤ जलाधार संरक्षण नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भूक्षय रोक्न वृक्षारोपण गर्ने ➤ वायोईन्जिनियरिङ प्रविधि मार्फत बाँस, निगालो तथा अग्निसो (ओल्सो) आदि लगाउने ➤ नदि संरक्षण तथा नियन्त्रण गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जमिन भूक्षय हुनबाट रोक्ने ➤ जमीनको उत्पादकत्व कायम राख्ने ➤ नदिनालाका मुहानहरू व्यवस्थित र संरक्षण गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पहिरो नियन्त्रणका प्रयासहरू अबलम्बन गर्ने ➤ जलस्रोतहरू संरक्षण र व्यवस्थित गर्ने ➤ नदीखोलाको कटान नियन्त्रण गर्ने
जलवायु परिवर्तन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरू देखिन थालेको ➤ जलवायु परिवर्तन जनचेतना र अनुकूलन योजना नभएको सुधारिएको चुलो प्रयोग 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ अतिवृष्टि, अनावृष्टि, सुख्खा, खडेरी आदि समस्याहरू सृजना हुने ➤ तापक्रम परिवर्तन हुने ➤ जलस्रोत न्यून हुँदै जाने ➤ कृषि उत्पादकत्व घट्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वनविनाश ➤ प्राकृतिक स्रोतको अनियन्त्रित दोहन ➤ जनचेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ प्राकृतिक साधनहरूको संरक्षण गर्ने ➤ वृक्षारोपण तथा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरू न्यून गर्ने ➤ जलवायु परिवर्तन वारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ वन विनाश रोक्न 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जलवायु परिवर्तन वारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ वन जंगल जोगाउन सुधारिएको चुलो वारे जनचेतना अभिवृद्धि

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
नगरिएको	<ul style="list-style-type: none"> अनअपेक्षित महामारीहरु देखा पर्ने 		<ul style="list-style-type: none"> वनजंगलको संरक्ष गर्नु जैविक विविधता संरक्षण गर्नु 	सुधारिएको चुलो प्रयोग गर्न उत्प्रेरित गर्ने	गर्ने स्थानीय उद्यमीलाई तालिम दिने उत्पादित सुधारिएको चुलो जडान गर्न सहयोग गर्ने
फोहोरमैला व्यवस्थापन					
<ul style="list-style-type: none"> शौचालयको लागि पर्याप्त पानी नभएको शौचालयको आधुनिकरण आम रुपमा नभएको स्थानीयस्तरमा फोहोरमैला फाल्ने निर्दिष्ट स्थान (Dumping site) नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> वातावरण फोहोर हुने रोग व्याधी फैलने 	<ul style="list-style-type: none"> शौचालयको लागि पर्याप्त पानी नभएर वातावरण प्रदुषण भएर फोहोरमैला फाल्ने निर्दिष्ट स्थान नभएर जनचेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक शौचालयको लागि पर्याप्त पानी व्यवस्था गर्ने फोहोरमैला फाल्ने निर्दिष्ट स्थान तोक्ने अथवा पहिचान गर्ने जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> वातावरण स्वच्छ तथा सफा राखी जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पर्नबाट बचाउने 	<ul style="list-style-type: none"> मुख्य बस्तीहरुमा फोहोर मैला व्यवस्थापन कार्यक्रम लागु गर्ने फोहोर मैला व्यवस्थापन बारे जनचेतना जगाउने
विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी					
<ul style="list-style-type: none"> भूकम्प प्रतिरोधी भवन मापदण्ड तथा भवन संहिता नभएको भू-जोखिम सम्बेदनशिलता, सुरक्षित बस्ती विकास योजना, र स्थानीय भू-उपयोग नीति नभएको आपतकालिन उद्धार टोली क्रियाशिल नरहेको गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको क्षमता विकास हुन नसकेको भूकम्प, पहिरो, बाढी र आगलागी आदिका कारण 	<ul style="list-style-type: none"> भूकम्पय दृष्टिकोणले विपद्को जोखिम अव्यवस्थित भू-बसोबास विपद्को समयमा मानवीय तथा भौतिक क्षति बढ्ने खतरा कार्यक्रममा दोहोरोपना भई स्रोतको दुरुपयोग हुने खतरा 	<ul style="list-style-type: none"> बस्ती विकास योजना तथा भवन संहिता नबन्नु विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको क्षमता विकास कार्यक्रम नहुनु विपद् व्यवस्थापन समितिहरु साधन स्रोत सम्पन्न नहुनु गाउँपालिकाको अधिनमा रहने गरी एकद्वार नीति अबलम्बन हुन नसक्नु 	<ul style="list-style-type: none"> एकीकृत बस्ती विकास योजना तथा भवन संहिता निर्माण गरी लागु गर्ने विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको क्षमता विकास गर्ने विपद् व्यवस्थापन गर्न स्रोतहरु उपलब्ध गराउने गैरसरकारी लगायत सम्पूर्ण संघ, संस्थाहरु सँग समन्वय 	<ul style="list-style-type: none"> विपद्बाट उत्पन्न हुने जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने विपद्बाट जनधनको क्षति हुनबाट जोगाउने 	<ul style="list-style-type: none"> सुरक्षित घरको निर्माण, जोखिमयुक्त स्थानको पहिचान, व्यवस्थित बस्ति विकास योजना र भवन संहिता लागु गर्नु पर्ने समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरण योजना बनाइ लागु गर्नुपर्ने विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको क्षमता विकास गर्नुपर्ने गाउँपालिकाको अधिनमा रहने गरी

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
जोखिममा रहेको वस्ती स्थानान्तरणको लागि ठोस कार्यक्रमको अभाव			कायम गर्ने		<p>एकद्वार नीति लागु गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिका स्तरमा विपद् पूर्व, विपद्को समय र विपद् पश्चात गर्नुपर्ने सचेतना, आवश्यक आपतकालीन सामग्रीहरुको भण्डारण,भौतिक तथा मानवीय स्रोत परिचालन योजना बनाई लागु गरिनु पर्ने ➤ नदी कटान तथा पहिरो रोकथामका लागि तटबन्धनका आयोजनाहरु संचालन गर्नुपर्ने ➤ सुदूरपश्चिम क्षेत्र भूकम्प जोखिम युक्त क्षेत्र भएको हुदा भूकम्प वारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने

अध्याय आठ : संस्थागत विकास

८.१ संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्र

गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठीको पहिलो चरणमा संभावना , समस्या र समाधानका विषयमा छलफल पश्चात दोस्रो चरणमा विभिन्न क्षेत्रका समस्याका मुख्य कारणहरु तत्कालिन असरहरु समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति वारे विषयगत विस्तृत छलफल गरी रणनीति तय गरियो । गाउँपालिकाको संस्थागत विकास तथा सुशासन रणनीतिहरु तलको तालिकामा वर्णन गरीएको छ

संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्र (संभावना , समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण अनुसुची ६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरु, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीति तालिका १७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरु, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीतिहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका १७ संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रका समस्या तथा सवालहरु, समाधानका उपायहरु र लिनुपर्ने रणनीतिहरु

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
संस्थागत विकास तथा मानव संशाधन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ वडा कार्यालयहरुको भवनहरु आफ्नो भवन नभएको ➤ पुराना भवनहरु अपांगमैत्री, बालमैत्री तथा वातावरणमैत्री र भूकम्प प्रतिरोधी नभएको ➤ कार्यालयहरुमा स्वीकृत दरबन्दी अनुसारको प्राविधिक र प्रशासनिक कर्मचारी नरहेका ➤ कर्मचारीहरुलाई तालिमको अभावमा कार्य सम्पन्न गर्नमा कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सेवा प्रवाहमा कठिनाई ➤ कार्यालय भवन अपांग तथा बालबालिका मैत्री नभएकोले सेवाग्राहीलाई कठिनाई ➤ आवश्यकता अनुसार जनशक्ति अभावका कारण प्रशासनिक तथा प्राविधिक सेवा प्रदान गर्न कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पुराना संरचनाहरु भवनसहित अनुसार निर्माण नहुनु ➤ संघीय तथा प्रादेशिक कानून निर्माण नहुनु ➤ कर्मचारी समायोजन हुन नसक्दा जनशक्तिको अभाव ➤ कर्मचारीहरुलाई तालिमको अभावमा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको निर्माणाधीन भवन निर्धारित सयममा निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने ➤ नयाँ बन्ने सार्वजनिक भवनहरु वातावरण मैत्री, बाल मैत्री तथा अपांग मैत्री बनाउने ➤ कर्मचारी समायोजन गरी जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने ➤ कार्यालयको सांगठनिक संरचना अनुरूप आवश्यकता अनुसारको दरबन्दी पदपूर्ति गर्ने ➤ कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ अपांगमैत्री, बालमैत्री तथा वातावरणमैत्री कार्यालय भवन निर्माण गरी सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउने ➤ कर्मचारी सांगठनिक संरचना माफत प्रशासनिक तथा प्राविधिक सेवालाई प्रभावकारी बनाउने ➤ कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रभावकारी बनाउने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको आफ्नै कार्यालय भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने ➤ कार्यालयको सांगठनिक संरचना अनुरूप आवश्यकता अनुसारको दरबन्दी पदपूर्ति गर्ने ➤ गाउँपालिकामा नागरिक बडापत्र (सूचना पार्टी) सबैले देख्ने ठाउँमा राख्ने ➤ कर्मचारीहरुलाई तालिमको तथा पुनर्ताजगी तालिमको व्यवस्था गर्ने
राजस्व परिचालन तथा बित्तिय जोखिम न्यूनीकरण					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ आन्तरिक स्रोतको क्षेत्र तथा आधार र आन्तरिक आय ज्यादै न्यून रहेको ➤ करयोग्य उद्योग व्यवसाय, पर्यटन व्यवसाय र कलकारखाना नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाका आन्तरिक राजस्वका स्रोतहरु कम हुनु ➤ गाउँपालिकाको आम्दानीमा कमी हुन गई विकास कार्य गर्न कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आर्थिक गतिविधिका क्षेत्रहरु कमजोर रहेको ➤ राजस्व तथा कर संकलनको दायरा संकुचित रहेको ➤ निजी क्षेत्रको लगानी नगन्य रहेको ➤ लगानी गर्न पूर्वाधारहरु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाका आन्तरिक राजस्वका स्रोतहरु फराकिलो बनाउन प्रयत्नरत रहने ➤ निजी क्षेत्रकाके लगानी आकर्षित गर्न पूर्वाधारहरु विकास गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको राजस्व वृद्धि गरी विकास निर्माण उपयोग गर्ने ➤ रोजगारी, कलकारखाना, पर्यटन व्यवसाय, उद्योग व्यापारमा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाले विभिन्न कर र राजस्व संकलन को दायरालाई फराकिलो बनाउने ➤ स्थानीय राजस्व परिचालन ऐन तथा स्थानीय कर व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमा गरी

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनपुर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<ul style="list-style-type: none"> ➤ वित्तिय सेवा र कारोबारमा असुविधा रहेको ➤ निजि क्षेत्रको लगानी न्यून रहेको ➤ विकास कार्यमा समुदायको लगानी र सहभागिता कमजोर रहेको ➤ आन्तरिक आय तथा राजश्वका क्षेत्रहरु पहिचान गर्न राजश्व प्रक्षेपण तथा परिचालन नगरिएको 		विकास भई नसकेको		युवा वर्गलाई आकर्षण गर्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने	लागु गर्ने
योजना तर्जुमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन					
<ul style="list-style-type: none"> ➤ वार्षिक योजना तर्जुमाका आधार जस्तै आवधिक योजना, दीर्घकालीन कृषि विकास योजना, पर्यटन विकास गुरु योजना आदि नभएको ➤ योजना निर्माण गर्नका लागि विषयगत समितिहरुको क्षमता विकासमा कमी ➤ गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन समितिबाट सुचकमा आधारित अनुगमन हुन नसकेको ➤ योजनागत सुचनाबोर्ड प्रयोगमा नआएको ➤ अनुगमन तथा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वार्षिक योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनमा कठिनाई ➤ योजना निर्माणमा ज्ञानको कमी भई योजना छनोट तथा प्राथमिकीकरण आवश्यकता अनुसार नहुनु ➤ योजनाहरुको परिणाम तथा प्रभाव मापन नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ योजना बैक निर्माण नहुनु ➤ विषयगत समितिहरुको क्षमता विकास नहुनु ➤ योजना तर्जुमा गर्दा प्राथमिकीकरणमा सुचकांक नभएको ➤ योजना निर्माणमा जनसहभागिताको कमी ➤ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्र नभएको ➤ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाँचा वारे ज्ञानको नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आवधिक योजना तर्जुमा गरी लागु गर्ने ➤ विषयगत समितिका सदस्यहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिम प्रदान गर्ने ➤ वार्षिक योजना बनाउदा आवधिक योजनालाई आधार मान्ने ➤ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाँचा तथा सीप विकास गरी कार्यान्वयन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका योजनाहरु कार्यान्वयन गर्ने ➤ योजनाहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ विषयगत समितिहरुको क्षमता विकास गर्नु पर्ने ➤ वार्षिक योजना बनाउँदा आवधिक योजनालाई आधार मान्ने ➤ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाँचा अनुरूप अनुगमन गर्ने पद्धतिको अबलम्बन गर्ने ➤ अनुगमनबाट आएको प्रतिवेदन र निष्कर्ष सार्वजनिक गर्ने ➤ योजनाहरुको सुचनापाटी प्रयोगमा ल्याउने

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
<p>मूल्याङ्कन ढाँचा नभएको</p> <p>➤ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्र वारे ज्ञानको कमी</p>					
सुशासन तथा समन्वय					
<p>➤ नागरिक बडापत्र उपयोग गर्न सेवाग्राहीमा चेतनाको कमी</p> <p>➤ सार्वजनिक परिक्षण (Social Auditing) मा आर्थिक पक्ष मात्र हेर्ने र गुणस्तरको लेखाजोखा हुने नगरेको</p> <p>➤ सेवाग्राहीको सन्तुष्टी मापन गर्ने परिपाटी नभएको</p> <p>➤ सामाजिक उत्तरदायित्वका औजारहरु (Social Accountability tools) को प्रयोग गर्न ज्ञान तथा चेतना मा कमी</p> <p>➤ व्यवसायीमा जवाफदेहितामा कमी</p> <p>➤ उपभोक्तामा चेतनाको कमी</p> <p>➤ सूचनाको हक सम्बन्धी चेतनाको अभाव</p>	<p>➤ सेवाग्राहीले पारदर्शिता मापन गर्न नसक्नु</p> <p>➤ गुणस्तर अपेक्षित नहुनु</p> <p>➤ समयमा कार्य सम्पन्न नहुनु</p>	<p>➤ जनचेतनाको कमी</p> <p>➤ सेवा प्रदायकमा जवाफदेहिताको कमी</p> <p>➤ पारदर्शिता नहुनु</p> <p>➤ सामाजिक उत्तरदायित्वका औजारहरु (Social Accountability tools) वारे जानकारी नहुनु</p>	<p>➤ जनचेतनाको अभिवृद्धि गर्ने</p> <p>➤ सार्वजनिक परिक्षण (Social Auditing) गर्ने</p> <p>➤ सेवा प्रदायक संघ/संस्थाहरुको काम पारदर्शी बनाउने</p>	<p>➤ जनमुखी सुशासन कायम गर्ने</p> <p>➤ विकास निर्माणका कार्यहरुको गुणस्तर कायम गर्ने</p> <p>➤ जनतालाई प्रदान गर्ने सेवा छिटो छरितो प्रदान गर्ने</p>	<p>➤ नागरिक बडापत्रको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि निरन्तर अनुगमन गर्ने</p> <p>➤ सार्वजनिक परीक्षण गर्दा गुणस्तरको पक्षलाई पनि ध्यान दिनु पर्ने</p> <p>➤ गाउँपालिकाको आन्तरिक क्षमता विकास गरी सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्ने</p> <p>➤ उपभोक्ता समिति परिचालन कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गर्ने</p> <p>➤ सेवा प्रवाह सम्बन्धी सूचक तथा कार्यविधि बनाई सेवाग्राहीको सन्तुष्टी मापन गर्ने</p> <p>➤ निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारीको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्न पुनर्ताजगी तालिम (Refresher Training) दिने</p>

समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	समाधानका उपायहरु	सम्भावित विषयगत उद्देश्य	लिनुपर्ने मुख्य रणनीतिहरु
					<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्राविधिक परीक्षणको व्यवस्था गर्ने ➤ आवश्यकता अनुसारका थप ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधी तर्जुमा गर्ने

अध्याय नौ : अन्तर सम्बन्धित बिषयहरु

९.१ तथ्याङ्क प्रणालि

शिवनाथ गाउँपालिकाले गाउँपालिका प्रोफाइल बनाइसकेको छ । वैज्ञानिक तथ्याक संकलन र प्रत्येक गतिविधि को प्रगति को निगरानी गर्न सांख्यिकीय कर्मचारीहरूको अभाव छ । त्यसैले नगरपालिकाका कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकास तालिम आवश्यक छ।

९.२ गरिबि निवारण

आर्थिक क्षेत्र: तरकारी, फलफुल, कफी खेतिको लागी लिजमा जग्गाको ब्यवस्था र अनुदान, सामुहिक खेती, समूहमा ऋण, पशुपालन, दुग्ध ब्यवसायमा अनुदान, कृषी जन्य र साना घरेलु उद्योगको लागी स्किमका आधारमा समूहमा उद्योग ब्यवसाय धरोटीमा बैंक तथा वित्तिय संस्थाबाट ऋणको प्रबन्ध, तालिम, प्राविधिक सेवा आदि उपलब्ध गराइनेछ।

९.३ पूर्वाधार क्षेत्र: निर्माणमा प्राथमिकताका आधारमा रोजगारी प्रदान गरिनेछ।

सामाजिक विकास: उच्च शिक्षासम्म जेहान्दार छात्रवृत्ति, प्राविधिक शिक्षा, तालिम, स्वास्थ्य वीमामा अनुदान, घुम्ती स्वास्थ्य शिविर, सरसफाइको चेतना अभिवृद्धि, सौचालय निर्माणमा अनुदान, महिला, दलित आदिका लक्षित कार्यक्रम, वैदेशिक रोजगारी र अन्य रोजगारी तथा स्व रोजगारीको लागी तालिम, वैदेशिक रोजगारीको लागी ऋणको ब्यवस्था, रोजगारी गन्तव्यको खोजीमा सहजीकरण गरिनेछ।

वन, वातावरण तथा विपद ब्यवस्थापन: रोजगारी, आय आर्जनमा सहभागिता, कृषि वन विकासमा सहभागिता, वातावरण संरक्षणमा परिचालन, विपद जोखिमको चेतना अभिवृद्धि, विपद उद्धारमा परिचालन गरिनेछ।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन: रोजगारी, समूह परिचालन, विकासमा सहभागिता, क्षमता वृद्धि, लक्षित कार्यक्रम संचालन आदि गरिनेछ।

शिवनाथ गाउँपालिको घर परिवारको जिविकोपार्जनको मुख्य आधार कृषि हो तापनि यहाँका किसानहरूको सामाजिक-आर्थिक स्थिति कमजोर छ । हालका वर्षहरूमा, युवाका लागि कृषि पेशा कम आकर्षक हुदै गएको छ जसको फल स्वरूप उनीहरू वैदेशिक रोजगारीको खोजीमा रहेकाले खेति योग्य जमिन बाभो रहन गइ जम्मा खेति गरेको छेत्रफल कम हुदै गएको छ । यसलाई ध्यानमा राख्दै सुदुर पश्चिम प्रान्तीय सरकारले प्रतिस्पर्धात्मक ब्यवसाय वातावरण सिर्जना गरी कृषि क्षेत्रको रूपान्तरण गरी सहकारी क्षेत्रमा प्रभावकारी परिचालन गरेर कृषि क्षेत्रको रूपान्तरण गरी दक्षता वृद्धि, रोजगारीको अवसर श्रृजना, किसानको आयमा वृद्धि गरि सबै वर्गको समृद्धिको लक्ष्य राखेको छ । प्रान्तीय सरकार कृषिको समावेशी र विकासको माध्यमबाट सेवा वितरण, गरीबी उन्मूलन, खाद्य र पोषण सुरक्षाको सुनिश्चित गर्न प्रतिबद्ध छ ।

९.४ श्रम तथा रोजगारि

मध्यम अवधिको विकास योजनाले कृषि क्षेत्रमा युवाहरूलाई संलग्न गरी कृषि उत्पादन बढाउन स्वरोजगार सिर्जना गर्ने लक्ष्य राखेको छ । यसका अतिरिक्त पूर्वाधार विकासका कार्यक्रम मार्फत युवा रोजगारी सिर्जना गर्न प्रस्ताव गरिएको छ ।

९.५ मानव संसाधन बिकाश

मध्यम विकास योजनाले सम्बन्धित संघीय सरकार, राज्य सरकार, गैरसरकारी संस्था र निजी क्षेत्रसँगको समन्वय र साभेदारीमा विभिन्न क्षेत्रमा पालिकाको मानव संसाधन विकासको प्रावधान प्रस्ताव गरेको छ ।

९.६ अनुसन्धान तथा बिकास

मध्यावधि योजनाले अनुगमन र मूल्यांकनमा पालिकाका कर्मचारीहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छ ।

९.७ समावेशीकरण

सामाजिक र वित्तीय समावेशीकरण शिवनाथ पालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने एक आधारभूत सिद्धान्त हो । त्यसका लागि योजनाले दलित, मुक्त हलिया र एकल महिलाले नेतृत्व गरेको घरपरिवार र जातीय अल्पसंख्यक जस्ता सामाजिक र आर्थिक वर्गका लागि विभिन्न परियोजनाहरू बनाएको छ। जसको विवरण क्षेत्रगत योजनामा प्रस्तुत गरिएको छ।

९.८ सामाजिक सुधार

योजनाले धेरै सामाजिक सुधार गतिविधिको प्रस्ताव गरेको छ र कार्यान्वयनको लागि प्राथमिकता दिएको छ । केहि सामाजिक सुधार गतिविधिले सामाजिक अस्पृश्यतामा ब्यवहारिक परिवर्तन सुधार गर्ने, एचआईभी आईन्ड, दलित समुदायलाई अस्पृश्यता भएका व्यक्तिहरू र अन्यसँग बाँचिरहेका मानिसहरूसँग गैर भेदभाव कार्यक्रम गरेको छ ।

९.९ सामाजिक सांस्कृतिक विविधता

सिबानाथ नगरपालिकामा ब्राम्हण, क्षेत्री, ठकुरी, सन्यासी, दलित, जनजाति जस्ता बहुजातीय समुदाय रहेको छन् । तसर्थ, योजनाले उनीहरूको जातीय पृष्ठभूमिलाई विचार गर्दै प्रासंगिक परियोजनाहरू प्रस्ताव गरेको छ ।

९.१० बिपद व्यवस्थापन

आवधिक योजनाले प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापनको प्रस्ताव गरेको छ । जस्तै, एकीकृत बस्ती विकास योजना तथा भवन संहिता निर्माण गरी लागु गर्ने, विपद् व्यवस्थापन समितिहरूको क्षमता विकास गर्ने, विपद् व्यवस्थापन गर्न स्रोतहरू उपलब्ध गराउने, गैरसरकारी लगायत सम्पूर्ण संघ, संस्थाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने ।

९.११ बातावरण

आवधिक योजनाले वातावरण गतिविधिहरू प्रस्ताव गरेको छ, जस्तै, वातावरणवारे जनचेतना जागरण गर्ने, गाउँपालिकाको वन संरक्षण नीति बनाइ लागु गर्नुपर्ने, प्रत्येक वडामा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने, जनचेतना जागरण गरी वातावरण संरक्षण गर्ने ।

९.१२ जलवायु परिवर्तन

आवधिक योजनाले जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण गतिविधिको प्रस्ताव गरेको छ, जस्तै, जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, प्राकृतिक साधनहरूको संरक्षण गर्ने, वृक्षारोपण तथा वनजंगलको संरक्षण गर्ने, जैविक विविधता संरक्षण गर्ने ।

९.१३ समुदाय साभेदारी र गैर सरकारी संगठनहरू

गाउँपालिकाको योजनासँग सम्बन्धित विभिन्न सरोकारवालाहरूको जिम्मेवारी र समन्वय

योजनाको सफल कार्यान्वयनमा सरोकारवाला व्यक्ति, संघ संस्था, सरकारी एवं गैर सरकारी संस्थाहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । यस गा.पा.को योजना निर्माणमा सरोकारवालाहरूको उल्लेखनिय भूमिका रहि आएको छ । योजनाका मुख्य मुख्य सरोकारवालाहरू र निजहरूको भूमिका निम्न बमोजिम छन् ।

संघिय सरकार

- कार्यक्रम संचालका लागि श्रोत ब्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउन संघिय सरकारसंग समन्वय गरिनेछ ।
- संघिय सरकार मार्फत संचालित प्रधानमन्त्री आधुनिक परियोजनाबाट तरकारी खेती प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- लिफ्ट सिंचाईबाट सुरनया नदिको पानी लिफ्ट गरी सिंचित क्षेत्र बढाउन संघिय सरकारसंग प्रविधिक एवं आर्थिक सहयोग जुटाउन समन्वय गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका सवै वडामा वर्षैभरी सडक संचालन गर्न कच्चि सडकलाई स्तरोन्नती गर्न समन्वय गगरिनेछ ।
- ब्यवसायिक कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रदेश सरकारबाट संचालन गरिने तालिम एवं अवलोकन भ्रमण कार्यक्रममा गाउँपालिकाका कृषकहरूलाई सहभागी गराउन अनुरोध गरिनेछ ।

प्रदेश सरकार

- गाउँपालिकामा शितगृह निर्माणा गर्न र दिगोरूपमा संचालन गर्न प्रदेश सरकारसंग प्राविधिक एवं आर्थिक सहयोगको लागि समन्वय गरिनेछ ।
- प्रदेश सरकारको प्राथमिकतामा ाचगप्त बलम खभनभतबदभि उक्त कार्यक्रम संचालन गर्न समन्वय गरिनेछ ।

- प्रदेश सरकारसंग प्रविधिक एवं आर्थिक सहयोगको लागी समन्वय गरिनेछ ।
- ब्यवसायिक तरकारी खेतीलाई प्रश्रय दिन संकलकेन्द्र निर्माण, एवं बजारीकरणमा सहयोग पुऱ्याउन प्रदेश सरकारसंग अनुरोध गरिनेछ ।
- सिंचाई योजना निर्माण गरी उत्पादन एवं जमिनको उत्पादकत्व बढाउन प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरिनेछ ।
- सबै वडामा वृहत नमूना प्लास्टिक घर बनाउन माग गरिनेछ ।
- प्रदेश सरकारको वार्षिक नीति अनुशार केहि नमूना जन्य एकिकृत कृषि फार्म हरु स्थापना गर्ने लक्ष्य भएकोमा कम्तिमा २ वटा प्रस्ताव गरिनेछ ।
- विउ संरक्षणको लागि वार्षिक १ एक वटा रष्टिक भँडार माग गर्ने र आगामी ३ वर्षमा कम्तिमा ३ वटा रष्टिक भण्डार बनाईनेछ ।
- ब्यवसायिक कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रदेश सरकारबाट संचालन गरिने तालिम एवं अवलोकन भ्रमण कार्यक्रममा गाउँपालिकाका कृषकहरुलाई सहभागी गराउन अनुरोध गरिनेछ ।

गाँउपालिका

- आवधिक योजना कार्यान्वयनमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गरिनेछ ।
- गा.पा.मा उत्पादित बस्तुलाई संकलन तथा बजारीकरण गर्ने कार्यक्रम बनाईनेछ ।
- नियमित रुपमा उत्पादन गरिआएका कृषकहरुलाई उत्प्रेरणा जगाउन कार्यविधि अनुशार अनुदान दिईनेछ ।
- उत्पादन स्थल तथा परियोजनाहरुको आवधिक अनुगमन, निरिक्षण तथा मुल्यांकन गरिनेछ ।
- कृषि एवं पशु इकाइका कर्मचारीहरुको दरवन्दीको आपुर्ति गरिनेछ ।
- संघिय सरकार, प्रदेश सरकार तथा अन्य निकायसंग नियमित समन्यव र सहकार्य गरिनेछ ।

निजी क्षेत्र

- गा.पा मा सञ्चालन गरिने विभिन्न परियोजनाहरुमा निजी क्षेत्रको लगानी अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- आवश्यक रुपमा मल विउ को परिपूरति गर्न एगो-भेट संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- साना कृषकको उत्पादनलाई संकलन गरि बजारीकरण गर्न निजी क्षेत्रलाई सहभागी गराईनेछ ।
- निजी क्षेत्रसंग समन्यव र सहकार्य गरि कृषि तथा पशुको व्यावसायिकरण गर्न सकारात्मक भुमिका खेल्ने ।
- निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र तथा सरकारी क्षेत्रलाई वलियो बनाउन आवश्यक भुमिका खेल्ने ।

सहकारी क्षेत्र

- कृषि सामग्री आपुर्ति र उत्पादित बस्तुको बजारीकरणमा सहयोग एवं समन्वय गरिनेछ ।
- गा.पा.का विद्यमान कृषि तथा पशुका समुहहरु लाइ सहकारी संस्थाको रुपमा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र तथा सरकारी क्षेत्रलाई वलियो बनाउन आवश्यक भुमिका खेल्ने ।
- बचत संकलन तथा सहूलियत ऋणको व्यावस्थापन गरि कृषि तथा पशु उत्पादनमा साना कृषक लाइ सहयोग पुऱ्याउने ।
- साना कृषकको उत्पादनलाई संकलन गरि उचित मुल्य प्रदान गरि बजारीकरण गर्न मद्दत गर्ने ।
- सहकारी क्षेत्रसंग आवश्यक समन्यव र सहकार्य गरि कृषिको योजना बनाउन र कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने ।

गैरसरकारी तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरु

- कृषि तथा पशु उत्पादनका विषयहरुमा नयां प्रविधिको अनुसन्धान तथा विस्तार गर्न समन्वय गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशु उत्पादनका विषयहरुमा तथ्यांक तयार गर्न आवश्यक सहयोग लिईनेछ ।
- समुह तथा सहकारी संस्थाहरुलाई बचत सँकलन, योजना तयारी तथा सामाजिक परिचालन गर्न सहयोग गर्ने ।
- ग.पा.को वार्षिक योजना तयार गर्न तथा कार्यान्वयन गर्न प्राविधिक सहयोग लिईनेछ ।
- उत्पादन बृद्धिका लागि कृषि तथा पशु इकाइका कर्मचारीहरूसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

साथै, अन्य विकाशसंग सम्बन्धित क्षेत्रहरु जस्तै: उद्योग , पर्यटन, सहकारी , जलश्रोत , यातायात , सामाजिक विकाश, वन वातावरण , जोखिम न्यूनीकरण , स्वरोजगार , क्षमता विकास , दिगो विक्ष लक्ष आदि क्षेत्र संग सरोकार राखने सरकारी , गैरसरकारी, निजि तथा अन्तर राष्ट्रिय निकायका स्थानीय इकाई हरु संग समन्वय कायम गरि आवधिक योजना को कार्यान्वयन गरिने छ।

अध्याय दश : योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन

१०.१ योजना तर्जुमाका सिद्धान्तहरू

आवधिक योजना निम्न सिद्धान्तहरू लाई विचार गरी तयार गरिएको छ ।

- जनकेन्द्रित विकास
- सुशासन
- सामाजिक समावेशीकरण
- बालमैत्री, वातावरणमैत्री शासन
- भूउपयोग योजना तयारी र कार्यान्वयन
- सन्तुलित विकास
- स्थानीय श्रोत साधनको उपयोग
- सार्वजनिक निजी साभेदारी, गैससहरूसंग साभेदारी,
- विपद जोखिम न्यूनीकरण
- वार्ड अनुसार परियोजनाहरूको विकेन्द्रीकरण
- जनसहभागिता।

१०.२ योजना बैंक

सिबानाथ गाउँपालिकाको प्रोजेक्ट बैंकमा सबै सम्भावित आयोजनाहरूको सूची समावेश छ जुन क्षेत्रगत समितिहरूले वडा अध्यक्ष र अन्य वडा तहका प्रतिनिधिहरूसँग समन्वय गरी तयार पारेका थिए। योजना बैंकको सूची वार्ड र विकास क्षेत्र अनुसार तल प्रस्तुत गरिएको छ।

योजना बैंक

तालिका १८: वडागत रुपमा पहिचान गरिएका योजनाहरूको सुचि

१ न. वडाका कार्यक्रमहरू

आर्थिक विकास

कृषि

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती
१	भरी भवानी कृषक समूह तरकारी खेती	भल्या
२	ज्जचेतना कृषक समूह अदुवा बेसार खेति योजना	वेडुमाई
	भगवती कृषक समूह तरकारी पोलिहाउस थोपा सिंचाई योजना	
३	स्वाल भटमास खेति योजना	स्वाल
	प्रगतिसिल महिला कृषक समूह आलु तथा अनार खेति	
४	वेडवे फलफुल आँप खेति	स्वाल
५	भर्रा भवानी कृषक समूह दलहन खेति	सेलावन
	गना फलफुल खेति (आँप कटहर खेति)	
६	तरकारी खेति योजना	
७	मटेला प्याज तरकारी खेति योजना	मटेला
८	भैरी पालन योजना	
९	प्याज तरकारी खेति योजना	गाउँसल्ला
१०	चिउरी प्रशोधन केन्द्र	
११	तरकारी पोलिहाउस थोपा सिंचाई योजना	बडे
१२	तुडी कोदो खेति योजना	वंडा
१३	तरकारी खेति योजना	वडा
१४	तरकारी खेति योजन	चिउरिखेल
१५	डालेघाँस तथा नेपियर खेति	तुडी
१६	अनार खेति योजना	कुड
१७ १८	कागती खेति योजना	बासु डोर
१९	केरा खेति योजना	स्याल सेलावन
२०	आँप खेति योजना	सेलावन
२१	अम्बा खेति योजना	कुस्माउत
२२		कुड
२३		मटेला
		वंड

पशुपालन

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	भल्या बाखा पालन योजना	भल्या
२.	तुडी बाखा पालन योजना	तुडी
३.	दुबला माहुरस् पालन योजना	दुबला
४.	वड बाखा पालन योजना	बंड
५.	माछा पालन योजना सेलावन कुस्माउत	कुस्माउत
६.	व्वेडुमाई स्वाल बंगुर पालन योजना	स्वाल
७.	भैसी पालन योजना	कुड
८.	कुखुरा पालन व्यावसायिक योजना	मटेला
९.	भैसी पालन योजना	गाउँसल्ला जमुनामाई
१०.	बाखा पालन योजना	स्वाल
११.	कुखुरा पालन योजना	मल्लि मटेला
१२.	मल्लि मटेला बाखा पालन योजना	बोडवे
१३.	बोडवे बाखा पालन योजना	

पर्यटन:

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	नागार्जुन घाट भर्ना तिर्थस्थल प्रवर्धन	गना मटेला
२.	कुस्माउत देखि बल्सिबगर देवालय पर्यटक पार्क	कुस्माउत
३.	भूमिनाथ सिद्धनाथ हरित पार्क निर्माण	
४.	भगवती मन्दिर धर्मशाला निर्माण	स्वाल
५.	नागार्जुन मन्दिर परिसर सुधार	स्वाल
६.	कैलपाल मन्दिर परिसर सुधार	कुड
७.	गोपजेसी मन्दिर धेरपर्खाल	तेछ्छाबाटा
८.	भगवती मन्दिर धेरपर्खाल	स्वाल
९.	कैलपाल मन्दिर परिसर तथा धर्मशाला निर्माण	बंड
१०.	सिद्धनाथ मन्दिर परिसर तथा धर्मशाला निर्माण	स्वाल
११.	वेराटा पिजास मन्दिर परिसर तथा धर्मशाला निर्माण	
१२.	कनलेकेदार मन्दिर परिसर तथा धर्मशाला निर्माण	कुड
१३.	पिजास मन्दिर परिसर तथा धर्मशाला निर्माण	
१४.	रोडपाल पिजास धर्मशाला निर्माण तथा परिसर सुधार	कुड
१५.	नागार्जुन भण्डार निर्माण	
१६.	भगवती मन्दिर धर्मशाला निर्माण	कुड
१७.	गोरा खरो निर्माण	

घरेलु उद्योग तथा व्यवसाय:

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	चिउरी प्रशोधन उद्योग	बंड
२.	फर्निचर उद्योग	स्वाल
३.	भिसान प्रशोधन केन्द्र	कुस्माउत
४.	अमला अचार प्रशोधन केन्द्र	सेलावन
५.	भटमास प्रशोधन उद्योग	स्वाल
६.	रिठा प्रशोधन उद्योग	स्वाल बेडुमाड्
७.	हेचरी निर्माण उद्योग	स्वाल
८.	भिमल प्रशोधन केन्द्र	कुड
९.	चिउरी प्रशोधन केन्द्र	दुवला
१०.	पानी घट्टा निर्माण	कन्चुरानी बंड
११.	पानी घट्टा निर्माण	भल्याखोला दुडरी
१२.	धौलेसरी घट्टा मर्मत	धौलसेरी
१३.	अगरबत्ती	
१४.	मौरी	

बैंक तथा वित्तीय सेवा

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
कृषि सहकारी भवन निर्माण	मटेला

सामाजिक विकास

शिक्षा

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	श्री शारदा मा.वि.	
२.	४ कोठे भवन निर्माण,	मटेला
३.	घेरावार पक्की	
४.	खेलमैदान,	
५.	विज्ञान प्रयोगशाला	
६.	कम्प्युटर ल्याव आई.टी.भवन पुस्तकालय भवन ,	
७.	भान्सा कोठा निर्माण,	
८.	सोलार प्यानल पुनः निर्माण,	
९.	फर्निचर निर्माण	
१०.	छात्रावास भवन	
११.	श्री सरस्वती आ.वि.	
१२.	४ कोठे भवन निर्माण,	
१३.	भान्सा कोठा निर्माण,	
१४.	घेरावार,	
१५.	फर्निचर निर्माण	
१६.	श्री महाकाली आ.वि.	
१७.	भवन निर्माण	
१८.	भान्सा कोठा निर्माण	
१९.	घेरावार	
२०.	फर्निचर निर्माण	
२१.	श्री नागार्जुन आ.वि.	
२२.	४ कोठे भवन निर्माण,	
२३.	भान्सा कोठा निर्माण	कुड
२४.	घेरावार खेलमैदान	
२५.	बाल अध्ययन कक्ष	
२६.	आई.सी.टि. कक्ष	
२७.	श्री भगवती आ.वि.	
२८.	४ कोठे भवन निर्माण,	
२९.	भान्सा कोठा निर्माण	
३०.	घेरावार	
३१.	खेलमैदान	
३२.	आई.सी.टि. कक्ष	
३३.	फर्निचर निर्माण	
३४.	भरा भवानी आ.वि.	

३५.	भवन निर्माण	
३६.	भान्सा कोठा निर्माण	
३७.	घेरावार	
३८.	खेल मैदान	
३९.	आइ.सी.टि.कक्ष	
४०.	फर्निचर निर्माण	
४१.	त्रिवेणी आ.वि.	
४२.	२ कोठो भवन निर्माण	
४३.	भान्सा कोठा निर्माण	
४४.	घेरावार	
४५.	खेल मैदान	
४६.	सरस्वती आ.वि.	
४७.	२ कोठे भवन निर्माण	
४८.	भान्सा कोठा निर्माण	
४९.	घेरावार	
५०.	खेल मैदान	
५१.	आइ.सी.टि. कक्ष	
५२.	खानेपानी योजना	
५३.	शौचालय	
५४.	कैलपाल बाल विकास केन्द्र	
५५.	भवन निर्माण खेलमैदान	

संस्कृति

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	खौडगौनान (माघी)	
२.	गोरा	
३.	दुव्यार	
४.	जात (अन्य वाड सरह)	
५.	फागु	
६.	पन्चेवाजा	
७.	छुनी	

स्वास्थ्य

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	तेछ्छा बाटा बर्धीङ्ग	
२.	भवन निर्माण	
३.	प्लेसेटा पिट	
४.	स्वाल बर्धीङ्ग सेन्टर तथा माग खानेपानस सहित	
५.	बर्धीङ्ग सेन्टर नयाँ माग	
६.	गाउँसल्ला बर्धीङ्ग सेन्टर	
७.	भवन निर्माण	
८.	प्लेसेटा पिट	
९.	कुड बर्धीङ्ग सेन्टर	
१०.	भवन निर्माण	
११.	खानेपानी	
१२.	फर्निचर निर्माण	
१३.	नागार्जुन आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	
१४.	खानेपानी निर्माण	
१५.	फर्निचर निर्माण	
१६.	भवन ल्याव	
१७.	शौचालय	
१८.	सोलार सेट	
१९.	फ्रिज	
२०.	दुबला गाउँघर क्लिनिक भवन निर्माण	
२१.	तल्ली रासनी बर्धीङ्ग सेन्टर भवन निर्माण	
२२.	नयाँ माग	
२३.	पोषण सुधार कार्यक्रम	

युवा तथा खेलकुद

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	खेल मैदान पार्क	
२.	बाल क्लव पार्क	
३.	युवा स्वरोजगार	
४.	एक टोल १ उद्यमी विकास कार्यक्रम	
५.	खेलाडी प्रोत्साहन कार्यक्रम	
६.	युवा विकास कार्यक्रम	
७.	खेलकुल सामग्री खरिद	

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	महिला हिंसा निवारण सम्बन्धि सचेतनामूलक कार्यक्रम	
२.	लैंगिक सामाजिक समावेशीकरण कार्यक्रम	
३.	बालविवाह न्यूनीकरण कार्यक्रम	
४.	बालिकास प्रोत्साहन कार्यक्रम	
५.	सासु बुहारी श्रीमान्	
६.	तेस्रो लिंगीको अधिकार संरक्षण तथा सम्बर्धन	
७.	मनोपरामर्ष तथा मनोवैज्ञानिक केन्द्र स्थापित गर महिला हिंसा न्यूनीकरण	
८.	विभिन्न खालका विभेदीकरण अन्त्यका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम	

सामाजिक सुरक्षा

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती
१.	एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम	
२.	एकल महिला समूह गठन	
३.	एकल महिला संरक्षण तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम	
४.	आय आर्जन कार्यक्रम	
५.	अपाङ्ग मैत्री समावेशी संस्था निर्माण गर्ने	
६.	अपाङ्ग अहसाय प्रोत्साहन आयआर्जन कार्यक्रम	
७.	जेष्ठ नागरिक सुरक्षा कार्यक्रम	
८.	जेष्ठ सम्मान कार्यक्रम	
९.	अनार्थ बृद्ध आश्रम निर्माण कार्यक्रम	
१०.	सार्वविशेष छुटको व्यवस्था मिलाएको नजिक यातायात स्वास्थ्य संस्था बृद्ध एवं अनार्थ एकल महिला	
११.	विदुरहरुको संरक्षण कार्यक्रम अगाडी ल्याइने छ	
१२.	टुहुरा बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम ल्याइने छ	

खानेपानी र सरसफाइ

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
	शारदा मा.वि.. खानेपानी योजना	मटो
१.	दुबला तोसरानी खानेपानी योजना मर्मत	दुवलाण
२.	बेडुमाई खानेपानी योजना कार्यक्रम	स्वाल
३.	स्वाल खानेपानी योजना निर्माण	स्वाल
४.	गना मटोला खानेपानी योजना कार्यक्रम	मटोला
५.	गाउँसल्ला खानेपानी योजना मर्मत	गाउँसल्ला
६.	कोलिकनला खानेपानी योजना मर्मत	कोलिकनला
७.	कुस्माउत जमुना टोल खानेपानी योजना मर्मत	कुस्माउत
८.	करिडायल भटयाल खानेपानी योजना मर्मत	स्माउत
९.	सेलावन बाडवे खानेपानी योजना मर्मत	बोडवे

१०.	चन्या देखि कुड खानेपानी योजना मर्मत	कुड
११.	दन्नी खोला डोक खानेपानी योजना मर्मत	कुड
१२.	तुजिमिर खोला खानेपानी मर्मत योजना	कुड
१३.	खडा खानेपानी योजना मर्मत	कुड
१४.	बलि डोरम खानेपानी योजना मर्मत	बालिडोरम
१५.	कुकुडेगाड देखि भल्या खानेपानी योजना निर्माण	भल्या
१६.	गज्यानी खानेपानी योजना मर्मत	कुड
१७.	मल्लि कुकुडीगाड तेछ्छा बाटा खानेपानी योजना	तेछ्छा बाटा
१८.	रासनी खानेपानी योजना मर्मत	बंड
१९.	वनलाइ खानेपानी योजना मर्मत	बंड
२०.	तल्ली रासनी खानेपानी मर्मत योजना	बंड
२१.	बसिना धोलिसेरा खानेपानी योजना मर्मत	बंड
२२.	जमाड खानेपानी योजना मर्मत	बंड
२३.	डडा खानेपानी योजना मर्मत	जमाड
२४.	मल्लि खानेपानी योजना मर्मत	दुडरी
२५.	बलखोला खानेपानी योजना मर्मत	मटेला
२६.	तल्लो मल्लि जिउन्ने खानेपानी योजना मर्मत	जिउन्ने
२७.	रउटे खानेपानी योजना मर्मत	भल्या
२८.	बुडागाड देखि स्वाल लिप्टिङ्ग खानेपानी योजना	स्वाल
२९.	कुड खानेपानी योजना निर्माण	कुड
३०.	तुडी खानेपानी योजना मर्मत	तुडी
३१.	न्वाखेत घटाली गडा खानेपानी योजना निर्माण	कुड
३२.	दोगाडा गाउँसल्ली खानेपानी योजना निर्माण	गाउँसल्ला
३३.	सीमार फल्याट खानेपानी योजना निर्माण	कुड फल्याट
३४.	बला डडा खानेपानी योजना मर्मत	बंड
३५.	तितमल्या खानेपानी योजना निर्माण	दुबला
३६.	भित्या डडा खानेपानी योजना मर्मत	बंड
३७.	दुडरी पातल खानेपानी योजना मर्मत	भर्रा भवानी
३८.	दाभिल्ला खानेपानी योजना मर्मत	दुठरी
३९.	कमेडा डडा खानेपानी योजना मर्मत	जमाड
४०.	भैसिगाइ खानेपानी योजना मर्मत	तेछ्छाबाटा
४१.	कुकुडीगाड खानेपानी योजना निर्माण	कुकुडीगाड

भौतिक पूर्वाधार विकास

सडक, यातायात

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	तुडी देखि दुवला सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	दुवला
२.	कुस्माउत देखि स्वाल सम्म बाटो निर्माण	कुस्माउत
३.	महाकाली आ.वि. देखि शारदा मा.वि. सम्म बाटो निर्माण	
४.	जमुना टोल देखि सरस्वती आ.वि. सम्म बाटो निर्माण	
५.	तल्लो धौलसेरी देखि भारभवानी सम्म बाटो निर्माण	
६.	मटेला देखि कोनिकनाला सम्म बाटो निर्माण	मटेला
७.	गना देखि गाउँसल्ला सम्म बाटो निर्माण	गना मटेला
८.	शारदा मा.वि. देखि जन्यागाउँ सम्म बाटो निर्माण	
९.	जमाड देखि दुवला सम्म बाटो निर्माण	
१०.	सलिदेउ देखि भल्या सम्म बाटो निर्माण	
११.	सेलावन देखि सरस्वती आ.वि. सम्म बाटो निर्माण	सेलावन
१२.	स्वाल तुफान डाडा देखि पल्ली स्वाल सम्म बाटो निर्माण	स्वाल
१३.	स्वाल देखि भालगढा सम्म बाटो निर्माण	स्वाल
१४.	भगवती मन्दिर देखि बडुजोला सम्म बाटो निर्माण	
१५.	कुड देखि वाली डोरमहुदै मटेला सम्म बाटो निर्माण	कुड
१६.	सर्माली देखि जिउन्या हुँदै पचरबेउ सम्म बाटो निर्माण	सर्माली
१७.	भल्या देखि खडासम्म बाटो निर्माण	भल्या
१८.	न्वलाखोला देखि बकिन्ना सम्म आर.सी.सी. बाटो निर्माण	
१९.	वाली देखि नागार्जुन आ.वि. सम्म बाटो निर्माण	वाल
२०.	सैनी तल्ली कुड देखि घताली गडा सम्म बाटो निर्माण	तल्ली कुड
२१.	दुवला देखि तेछ्छाबाटा स्कुल सम्म बाटो निर्माण	दुवला

तालिका : २ नं. वडाका कार्यक्रमहरु

कृषि

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	जिउन्ने गोभी गोलडा खेति योजना	जिउन्ने
२.	पौखर आलु प्याज गोभी गोलभेडा खेति योजना	पौखर
३.	तरकारी तथाफलफुल खेति योजना	वडा स्तरीय
४.	जोलान तरकारी	जोलपानी
५.	वेमौसिमी तरकारी उत्पादन	वडा भरि
६.	लेदा खाल भैसी पालन योजना	लेदाखाल
७.	भैलोडा माछा पालन योजना	भैलोडा
८.	सनकोट कुखुरा पालन योजना	सनकोट
९.	भैलोड बँगुर पालन योजना	भैलोडा
१०.	डालेघाँस तथा भुइँघास तालिम तथा बिउ उपलब्ध योजना	वडा भरि
११.	अम्मरगडी किल्ला संरक्षण योजना	सर्माली
१२.	कन्युर विश्राम गृह तथा पैडिनी निर्माण	मैडैगाउ
१३.	निरुपालदेव मन्दिर शौचालय मन्दिर निर्माण	पोखरा
१४.	भूमिराज मन्दिर घेरवार विश्राम गृह	शर्माली
१५.	शर्मौली सिद्धनाथ मन्दिर निर्माण	शर्माली

पशुपालन

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	लेदाखोल भैसी पालन योजना	लेदाखोला
२.	टाडी खर्क भैसी पालना योजना	टाडीखाल
३.	शर्माली खलंगा टोल कुखुरा पालना योजना	शर्माली
४.	भैलोडा माछा पालना योजना	भैलोडा
५.	मडैगाउँ माछा पालना योजना	मडैगाउँ
६.	सनकोट कुखुरा पालना योजना	सनकोट
७.	फट्केढुंगा बाखा पालना योजना	फट्केढुंगा
८.	पोखरा बाखा पालना योजना	पोखरा
९.	लेदाखाल बाखा पालना योजना	लेदाखाल
१०.	बस्कोठि बाखा पालना योजना	बस्कोठि
११.	भैलोडा बँगुर पालना योजना	भैलोडा
१२.	फट्केढुंगा बँगुर पालना योजना	फट्केढुंगा
१३.	चन्या बँगुर पालना योजना	चन्या
१४.	डालेघाँस तथा भुइँघास तालिम तथा बिउ उपलब्ध योजना	वडा भरि

पर्यटन

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अम्मरगडी किल्ला संरक्षण योजना	शर्माली
२.	नागार्जुन मन्दिर शौचालय विश्राम गृह मन्दिर पुनः निर्माण	सनकोठ
३.	खोलाकेदार शौचालय धर्मशाला घेरवार	मडैगाउँ
४.	बाडीखेत मन्दिर विश्राम गृह	मडैगाउँ
५.	कन्युर विश्राम गृह तथा पैडिनी निर्माण	मडैगाउँ
६.	निरुपालदेव मन्दिर शौचालय मन्दिर निर्माण	पोखरा
७.	सिद्धनाथ मन्दिर निर्माण	बस्कोठि
८.	भूमिराज मन्दिर घेरवार विश्राम गृह	शर्माली
९.	बेरटा मन्दिर विश्राम गृह निर्माण	शर्माली
१०.	खोदाई मन्दिर निर्माण	फट्केढुंगा
११.	शर्माली सिद्धनाथ मन्दिर निर्माण	शर्माली
१२.	मठा मन्दिर निर्माण	शर्माल
१३.	बढबाब मसन्ल घेरवार मन्दिर निर्माण	शर्माली
१४.	सिलंगा च्यातारो निर्माण	सनकोठ
१५.	वामनिदेव पिजास शौचालय तथा विश्राम गृह	अमकुडा
१६.	भष्पतरु मन्दिर परिसर मर्मत	सनकोठ
१७.	कुडि मन्दिर	
१८.	फेजर मन्दिर पोखरा	
१९.	वरेल मन्दिर सुधार	

उद्योग वाणिज्य

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	फर्निचर उद्योग शर्माली	
२.	छाला जुत्ता तालिम तथा प्राविधिक हस्तान्तरण	फट्केढुंगा भगौडा
३.	अचार उद्योग	
४.	अगरवती उद्योग	
५.	उद्यम विकास तालिम	
६.	सिलाई र कठाई	
७.	कनाई उद्योग	
८.	सिकर्मी र ढकर्मी र फर्निचर उद्योग तालिम	

जलश्रोत

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	पोखरी निर्माण	गडी
२.	पोखरी निर्माण	गिरेठी
३.	पोखरी निर्माण	बस्कोठी
४.	पोखरी निर्माण	जोलापार्क
५.	पोखरी निर्माण	खाल
६.	पोखरी निर्माण	पौखर
७.	पोखरी निर्माण	अमरसैनी
८.	पोखरी निर्माण	पोखरा
९.	पोखरी निर्माण	जिरुन्या
१०.	पोखरी निर्माण	फट्केढुंगा

बैंक तगा वित्तीय संस्था र सहकारी

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	शिवनाथ ऋण तथा बचत सहकारी संस्था लि. स्तरउन्नति	शर्माली
२.	सर्माली बैंक स्थापना	शर्माली
३.		
४.	वित्तीय साक्षरता	सबै टोलहरुमा

शिक्षा

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	श्री नाजार्जुन मा.वि	शर्मौली
२.	पक्क बाल निर्माण	
३.	पूर्ण खानेपानी व्यवस्था	
४.	छात्रवास भवन निर्माण	
५.	१२ कक्षाको कोठा निर्माण	
६.	पुस्तकालय भवन निर्माण	
७.	आई.सी.टि ल्याब भवन निर्माण	
८.	सभा कक्ष र परिक्षा हल भवन	
९.	विज्ञान प्रयोगशाला कृषि प्रयोगशाला भवन निर्माण	
१०.	कार्यालय भवन निर्माण	
११.	हरित विद्यालय निर्माण योजना	
१२.	निरुपालदेव आ.वि	पोखरा भैलोडा
१३.	फिल्ड निर्माण	
१४.	घेरवार	
१५.	शौचालय छात्र छात्रा	
१६.	पहिरो नियन्त्रण खानेपानी पाईप योजना	
१७.	श्री भूमिराज आ.वि.	फट्केढुंगा
१८.	भवन निर्माण	
१९.	फिल्ड निर्माण र घेरवार	

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
२०.	खानेपानी योजना	
२१.	शौचालय	
२२.	श्री युवावर्षा आ.वि.	बस्कोटि
२३.	घेरवार पोल तार सहितको	
२४.	५ कोठे भवन	
२५.	गेट सहित खेल मैदान	
२६.	खानेपानी योजना	
२७.	पुस्तकालय सामग्री र भवन	
२८.	कम्प्युटर प्रयोगशाला	
२९.	केदारनाथ आ.वि.	पोखरा
३०.	घेरवार	
३१.	२ कोठे भवन	
३२.	खेल मैदान	
३३.	फर्निचर निर्माण	
३४.	शौचालय	
३५.	सिद्धनाथ आ.वि.	खाल
३६.	शौचालय	
३७.	२ कोठे भवन	
३८.	खेल मैदान	
३९.	फिल्ड निर्माण तथा घेरवार	
४०.	खानेपानी योजना	
४१.	सिर्जना बाल विकास केन्द्र	लेदा
४२.	खेल मैदान	
४३.	खानेपानी योजना	
४४.	घेरवार	
४५.	शौचालय	
४६.	जिउन्ने बाल विकास केन्द्र	
४७.	खेल मैदान	
४८.	खानेपानी योजना	
४९.	शौचालय	
५०.	भवन निर्माण	

संस्कृति

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल / बस्ती
१.	गौरा पर्व विशेष गौरागित महिला तालिम र संस्कृति नयाँ पिडिमा हस्तान्तरण	वडाभरि
२.	ठाडो खेल विशेष तालिम र नयाँ पिडिमा सिप हस्तान्तरण कार्यक्रम	वडाभरि
३.	छलिया नाच संरक्षण तालिम नयाँ पिडिमा हस्तान्तरण	वडाभरि
४.	जागर गीत संरक्षण र सम्बर्धन कार्यक्रम	वडाभरि
५.	देउका गीत सम्बर्धन तथा प्रतियोगिता कार्यक्रम	वडाभरि
६.	पन्चेबजा संरक्षण सम्बर्धन कार्यक्रम	वडाभरि
७.	हुड्के नाच संरक्षण सम्बर्धन कार्यक्रम	वडाभरि

स्वास्थ्य र पोषण

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल / बस्ती
१.	सर्माली स्वास्थ्य चौकी	
२.	भवन निर्माण टापन वन	
३.	ल्याब तथा फ्रिज भवन निर्माण	
४.	प्लेसेन्टा पिट निर्माण	
५.	कमैचारी आवास गृह निर्माण	
६.	खानेपानी योजना	
७.	बस्कोटि बर्थिङ्ग सेन्टर	
८.	भवन निर्माण	
९.	प्लेसेन्टा पिट निर्माण	
१०.	खानेपानी योजना	
११.	घेरवार	
१२.	पोखरा बर्थिङ्ग सेन्टर	
१३.	खानेपानी टंकी निर्माण	
१४.	प्लेसेन्टा पिट निर्माण	
१५.	घेरवास फिल्ड निर्माण	
१६.	पौखर गाउँघर क्लिनिक	
१७.	पौखर गाउँघर क्लिनिक बर्थिङ्ग सेन्टर	
१८.	भवन निर्माण	
१९.	प्लेसेन्टा पिट निर्माण	
२०.	खानेपानी योजना र घेरवार	
२१.	फट्केढुंगा बर्थिङ्ग सेन्टर माग	
२२.	भवन निर्माण	
२३.	खानेपानी योजना	
२४.	प्लेसेन्टा पिट निर्माण	
२५.	घेरवार	
२६.	शौचालय	

युवा तथा खेलकुद

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	एकलपुर खेल मैदान निर्माण	शर्माली
२.	सौकेकंगा खेल मदान स्तरउन्नति	
३.	खेलमैदान खा.पा. निर्माण	
४.	खेलकुद सामग्री खरिद	
५.	खेलकुद प्राथमिक तालिम	
६.	विद्यालय खेल शिक्षा तालिम तथा सामग्री उपलब्ध	

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	महिला हिंसा न्यूनीकरण सचेतनामुलक कार्यक्रम	
२.	बालविवाह न्यूनीकरण सचेतनामुलक कार्यक्रम	
३.	सामाजिक समावेशीकरण सचेतनामुलक विभिन्न गोष्ठी विद्यालय वडा स्तरीय वक्तृत्वकला कार्यक्रम सडक नाटक	

सामाजिक सुरक्षा

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम	
२.	जेष्ठ नागरिक अभिनन्दन तथा सम्मान कार्यक्रम प्रत्येक वर्ष	
३.	जेष्ठ नागरिक धार्मिक तिर्थ यात्रा भ्रमण	

खानेपानी

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	घट्टिगाड खानेपानी योजना	घट्टिगाड
२.	सनकोट खानेपानी योजना निर्माण	सनकोट
३.	पोखरा खानेपानी योजना मर्मत	
४.	भैलोडा खानेपानी योजना मर्मत	
५.	बस्कोटि खानेपानी योजना निर्माण	
६.	खाल खानेपानी योजना मर्मत	
७.	पोखर खानेपानी योजना मर्मत	
८.	सर्माली खानेपानी योजना मर्मत	
९.	फट्केहुँगा खानेपानी योजना मर्मत	
१०.	सोरनया देखि गडी समौली लिप्टिग खानेपानी योजना निर्माण	
११.	जुगराडी मडैगाउंगराली खानेपानी योजना	
१२.	खोला केदा खानेपानी योजना निर्माण	
१३.	निरुपालादेव मन्दिर खानेपानी योजना	भैलोड
१४.	वडामा रहेका सम्पूर्ण न्वाला संरक्षण	
१५.	पचरवेउ खानेपानी योजना मर्मत	

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१६.	कमलपुर खान्तीनरु योजना मर्मत	
१७.	अमरकुडा खानेपानी योजना मर्मत	
१८.	जिउन्ने खानेपानी योजना मर्मत	
१९.	फट्केढुंगा सार्किटोल खानेपानी योजना मर्मत	
२०.	कफलपानी खानेपानी योजना मर्मत	
२१.	लेक सार्किटोल खानेपानी योजना मर्मत	
२२.	जमुनाफाँट ठडा उकाला खानेपानी योजना मर्मत	
२३.	घट्टिगाड खानेपानी योजना मर्मत	
२४.	बरमापुर खानेपानी योजना मर्मत	
२५.	तोलिगाढ खानेपानी योजना मर्मत	
२६.	नौघर खानेपानी योजना मर्मत	
२७.	कुमाड खानेपानी योजना मर्मत	
२८.	लेदा खानेपानी योजना मर्मत	
२९.	टिउटी खानेपानी योजना मर्मत	
३०.	गन्वागड खानेपानी योजना मर्मत	
३१.	खालिलेदा खानेपानी योजना मर्मत	
३२.	चोरी बिम्यारी खानेपानी योजना निर्माण	
३३.	बेडुमाइ खानेपानी योजना निर्माण	
३४.	जोगी घर खानेपानी योजना	
३५.	धानाघाट धडयादी खानेपानी योजना मर्मत	
३६.	सर्माली बजार खानेपानी योजना मर्मत	
३७.	पचरम खानेपानी योजना मर्मत	
३८.	नागाजुन मा.वि. खानेपानी योजना निर्माण	
३९.	मडैगाउँ खानेपानी योजना मर्मत	
४०.	अमसैनी खानेपानी योजना मर्मत	
४१.	कुडी चन्द्र टोल खानेपानी योजना निर्माण	
४२.	टाडीखर्क खानेपानी योजना निर्माण	
४३.	पौखर खानेपानी योजना निर्माण	
४४.	जौलापानी खानेपानी योजना निर्माण	
४५.	गुन्याखर्क सान्नामाई सिद्धनाथ आ.वि. खानेपानी	
४६.	खाल कलर खानेपानी योजना	
४७.	मरकलला खानेपानी योजना मर्मत	
४८.	बाष्पी खानेपानी योजना मर्मत	
४९.	भगवती टोल खानेपानी योजना मर्मत	सनकोट
५०.	फट्केढुंगा तिरवाटोल खानेपानी योजना मर्मत	
५१.	सीमार खानेपानी योजना मर्मत	फट्केढुंगा
५२.	सौउटेबुडा खेलमैदान खानेपानी योजना मर्मत	
५३.	धनाघाट खानेपानी लिप्त योजना	शर्माली धनाघाट

सडक यातायात पुल

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	मडैगाउँ अमसैनी टाडीखर्क साडीबगर बाटो निर्माण	मडैगाउँ
२.	सर्माली सनकोट पोखरा बर्थिङ्ग सेन्टर बाटो निर्माण	सर्माली
३.	लेदा खैरेनिघाट बाटो निर्माण	लेदा
४.	खाल मेडवटा खैरेनिघाट बाटो निर्माण	खाल
५.	खाल कलर गौरीगौन बाटो निर्माण	खाल
६.	पौखर बासी बाटो निर्माण	पौखर
७.	बस्कोटि विम्यारी बाटो निर्माण	बस्कोटि
८.	अमरकुडा नागार्जुन मन्दिर बाटो निर्माण	अमरकुडा
९.	बुडा केदारनाथ मन्दिर बाटो निर्माण	बुडा
१०.	सर्माली जिउन्ने बाटो निर्माण	सर्माली
११.	फट्केढुंगा जोगीघर जमुनफटा पचरम बाटो निर्माण	फट्केढुंगा
१२.	सनकोट निरुपाल आ.वि. जाने बाटो निर्माण	सनकोठ
१३.	तिर्वा टोल सौकेबुडा बाटो निर्माण	
१४.	शर्माली - बस्कोट खाल खैरेनीघाट सडक	
१५.	शमौली गराली पौखर जोलापार्क खाल सडक	
१६.	शर्माली सनकोट पोखरा भल्या सडक	
१७.	बटाला पोखरा सडक	
१८.	फट्केढुंगा जमाफटा सडक	
१९.	पौखर टाडीखर्क बासी सडक	
२०.	बस्कोटि भालाडा लेडा विम्यारी खैरेनिघाट सडक	
२१.	सुल्लेखाल - शर्माली - बस्कोटि सडक	

सिंचाई

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अमसैनी सिंचाई कुलो निर्माण	
२.	पौखर सिंचाई कुलो निर्माण	
३.	अमसैनी सिंचाई पोखरी निर्माण	
४.	बस्कोटि काउल्या खोला सिंचाई पोखरी निर्माण	
५.	बस्कोटि गन्वागडा सिंचाई पोखरी निर्माण	
६.	बस्कोटि विम्यारी सिंचाई पाइपन तथा सिंचाई पोखरी निर्माण	पोखरी टोल
७.	कुकुडीगाड सिंचाई पोखरी निर्माण	पोखरी टोल
८.	भाडीखेत सिंचाई कुलो निर्माण	पचरवेउ
९.	भाडीखेत सिंचाई पोखरी कुलो निर्माण	अम्मरकुण्ड
१०.	भाडीखेत सिंचाई पोखरी कुलो निर्माण	भैलोडा
११.	सिम सिंचाई कुलो निर्माण	अम्मरकुण्ड
१२.	भलीखेत सिंचाई कुलो निर्माण	अम्मरकुण्ड
१३.	अम्मरकुण्ड सिंचाई पाइप योजना	अम्मरकुण्ड
१४.	कालापानी सिंचाई कुलो निर्माण	कमलपुर

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१५.	घट्टीघाट सिंचाई कुलो निर्माण	घट्टीगाड
१६.	न्वाखेत सिंचाई कुलो निर्माण	नौघर ठोल
१७.	पैरेगाड सिंचाई कुलो निर्माण	फड्केढुंगा
१८.	पंचरम सिंचाई कुलो निर्माण	कधलर
१९.	काफलपानी सिंचाई कुलो निर्माण	काफलपानी
२०.	मटयाल सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	मडैयालगाउँ
२१.	उपखोला सिंचाई कुलो निर्माण	मडैयालगाउँ
२२.	ल्वाभिड सिंचाई कुलो निर्माण	मडैयालगाउँ
२३.	घारी सिंचाई कुलो निर्माण	वचावृउ
२४.	कटरकट्या सिंचाई कुलो निर्माण	डडा पचरम
२५.	गौउन्या सिंचाई पोखरी निर्माण	भैलोडा
२६.	पारिते कोलडडा सिंचाई कुलो निर्माण	मडैयालगाउँ
२७.	कसाड डिसलानी सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	डिसलानी
२८.	कुडिचन्द्र टोल सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	
२९.	बिम्यारी सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	
३०.	बुडाइगाड सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	बस्कोट
३१.	पोखरी सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	
३२.	कुडिधामी टोल सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	
३३.	वरमपुर सिंचाई कुलो निर्माण	सनकोट
३४.	फलदा खोला बुडी सिंचाई कुलो निर्माण योजना	बुडा
३५.	जमुन फाटा सिंचाई कुलो निर्माण योजना	
३६.	ठटा उकाला सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	
३७.	भैलोडा पारिवटा सिंचाई कुलो निर्माण	
३८.	बासी सिंचाई कुलो निर्माण	
३९.	रत्यार सिंचाई कुलो निर्माण	
४०.	छिउटी सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	
४१.	छिउटी सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	तिर्वाटोल
४२.	दोमिल्ला सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	लेदा
४३.	लेदा सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	लेदा
४४.	कल्याम सिंचाई कुलो निर्माण	
४५.	खाल लेदा सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	
४६.	सीमार सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	फड्केढुंगा

आवास भवन

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	वडा कार्यालय भवन निर्माण	शर्माली
२.	स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण	शर्माली
३.	स्वास्थ्य चौकी कर्मचारी आवास भवन निर्माण	
४.	सामुदायिक भवन निर्माण	

सञ्चार र उर्जा

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	नेपाल टेलिकम टावर	शर्माली
२.	नेपाल टेलिकम टावर	पौखर
३.	नेपाल टेलिकम टावर	पोखरा
४.	नेपाल टेलिकम टावर	बस्कोटि
५.	नेपाल टेलिकम टावर	फड्केढुंगा
६.	सडक वृत्ति	शर्माली

लघु तथा साना जलविद्युत

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
लघु जलविद्युत २००	बाशी

वन वातावरण विपद व्यवस्थापन

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अम्मरगडी सामुदायिक वन घेरवार तथा वृक्षारोपण नर्सरी उत्पादन	
२.	गडमेश्वर सामुदायिक बाब घेरवार तथा वृक्षारोपण नर्सरी उत्पादन	
३.	फट्केढुङ्गा सिउखर्क भूमिराज वन संरक्षण तथा घेरवार	

जैविक विविधता

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	सामुदायिक भवन भित्र नर्सरी स्थापना गरि बहु विरुवा	
२.	चरिचरण कार्यक्रम रिचरण	

भूसंरक्षण

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
	बासी सुनी बस्ती पहिरो नियन्त्रण	
	साली बगर पहिरो नियन्त्रण	साली बगर
	सिम पहिरो तथा तटबन्ध निर्माण	सनकोट
	कोपरे तटबन्ध निर्माण	खाल
	पैरेडगाड पहिरो नियन्त्रण	फड्केढुंगा
	कालापानी पहिरो नियन्त्रण	कमलपुर
	लवाभिड पल्लाडडा पहिरो नियन्त्रण	डीसलानी

जलाधार

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	घट्टीगाड जलाधार क्षेत्र संरक्षण	फड्केढुंगा मडैगाउँ
२.	सनकोट खोला जलाधार क्षेत्र संरक्षण	भैलोडा घट्टीगाउँ
३.	जोलापानी खोला जलाधार क्षेत्र	जोलापानी
४.	लेदाखोला जलाधार संरक्षण	लेदो

वातावरण

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	वृक्षारोपण कार्यक्रम	वडा भरि
२.	पोल निर्माण योजना	वडा भरि
३.	आगलागी नियन्त्रण तथा अग्नि सेवा निर्माण	वडा भरि
४.	सुधारिएको चुल्हो	वडा भरि

फोहर मैला व्यवस्थापन

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	बजार व्यवस्थापन समिति गठन तथा पुर्नर गठन गरि	वडा भरि
२.	फोहर फाल्ने ठाउँको व्यवस्थापन	
३.	कुहिने नकुहिने फोहर व्यवस्थापन कार्यक्रम	
४.	अथअप्लिन उबिलत स्थापना कार्यक्रम	

वन

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अम्मरगडी सामुदायिक वन घेरवार तथा वृक्षारोपण नर्सरी उत्पादन	
२.	गडमेश्वर सामुदायिक बाब घेरवार तथा वृक्षारोपण नर्सरी उत्पादन	
३.	फट्केढुंगा सिउखर्क भूमिराज वन संरक्षण तथा घेरवार	

जैविक विविधता

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	सामुदायिक भवन भित्र नर्सरी स्थापना गरि बुह विरुवा	
२.	चरिचरण कार्यक्रम रिचरण	

भूसंरक्षण

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	बासी सुनी बस्ती पहिरो नियन्त्रण	
२.	साली बगर पहिरो नियन्त्रण	साली बगर
३.	सिम पहिरो तथा तटबन्ध निर्माण	सनकोट
४.	कोपरे तटबन्ध निर्माण	खाल
५.	पैरेडगाड पहिरो नियन्त्रण	फट्केढुङ्गा
६.	कालापानी पहिरो नियन्त्रण	कमलपुर
७.	ल्लाभिड पल्लाडडा पहिरो	डीसलानी

जलाधार

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
	घट्टीगाड जलाधार क्षेत्र संरक्षणा	फट्केढुङ्गा मडैगाउँ
१.	सनकोट खोला जलाधार क्षेत्र संरक्षण	भैलोडा घट्टीगाउँ खडा
२.	जोलापानी खोला जलाधार क्षेत्र	जोलापानी
३.	लूदाखोला जलाधार संरक्षण	लेदा

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	वृक्षारोपण कार्यक्रम	वडा भरि
२.	पोल निर्माण योजना	वडा भरि
३.	आगलागी नियन्त्रण तथा अग्नि सेवा निर्माण	वडा भरि
४.	सुधारिएको चुल्हो	वडा भरि

फोहर मैला व्यवस्थापन

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	बजार व्यवस्थापन समिति गठन तथा पुनर गठन गरि	वडा भरि
२.	फोहर फाल्ने ठाउँको व्यवस्थापन	
३.	कुहिने नकुहिने फोहर व्यवस्थापन कार्यक्रम	
४.	अथअप्लिन उबिलत स्थापना कार्यक्रम	

संस्थागत विकास तथा सुशासन

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	पुरानो वडा भवन भएको नयाँ भवन निर्माण	शर्माली
२.	वडा कार्यालयका लागि आवश्यक दरबन्दी निर्माण	

तालिका : ३ नं. वडाका कार्यक्रमहरु

क. कृषि

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	साउगडा मकै बिउ उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्माण	
२.	रविन्द्र बहुउद्देश्य फर्म प्रवर्द्धन आधुनिकीकरण तथा मसला उत्पादन प्रशोधन केन्द्र निर्माण	
३.	पोखरेठी कृषि संरक्षण योजना	
४.	सकरा तरकारी पकेट क्षेत्र निर्माण योजना	

ख. पशुपालन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	बाखा पालन व्यवसायिक	बहरा
२.	व्याव साहिक कुखुरा पालन	साउगडा बडला
३.	भैसीपालन	पोसखेरी
४.	बंगरपालन	बछला
५.	माछा पालन	सकरा
६.	मौरी पालन	पुडिल बछला

ग. पर्यटन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल / बस्ती
१.	जुडेडहुंगा संरक्षण	वहला
२.	साउगडा पर्यटन संरक्षण गर्न साउगडा रिडरोड	
३.	साउगडा बजार व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक शौचालय निर्माण	
४.	बछला बजार सार्वजनिक शौचालय निर्माण	
५.	नागार्जुन भगवती मन्दिर पर्खाल निर्माण	बछला
६.	भगवती मन्दिर धर्मशाला निर्माण	बछला
७.	ठाकुर पिजास पर्खाल निर्माण	बछला
८.	शिवनाथ विश्राम स्थल निर्माण	बछला
९.	भर्रा भवानी चौतारो निर्माण	दारकुडि
१०.	गर्वेश्वर मन्दिर भान्साघर धर्मशाला निर्माण	पोखरेली
११.	छडी मन्दिर घेरा पर्खाल निर्माण	पोखरेली
१२.	बडबाब मन्दिर निर्माण	पुडिल
१३.	सिद्धनाथ मन्दिर घेर पर्खाल निर्माण	पुडिल
१४.	गिरि टोल पिपल चौतारी निर्माण	पुडिल
१५.	गिरि टोल समाधि व्यवस्थापन निर्माण	पुडिल

घ. उद्योग वाणिज्य

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	सुन्दर राम तिर्वा आरन सुधार	बछला
२.	गणेश राम लुहार आरन सुधार	बछला
३.	गगन राम लुहार आरन सुधार	बछला
४.	लक्ष्मण राम सार्की आरन सुधार	पुडिल
५.	मनोज राम लुहार आरन सुधार	बछला
६.	बाखापालन व्यवसायिक योजना	बछला
७.	बाखापालन व्यवसायिक योजना	पुडिल
८.	बाखापालन व्यवसायिक योजना	पोखरेठी
९.	बाखापालन व्यवसायिक योजना	सकरा
१०.	घरेलु उद्योग तथा क्षमता विकास	वडा नं. ३ भरि
११.	कुटानी पिसानी उद्योग निर्माण	वडा नं. ३ भरि
१२.	कुखुरा पालन व्यवसायिक योजना	वडा नं. ३ भरि

ङ. जलस्रोत

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	साउगडा रिचार्ज पन्ड २	
२.	पोखरेठी रिचार्ज पन्ड २	
३.	बछला रिचार्ज पन्ड २	

च. बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	सहकारी भवन निर्माण	
२.	बुगा सामुदायिक संस्था भवन निर्माणा	

क. शिक्षा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	श्रीपुर मा.वि.	
२.	विज्ञान प्रयोगशाला	
३.	४ कोठे भवन निर्माण	
४.	घेरवार तथा गेट निर्माण	
५.	फिल्ड निर्माण	
६.	राजपुर विद्यालय	
७.	२ कोठे भवन निर्माण	
८.	फिल्ड निर्माण	
९.	घेरवार	
१०.	शौचालय	
११.	सकरा विद्यालय	
१२.	२ कोठे भवन निर्माण	
१३.	फिल्ड निर्माण	
१४.	घेरवार	
१५.	गेट निर्माण	
१६.	गर्वेश्वर आ.वि.	
१७.	फिल्ड निर्माण	
१८.	गैट पर्खाल	
१९.	शौचालय	
२०.	दारकुडी टोलमा बालविकास भवन निर्माण	दारकुडी

ग. स्वास्थ्य र पोषण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	श्रीपुर आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र पर्खाल निर्माण	
२.	दारकुडि पुरानी बछ्छला गाउँघर क्लिनिक भवन निर्माण	
३.	सकरागाउँघर क्लिनिक भवन निर्माण	
४.	पोखरेठी बर्थिङ्ग सेन्टर घर पर्खाल निर्माण	

घ. युवा तथा खेलकुल

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	खेलमैदान निर्माण वडा नं. ३	
२.	राजपुर आ.वि. फिल्ड निर्माण	

च. सामाजिक सुरक्षा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम	
२.	अन्य वडा सरह	

छ. खान्नेपानी तथा सरसफाई

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	कटरकाट्या बुडगा लिप्टिंग खानेपानी	बछ्ला
२.	खानेपानी मूल थप लिप्टिंग	साउगडा
३.	कटरकाट्या न्वालो निर्माण	बछ्ला
४.	तुसरानी न्वालो निर्माण क ख	बछ्ला
५.	दलित न्वालो निर्माण	दारकुडि
६.	कसापानी साजाका ओरला खानेपानी	दारकुडि
७.	चिप्लापानी बोदिबाग खानेपानी	दारकुडि
८.	कतुना खानेपानी निर्माण	दारकुडि
९.	बछ्ला टोलमा खानेपानी निर्माण	बछ्ला
१०.	सिउते पातल खानेपानी मर्मत	पुडिल
११.	भिमौडेदेखि धामी टोल सम्म खानेपानी निर्माण	पुडिल
१२.	जिरौलाबाट मल्ल गाउँ खानेपानी निर्माण	पोखरेठी
१३.	तुसराखीबाट कफलदा चौपाडी पोखरेठी खानेपानी निर्माण	पोखरेठी
१४.	तुसराखीबाट मल्लागाउँ विद्यालय लिप्टिंग खानेपानी निर्माण	पोखरेठी
१५.	छडी खानेपानी निर्माण	पोखरेठी
१६.	खोला खानेपानी निर्माण	पोखरेठी
१७.	खानी पातल खानेपानी निर्माण	पोखरेठी

क. सडक यातायात

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	तिलउतानी देखि श्रीपुर मा.वि.सम्म बाटो निर्माण	
२.	गाउँका न्वाला देखि बुडा हुँदै कटरकट्टासम्म पी.सी.सी बाटो निर्माण	बुडा
३.	बुडा देखि तुसरानी बाटो निर्माण	बुडा
४.	दलित भवन देखि कसापानी सम्म बाटो निर्माण	बछ्ला
५.	पुरानो बछ्ला देखि धार हुँदै पुरानी बछ्ला सम्म बाटो निर्माण	बछ्ला
६.	नेट्रेखान देखि बोदीबाग सम्म बाटो निर्माण	बछ्ला
७.	नागार्जुन मन्दिर देखि कटरकट्टा न्वालो सम्म .पी.सी.सी.बाटो निर्माण	बछ्ला
८.	सडक देखि डडा टोलसम्म बाटो निर्माण	
९.	डोबरा देखि कलौना सम्म बाटो निर्माण	
१०.	सडक देखि पचरवेउ सम्म बाटो निर्माण	
११.	सडक देखि ठाडगडन हुँदै गैरेधारा सम्म बाटो निर्माण	
१२.	सिमल गडा देखि गुनिमार खानसुनी सकरा सम्म सडक निर्माण	
१३.	खान टोल देखि सेलफटा पुडिल सम्म बाटो निर्माण	पुडिल
१४.	छेला सुल्लेखान देखि पोखरेठी सम्म बाटो स्तरउन्नति	
१५.	छेला देखि पन्चेश्वर सडक स्तरउन्नति	
१६.	खानि देखि मल्लिमड सम्म बाटो निर्माण	
१७.	खोला देखि खानी पातल सम्म बाटो निर्माण	
१८.	छडी देखि खानमाइ सम्म बाटो निर्माण	
१९.	पोखरेठी एल गडा देखि महत गाउँसम्म बाटो निर्माण	पोखरेठी
२०.	पोखरेठी गौरा खला देखि खानी पातल सम्म बाटो निर्माण	पोखरेठी
२१.	पोखरेठी स्कूल देखि मड सम्म बाटो निर्माण	पोखरेठी
२२.	पोखरेठी सडक अर्न्तगत मल्लि मड सडक खण्डमा पर्खाल निर्माण	पोखरेठी
२३.	फट्केढुंगा देखि श्रीपुर मा.वि. सम्म बाटो निर्माण	फट्केढुंगा
२४.	मल्लि राजिरोडा पुल निर्माण	
२५.	कफल्ला द्ववारगाड पुल निर्माण	
२६.	राजिरोडा जिरौले पुल निर्माण	

ख. सिंचाई

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	कलाई भेडी कुकुडीगाड सिंचाई पोखरी तथा कुलो निर्माण	बछ्ला
२.	चिप्लापानी पोखरी निर्माण	बछ्ला
३.	तुडी सालधाइ पोखरी निर्माण	दारकुडि
४.	रधईना देखि सकारा सम्म कुलो निर्माण	सकरा
५.	कटरकाट्या पोखरी निर्माण	बुडा
६.	खानखी कुलो तथा पोखरी निर्माण	खान
७.	गर्जल सिंचाई पोखरी	बछ्ला
८.	घट्टीगाड लिप्टिंग सिंचाई योजना	पोखरेठी
९.	खानी खोला लिप्टिंग सिंचाई योजना	पोखरेठी
१०.	कफल्ला खोला देखि मल्ला गाउँ सम्म सिंचाई योजना	पोखरेठी
११.	पथरखानी देखि मल्ला गाउँ सम्म सिंचाई योजना	पोखरेठी
१२.	खानी पातल मल्लगैर सिंचाई योजना	
१३.	खानी पातल दारिम सिंचाई योजना	पोखरेठी
१४.	खोला सिंचाई योजना	पोखरेठी
१५.	राजिरोडा सिंचाई योजना	पोखरेठी
१६.	कफल्ला सिंचाई योजना	पोखरेठी
१७.	वल्लधडी र मल्लि धडी सिंचाई योजना	पोखरेठी
१८.	खानी खोला देखि खानी पातल सिंचाई योजना	पोखरेठी
१९.	घट्टिगाडबाट पोखरेथठी टोलमा लिप्टिंग सिंचाई योजना	पोखरेठी
२०.	खानी खोलाबाट खोला लिप्टिंग सिंचाई योजना	पोखरेठी
२१.	कफल्ला खोलाबाट मल्लगाउँ सिंचाई योजना	पोखरेठी
२२.	राजिरोडा खोला र भुरीन्वला सिंचाई योजना	पोखरेठी
२३.	द्ववारी सिंचाई योजना	
२४.	धाडली सिंचाई कुलो निर्माण योजना	
२५.	पातल सिउत्ते सिंचाई कुलो निर्माण योजना	

ग. आवास तथा भवन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	सहकारी भवन निर्माण	बछ्ला
२.	बुगा सामुदायिक संस्था भवन निर्माण	बछ्ला

घ. सञ्चार उर्जा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	छेला बुडा N.T.C टावर निर्माण	
२.	साउगडा बछ्छला टावर निर्माण	
२.	सडक निर्माण	

क. वन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	वन संरक्षण कार्यक्रम वडा नं. ३ भरि	
२.	कफल्ला खोला वृक्षारोपण	

ग. भू-संरक्षण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	तिलौतानी खालीमाई भूक्षय नियन्त्रण	
२.	ढकना घर तटबन्ध निर्माण	सकरा
३.	करला पहिरो निर्माण	मल्लि पुडिल
४.	कलाईभेरी तटबन्ध तथा पहिरा नियन्त्रण	बछ्छला
५.	कामल्ला पहिरो नियन्त्रण	

तालिका : ४ नं. वडाका कार्यक्रमहरु

कृषि

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	पुष्पाजली कृषक महिला तरकारी समूह	लोजली
२.	बसुला कृषि बहुउद्देश्य योजना	बसुला
३.	लिखाडी कृषि योजना	लिखाडी
४.	सल्याडी कृषि योजना	सल्याडी
५.	मकैल भाडी तरकारी तथा फलफुल खेती योजना	मकैल
६.	मकैल तल्लागाउँ केरा तथा उखी खेती योजना	मकैल
७.	मन्सुरी सोल्पला फलफुल खेती योजना	सोल्पला
८.	रत्थरी तरकारी खेती योजना	सोल्पला
९.	घोराडी तरकारी खेती योजना	
१०	वैकुना केरा खेती योजना	सोल्पला

ख. पशुपालन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	खाडीक बाखा पालन योजना	खडिक
२.	लाली गुँरास बाख पालन लोजनी	लोजनी
३.	कोपरे पशुपति योजना	कोपरे
४.	बगर पशुपालन योजना	बगार
५.	महरगाउँ पशुपालन पकेट क्षेत्र	महरगाउँ
६.	भैलोडा पशुपालन पकेट क्षेत्र	
७.	बसुला पशुपालन पकेट क्षेत्र	बसुला
८.	लिखाडी माछापालन योजना	लिखाडी
९.	सल्याडी टा बाखा पालना योजना	
१०	मकैल तल्लागाउँ बाखा पालन योजना	मकैल
११.	मकैल भाडी बाखा पालन योजना	मकैल
१२.	सोल्पला मल्लागाउँ पशुपालन	सोल्पला
१३.	सोल्पला तल्लागाउँ बाखा पालन	सोल्पला
१४	कोलि गाउँ कुखुरा पालन	
१५.	रत्थडी बाखा पालन	
१६.	घोडाली बाखा पालन	
१७.	मन्सुरी बाखा पालन	
१८	सुइतडि माछा पालन	खाडिक
१९.	ओम शान्ति कृषक समूह बाखा पालन	लोजनी

ग. पर्यटन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	जोसी बडबाब मन्दिर घरेवार धर्मशाला	खडिम
२.	भान्साकोठा चौतारा पैद मार्ग खाडीक	
३.	सर्या बडबाब मन्दिर भान्सा कोठा	लोजनी
४.	धर्मशाला	
५.	खानेपानी शौचालय घरेवार	
६.	देहिगडा भगवती मन्दिर फिल्ट निर्माण	कुडेफटा
७.	चौतरा शौचालय घरेवार खानेपानी पार्क स्थापना	
८.	खम्पाल रत्याल खालिवटा चौतारा निर्माण	
९.	कैलपाल मन्दिर गेट निर्माण	सोल्पला मल्लागाउ
१०.	बरेडा मन्दिर फिल्ट पर्खाल धर्मशाला निर्माण	नौलिदेउ
११.	गंगेश्वर मन्दिर फिल्ट निर्माण पैदल माग	मकैल
१२.	घरेवार शौचालय	
१३.	टकरदेव स्थल मन्दिर पखौल शौचालय	स्वल्पल

घ. उद्योग वाणिज्य

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	लिखाडी फर्निचर उद्योग	
२.	सोल्पला फर्निचर उद्योग	
३.	सोल्पला दलित आरन उद्योग	
४.	लिखाडी आरन उद्योग	
५.	महिला तथा दलित विकास तालिम गोष्ठी भवन	
६.	महिला सिलाई कटाई तालिम वडा नं. ४ पुरै	
७.	माउरी पालन	
८.	रिठा प्रशोधन	
९.	अगरवती उद्योग	
१०.	अचार उद्योग	

ड. जलस्रोत

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	बसुला खोला जलाधार संरक्षण कार्यक्रम	
२.	खडीम खोला जलाधार संरक्षण कार्यक्रम	
३.	लोजनी खम्टुडा जलाधार संरक्षण कार्यक्रम	
४.	टा वन ३ वटा रिचार्ज पोंड निर्माण	
५.	सोला रिचार्ज पण्डा ४	
६.	वेगडा रिचार्ज पण्डा ४	

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	जय लक्ष्मी साना किसान सहकारी संस्था लि. उत्तरोउन्नति	
२.	उदयदेव उपभोक्ता सहकारी संस्था लि. उत्तरोउन्नति	

शिक्षा

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	पिपलकोट मा.वि.	
२.	पक्की घेरवार	
३.	विज्ञान प्रयोगशाला	
४.	चन्द्रदेवल मा.वि.	
५.	घेरवार	
६.	४ कोठे भवन निर्माण	
७.	छात्रवास भवन	
८.	शौचालय	
९.	खेलमैदान	
१०.	गणेश्वर आ.वि.	
११.	घेरवार	
१२.	खेलमैदान	
१३.	शौचालय	
१४.	भवन निर्माण	
१५.	खम्पाल आ.वि.	
१६.	घेरवार	
१७.	खेलमैदान	
१८.	शौचालय	
१९.	भवन निर्माण	
२०.	नवदुर्गा आ.वि.	
२१.	२ कोठे भवन निर्माण	
२२.	खेलमैदान	
२३.	भवन निर्माण	
२४.	घेरवार	

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
२५.	शौचालय	
२६.	भवानीपुर आ.वि.	
२७.	४ कोठे भवन निर्माण	
२८.	भवन मर्मत	
२९.	शौचालय	
३०.	छात्रवास	
३१.	लाटेश्वर आ.वि.	
३२.	४कोठे भवन निर्माण	
३३.	घेरवार	
३४.	शौचालय	
३५.	खेलमैदान	
३६.	भान्साकोठा निर्माण	
३७.	जनकल्याण शिशु विकास केन्द्र	
३८.	भवन निर्माण	
३९.	घेरवार	
४०.	शौचालय	
४१.	कोलेउडा शिशु विकास केन्द्र	
४२.	फिल्ड निर्माण	
४३.	शिक्षण सामग्री खरिद	
४४.	वडा नं.४ स्तरीय शैक्षिक सामग्री	
४५.	शिक्षक तालिम	
४६.	शिक्षक दरबन्दी	
४७.	दिवा खाना कार्यक्रम	
४८.	कक्षा १-८ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण	

ग. स्वास्थ्य पोषण

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१	वडा नं. ४ को बीच भागमा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण	
२	बगार बर्थिङ्ग सेन्टर नयाँ माग	
३	लिखाडी बर्थिङ्ग सेन्टर नया माग	
४	नवालदेव बर्थिङ्ग सेन्टर नया माग	
५	उदयदेव स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण र घेरवार	

घ. युवा तथा खेलकुद

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	युवा खेलकुद मैदान	
२.	युवा स्वरोजगार तालिम र प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम	
३.	एक घर एक युवा रोजगार तालिम र प्रविधि हस्तान्तरण	

ङ. लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अरु वडा सरह कार्यक्रम लाने	

च. सामाजिक सुरक्षा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम	
२.	अरु वाड सरह कार्यक्रम	

छ. खानेपानी र सरसफाई

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	लोजनी न्वालो निर्माण	
२.	लिखाडी खानेपानी निर्माण	
३.	लोटेश्वर आ.वि. खानेपानी योजना	
४.	कोलेउठा शिशु विकास केन्द्र खानेपानी योजना निर्माण	
५.	भवानीपुर आ.वि. खानेपानी टंकी निर्माण	
६.	खानेपानी योजना मर्मत	
७.	भडपानी डेगडा सोल्पला खानेपानी मर्मत योजना	
८.	गर्ता सोल्पला न्वालो मर्मत	
९.	भैलोडा न्वालो मर्मत	
१०.	धारागाड खानेपानी लिप्टिंग योजना	साल्पला
११.	सोन्या लिप्टिंग खानेपानी योजना वडा नं. ४ बृहत	
१२.	साउ न्वालो मर्मत	
१३.	लोजनी खानेपानी मर्मत	
१४.	छाडी बौजडा खम्लुडा खानेपानी मर्मत योजना	
१५.	सीमार खानेपानी टंकी मर्मत योजना	खम्लुडा
१६.	पनेरा न्वलो मर्मत	पिपलकोट
१७.	खम्लुडा खानेपानी टंकी मर्मत	

क. सडक यातायात पुल

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	पिपलकोट खडीक खडा सडक निर्माण	पिपलकोट
२.	पिपलकोट नौलिदेउ देखि वडा कार्यालय सम्म सडक निर्माण	पिपलकोट
३.	छेला देगडा बगर सडक निर्माण योजना	
४.	टा देखि बसुला लिखाडी कोपरे बगर सडक योजना	
५.	कफाडी पिपलकोठ सडक योजना	
६.	खडा खालीबाट कोपरे बगर सडक निर्माण योजना	
७.	छेला पिपलकोठ ग्राभिल रोड निर्माण योजना	
८.	उकाला देखि खम्टसडा सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
९.	बैकुन्ना देखि चन्द्रदेवल मा.वि. सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	

ख. सिंचाई

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	लिखाडी बृहत सिंचाई योजना	
२.	गोगनाडी टा सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	
३.	तोली सोल्पला सिंचाई कुलो निर्माण	सोल्पला
४.	कुणीखोला सोल्पला कुलो निर्माण योजना	सोल्पला
५.	दाउन सिंचाई योजन	खडिक
६.	खेतिगाड खेत सिंचाई कुलो निर्माण	कुड्याक
७.	तमेल्या रत्थरी कुलो निर्माण	लिखाडी
८.	रत्याल खालिवटा सिंचाई कुलो निर्माण योजना	कोपरे
९.	भाडीखेत भैलोडा कुलो तथा पोखरी निर्माण योजना	
१०.	भेक्कडदेखि गाड बजार सम्म डी. कुलो निर्माण बृहत	
११.	बैकुन्ना टुडाडडा सिंचाई कुलो निर्माण	
१२.	तमेल्या सिंचाई कुलो निर्माण योजना	
१३.	लोजनी सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	
१४.	लोज खम्टुडा सिंचाई कुलो निर्माण योजना	
१५.	दाउन रोडीडया सिंचाई कुलो निर्माण	
१६.	लिखाडी रत्थडी सिंचाई कुलो निर्माण	
१७.	कोलडडा सिंचाई कुलो निर्माण	कुड्याफाडा
१८.	चिउरानी मल्लो सिंचाई कुलो निर्माण	
१९.	दुर्खेत सिंचाई कुलो निर्माण	लोजनी
२०.	रतमाठी सिंचाई कुलो निर्माण योजना	खडिक
२१.	दानुसाली कुलो मर्मत योजना	खडिक
२२.	सुइतडी कुलो मर्मत योजन	खडिक
२३.	गोइलानी खडा कुलो मर्मत योजना	

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
२४.	घट्टखेत कुलो मर्मत योजना	
२५.	सिरडी खेलनी कुलो मर्मत योजना	
२६.	पिपलकोठ कटौल कुलो मर्मत योजना	
२७.	पारी दानउ कुलो मर्मत योजना	
२८.	मरडा खोला बैकुन्ना सिंचाई कुलो पोखरी	
२९.	दौडा कुलो मर्मत योजना	
३०.	सिराड कुलो मर्मत योजना	पिपलकोट
३१.	भरसी गाड देखि उकला सम्म कुलो निर्माण	
३२.	मल्ला छुर्खेत सिंचाई कुलो निर्माण	
३३.	पातला खोला देखि ठटा सम्म सिंचाई कुलो निर्माण	
३४.	जसेईभाडी सिंचाई पोखरी निर्माण	
३५.	चिउराड गाड देखि रत्याल सम्म सिंचाई कुलो निर्माण	
३६.	सीमार सिंचाई पोखरी निर्माण	
३७.	खुसुडी खोला पोखरी निर्माण	लोजनी

ग. आवास तथा भवन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	उदयदेव स्वास्थ्य चौकी नयाँ भवन निर्माण	
२.	युवा तालिम गोष्ठी भवन निर्माण	

घ. सञ्चार र उर्जा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	NTC टावर निर्माण	
२.	सडक बत्ति निर्माण	
३.	वडा नं. ४ भरि केन्द्रीय प्रशारण विद्युत लाईन जडान	

क. वन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	लिखाडी सामुदायिक वन घेरवार बेक्षारोपण	
२.	टा सामुदायिक घेरवार वृक्षारोपण नर्सरी स्थापना	
३.	सृजनशील सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण तटबन्ध	
४.	अरत चेतनशील सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण तटबन्ध	

ग. भूसंरक्षण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	खम्टुडा पहिरो नियन्त्रण	
२.	गोईलानी भूक्षय नियन्त्रण	
३.	दानु भूक्षय नियन्त्रण	
४.	छेलाखोला भूक्षय नियन्त्रण	लोजनी
५.	डडा मकैल भूक्षय नियन्त्रण	
६.	खडकी तटबन्ध योजना	
७.	चिउरानी गाड तटबन्ध योजना	

ड. वातावरण जलवायु परिवर्तन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अन्य वाड सरह	

च. फोहरमैला व्यवस्थापन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अन्य वाड सरह	

क. संस्थागत क्षमता विकास मानव संशोधन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	अन्य वाड सरह	

क. कृषि

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	कुलाकोट अदुवा बेसार खेति योजना	कुलाकोट
२.	कुलाकोट स्थाई पोलिहाउस र तरकारी खेती योजना	कुलाकोट
३.	कुलाकोट ओखर खेती योजना	कुलाकोट
४.	भाडीगडा सुन्तला खेती योजना	भाडीगडा
५.	खालिगडा लमगडा रनकाट्या न्वला सुन्तला खेती योजना	खालिगडा
६.	खालिगडा लमगडा रनकाट्या न्वला पोलिहाउस तरकारी खेती योजना	खालिगडा
७.	सिर्जना कृषक समूह स्थाई पोलिहाउस निर्माण र तरकारी खेती योजना	बगजेवला
८.	सिर्जना कृषक समूह किवी खेती व्यावसायिक योजना	बगजेवला
९.	बकुन्ना आखर खेती योजना	बकुन्ना
१०.	बकुन्ना पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	बकुन्ना
११.	लामाखाली अदुवा खेती बेसार खेती योजना	लामाखाली
१२.	लामाखाली ओखर खेती योजना	लामाखाली
१३.	लामाखाली डोसेरा चियापत्ती खेती योजना	लामाखाली
१४.	जखडा सुन्तला खेती योजना	जखडा
१५.	जखडा पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	जखडा
१६.	मतगाउ कफाडी सुन्तला खेती योजना	कफाडी
१७.	मतगाउ कफाडी पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	कफाडी
१८.	निरपाल देव कृषक समूह पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	वारु
१९.	निरपाल देव कृषक समूह अदुवा खेती बेसार खेती योजना	वारु
२०.	अन्न देव कृषक समूह पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	भाडीगडा
२१.	सड्डीखेत पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	सड्डीखेत
२२.	कट्केचौरा डाडाकोट मौसमी खेती योजना	हट्केचारा
२३.	गुवाडी भटागड मौसमी खेती योजना	गुवाडी
२४.	तरकारी खेती व्यावसायिक तालिम सञ्चालन	वडा भरि
२५.	नर्सरी उत्पादन	सड्डीखेत
२६.	खकलाई तरकारी खेती योजना	खकलाई

ख. पशुपालन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	प्रगतिशिल कृषक समूह बाखा र भैसी पालन योजना	बारु
२.	निरपालदेव कृषक समूह बाखा र भैसी पालन योजना	बारु
३.	हरियाली कृषक समूह बाखा र कुखुरा पालन योजना	कुला
४.	वामनदेव कृषक समूह बाखा कुखुरा र कालिज पालन योजना	खालिगडा
५.	अन्नदेव कृषक समूह बाखा माछा र कुखुरा पालन योजना	भाडगिडा
६.	लमगडा रतकाट्या न्वला भैसी बाखा र माछा पालन	कफाडी
७.	सिजना कृषक समुह भैसी बाखा जर्सी कुखुरा र कालिज माहुरीपालन व्यवसायिक योजना	बगजेवला
८.	सिर्जना कृष तथा पशुपालन बहुउद्देश्य फर्म भैसी बाखा जर्सी कुखुरा र कालिज माहुरीपालन व्यवसायिक योजना	सिम
९.	डालेघाँस र भुईँभाँस तालिम	वडा भरि
१०.	पशुपालन तालिम छुट्टैछुट्टै विषयगत	वडा भरि
११.	बिनपते बाखापालन भैसी कुखुरा पालन योजना	बिनपते
१२.	जखडा बाखा माछा माहुरीपालन योजना	जाखडा
१३.	मतगाउ कफाडी बाखा माहुरी कुखुरा पालन	कफाडी
१४.	लालीगुरास कृषक समूह बाखा माहुरी भैसी पालन योजना	बकुन्ना
१५.	कैलपाल कृषक समूह बाखा माहुरी भैसी पालन योजना	लामाखाली
१६.	शिवापूर्ण कृषक समूह बाखा माहुरी भैसी पालन योजना	लामाखाली
१७.	तल्ली सिम माछापालन केन्द्र	सिमसडडीखेत
१८.	लाटेश्वर माछा कुखुरा बँगुर पालन योजना	दन्नीपाटीका
१९.	सडडीखेत बाखा भैसी कुखुरा पालन योजना	सडडीखेत
२०.	बाखा पालन योजना	खकार
२१.	उन्नत जातका राँगा साँढे बोका सुधार कार्यक्रम	वडा स्तरीय

ग. पर्यटन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	उदयदेव मन्दिर चारैपितर पक्की घेरवार पर्खाल र ३ वटा गेठ निर्माण	कफाडी
२.	उदयदेव मन्दिर देखि उदय मा.वि. कफाडी सम्म	कफाडी
३.	उदयदेव मन्दिर बगैचा तथा बस्ने पर्खाल निर्माण योजना	कफाडी
४.	उदयदेव मन्दिर कोट डडग आर.सी.सी. बाटो निर्माण	कफाडी
५.	उदयदेव मन्दिर बाघ जेवालो पुनर्निर्माण	कफाडी
६.	बामनदेव मन्दिर धर्मशाला निर्माण	खालस्डा
७.	लाटेश्वर मन्दिर धर्मशाला निर्माण	खाजाखाजी
८.	कालेश्वर मन्दिर धर्मशाला निर्माण	दन्नीपाटीका
९.	गोपीजोसी मन्दिर घरेवार धर्मशाला निर्माण	सडडीखेत
१०.	जगदेश्वर बाडबाब मन्दिर पर्खाल घेरवार र गेट निर्माण	बगजेबला
११.	शिवनाथ भनारो बिसौनी क्षेत्र प्रतिक्षालय हाल क्षेत्र	बगजेबला
१२.	सयदिब घेरवार र गेठ निर्माण	बारु
१३.	कुलाकोट उदयदेव मन्दिर भान्सा र धर्मशाला निर्माण	कुलाकोट
१४.	हरुवा पिजास मन्दिर परिसर निर्माण	कुलाकोट
१५.	जसुमाता मन्दिर परिसर निर्माण	कुलाकोट
१६.	बामनदेव मन्दिर घेरवार र गेट निर्माण	बिनपते
१७.	भुतलाछ्पु मन्दिर घेरवार र गेट निर्माण	बिनपते
१८.	उदयदेव मन्दिर महिला पुरुष शौचालय	कफाडी
१९.	पन्त पिजास फिल्ड निर्माण	मल्लिकफाडी
२०.	बगजेबला विवाह बर्तबन्ध तथा पार्टी प्लेस भवन निर्माण	बगजेबला
२१.	लमाखी देखि शिवनाथ मन्दिर सम्म तिर्थयात्री पैदर बाटो आर.सी.सी निर्माण	
२२.	बगजेबला हवन कुण्ड घेरवाल पर्खाल र फिल्ड निर्माण	बगजेबला
२३.	बामन मन्दिर फिल्ड र मन्दिर निर्माण	बगजेबला
२४.	कैले मन्दिर धर्मशाला निर्माणा	
२५.	भैसी खर्क मन्दिर धर्मशाला निर्माण	
२६.	रोपाड पिपल चौतारो निर्माण	
२७.	उदयदेव मन्दिर फिल्ड निर्माण	कफाडी

घ. उद्योग वाणिज्य

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	बगजेवला महिला दन तथा राडी पाखी र भेमल प्रशोधन	बगजेवला
२.	लामाखाली महिला सिलाई कटाई तालिम	लामाखी
३.	महिला शिप विकास कार्यक्रम	बारु
४.	खाजाखाजी दलित आरन उद्योग निर्माण	खाजाखानी
५.	सिम बगजेवला गारमेन्ट तथा होजियरी	बगजेवला
६.	लामाखाली भटमास प्रशोधन केन्द्र	लामाखानी
७.	बगजेवला फर्निचर उद्योग	बगजेवला
८.	बिनपते आरन उद्योग	बिनपते
९.	परेउडा निड्ला सामाग्री उद्योग	परेउडा
१०.	परेवडा छाला उद्योग	परेउडा
११.	अमित अकित होजियार उद्योग सुल्लेखान	भडीगडा
१२.	शिवदिप कृषि प्रा.लि. को उन्नत जातका भैसी र जर्सी पालन तथा डेरी स्थापना	सिम

ड. जलस्रोत

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	बगजेवला आकासे पानी संकलन तथा संरक्षण गनै ३ वटा	बगजेवला
२.	कुलाकोट जडाबुडा आकासे पोखरी निर्माण २ वटा	कुलाकोट
३.	डोसेरा आकासे पोखरी निर्माण ५ वटा	डोसेरा
४.	लामाखाली अकासे पोखरी निर्माण २ वटा	लामाखाली
५.	भैसीखर्क आकासे पोखरी नितर्माण २ वटा	भैसीखर्क
६.	खकलाइ आकासे पोखरी निर्माण २ वटा	खकलाइ
७.	गोपेश्वर सावैजनिक वन भित्र ४ वटा आकासे पोखरी निर्माण	कफाडी
८.	बारु आकासे पोखरी निर्माण ४ वटा	बारु
९.	कुलागडा सार्वजनिक वन भित्र ५ वटा आकासे पोखरी निर्माण	कफाडी
१०.	माडीगडा २.वटा रिचार्ज पोंड	माडीगडा

च. बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	वडा नं. ५ को लागि कृषि सहकारी स्थापना	

क. शिक्षा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	श्री शिवपूर्ण आ.वि.	लामाखाली
२.	४ कोठे भवन निर्माण योजना	
३.	पूर्व तिर र पश्चिम तिर २ वटा गेट निर्माण	
४.	पक्की घेरवार	
५.	फर्निचर निर्माण	
६.	फिल्ड निर्माण मेशनरी बाल सहित	
७.	श्री शारदा आ.वि.	कुलाकोट
८.	२ कोठे भवन निर्माण	
९.	पक्की घेरवार	
१०.	शौचालय	
११.	खानेपानी टंकी निर्माण	
१२.	उदय मा.वि.	कफाडी
१३.	४ कोठे भवन निर्माण	
१४.	शौचालय फर्निचर निर्माण	
१५.	भवन मर्मत	
१६.	कम्प्युटर ल्याव	
१७.	रौलेश्वर बाल विकास केन्द्र	बारु
१८.	घरेवार	
१९.	शौचालय	
२०.	नुवाकोट आ.वि.	बिनपते
२१.	२ कोठे भवन निर्माण	
२२.	फिल्ड निर्माण	
२३.	घेरवार	
२४.	फर्निचर निर्माण	
२५.	शंकरपुर आ.वि.	दन्ती
२६.	४ कोठे भवन निर्माण	
२७.	घेरवार	
२८.	कैलपाल आ.वि.	खकलाई
२९.	२ कोठे भवन निर्माणा	
३०.	फिल्ड निर्माण	
३१.	फर्निचर निर्माण	
३२.	घेरवार	
३३.		

ख. संस्कृति

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	गौरा पर्व विष देउडा संरक्षण संबर्द्धन	वडा भरि
२.	गौरा गित संस्कृति हस्तान्तरण	वडा भरि
३.	फागुगित संरक्षणका लागि तालिम संस्कृति हस्तान्तरण	वडा भरि
४.	चैतलो नाच संरक्षणका लागि तालिम संस्कृति हस्तान्तरण	वडा भरि
५.	ठाडो खेल विशेष संरक्षण र तालिम संस्कृति हस्तान्तरण	वडा भरि
६.	छलिया नाच तालिम संस्कृति हस्तान्तरण	वडा भरि
७.	तिज विशेष महिला गीत र नृत्य प्रतियोगिता	वडा भरि
८.	गाउँ पालिका स्तरीय देउडा प्रतियोगिता	वडा भरि
९.	जागर तीत संरक्षण तालिम र संस्कृति हस्तान्तरण	वडा भरि
१०.	कफाडी उदयदेव जात्र संरक्षण र प्रचार प्रसार	वडा भरि
११.	शिवनाथ जात्रा गिर खेल्ने प्रचलन व्यवस्थित र संरक्षण	वडा भरि
१२.	कार्यक्रम पन्चेबाजा र टुटके बाजा संरक्षण तालिम र नयाँ पिढी संस्कृति हस्तान्तरण	वडा भरि

ग. स्वास्थ्य र पोषण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	उदयदेव आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	बडेखान
२.	भवन तर्फ टाइप वन भवन निर्माण	
३.	शौचालय	
४.	खानेपानी योजना निर्माण	
५.	सोलार उर्जा प्यानल जडान	
६.	ल्याव सेवा सञ्चालन	
७.	प्लेसेंटा पिट निर्माण	
८.	लामखाली बर्थिङ्ग सेन्टर	लामाखी
९.	बर्थिङ्ग सेन्टर देखि रोड सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१०.	बर्थिङ्ग सेन्टरलाई स्वास्थ्य चौकीमा उत्तरोनती	
११.	प्लेसेंटा पिट निर्माण	
१२.	कफाडी बर्थिङ्ग सेन्टर	
१३.	प्लेसेंटा पिट निर्माण	
१४.	सोलार प्यान्क वडान	
१५.	शौचालय	
१६.	नयाँ बर्थिङ्ग सेन्ट माग	खकलाइ
१७.	खकलाई बारु बीच सेन्टरमा	
१८.	सडडीखेत दन्नी बीच सेन्टरमा	
१९.	डोसेरा हड्केचौरा बीच सेन्टर	

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
२०.	शिवनाथ वडा नं. ५ एम्बुलेन्स खरिद	वडा नं. ५
२१.	शिवनाथ वडा नं. ५ का लागि सबवाहन खरिद	
२२.	गर्भवती पोषण कार्यक्रम	वडा भरि
२३.	बाल शिशु पोषण कार्यक्रम	वडा भरि
२४.	आयुर्वेद औषाधालय भवन निर्माण	चडेखान

घ. युवा तथा खेलकुद

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	कबडडी हल निर्माण	चडेखान
२.	वडा नं. ५ युवा क्लब भवन निर्माण	चडेखान
३.	खेल मैदान निर्माण	
४.	कबडडी क्रिकेट भलिवल आदि खेल सामग्री खरिद	
५.	खेलाडी तालिम प्रशिक्षण	
६.	युवा स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालन वडा भरि	
७.	एक टोल एक उच्चमी विकास कार्यक्रम	
८.	युवा खेलकुल प्रोत्तहन कार्यक्रम	

ङ. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	महिला हिंसा निवारण सचेतनामूलक कार्यक्रम	
२.	लैंगिक सामाजिक समावेशीकरण सचेतनामूलक कार्यक्रम	
३.	बालविवाह न्यूनीकरण सचेतनामूलक कार्यक्रम	
४.	तेश्रो लिंगी अधिकारण संरक्षण कार्यक्रम	
५.	बालिका प्रोत्साहन कार्यक्रम	
६.	मनोपरामर्ष तथा मनाविज्ञान महिला हिंसा सम्बन्धि कार्यक्रम	
७.	सामाजिक समावेशीकरणको जनचेतनाका लागी वडा स्तरीय विद्यालय वक्तव्य कार्यक्रम	

च. सामाजिक सुरक्षा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम	
२.	अनाथ तथा बृद्धाश्रम सहयोग कार्यक्रम	
३.	जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा अभिनन्दन कार्यक्रम प्रत्येक वर्ष	
४.	जेष्ठ नागरिक धार्मिक तिर्थभ्रमण कार्यक्रम	

छ. खानेपानी र सरसफाई

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	जुकेपानी बगजेवला लिप्टिंग खानेपानी योजनाको मूल रिजर्व टंकी निर्माण एक एक एक धारा निर्माण योजना	
२.	मूल सुधार टंकी निर्माण २ वटा	
३.	सिम मल्लागाउ लिप्टिंग खानेपानी योजना	
४.	खाजाखाजी खानेपानी योजना	
५.	सडडीखेत खानेपानी योजना पुन निर्माण	
६.	जाडाबुडा खानेपानी योजना	
७.	काफ्रिषड कुलाकोट मल्लागाउँ खानेपानी योजना	
८.	कुलाकोट तल्लागाउँ खानेपानी योजना मर्मत	
९.	मल्लागाउँ न्वालो निर्माण	
१०.	सयदिब मन्दिर खानेपानी योजना निर्माण	
११.	चौपाता खानेपानी योजना निर्माण	
१२.	बारु खानेपानी योजना निर्माण	
१३.	खानेपानी टंकी निर्माण योजना तल्लागाउँ	
१४.	सीमार चिनार लामाखाली विद्यालय लिप्टिंग खानेपानी योजना	
१५.	तल्लाइजर लामाखाली देउगडा लिप्टिंग खानेपानी	
१६.	ठटा दमौढुङ्गा खानेपानी योजना निर्माण	
१७.	नुवाकोट देखि उदयदेब मन्दिर खानेपानी योजना	
१८.	न्वालो निर्माण योजना	
१९.	बडलडाडा खानेपानी योजना	
२०.	अडमामाडरौ सेनगडी र लामखाली खानेपानी लिप्टिंग	
२१.	तल्लो जखडा खानेपानी योजना	
२२.	खोचेउडा खानेपानी टंकी निर्माण योजना	
२३.	खकलाई खानेपानी योजना निर्माण	
२४.	पुरानाधर खानेपानी योजना	

क. सडक यातायात पुल

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	बारु भण्डार देखि छेला सम्म पैदल मार्ग निर्माण	
२.	बारु बसर पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
३.	बारु भण्डार देखि सयदिब मन्दिर सम्म बाटो निर्माण	
४.	दन्नी कफाडी रोडदेगडा सम्म जोडने र स्तरउन्नति	
५.	खालिगडा देखि न्वलासम्म पैदल बाटो निर्माण	
६.	न्वला देखि चनबटा सम्म पैदल बाटो निर्माण	
७.	रनकाट्या न्वला पी.सी.सी. निर्माण	
८.	उदय मा.वि. देखि उदयदेब मन्दिर सम्म आर.सी.सी. बाटो निर्माण	
९.	सडडीखेत पुलठक्करदेखि मल्लिलि सी.सी. बाटो निर्माण सडडीखेत सम्म	

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१०	सिम रोड देखि मल्लि सडडीखेत सम्म पी.सी.सी बाटो निर्माण	
११	बिनपते गाड देखि सिम सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१२	बगालेवला कलौनी टोल देखि सतारगाउँ सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१३	भाडीगडा देखि जोगेउठा सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१४	जोगेउडा देखि उदयदेव मन्दिर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१५	ठुलापातल देखि कुलाकोट मन्दिर सम्म कृषि सडक निर्माण	
१६	उदयदेव मन्दिर देखि कोट सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१७	कुलाकोट मल्लागाउँ देखि बसन्तपुर मेडिकल सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१८	कुलाकोट देखि चर्चुरा सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
१९	कुलाकोट देखि बकुन्ना सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
२०	गैर राजखोला देखि बसर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
२१	चौपाता देखि रोलेश्वर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
२२	लामखाली देखि देउगडा पुर्नाघर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
२३	दूउगडा देखि सुतारगाउँ सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
२४	बनतेमड आ.सी.सी. पुल निर्माण	
२५	भैसीखर्क कफाडी कृषि सडक निर्माण	
२६	बडलडाडा सिम बिनपते भाडीगडी बारु खर्कलाई कृषि सडक नव निर्माण	
२७	लमचड्या गाड पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
२८	जखाडादेखि उदयदेव मन्दिर कफाडी सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
२९	बिनपते देखि बामनमाडौ सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
३०	भाडीगडा बिनपते पैदल बाटो निर्माण	
३१	भाडीगडा देखि परेउडा पैदल बाटो निर्माण	
३२	हरडाखान देखि दन्नी सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
३३	कमेट्टा देखि दन्नी सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
३४	बकुन्ना देखि डाडाकोट सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
३५	कट्केचौ गुवाडी डोसेरा कृषि सडक निर्माण	
३६	कट्केचौरा डाडाकोट बकुन्ना हिरापुर मोटरबाटो	
३७	चौपता देखि गैरे सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
३८	खालिगडा देखि लमगडा सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
३९	सुल्लेखान भैसीखर्क सडक स्तरउन्नति	
४०	छेला पिपलकोट सडक सडक स्तरउन्नति	
४१	छेला टोटिखालि सडक स्तरउन्नति	
४२	छेलादेगडा सडक स्तरउन्नति	
४३	भाडीगडा भैसीखर्क सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	
४४	लामाखाली देखि डोसेरा बैडडा सम्म सडक निर्माण	
४५	डोसेरा देखि हिरापुर सम्म आर.सी.सी बाटो निर्माण	

ख. सिंचाई

क्र.स	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	काफलैगाड भट्टाडी सिंचाई पोखरी निर्माण योजना	कुलाकोट
२.	तल्लागाउँ सिंचाई पोखरी निर्माण योजना	कुलाकोट
३.	खजाखानी खर्क सिंचाई योजना	खजाखाजी
४.	सडडीखेत सिंचाई पोखरी मर्मत	सडडीखेत
५.	भरानी ढोलेपानी सिंचाई पाईप पोखरी निर्माण	सिम
६.	ढोलेपानी पोखरी सिमार कुलो निर्माण	सिम
७.	पोखरी देखि ठेला सम्म कुलो निर्माण	सिम
८.	तल्ली भरानी ठेला पाइप पोखरी निर्माण	सिम
९.	धनाभाट बगजेवला सिंचाई कुलो र पोखरी पुनर्निमाण योजना	बगजेवला
१०.	जुकेपनी बगजेवला लिप्टिंग सिंचाई पोखरी देखि प्रत्येक तरकारी योग्य जमिन सम्म सिंचाइ पाइ त अफटेक निर्माण	बगजेवला
११.	भाडीगडा सिंचाई पोखरी र कुलो निर्माण	भाडीगडा
१२.	बिनपते गाड लोहार खोला सिंचाई कुलो पोखरी योजना	बिनपते
१३.	परेउडी पोखरी र कुलो निर्माण योजना	परेउडा
१४.	खालीगडा सिंचाई कुलो पोखरी योजना	खालिगडा
१५.	मल्लि जखाडा सिंचाई कुलो पोखरी योजना	वखडा
१६.	बासगडा सिंचाई कुलो पोखरी योजना	बारु
१७.	बगरखेत सिंचाई कुलो पोखरी योजना	बारु
१८.	सिम्तेरोडा सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	बकुन्ना
१९.	बकुन्ना सिम्तेरोडा सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	बकुन्ना
२०.	मटखेत सिंचाई कुलो पोखरी योजना	मटखेत
२१.	तल्ली सीमार सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	लामखाली
२२.	रानी खोला सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	बारु
२३.	नौलाघर सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	बारु
२४.	बासडडा सिंचाई पोखरी निर्माण	बारु
२५.	अडर्लामडरि देउगडा सिंचाई पोखरी निर्माण	लामाखाली
२६.	पुरनाघर सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	पुरनाघर
२७.	न्वाली खोला देखि गैरे सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण	बारु
२८.	राजीखोला सिंचाई कुलो निर्माण	बारु
२९.	रोल बीच खेतको सिंचाई कुलो निर्माण	बारु
३०.	रोल देखि जसेईभाडी सिंचाई कुलो निर्माण	बारु
३१.	ठटा सिंचाई पोखरी निर्माण	बारु
३२.	तल्ली सीमार पोखरी निर्माण योजना	बारु
३३.	तल्ली जखाडा सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	जखडा
३४.	खुल्या सिंचाई कुलो निर्माण	जखडा

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
३५.	रोल सिंचाई कुलो निर्माण	रोलवखडा
३६.	मल्लि गाड देखि डडा सिंचाई योजना	डोसेरा
३७.	गुवाडी देखि डडा डोसेरा सिंचाई योजना	

ग. आवास तथा भवन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	वडा नं. ५ को वडा कार्यालय भवन निर्माण	
२.	स्वराड अनाथालय तथा बृद्धआश्रम भवन निर्माण योजना	
३.	कृषि सहकारी भवन निर्माण योजना वडा नं. ५ को लागि	
४.	मसह्रा तथा युवा स्वरोजगार तालिम गोष्ठी भवन निर्माण	चडेखान

घ. सञ्चार र उर्जा

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	वडा नं. ५ स्तरीय युवा साइवर सेन्टर निर्माण	
२.	वडा नं. ५ को लागि छुटेका घरधरी सर्वेक्षण गरि सोलार उर्जा कार्यक्रम	
३.	केन्द्रीय प्रसारणको विद्युत पोल र लाइन जडान कार्यक्रम वडा नं. ५ भरि	
४.	दन्नी कफाडी सडक बत्ति निर्माण	
५.	सिम चडेखान सडक बत्ति निर्माण	
६.	सुल्लेखान कफाडी सडक बत्ति	

क. वन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	बगजेवला सिम निजि वन घेरवार वृक्षारोपण जडिबुटी नर्सरी स्थापना र जडिबुटी खेति	
२.	गोपेश्वर सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण सामुदायिक भवन	
३.	कुलाष्ट सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण	
४.	ठुलाखोला सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण	
५.	सिम भालुकटे चरिचरण क्षेत्र घेरवार र वृक्षारोपण र जडिबुटी कुरिलो खेती	
६.	सामुदायिक वन क्षेत्रमा आकासे पोखरी निर्माण	वडा भरि
७.	दीर्घकालिन वन विकास योजना निर्माण	वडा भरि
८.	वडा नं. ५ स्तरीय सुधारिएको चुलो निर्माण योजना	
९.	खकलाई सार्वजनिक वन घेरवार वृक्षारोपण	

ख. जैविक विविधता

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	ठुला खोला सार्वजनिक वन चरिचरण निषेध कार्यक्रम	
२.	कुलागड सैनागदि सार्वजनिक वन चरिचरण निषेध कार्यक्रम	
३.	गोपेश्वर सार्वजनिक वन चरिचरण निषेध कार्यक्रम	
४.	वडाका प्रत्येक टोलमा मकैको थान्प्रोका लागि सिमेन्ट सरिया पक्की पोल निर्माण	वडा भरी
५.	एउटा छोरी १० वटा गैर काष्ठ वनपैदावार वृक्षारोपण कार्यक्रम	वडा भरी

ग. भूसंरक्षण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	लोहार खेत पहिरो नियन्त्रण	बगजेवला
२.	बिनपते गाड तटबन्ध	बगजेवला
३.	न्वालाखेत राजिखोला तटबन्ध	बारु
४.	रोलखेत पहिरो नियन्त्रण	रोल
५.	घुसुडीगाड पहिरो नियन्त्रण	बारु
६.	पैरा खोला पहिरो नियन्त्रण	बारु
७.	न्वाली पहिरो नियन्त्रण	बारु
८.	बारु पहिरो नियन्त्रण	बारु
९.	रनकाट्या पहिरो नियन्त्रण	रनकाट्या
१०.	मल्लेक पोखरी देखि अल्काडडा सम्म भोल्काटो निर्माण	बगजेवला
११.	तिमिलगडा खोला तटबन्ध	परेउडा
१२.	भुइरोडा तटबन्ध निर्माण	डोसेरा

घ. जलाधार

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	भरानी खोला जल संरक्षण कार्यक्रम	सिम
२.	बिनपते खोला जल संरक्षण कार्यक्रम	
३.	सीमार पुरनाघर रापाड खोला जल संरक्षण कार्यक्रम	
४.	भैसीखर्क जलमूल संरक्षण कार्यक्रम	

ड. वातावरण जलवायु परिवर्तन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल र बस्ति
१.	एक घे १०० गैर काष्ठ वनपैदावार वृक्षारोपण कार्यक्रम अनिवार्य	वडा भरि
२.	सुधारिएको चुलो निर्माण योजना अनिवार्य	वडा भरि
२.	गोवा ग्यास निर्माण योजना प्रत्येक घरधुरी ७०% अनुदान अनिवार्य	वडा भरि

च. फोहरमैला व्यवस्थापन तथा विपद व्यवस्थापन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती
१.	एकघर १ फोहर खाडल निर्माण योजना	वडा भरि
२.	महिनावारी भएका महिलाहरूले खोलानाला र पानी मुहन नजिक फोहर फाल्न नदिन सचेतनामुलक कार्यक्रम	वडा भरि
३.	वडा स्तरीय प्रत्येक घरधुरी शौचालय फोहर खाडल गणना तथा निर्माण प्रोत्साहन कार्यक्रम	वडा भरि
४.	वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति गठन र विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि टोल टोलमा सचृतनामुलक कार्यक्रम	वडा भरि
५.	विपद व्यवस्थापन अत्यावश्यक सामग्री खरिद र भण्डारण	वडा कार्यालय
६.	कुहिने नकुहिने फोहर मैला व्यवस्थापन कार्यक्रम	
७.	Re- cycling plant स्थापना कार्यक्रम	

क. संस्थागत क्षमता विकास मानव संशोधन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती
१.	वडा भवन निर्माण	
२.	वडा कार्यालय पूर्ण कर्मचारी दरबन्दी सिर्जना	

ख. राजश्व परिचालन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती
१.	विभिन्न पसल उद्योग दर्ता प्रोत्साहन कार्यक्रम	
२.	वडा स्तरीय राजश्व कर उठाउन सकिने सम्पूर्ण क्षेत्रहरूको गुणना र राजश्व बृद्धि गराउने कार्यक्रम	

तालिका : ६ नं. वडाका कार्यक्रमहरु

क. कृषि

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	कानली तरकारी तथा फलफुल पकेट क्षेत्र निर्माण	कानल
२.	बसेडी फलफुल नर्सरी निर्माण	बसेडी
३.	बसेडी कृषि बहुउद्देश्य योजना	बसेडी
४.	बसेडीभवा कृषि योजना	बसेडीभवा
५.	निडला बाँस खेति डाँडाकोट	डाँडाकोट
६.	तरकारी खेति पकेट क्षेत्र	भैसीखर्क
७.	ओखर स्याउ खेति व्यवसायिक योजना	मल्लिमड
८.	मल्लि बसेरी ओखर मौसमी सुन्तला खेति योजना	बसेडी
९.	तल्ली बसेडी आँप चिउरी खेति योजना	बसेडी

ख. पशुपालन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/ बस्ती
१.	कानली उन्नत जातका बाखा भैसी कुखुरा बंगुर माछा कृषक समूह	कानली
२.	बसेडी उन्नत जातका बाखा भैसी कुखुरा बंगुर समूह	बसेडी
३.	बसेडी उन्नत जातका पशुपालन कृषक समूह	बसेडी
४.	डाँडाकोट पशुपालन योजना	डाँडाकोट
५.	मल्लिमड पशुपालन बाखा भैसी कुखुरा व्यवसायिक योजना	मल्लिमड
६.	भैसी खर्क पशुपालन बाखा भैसी कुखुरा व्यवसायिक समूह	भैसी
७.	पशुपालन भुईँघाँस डालेघाँस पशु विमा पशु नसल सुधार बारे तालिम संचालन	वडा भरि
८.	बसेडी माछा पालन योजना	बसेडी

घ. उद्योग वाणिज्य

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	महिला सिलाई कटाई बुनाई तालिम	वडा भरि
२.	अचार तथा मसला प्रशोधन केन्द्र	वडा भरि
३.	बाँस निडलबाट आधुनिक सामग्री निर्माण तथा प्रशोधन	वडा भरि
४.	सिलाई कटाई तथा रेडिमेट गारमेन्ट उद्योग	कानली
५.	आधुनिक आरन तथा तामा फलाम सामग्री निर्माण उद्योग	बसेडीभवा
६.	बाँस निडला व्यवसायिक योजना	बसेडीभवा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
७.	सिलाई कटाई गारमेन्ट उद्योग	बसेडीभवा
८.	मुक्ति उद्योग निर्माण	बसेडीभवा
९.	आठ वटा आरन भवन निर्माण	बसेडी
१०	तामा तथा फलाम सामग्री निर्माणा योजना	बसेडी
११.	फलाम उद्योग	बसेडी
१२.	फर्निचर उद्योग	बसेडी
१३.	बाँस निडला उद्योग	बसेडी
१४	सिलाई कटाई उद्योग	बसेडी
१५.	मल्लीगड महिला उद्यमशील सार्वजनिक भवन निर्माण	
१६.	डाँडाकोट दलित निडला सामग्री उद्योग	मल्लीगड
१७	दलित सार्वजनिक भवन	बसेडी
१८	भिमल प्रशोधन केन्द्र	वडा भरि
१९.	फर्निचर उद्योग	कानली
२०	फर्निचर उद्योग	बसेडीभवा
२१.	फर्निचर उद्योग	बसेडीभवा
२२.	नमकिन चाउमिन मिठाई उत्पादन तथा बेकरी उद्योग	कानली
२३.	गार्मेन्ट उद्योग	कानली
२४	खेतिगाड आधुनिक घट्ट निर्माण योजना	बसेडी

ड. जलस्रोत

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	चुच्चाई डडा रिचार्ड पौड २	बसेडी
२.	सबलै खालि रिचार्ड पौड २	बसेडी
३.	जमुना खाली बुराउजे सार्वजनिक वन पोखरी निर्माण	कानली
४	भरौट पोखरी निर्माण	शिवनाथ मन्दिर छेउछाउ

च. बैक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
	कृषि सहकारी संस्था सञ्चालन वडा भरि स्थापना वडामा	

क. शिक्षा

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	श्री कृष्ण आ.वि.	कानली
२.	कम्प्युटर ल्याब	
३.	इ पुस्तकालय	
४.	२ काठे भवन निर्माण	
५.	ग्याविन जाली घेरवार निर्माण	
६.	श्री हिरापुर मा.वि	बसेडीभ्वा
७.	गाविन वाल निर्माण सहित फिल्ड निर्माण तथा बेन्च कटिङ्ग स्टेडियम निर्माण	
८.	४ कोठे भवन	
९.	गेट निर्माण तथा घेरेवार	
१०.	अपाङ्ग मैत्री शौचालय	
११.	प्राविधिक धारको कक्षा सञ्चालन १० २ को कक्षा सञ्चालन	
१२.	श्री जिम्मेश्वर आ.वि.	बसेडी
१३.	ग्याविन वाल निर्माण	
१४.	२ कोठे पक्की भवन निर्माण	
१५.	ग्याविन जाली घेरवार निर्माण	
१६.	कम्प्युटर ल्याब र इ पुस्तकालय	
१७.	विज्ञान प्रयोगशाला	
१८.	हरियाली विद्यालय निर्माण	
१९.	फर्निचर उद्योग	

ख. संस्कृति

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	फागुगीत संरक्षण महिला तालिम	वडा भरी
२.	छलिया तथा हुङ्केउली नाच संरक्षण कार्यक्रम	
३.	गौरापर्व महिला गीत संरक्षण र तालिम	
४.	ठाडो खेल संरक्षण र तालिम	
५.	जागर गीत संरक्षण तालिम	
६.	शिवनाथ जात्रा प्रचार प्रसार कार्यक्रम	

ग. स्वास्थ्य र पोषण

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	कानली बर्थिङ्ग सेन्टर खानेपानी योजना	कानली
२.	प्लेसेन्टा पित निर्माण	
३.	पर्खाल निर्माण	
४.	सोलार उर्जा व्यवस्थापन	
५.	बसेडी बर्थिङ्ग सेन्टर खानेपानी योजना	बसेडी
६.	प्लेसेन्टा पित निर्माण	
७.	पर्खाल निर्माण	
८.	सोलार उर्जा व्यवस्थापन	
९.	हिरापुर स्वास्थ्य चौकी	हिरापुर
१०.	टाइपवान भवन निर्माण	
११.	प्लेसेन्टा पित निर्माण	
१२.	ल्याव सेवा सञ्चालन	
१३.	अपाङ्ग मैत्री शौचालय निर्माण	
१४.	वडा नं ६ स्तरीय पोषण कार्यक्रम सम्बन्धि तालिम	
१५.	वडा नं ६ स्तरीय गर्भवती महिला पोषण कार्यक्रम	

घ. युवा तथा खेलकुद

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	युवा खेलकुल तालिम प्रशिक्षण कार्यक्रम	वडा भरि
२.	युवा स्वरोजगार कार्यक्रम	बसेडी
३.	युवा स्वरोजगार कार्यक्रम	कानली
४.	युवा स्वरोजगार कार्यक्रम	बसेडीभवा
५.	युवा स्वरोजगार कार्यक्रम	मल्लिमा
६.	एक घर १ युवा लक्षित रोजगार मूलक तालिम र प्रविधि हस्तान्तरण	वडा भरि

ड. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	महिला हिंसा न्यूनीकरण सचेतनामूलक कार्यक्रम	वडा भरि
२.	बालविवाह न्यूनीकरण सचेतनामूलक कार्यक्रम	वडा भरि

छ. खानेपानी र सरसफाई

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	पेल्याडा देखि किस्कूल कानली लिप्टिंग योजना	कानली
२.	कुलाकोट कानली खानेपानी मर्मत	कानली
३.	ओलेमुल देखि बसेडी खानेपानी निर्माण योजना	बसेडी
४.	खेतिगाड खानेपानी योजना	बसेडी
५.	गुवाडी खानेपानी योजना	बसेडी
६.	गोराबदया सैनी खानेपानी योजना	बसेडी
७.	गोगनाडी ललिगाडी खानेपानी योजना	बसेडी
८.	सिम्बाईगाड देखि जिम्मेश्वर खानेपानी योजना	बसेडी
९.	ठुली फल्याट देखि लिसाडडा खानेपानी योजना	बसेडी
१०.	घोचीगाड देखि सल्लाडी खानेपानी योजना	बसेडी
११.	टुडी गैर जमुना खानेपानी योजनामा मुहन थप	बसेडी
१२.	खोखडानि बसेडी खानेपानी योजनामा मुहान थप र मर्मत	बसेडी
१३.	घटटिगाड दोमिल्ला देखि बसेडी खानेपानी योजना	बसेडी
१४.	चिउरी गाउ न्वालो सुधार	बसेडी
१५.	दलित गैरदलित सीमार न्वला सुधार	बसेडी
१६.	मल्लीगाड खानेपानी योजना कोदाली	बसेडीभ्वा
१७.	तल्लो सेउलानी लिसिंग खानेपानी योजना	बसेडीभ्वा
१८.	भालदुला मूल सुधार	बसेडीभ्वा
१९.	चर्चुरा खानेपानी निर्माण	चर्चुरा
२०.	डाँडाकोट खानेपानी योजनामा मुहान थप	डाँडाकोट
२१.	हिरापुर खानेपानी मर्मत महुन थप	हिरापुर
२२.	रौट्या न्वालो निर्माण	बसेडी
२३.	पेडयापानी न्वालो निर्माण	बसेडी
२४.	रौट्या न्वालो निर्माण	बसेडीभ्वा
२५.	रौट्या खानेपानी मूल सुधार	हिरापुर
२६.	भानमति देखि शिवनाथ मन्दिरमा लिसिंग खानेपानी योजना	शिवनाथ
२७.	लालाखोला मल्लीमड खानेपानी योजनामा मर्मत	
२८.	राजिरोडा न्वालो मूल सुधार	मल्लीमड
२९.	पुजरीखेल सुल्लेखान लिसिंग खानेपानी योजना	सुल्लेखान
३०.	गैरसैनी पार्की टोल खानेपानी योजनामा	गैरसैनी
३१.	सालमा सुल्लेखान लिसिंग खानेपानी योजनामा	सुल्लेखान
३२.	खानीखोला मल्लीमड सुल्लेखानी लिसिंग खानेपानी योजनामा	सुल्लेखान

क. सडक यातायात पुल

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	कानली देखि बगार सम्म सडक निर्माण	कानली
२.	काल्ल देखि बगार सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	कानली
३.	भणारिगैर देखि विद्यालय सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	कानली
४.	गोइलानी देखि विद्यालय सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	कानली
५.	काल्ल भोलुगे पुल निर्माण	कानली
६.	भेउरति देखि गरगन्छा सम्म सडक निर्माण	कानली
७.	ओले बसेडी सडक र दवारिया देवी सडक मिलान	बसेडी
८.	पेल्या गाड भोलुगे पुल निर्माण	कानली
९.	जिम्मेश्वर मन्दिर देखि शिवनाथ मन्दिर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	बसेडी
१०.	जुडेढुङ्गा देखि ठुलाखोला कानली सडक निर्माण	कानली
११.	बसेडी तल्लगाउँ मत्याल हुँदै बुडा सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	बसेडी
१२.	भट्टाडी देखि खेतिगाड सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	बसेडी
१३.	मट्याल देखि जमुनागैर गोरेटो बाटो निर्माण	बसेडी
१४.	पनखाल देखि ओले सडक सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	बसेडी
१५.	हिरापुर पचकोरा सडक स्तर उन्नति	हिरापुर
१६.	मछर्ले देखि चर्चुरा बकुन्ना डोसेरा बैडडा सडक निर्माण	चर्चुरा
१७.	बसेडीभ्वा भाल मन्दिर बकुन्ना सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	हिरापुर
१८.	जोनादेखि टोटिखाल कानली सफ्क स्तर उन्नति	बसेडीभ्वा
१९.	बेडीभ्वा तल्लो टोल देखि मल्लीगाड सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	कानली
२०.	गोर गाड पुल निर्माण	बसेडीभ्वा
२१.	हट्कृचौर डाडाँकोट सडक	डाडाँकोट
२२.	राजिरोडा मल्लिमड रोड दिवाल तथा ग्राभिल रोड निर्माण	मल्लिनु
२३.	मल्लीमड पोखरेठी सडक जडान योजना	मल्लीगड
२४.	मल्लीगाड आर.सी.सी. पुल निर्माणा	बसेडी
२५.	बसेडीभ्वा तल्लो टोल देखि हिरापुर मा.वि.सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण बसेडीभ्वा	
२६.	धोचीगाड आर.सी.सी. पुल निर्माण	बसेडी

ख. सिंचाई

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल र बस्ति
१.	बागमर देखि कानली सम्म सिंचाई योजना	कानली
२.	जिम्मेश्वर कानली सिंचाई योजना	कानली
३.	गनागाड देखि लपडगडा सम्म सिंचाई योजना	कानली
४.	भरडे देखि बस्कोट सम्म सिंचाई योजना	कानली
५.	पेल्या सिंचाई कुलो निर्माण योजना	कानली
६.	काल्ल देखि खुरकुटी सिंचाई कुलो निर्माण योजना	कानली
७.	गनागाड सिंचाई कुलो निर्माण योजना	कानली
८.	छिणा मटयाला सिंचाई कुलो निर्माण योजना	बसेडी
९.	तल्लो खेति धनाडी सिंचाई कुलो निर्माण योजना	बसेडी
१०.	खलाटुडा खेति सिंचाई योजना	बसेडी
११.	सिम्माईगाड लडीगाड सिंचाई योजना	बसेडी
१२.	तल्लो खेति सुतार सिंचाई कुलो निर्माण योजना	बसेडी
१३.	रुषड जमुनागैर सिंचाई योजना	बसेडी
१४.	आषढ वडीकोट सिंचाई योजना	बसेडी
१५.	मल्लीगाड सेरा पखानी सिंचाई योजना	बसेडी
१६.	मौरगाड खेति सिंचाई योजना	बसेडी
१७.	गोरगाड देखि बसेडीभ्वा हुँदै कोदाली सिंचाई योजना	बसेडीभ्वा
१८.	मल्लीकगाड देखि मटखेत सिंचाई निर्माण योजना	बसेडीभ्वा
१९.	विज्वाई खेति सिंचाई पाईप योजना	बसेडीभ्वा
२०.	आकासे टंकी ४ वटा	मल्लीगाड
२१.	सैनगडी आकासे टंकी ४ वटा निर्माण	सैनगडी
२२.	भैसीखर्क सिंचाई कुलो पोखरी	भैसीखर्क

ग. आवास तथा भवन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल र बस्ति
१.	वडा भवन निर्माण	हिरापुर
२.	युवा क्लव भवन निर्माण	कानली
३.	युवा क्लव भवन निर्माण	बसेडी
४.	सामुदायिक भवन निर्माण	कानली
५.	सामुदायिक भवन निर्माण	बसेडी
६.	वडा खेल मैदान जमुनाखालि	जमुनाखाली
७.	सहकारी भवन निर्माण	हिरापुर

घ. सञ्चार र उर्जा

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	गानागाड पेला लघु विद्युत योजना	
२.	वडा भरी विद्युत लाईन प्रसारण सुचारु	
३.	शिवनाथ NTC/NCELL 4G टावर सेवा सञ्चालन	शिवनाथ

ङ. लघु तथा साना जलविद्युत

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	गानागाड पेला जलविद्युत योजना	कानली

क. वन

क्रास	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	ओल्या ओखडानि सामुदायिक वनमा नर्सरी तथा वृक्षारोपण	
२.	बुरौजे वनमा घेरवार तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण	
३.	धेरउटे वनमा वृक्षारोपण र रिचार्ज पोखरी निर्माण	
४.	रिडा वनमा वृक्षारोपण र रिचार्ज पोखरी निर्माण	
५.	बुरौजे वनमा नर्सरी तथा वृक्षारोपण	
६.	शिवनाथ मन्दिर भरौट वन क्षेत्र वृक्षारोपण तथा घेरवार	
७.	ओल्या ओखडानि सामुदायिक वनमा ४ वटा आकासे टंकी निर्माण	
८.	सामुदायिक वन संरक्षण चरिचरण नियन्त्रण जडीबुटी खेति सम्बन्धि विशेष तालिम	
९.	शिवनाथ वडा नं. ६ स्तरीय बाभो जमिन निरीक्षण गैर काष्ठ वन पेदावार जडीबुटी वृक्षारोपण कार्यक्रम	
१०.	दीर्घकालिन वन विकास योजना तयार गर्ने योजना	

ग. भूसंरक्षण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	खेतिगाड गनागाड र महारुदै पेल्यागाड नजिकका जोखममा रहेका खेतवारीहरुमा बाढी नियन्त्रण तथा तटबन्ध निर्माण	कानली
२.	बुरौजे कोदाली तटबन्ध ४ ठाउँमा	बसेडीभ्वा
३.	पनखाल पहिरो नियन्त्रण	बसेडी
४.	चौका तटबन्ध	बसेडीभ्वा
५.	कोदाली तटबन्ध	बसेडीभ्वा
६.	घट्टीखेत तटबन्ध	बसेडीभ्वा
७.	मल्लो कोदाली पहिरो नियन्त्रण	बसेडीभ्वा
८.	खेति तटबन्ध	बसेडी
९.	भुईरोडा तटबन्ध	बसेडी
१०.	सेनगडी भूक्षय नियन्त्रण	सेनगडी

ड. जलवायु प्रदुषण

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	सुधारिएको चुलो निर्माण योजना	

च. फोहरमैला व्यवस्थापन तथा विपद व्यवस्थापन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	आपतकालिन सामीको भण्डारण गर्ने योजना	वडा भरि
२.	फोहर मैला व्यवस्थापन तालिम र फोहरमैला व्यवस्थापन खाडल निर्माण योजना	वडा भरि

क. संस्थागत क्षमता विकास मानव संशोधन

क्रस	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल र बस्ति
१.	वडा कार्यालय भवन निर्माण योजना	
२.	वडा कार्यालय संचालनका लागि कर्मचारी दरबन्दी सृजना	

१०.३ कार्यान्वयन

आवधिक योजना कार्यान्वयन सिवानाथ गाउँपालिकाले गर्ने छ । जसका लागि अनुमानित वित्तीय स्रोतहरू प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्नुपर्नेछ । आवधिक योजना आधारभूत सिद्धान्त, दीर्घकालीन दृष्टि, प्रस्तावित रणनीति र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग प्रभावकारी समन्वयको विचार गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। त्यसैले पालिकाले आवधिक योजना लागू गर्दा आधारभूत सिद्धान्तहरूमा ध्यान दिनु पर्दछ ।

यद्यपि वार्डहरूले सम्भावित परियोजनाहरूको पूर्ण सूची पहिचान गरिएको छ । तर ती मध्ये केही परियोजना आवधिक योजना को सीमित समय सीमा को कारण कार्यान्वयन गर्न गाह्रो छ । यस्तै, आवधिक योजना को विनियोजित वित्तीय संसाधनहरू पनि सीमित छन् तसर्थ, मुख्य परियोजनाहरू प्राथमिकतामा राखिएको छ र तदनुसार कार्यान्वयनको लागि प्रस्ताव गरिएको छ ।

१०.४ प्राथमिकीकरण गरिएका परियोजनाहरू

प्राथमिकता अन्तर्गत उच्च प्रतिफल दिने नयाँ खालका फलहरू जस्तै:

एभोकाडो, कि्व फल तथा सिउडी फल (डागन फुडको लागी प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक एक जना अगुवा किसान छनौट गरि उक्त फल खेती गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । त्यसै गरि प्रत्येक वडामा एक एक वटा अगुवा किसान छनौट गरि उन्नत जातका -बोयर जात) पालन गर्न प्रोत्साहित गरिने छ ।

तालिका १९ गाउँपालिकाका समष्टगत प्राथमिकीकरण गरिएका आयोजनाहरूको विवरण

क्र.सं	योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
			१	२	३	४	५
१)	आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
२)	दीर्घकालिन वन विकास योजना निर्माण गर्ने	गा.पा		X			
३)	सामुदायिक वन भित्र बाँझो जमिन खाजि गरि सम्भाव्य गैह्र काष्ठ वन पैदावर वृक्षारोपण र घेरावार गर्ने	सा. वन क्षेत्र भित्र		X			
४)	प्रत्येक टोलमा सुधारिएको चुलो सम्बन्धि तालिम र जडान कार्यक्रम	गा.पा	X				
५)	गाउँपालिका भित्रका नदी कटान, भूक्षय, पैहो नियन्त्रण सम्भाव्यत अध्ययन गर्ने	गा.पा	X				
६)	हरियाली शिवनाथ	गा.पा	X				
७)	चैतारा निर्माण	सार्वजनिक ठाउँमा		X			
८)	हरितिविद्यालय निर्माण कार्यक्रम	गा.पा			X		
९)	कर्मचारी आवास भवन निर्माण	गा.पा			X		
१०)	प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीमा कर्मचारी आवास भवन निर्माण गर्ने	गा.पा			X		
११)	गाउँपालिका स्तरिय सामुदायिक एफ एम स्थापना	गा.पा		X			
१२)	गाउँपालिका भित्र अप्टीकल फाइबर विस्तार योजना	गा.पा	X				

१३)	नेपाल टेलकमका थप टावर स्थापना गरि 4G Network विस्तार गर्ने	गा.पा	X				
१४)	गाउँपालिका स्तरीय साइवर केन्द्र स्थापना गर्ने	गा.पा		X			
१५)	विद्युत प्रसारण लाईन जडा गर्नु	गा.पा	X	X	X	X	X
१६)	सुरनैया दीमा सम्भाव्यता अध्ययन गरि लघु तथा साना जलविद्युत उत्पादन गर्ने	गा.पा		X			
१७)	सपलिय जनगाड भोलुथे पुल निर्माण गर्ने	गा.पा	X				
१८)	जखडा भोलुगे पुल निर्माण	जखडा			X		
१९)	पेलिया गनागाढ भोलुगे पुल निर्माण	गनागाढ					
२०)	महाकाली नदी र सुरनैया नदीबाट लिफ्ट सिचाई आयोजना सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने	गा.पा		X			
२१)	गाउँपालिका भित्र सिंचित असिंचित जग्गा मापन गर्ने	गा.पा	X				
२२)	१ वडा १ कार्यालय आवास भवन बनाउने	गा.पा	X				
२३)	प्रत्येक विद्यालयमा बालमैत्री भवन निर्माण गर्ने	गा.पा		X			
२४)	स्वास्थ्य चौकीमा मापदण्ड अनुसार भवन निर्माण गर्ने	गा.पा	X				
२५)	प्रत्येक वडामा सहकारी भवन निर्माण गर्ने	गा.पा				X	
२६)	अनाथ तथा बृद्धा आश्रम निर्माण गर्ने	गा.पा			X		
२७)	केही विद्यालयमा छात्रावास निर्माण गर्ने	गा.पा				X	
२८)	सुल्यखान प्रहरीचौकी भवन निर्माण, कुमौत प्रहरी चौक निमाण	गा.पा	X		X		
२९)	गाउँपालिका भवन निर्माण तथा जनप्रतिनिध सभाहल सजाउने	गा.पा	X				
३०) कृषि सडक निर्माण	गा.पा	X	X	X	X	X
३१)	सडक सुधार	गा.पा	X				
३२)	व्दारीकादेवी ठकुरानी सडक स्तरउन्नोति गर्ने	गा.पा	X	X			
३३)	देहीगढा सडक स्तरउन्नोति ।	गा.पा	X				
३४)	सडक स्तरउन्नोति	गा.पा	X	X			
३५)	भैसीखर्क कपाडी सडक निर्माण स्तरउन्नोति	गा.पा	X		X		
३६)	साहुगढा मटेला सडक स्तरउन्नोति	गा.पा	X				
३७)	छेला पिपलकोट सडक स्तरउन्नोति	गा.पा		X			
३८)	छेला टोटीपानी सडक स्तरउन्नोति	गा.पा	X				

३९)	छेला देहीगढा सडक स्तरउन्नोति	गा.पा	X					
४०)	गाउँपालिका परिसर सुधार	गा.पा	X					
४१)	महाकाली नदीमा भारत नेपाल सिमानाका नागार्जनघाटमा भोलुगे पुल निर्माण	गा.पा			X			
४२)	समावेसीकरणलाई उच्च प्राथमिकता दिइ लैगिक उत्तरदायि बजेट तयार गर्ने	गा.पा	X					
४३)	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
४४)	सोराड अनाथ तथा वृद्धा आश्रम निर्माण योजना	गा.पा	X					
४५)	सुरनैया नदी महाकाली नदीबबाट लिफटिंग खानेपानी निर्माण योजना	गा.पा		X				
४६)	गाउँपालिका भित्र सम्भावित खानेपानीका मुहानहरु अध्ययन गरि एक घर एक धारा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
४७)	गा.पा. सुलेखानमा लिफट खानेपानी योजना सञ्चालन गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
४८)	एकवडा एक स्वास्थ्य चौकी निर्माण	गा.पा	X	X	X	X	X	X
४९)	स्वास्थ्य कर्मचारी दरवन्दी सिर्जना गर्नु पर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५०)	पोषणयुक्त शिवनाथ बनाउने अभिप्रायका साथ स्वास्थ्यमुखी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५१)	पालिकास्तरीय १० सैयाको अस्पतालमा मापदण्ड अनुसार विस्तार गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५२)	१ वडा १ खेलकूद मैदान निर्माण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५३)	गा.पा. स्तरीय कर्भड हल निर्माण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५४)	१ घर १ रोजगार नीती लिई प्रविबि हस्तान्तरण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५५)	गा.पा स्तरीय साना तथा मझौला उद्योग सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने	गा.पा	X	X				
५६)	सम्भावित उद्योग सञ्चालनका लागि स्थानिय जनता र स्थानिय सरकार साभेदार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५७)	गा.पा. स्तरीय सम्भावित जलश्रोत अध्ययन गरि सरक्षण सम्बर्द्धन कार्यक्रम गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X	X
५८)	सर्मालीमा बैंक स्थापना गर्न पहल गर्ने	गा.पा			X			
५९)	१ वडा १ कृषि सहकारी अनिवार्य स्थापना कार्यक्रम	गा.पा	X	X	X	X	X	X

६०)	वाखा, कुखुरा, भैसी, बँगुर, माहुरी, कालिज, टर्की, जर्सी गाईपालन व्यवसासलाई १ वडा १ पकेट क्षेत्र निर्माण गरि बेरोजगार युवा आत्मनिर्भर कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
६१)	गा.पा. स्तरीय पशु नशल सधार (कृतिम गर्भाधान उन्नत जातका राँगा, साँडे र गन बोका) विशेष कृषक समूह अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
६२)	गा.पा. स्तरीय भेडनरी स्थापना	गा.पा		X			
६३)	अमरगढी किल्ला देखि शिवनाथ मन्दिर देखि पर्खाल निर्माण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
६४)	शिवनाथ मन्दिर र अमरगढी किल्लामा भ्यूटावर निर्माण गर्ने	गा.पा		X			
६५)	नरौघाट देखि शिवनाथ मन्दिर सम्म केवलकार निर्माण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
६६)	उदयदेव मन्दिर कफाडी देखि सुलेखान शिव मन्दिर सम्म केवलकार निर्माण गर्ने	गा.पा		X			
६७)	गाउँपालिका कर्मचारीको क्षमता विकास गर्न तालिम तथा गोष्ठी गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
६८)	गाउँपालिकामा पूर्ण दरबन्दी सिर्जना गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
६९)	कर्मचारी जनसेवामैत्री तालिम दिने	गा.पा	X	X	X	X	X
७०)	गाउँपालिका स्तरीय राजस्व नीति, नियम निर्माण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
७१)	स्थानिय राजस्व बृद्धि हुने सम्भावित क्षेत्र अध्ययन र परिचालन गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
७२)	राजस्व चुहावट तथा कर छलि नियन्त्रण कार्यक्रम	गा.पा	X	X	X	X	X
७३)	सार्वजनिक सम्पत्ति संरक्षण नियन्त्रण	गा.पा	X	X	X	X	X
७४)	विपद न्यूनिकरण भूस्खलन आगलागी तथा पहिरो नियन्त्रण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
७५)	गाउँपालिका स्तरीय सूचना अधिकृत दरबन्दी सिर्जना गरि पदपूर्ति गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
७६)	कर्मचारीलाई जनमुखी कायक्रम तालिम दिने	गा.पा	X	X	X	X	X
७७)	बेमौसमी तरकारी खेतिका लागि एक वडा एक पकेट क्षेत्र सञ्चालन गर्ने	वडा	X	X	X	X	X
७८)	भटमास, मकै, कोदो प्रशोधन गर्ने	गा.पा		X			
७९)	चिउरी, रिठा, कपास, टिमुर, अदुवा खेति व्यवसायिकरण तथा प्रशोधन गर्ने	गा.पा	X	X			X

८०)	शिवनाथ गाउँपालिका स्तरीय कृषि उपज संकलन स्थापना गर्ने	सुलेखान, सर्माली	X				
८१)	शिवनाथ कृषि तथा हाटबजार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने	सुलेखान, सर्माली	X		X		
८२)	खेति योग्य जमिनको माटो परिक्षण गर्ने	गा.पा	X	X	X	X	X
८३)	कृषि एग्रीभेट स्थापना	गा.पा	X	X	X		

प्राथमिकतामा परेका अन्य परियोजनाको हकमा वडागत तथा क्षेत्रगत प्राथमिकता प्राप्त परियोजनाहरूको सूची निम्न तालिका २० देखि २५ सम्ममा उल्लेख गरिएका छ ।

तालिका २० : प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.१)

कृषि

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
भर्ना भवानी कृषक समूह दलहन खेति	सेलावन	x		x		
चिउरी प्रशोधन केन्द्र		x				
डालेघाँस तथा नेपियर खेति	तुडी	x				
ऋनार खेति योजना	कुड	x			x	
केरा खेति योजना	स्याल सेलावन	x				

पशुपालन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
बाखा पालन योजना	भल्या	x	x	x	x	x
दुबला माहुरस पालन योजना	दुबला	x	x	x	x	x
माछा पालन योजना सेलावन कुस्माउत	कुस्माउत	x	x	x	x	x
व्हेडुमाई स्वाल बंगुर पालन योजना	स्वाल	x	x	x	x	x
भैसी पालन योजना	कुड	x	x	x	x	x
कुखुरा पालन व्यावसायिक योजना	मटेला	x	x	x	x	x

भैसी पालन योजना	गाउँसल्ला जमुनामाई	x	x	x	x	x
-----------------	-----------------------	---	---	---	---	---

पर्यटन:

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
नागार्जुन घाट भर्ना तिर्थस्थल प्रवर्धन	गना मटेला	x				
कैलपाल मन्दिर परिसर सुधार	कुड	x	x	x		
कैलपाल मन्दिर परिसर तथा धर्मशाला निर्माण	बंड	x			x	
सिद्धनाथ मन्दिर परिसर तथा धर्मशाला निर्माण	स्वाल	x				x
गोरा खरो निर्माण					x	

घरेलु उद्योग तथा व्यवसाय:

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
अमला अचार प्रशोधन केन्द्र	सेलावन	x				
धौलेसरी घट्टा मर्मत	धौलेसरी	x				
मौरी		x	x	x	x	

बैंक तथा वित्तीय सेवा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
कृषि सहकारी भवन निर्माण	मटेला	x				

सामाजिक विकास

शिक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
श्री शारदा मा.वि ४ कोठे भवन निर्माण,	मटेला			X		
श्री सरस्वती आ.वि. भवन निर्माण,						X
श्री महाकाली आ.वि. भवन निर्माण,				X		
श्री नागार्जुन आ.वि. भवन निर्माण,		X				
श्री भगवती आ.वि. भवन निर्माण,		X				
भरा भवानी आ.वि. भवन निर्माण,						
त्रिवेणी आ.वि. भवन निर्माण,		X				
सरस्वती आ.वि. भवन निर्माण,		X				
कैलपाल बाल विकास केन्द्र				X		
भवन निर्माण खेलमैदान					X	

स्वास्थ्य

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
तेछ्छा बाटा बर्धीङ्ग भवन निर्माण			X			
प्लेसेटा पिट		X				
स्वाल बर्धीङ्ग सेन्टर तथा माग खानेपानस सहित						
बर्धीङ्ग सेन्टर नयाँ माग						
गाउँसल्ला बर्धीङ्ग सेन्टर भवन निर्माण		X				
दुबला गाउँघर क्लिनिक भवन निर्माण			X			
तल्ली रासनी बर्धीङ्ग सेन्टर भवन निर्माण			X			
नयाँ माग						
पोषण सुधार कार्यक्रम		X				

युवा तथा खेलकुद

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
खेल मैदान पार्क			x			
बाल क्लव पार्क		x	x	x	x	x
युवा स्वरोजगार		x	x	x	x	x
एक टोल १ उद्यमी विकास कार्यक्रम		x	x	x	x	x
खेलाडी प्रोत्साहन कार्यक्रम		x	x	x	x	x
युवा विकास कार्यक्रम		x	x	x	x	x
खेलकुल सामग्री खरिद		x	x	x	x	x

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती	बर्ष				
		1	2	3	4	5
महिला हिंसा निवारण सम्बन्धि सचेतनामूलक कार्यक्रम		x	x	x	x	x
लैंगिक सामाजिक समावेशीकरण कार्यक्रम		x	x	x	x	x
बालविवाह न्यूनीकरण कार्यक्रम		x	x	x	x	x
बालिकास प्रोत्साहन कार्यक्रम		x	x	x	x	x
सासु बुहारी श्रीमान्		x	x	x	x	x
तेस्रो लिंगीको अधिकार संरक्षण तथा सम्बर्धन		x	x	x	x	x
मनोपरामर्ष तथा मनोवैज्ञानिक केन्द्र स्थापित गर महिला हिंसा न्यूनीकरण		x	x	x	x	x
विभिन्न खालका विभेदीकरण अन्त्यका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम		x	x	x	x	x

सामाजिक सुरक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/ बस्ती	बर्ष				
		1	2	3	4	5
एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम		x	x	x	x	x
एकल महिला समूह गठन		x	x	x	x	x
एकल महिला संरक्षण तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम		x	x	x	x	x
आय आर्जन कार्यक्रम		x	x	x	x	x
अपाङ्ग मैत्री समावेशी संस्था निर्माण गर्ने		x	x	x	x	x
अपाङ्ग अहसाय प्रोत्साहन आयआर्जन कार्यक्रम		x	x	x	x	x
जेष्ठ नागरिक सुरक्षा कार्यक्रम		x	x	x	x	x
जेष्ठ सम्मान कार्यक्रम		x	x	x	x	x
अनार्थ बृद्ध आश्रम निर्माण कार्यक्रम		x	x	x	x	x
टुहुरा बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम ल्याइने छ		x	x	x	x	x

खानेपानी र सरसफाइ

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		1	2	3	4	5
शारदा मा.वि.. खानेपानी योजना	मटो	x				
दुबला तोसरानी खानेपानी योजना मर्मत	दुबलाण		x			
बेडुमाई खानेपानी योजना कार्यक्रम	स्वाल	x				
स्वाल खानेपानी योजना निर्माण	स्वाल		x			
गना मटोला खानेपानी योजना कार्यक्रम	मटोला		x			
गाउँसल्ला खानेपानी योजना मर्मत	गाउँसल्ला	x				
कोलिकनला खानेपानी योजना मर्मत	कोलिकनला			x		
कुस्माउत जमुना टोल खानेपानी योजना मर्मत	कुस्माउत	x				
करिडायल भटयाल खानेपानी योजना मर्मत	स्माउत			x		
चन्या देखि कुड खानेपानी योजना मर्मत	कुड				x	
बलि डोरम खानेपानी योजना मर्मत	बालिडोरम	x				
रासनी खानेपानी योजना मर्मत	बंड			x		
तल्ली रासनी खानेपानी मर्मत योजना	बंड				x	
कमेडा डडा खानेपानी योजना मर्मत	जमाड		x			
भैसिगाइ खानेपानी योजना मर्मत	तेछ्वाबाटा					x

भौतिक पूर्वाधार विकास

सडक, यातायात

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
कुस्माउत देखि स्वाल सम्म बाटो निर्माण	कुस्माउत			x		
तल्लो धौलसेरी देखि भारभवानी सम्म बाटो निर्माण		x				
मटेला देखि कोनिकनाला सम्म बाटो निर्माण	मटेला		x			
गना देखि गाउँसल्ला सम्म बाटो निर्माण	गना मटेला	x				
शारदा मा.वि. देखि जन्यागाउँ सम्म बाटो निर्माण			x			
स्वाल देखि भालगढा सम्म बाटो निर्माण	स्वाल			x		
सर्माली देखि जिउन्या हुँदै पचरवेउ सम्म बाटो निर्माण	सर्माली	x				
वाली देखि नागार्जुन आ.वि. सम्म बाटो निर्माण	बालि					x
दुबला देखि तेर्छावाटा स्कूल सम्म बाटो निर्माण	दुबला				x	

तालिका २१ : प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.२)

कृषि

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
जिउन्ने गोभी गोलडा खेति योजना	जिउन्ने	x				
पौखर आलु प्याज गोभी गोलभेडा खेति योजना	पौखर		x			
तरकारी तथाफलफुल खेति योजना	वडा स्तरीय	x	x	x	x	x
जोलापानी तरकारी	जोलापानी	x				
वेमौसिमी तरकारी उत्पादन	वडा भरि	x	x	x	x	x
लेदा खाल भैसी पालन योजना	लेदाखाल	x				
भैलोडा माछा पालन योजना	भैलोडा	x				
सनकोट कुखुरा पालन योजना	सनकोट	x				
अम्मरगडी किल्ला संरक्षण योजना	शर्माली			x		
कन्युर विश्राम गृह तथा पैडिनी निर्माण	मैडैगाउँ	x				
निरुपालदेव मन्दिर शौचालय मन्दिर निर्माण	पोखरा	x				
भूमिराज मन्दिर घेरवार विश्राम गृह	शर्माली	x				
शर्माली सिद्धनाथ मन्दिर निर्माण	शर्माली	x				

पशुपालन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल र बस्ति	वर्ष				
		1	2	3	4	5
लेदाखोल भैसी पालन योजना	लेदाखोला	x				
सनकोट कुखुरा पालना योजना	सनकोट	x				
भैलोडा बँगुर पालना योजना	भैलोडा	x				
डालेघाँस तथा भुईँघास तालिम तथा बिउ उपलब्ध योजना	वडा भरी	x	x	x	x	x

पर्यटन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
अम्मरगडी किल्ला संरक्षण योजना	शर्माली	x				
कन्युर विश्राम गृह तथा पैडिनी निर्माण	मैडैगाउँ		x			
निरुपालदेव मन्दिर शौचालय मन्दिर निर्माण	पोखरा			x		
भूमिराज मन्दिर घेरवार विश्राम गृह	शर्माली				x	
शर्माली सिद्धनाथ मन्दिर निर्माण	शर्माली					x

उद्योग वाणिज्य

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
फर्निचर उद्योग सर्माली		X				
अगरबत्ती उद्योग		X				
उद्यम विकास तालिम		X	X	X	X	X
सिकर्मी र ढकर्मी र फर्निचर उद्योग तालिम		X				

जलश्रोत

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
पोखरी निर्माण	गडी	X		X		
पोखरी निर्माण	गिरेठी	X		X		X

बैंक तगा वित्तीय संस्था र सहकारी

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
शिवनाथ ऋण तथा बचत सहकारी संस्था लि. स्तरउन्नति	शर्माली		X			
वित्तीय साक्षरता	सबै टोलहरुमा	X	X	X	X	X

शिक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		1	2	3	4	5
पक्क बाल निर्माण				X		
पूर्ण खानेपानी व्यवस्था		X				
पुस्तकालय भवन निर्माण			X			
निरुपालदेव आ.वि	पोखरा भैलोडा					
शौचालय छात्र छात्रा		X				
पहिरो नियन्त्रण खानेपानी पाईप योजना		X				
भवन निर्माण			X			
श्री युवावर्षा आ.वि.	बस्कोटि	X				

स्वास्थ्य र पोषण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		1	2	3	4	5
भवन निर्माण टापन वन		X				
ल्याब तथा फ्रिज भवन निर्माण			X			
प्लेसेन्टा पिट निर्माण		X				
कर्मचारी आवास गृह निर्माण				X		
खानेपानी योजना		X				
बस्कोटि बर्थिङ्ग सेन्टर		X				
पोखरा बर्थिङ्ग सेन्टर		X				

युवा तथा खेलकुद

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
एकलपुर खेल मैदान निर्माण	शर्माली	X				
खेलकुद सामग्री खरिद			X			
विद्यालय खेल शिक्षा तालिम तथा सामग्री उपलब्ध				X		

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
महिला हिंसा न्यूनीकरण सचेतनामुलक कार्यक्रम		X	X	X	X	X
बालविवाह न्यूनीकरण सचेतनामुलक कार्यक्रम		X	X	X	X	X

सामाजिक सुरक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम		X	X	X	X	X
जेष्ठ नागरिक अभिनन्दन तथा सम्मान कार्यक्रम प्रत्येक बर्ष		X	X	X	X	X
जेष्ठ नागरिक धार्मिक तिर्थ यात्रा भ्रमण		X	X	X	X	X

खानेपानी

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
भैलोडा खानेपानी योजना मर्मत		X				
बस्कोटि खानेपानी योजना निर्माण				X		
खाल खानेपानी योजना मर्मत			X			
सर्माली खानेपानी योजना मर्मत						
खोला केदा खानेपानी योजना निर्माण			X			

निरुपालादेव मन्दिर खानेपानी योजना	भैलोड			X		
अमरकुडा खानेपानी योजना मर्मत						X
कफलपानी खानेपानी योजना मर्मत					X	
लेक सार्किटोल खानेपानी योजना मर्मत				X		
जमुनाफाँट ठडा उकाला खानेपानी योजना मर्मत		X				
नौघर खानेपानी योजना मर्मत					X	
लेदा खानेपानी योजना मर्मत		X				
खालिलेदा खानेपानी योजना मर्मत				X		
चोरी विम्यारी खानेपानी योजना निर्माण			X			
धानाघाट धडयादी खानेपानी योजना मर्मत		X				
सर्माली बजार खानेपानी योजना मर्मत					X	
पचरम खानेपानी योजना मर्मत			X			
नागाजुन मा.वि. खानेपानी योजना निर्माण						X
मडैगाउँ खानेपानी योजना मर्मत					X	
पौखर खानेपानी योजना निर्माण		X				
मरकलला खानेपानी योजना मर्मत		X				
धनाघाट खानेपानी लिप्त योजना	शर्माली धनाघाट					X

सडक यातायात पुल

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
मडैगाउँ अमसैनी टाडीखर्क साडीबगर बाटो निर्माण	मडैगाउँ	X				
सर्माली सनकोट पोखरा बर्थिङ्ग सेन्टर बाटो निर्माण	सर्माली			X		
लेदा खैरेनिघाट बाटो निर्माण	लेदा	X				
बस्कोठि विम्यारी बाटो निर्माण	बस्कोठि		X			
सर्माली जिउन्ने बाटो निर्माण	सर्माली	X				
शर्माली - बस्कोट खाल खैरेनीघाट सडक		X	X	X	X	X
शमौली गराली पौखर जोलापार्क खाल सडक		X	X	X	X	X
शर्माली सनकोट पोखरा भल्या सडक		X	X	X	X	X
बटाला पोखरा सडक		X	X	X	X	X
बस्कोठि भालाडा लेडा विम्यारी खैरेनिघाट सडक		X				
सुल्लेखाल - शर्माली - बस्कोठि सडक			X			

सिंचाई

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
अमसैनी सिंचाई कुलो निर्माण		X				
बस्कोटि बिम्यारी सिंचाई पाइपन तथा सिंचाई पोखरी निर्माण	पोखरी टोल	X				
भाडीखेत सिंचाई पोखरी कुलो निर्माण	भैलोडा		X			
कालापानी सिंचाई कुलो निर्माण	कमलपुर	X				
काफलपानी सिंचाई कुलो निर्माण	काफलपानी				X	
कटरकट्या सिंचाई कुलो निर्माण	डडा पचरम				X	
कुडिचन्द टोल सिंचाई कुलो तथा पोखरी नि			X			
बिम्यारी सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण		X				
वरमपुर सिंचाई कुलो निर्माण	सनकोट	X				
फलदा खोला बुडी सिंचाई कुलो निर्माण योजना	बुडा		X			
जमुन फाटा सिंचाई कुलो निर्माण योजना						X
छिउटी सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	तिर्वाटोल					X
दोमिल्ला सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	लेदा	X				
लेदा सिंचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण	लेदा		X			

आवास भवन

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा कार्यालय भवन निर्माण	शर्माली	X				
स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण	शर्माली	X				
स्वास्थ्य चौकी कर्मचारी आवास भवन निर्माण			X			

सञ्चार र उर्जा

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
नेपाल टेलिकम टावर	शर्माली		X			
नेपाल टेलिकम टावर	पौखर	X				
सडक वत्ति	शर्माली					

लघु तथा साना जलविद्युत

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
लघु जलविद्युत २००	बार्षी		X			

वन वातावरण विपद व्यवस्थापन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
अम्मरगडी सामुदायिक वन घेरवार तथा वृक्षारोपण नर्सरी उत्पादन		X	X	X	X	X
गडमेश्वर सामुदायिक बाब घेरवार तथा वृक्षारोपण नर्सरी उत्पादन		X	X	X	X	X
फट्केढुङ्गा सिउखर्क भूमिराज वन संरक्षण तथा घेरवार		X	X	X	X	X

जैविक विविधता

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
सामुदायिक भवन भित्र नर्सरी स्थापना गरि बहु विरुवा		X	X	X	X	X
चरिचरण कार्यक्रम रिचरण		X	X	X	X	X

भूसंरक्षण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बासी सुनी बस्ती पहिरो नियन्त्रण			X			
कोपरे तटबन्ध निर्माण	खाल	X				

जलाधार

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
घट्टीगाड जलाधार क्षेत्र संरक्षण	फड्केढुङ्गा मडैगाउँ	X	X	X	X	X
सनकोट खोला जलाधार क्षेत्र संरक्षण	भैलोडा घट्टीगाउँ	X	X	X	X	X
जोलापानी खोला जलाधार क्षेत्र	जोलापानी	X	X	X	X	X
लेदाखोला जलाधार संरक्षण	लेदो	X	X	X	X	X

वातावरण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वृक्षारोपण कार्यक्रम	वडा भरि	X	X	X	X	X
पोल निर्माण योजना	वडा भरि	X	X	X	X	X
आगलागी नियन्त्रण तथा अग्नि सेवा निर्माण	वडा भरि	X	X	X	X	X
सुधारिएको चुल्हो	वडा भरि	X	X	X	X	X

फोहर मैला व्यवस्थापन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बजार व्यवस्थापन समिति गठन तथा पुर्नर गठन गरि	वडा भरि	X	X	X	X	X
फोहर फाल्ने ठाउँको व्यवस्थापन		X	X	X	X	X
कुहिने नकुहिने फोहर व्यवस्थापन कार्यक्रम		X	X	X	X	X
अथअप्लिन उबिलत स्थापना कार्यक्रम		X	X	X	X	X

जैविक विविधता

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
सामुदायिक भवन भित्र नर्सरी स्थापना गरि बृह विरुवा		X	X	X	X	X
चरिचरण कार्यक्रम रिचरण		X	X	X	X	X

भूसंरक्षण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बासी सुनी बस्ती पहिरो नियन्त्रण			X			
साली बगर पहिरो नियन्त्रण	साली बगर			X		
सिम पहिरो तथा तटबन्ध निर्माण	सनकोट		X			
कोपरे तटबन्ध निर्माण	खाल	X				
पैरेडगाड पहिरो नियन्त्रण	फट्केदुङ्गा					X
कालापानी पहिरो नियन्त्रण	कमलपुर			X		
ल्वाभिड पल्लाडडा पहिरो	डीसलानी				X	

जलाधार

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
घट्टीगाड जलाधार क्षेत्र संरक्षणा	फट्केदुङ्गा मडैगाउँ	X	X	X	X	X
सनकोट खोला जलाधार क्षेत्र संरक्षण	भैलोडा घट्टीगाउँ खडा	X	X	X	X	X
जोलापानी खोला जलाधार क्षेत्र	जोलापानी	X	X	X	X	X
लूदाखोला जलाधार संरक्षण	लेदा	X	X	X	X	X

फोहर मैला व्यवस्थापन

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बजार व्यवस्थापन समिति गठन तथा पुनर गठन गरि	वडा भरि	X	X	X	X	X
फोहर फाल्ने ठाउँको व्यवस्थापन		X	X	X	X	X
कुहिने नकुहिने फोहर व्यवस्थापन कार्यक्रम		X	X	X	X	X
अथअप्लिन उबिलत स्थापना कार्यक्रम		X	X	X	X	X

संस्थागत विकास तथा सुशासन

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
पुरानो वडा भवन भएको नयाँ भवन निर्माण भवन निर्माण	शर्माली		X			
वडा कार्यालयका लागि आवश्यक दरबन्दी निर्माण			X			

तालिका २२: प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.३)

क. कृषि

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
साउगडा मकै बिउ उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्माण		X				
रविन्द्र बहुउद्देश्य फर्म प्रवर्द्धन आधुनिकीकरण तथा मसला उत्पादन प्रशोधन केन्द्र निर्माण			X			
पोखरेठी कृषि संरक्षण योजना				X		
सकरा तरकारी पकेट क्षेत्र निर्माण योजना		X				

ख. पशुपालन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	वर्ष				
		१	२	३	४	५
बाख्रा पालन व्यवसायिक	बहरा	X				
व्याव साहिक कुखुरा पालन	साउगडा बडला	X				
भैसीपालन	पोसखेरी	X				
बंगरपालन	बछला		X			
माछा पालन	सकरा			X		
मौरी पालन	पुडिल बछला		X			

ग. पर्यटन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
जुङ्गेडहुँगा संरक्षण	वहला	X				
साउगडा पर्यटन संरक्षण गर्न साउगडा रिङरोड				X		
साउगडा बजार व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक शौचालय निर्माण			X			
बछला बजार सार्वजनिक शौचालय निर्माण			X			
नागार्जुन भगवती मन्दिर पर्खाल निर्माण	बछला	X				
भगवती मन्दिर धर्मशाला निर्माण	बछला		X			
बडबाब मन्दिर निर्माण	पुडिल			X		
गिरि टोल समाधि व्यवस्थापन निर्माण	पुडिल				X	

घ. उद्योग वाणिज्य

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
सुन्दर राम तिर्वा आरन सुधार	बछला	X				
गणेश राम लुहार आरन सुधार	बछला		X			
गगन राम लुहार आरन सुधार	बछला			X		
लक्ष्मण राम सार्की आरन सुधार	पुडिल			X		
मनोज राम लुहार आरन सुधार	बछला				X	
बाखापालन व्यवसायिक योजना	सकरा					
घरेलु उद्योग तथा क्षमता विकास	वडा नं. ३ भरि					X
कुटानी पिसानी उद्योग निर्माण	वडा नं. ३ भरि				X	

ड. जलस्रोत

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
साउगडा रिचार्ज पन्ड २		X	X	X	X	
पोखरेठी रिचार्ज पन्ड २						X
बछ्छला रिचार्ज पन्ड २				X		

च. बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
सहकारी भवन निर्माण		X				
बुगा सामुदायिक संस्था भवन निर्माणा		X				

क. शिक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
श्रीपुर मा.वि.			X			
विज्ञान प्रयोगशाला		X				
राजपुर विद्यालय						X
सकरा विद्यालय निर्माण						X
गेट निर्माण					X	
गर्वेश्वर आ.वि.				X		
दारकुडी टोलमा बालविकास भवन निर्माण	दारकुडी	X				

ग. स्वास्थ्य र पोषण

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
श्रीपुर आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र पर्खाल निर्माण			X			
दारकुडि पुरानी बछ्छला गाउँघर क्लिनिक भवन निर्माण		X				
सकरागाउँघर क्लिनिक भवन निर्माण					X	
पोखरेठी बर्थिङ्ग सेन्टर घेर पर्खाल निर्माण						X

घ. युवा तथा खेलकुल

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
खेलमैदान निर्माण वडा नं. ३		X				
राजपुर आ.वि. फिल्ड निर्माण			X			

छ. खानेपानी तथा सरसफाई

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कटरकाट्या बुडगा लिप्टिंग खानेपानी	बछ्ला	X				
खानेपानी मूल थप लिप्टिंग	साउगाडा				X	
कटरकाट्या न्वालो निर्माण	बछ्ला			X		
तुसरानी न्वालो निर्माण क ख	बछ्ला	X				
दलित न्वालो निर्माण	दारकुडि				X	
कसापानी साजाका ओरला खानेपानी	दारकुडि					X
चिप्लापानी बोदिबाग खानेपानी	दारकुडि			X		
कतुना खानेपानी निर्माण	दारकुडि				X	
खोला खानेपानी निर्माण	पोखरेठी		X			

क. सडक यातायात

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
गाउँका न्वाला देखि बुडा हुँदै कटरकट्टासम्म पी.सी.सी बाटो निर्माण	बुडा		X			
दलित भवन देखि कसापानी सम्म बाटो निर्माण	बछ्ला	X				
पुरानो बछ्ला देखि धार हुँदै पुरानी बछ्ला सम्म बाटो निर्माण	बछ्ला		X			
सडक देखि डडा टोलसम्म बाटो निर्माण				X		
छेला सुल्लेखान देखि पोखरेठी सम्म बाटो स्तरउन्नति					X	
छेला देखि पन्चेश्वर सडक स्तरउन्नति		X				
पोखरेठी स्कुल देखि मड सम्म बाटो निर्माण	पोखरेठी		X			X
पोखरेठी सडक अर्न्तगत मल्लि मड सडक खण्डमा पर्खाल निर्माण	पोखरेठी			X		
कफल्ला द्ववारगिाड पुल निर्माण		X				
राजिरोडा जिरौले पुल निर्माण					X	

ख. सिंचाई

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कलाई भेडी कुकुडीगाड सिंचाई पोखरी तथा कुलो निर्माण	बछ्ला			X		
चिप्लापानी पोखरी निर्माण	बछ्ला	X				
तुडी सालधाइ पोखरी निर्माण	दारकुडि				X	
रधईना देखि सकारा सम्म कुलो निर्माण	सकरा		X			
कटरकाट्ट्या पोखरी निर्माण	बुडा					X
गर्जल सिंचाई पोखरी	बछ्ला	X				
राजिरोडा खोला र भुरीन्वला सिंचाई योजना	पोखरेठी				X	
द्ववारी सिंचाई योजना			X			

ग. आवास तथा भवन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
सहकारी भवन निर्माण	बछ्ला	X				
बुगा सामुदायिक संस्था भवन निर्माण	बछ्ला	X				

घ. सञ्चार उर्जा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
छेला बुडा N.T.C टावर निर्माण			X			
साउगडा बछ्ला टावर निर्माण			X			

क. वन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वन संरक्षण कार्यक्रम वडा नं. ३ भरि			X			
कफल्ला खोला वृक्षारोपण				X		

ग. भू-संरक्षण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
तिलौतानी खालीमाई भूक्षय नियन्त्रण			X			
ढकना घर तटबन्ध निर्माण	सकरा				X	
कलाईभेरी तटबन्ध तथा पहिरा नियन्त्रण	बछ्ला	X				
कामल्ला पहिरो नियन्त्रण						X

तालिका २३: प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.४)

क. कृषि

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
पुष्पापली कृषक महिला तरकारी समूह	लोजली		X			
बसुला कृषि बहुउद्देश्य योजना	बसुला		X			
लिखाडी कृषि योजना	लिखाडी		X			
सल्याडी कृषि योजना	सल्याडी	X				
मकैल भाडी तरकारी तथा फलफुल खेती योजना	मकैल	X			X	
मकैल तल्लगाउँ केरा तथा उखी खेती योजना	मकैल		X			
मन्सुरी सोल्पला फलफुल खेती योजना	सोल्पला	X	X			
रत्थरी तरकारी खेती योजना	सोल्पला	X				
घोराडी तरकारी खेती योजना			X			
बैकुना केरा खेती योजना	सोल्पला	X				

ख. पशुपालन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
खाडीक बाखा पालन योजना	खडिक		X			
लाली गुँरास बाख पालन लोजनी	लोजनी	X				
कोपरे पशुपति योजना	कोपरे		X			
बगर पशुपालन योजना	बगार	X				
महरगाउँ पशुपालन पकेट क्षेत्र	महरगाउँ		X			
बसुला पशुपालन पकेट क्षेत्र	बसुला			X		
लिखाडी माछापालन योजना	लिखाडी				X	
सल्याडी टा बाखा पालना योजना						X
मकैल तल्लगाउँ बाखा पालन योजना	मकैल				X	
मकैल भाडी बाखा पालन योजना	मकैल		X			
कोलि गाउँ कुखुरा पालन		X				
रत्थडी बाखा पालन						X
घोडाली बाखा पालन			X			
सुइतडि माछा पालन	खाडिक				X	
ओम शान्ति कृषक समूह बाखा पालन	लोजनी		X			

ग. पर्यटन

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
जोसी बडबाब मन्दिर घेरेबार धर्मशाला	खडिम	X				
भान्साकोठा चौतारा पैद मार्ग खाडीक			X			
सर्या बडबाब मन्दिर भान्सा कोठा	लोजनी	X				
धर्मशाला			X			
देहिगडा भगवती मन्दिर फिलठ निर्माण	कुडेफटा	X				
चौतरा शौचालय घेरवार खानेपानी पार्क स्थापना					X	
खम्पाल रत्याल खालिवटा चौतारा निर्माण						X
गंगेश्वर मन्दिर फिलड निर्माण पैदल माग	मकैल				X	
टकरदेव स्थल मन्दिर पखौल शौचालय	स्वल्पल			X		

घ. उद्योग वाणिज्य

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
लिखाडी फर्निचर उद्योग			X			
सोल्पला दलित आरन उद्योग		X				
लिखाडी आरन उद्योग			X			
महिला तथा दलित विकास तालिम गोष्ठी भवन			X			
महिला सिलाई कटाई तालिम वडा नं. ४ पुरै				X		
अगरबत्ती उद्योग					X	
अचार उद्योग						X

ड. जलस्रोत

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बसुला खोला जलाधार संरक्षण कार्यक्रम		X	X	X	X	X
खडीम खोला जलाधार संरक्षण कार्यक्रम		X	X	X	X	X
लोजनी खम्टुडा जलाधार संरक्षण कार्यक्रम		X	X	X	X	X
टा वन ३ वटा रिचार्ज पोंड निर्माण		X	X	X	X	
सोला रिचार्ज पण्डा ४		X	X	X	X	
बेगडा रिचार्ज पण्डा ४		X	X	X	X	X

च. बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
जय लक्ष्मी साना किसान सहकारी संस्था लि. उत्तरोउन्नति		X	X	X	X	X
उदयदेव उपभोक्ता सहकारी संस्था लि. उत्तरोउन्नति		X	X	X	X	X

शिक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
पिपलकोट मा.वि.	लोजनी		X			
गगेश्वर आ.वि. निर्माण						
खम्पाल आ.वि.		X				
नवदुर्गा आ.वि. भवन निर्माण						
भवानीपुर आ.वि. भवन मर्मत						
४ कोठे भवन निर्माण			X			
जनकल्याण शिशु विकास केन्द्र भवन निर्माण			X			
कोलेउडा शिशु विकास केन्द्र फिल्ड निर्माण			X			
शिक्षक दरबन्दी		X				
दिवा खाना कार्यक्रम		X	X	X	X	X

ग. स्वास्थ्य पोषण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा नं. ४ को बीच भागमा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण				X		
बगार बर्थिङ्ग सेन्टर नयाँ माग			X			
लिखाडी बर्थिङ्ग सेन्टर नया माग					X	
नवालदेव बर्थिङ्ग सेन्टर नया माग			X			
उदयदेव स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण र घेरवार		X				

घ. युवा तथा खेलकुद

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
युवा खेलकुद मैदान		X				
युवा स्वरोजगार तालिम र प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम		X	X	X	X	X
एक घर एक युवा रोजगार तालिम र प्रविधि हस्तान्तरण		X	X	X	X	X

च. सामाजिक सुरक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम		X				

छ. खानेपानी र सरसफाई

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
लोजनी न्वालो निर्माण		X				
लिखाडी खानेपानी निर्माण			X			
लोटेश्वर आ.वि. खानेपानी योजना				X		
कोलेउठा शिशु विकास केन्द्र खानेपानी योजना निर्माण		X				
टा खानेपानी योजना मर्मत					X	
गर्ता सोल्पला न्वालो मर्मत						X
भैलोडा न्वालो मर्मत			X			
धारागाड खानेपानी लिप्टिंग योजना	साल्पला			X		
सीमार खानेपानी टंकी मर्मत योजना	खम्तुडा	X				

क. सडक यातायात पुल

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
पिपलकोट खडीक खडा सडक निर्माण	पिपलकोट		X			
कफाडी पिपलकोठ सडक योजना		X				
खडा खालीबाट कोपरे बगर सडक निर्माण योजना			X			
उकाला देखि खम्टसडा सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण					X	

ख. सिंचाइ

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
लिखाडी बृहत सिंचाई योजना			X			
गोगनाडी टा सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना		X				
तोली सोल्पला सिंचाई कुलो निर्माण	सोल्पला		X			
दाउन सिंचाई योजन	खडिक	X				
तमेल्या रत्थरी कुलो निर्माण	लिखाडी			X		
रत्याल खालिवटा सिंचाई कुलो निर्माण योजना	कोपरे	X				
दुर्खेत सिंचाई कुलो निर्माण	लोजनी		X			
रतमाठी सिंचाई कुलो निर्माण योजना	खडिक	X				
दानुसाली कुलो मर्मत योजना	खडिक		X			
सुइतडी कुलो मर्मत योजन	खडिक			X		
सिरडी खेलनी कुलो मर्मत योजना			X			
पिपलकोठ कटौल कुलो मर्मत योजना		X				
पारी दानउ कुलो मर्मत योजना			X			
सीमार सिंचाई पोखरी निर्माण			X			
खुसुडी खोला पोखरी निर्माण	लोजनी		X			

ग. आवास तथा भवन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
उदयदेव स्वास्थ्य चौकी नयाँ भवन निर्माण			X			
युवा तालिम गोष्ठी भवन निर्माण					X	

घ. सञ्चार र उजा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
NTC टावर निर्माण			X			
सडक बत्ति निर्माण				X		
वडा नं. ४ भरि केन्द्रीय प्रशारण विद्युत लाईन जडान					X	

क. वन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
लिखाडी सामुदायिक वन घेरवार बेक्षारोपण		X	X	X	X	X
टा सामुदायिक घेरवार वृक्षारोपण नर्सरी स्थापना		X	X	X	X	X
सृजनशील सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण तटबन्ध		X	X	X	X	X
अरत चेतनशील सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण तटबन्ध		X	X	X	X	X

ग. भूसंरक्षण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	योजना प्राथमिकताको चरण				
		१	२	३	४	५
खम्टुडा पहिरो नियन्त्रण		X				
गोईलानी भूक्षय नियन्त्रण			X			
डडा मकैल भूक्षय नियन्त्रण		X				
खडकी तटबन्ध योजना			X			

तालिका २४ .प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.५)

क. कृषि

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कुलाकोट अदुवा बेसार खेति योजना	कुलाकोट	x				
कुलाकोट ओखर खेती योजना	कुलाकोट				x	
खालिगडा लमगडा रनकाट्या न्वला सुन्तला खेती योजना	खालिगडा		x			
खालिगडा लमगडा रनकाट्या न्वला पोलिहाउस तरकारी खेती योजना	खालिगडा		x			
बकुन्ना आखर खेती योजना	बकुन्ना	x				
बकुन्ना पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	बकुन्ना			x		
लामाखाली अदुवा खेती बेसार खेती योजना	लामाखाली		x			
लामाखाली खोखर खेती योजना	लामाखाली	x				
जखाडा सुन्तला खेती योजना	जखाडा	x				
मतगाउ कफाडी पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	कफाडी		x			
निरपाल देव कृषक समूह पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	बारु			x		
निरपाल देव कृषक समूह अदुवा खेती बेसार खेती योजना	बारु	x				
अन्न देव कृषक समूह पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	भाडीगडा		x			
सङ्डीखेत पोलिहाउस र तरकारी निर्माण योजना	सङ्डीखेत	x				
नर्सरी उत्पादन	सङ्डीखेत	x	x	x	x	x

ख. पशुपालन

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
प्रगतिशिल कृषक समूह बाखा र भैसी पालन योजना	वारु			X		
हरियाली कृषक समूह बाखा र कुखुरा पालन योजना	कुला	X				
बामनदेव कृषक समूह बाखा कुखुरा र कालिज पालन योजना	खालिगडा		X			
अन्नदेव कृषक समूह बाखा माछा र कुखुरा पालन योजना	भाडगिडा	X				
लमगडा रतकाट्या न्वला भैसी बाखा र माछा पालन	कफाडी		X			
सिर्जना कृष तथा पशुपालन बहुउद्देश्य फर्म भैसी बाखा जर्सी कुखुरा र कालिज माहुरीपालन व्यवसायिक योजना	सिम	X				
डालेघाँस र भुईँभाँस तालिम	वडा भरि	X	X	X	X	X
पशुपालन तालिम छुट्टै विषयगत	वडा भरि	X	X	X	X	X
बिनपते बाखापालन भैसी कुखुरा पालन योजना	बिनपते			X		
जखडा बाखा माछा माहुरीपालन योजना	जाखडा		X			
मतगाउ कफाडी बाखा माहुरी कुखुरा पालन	कफाडी	X				
तल्ली सिम माछापालन केन्द्र	सिमसडडीखेत			X		
लाटेश्वर माछा कुखुरा बँगुर पालन योजना	दन्नीपाटीका				X	
सडडीखेत बाखा भैसी कुखुरा पालन योजना	सडडीखेत		X			

ग. पर्यटन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
उदयदेव मन्दिर चारैपितर पक्की घेरवार पर्खाल र ३ वटा गेठ निर्माण	कफाडी	X				
उदयदेव मन्दिर देखि उदय मा.वि. कफाडी सम्म	कफाडी			X		
उदयदेव मन्दिर कोट डडग आर.सी.सी. बाटो निर्माण	कफाडी					X
बामनदेव मन्दिर धर्मशाला निर्माण	खालस्छडा		X			
लाटेश्वर मन्दिर धर्मशाला निर्माण	खाजाखाजी				X	
गोपीजोसी मन्दिर घरेवार धर्मशाला निर्माण	सडडीखेत	X				
जगदेश्वर बाडबाब मन्दिर पर्खाल घेरवार र गेट निर्माण	बगजेबला			X		
शिवनाथ भनारो बिसौनी क्षेत्र प्रतिक्षालय हाल क्षेत्र	बगजेवला				X	
सयदिब घेरवार र गेठ निर्माण	बारु					X
उदयदेव मन्दिर महिला पुरुष शौचालय	कफाडी	X				
पन्त पिजास फिल्ड निर्माण	मल्लिकफाडी			X		
बगजेबला विवाह बर्तबन्ध तथा पार्टी प्लेस भवन निर्माण	बगजेबला	X				
लमाखी देखि शिवनाथ मन्दिर सम्म तिर्थयात्री पैदर बाटो आर.सी.सी निर्माण			X			
उदयदेव मन्दिर फिल्ड निर्माण	कफाडी		X			

घ. उद्योग वाणिज्य

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बगजेबला महिला दन तथा राडी पाखी र भेमल प्रशोधन	बगजेबला	X				
महिला शिप विकास कार्यक्रम	बारु		X			
सिम बगजेबला गारमेन्ट तथा होजियरी	बगजेबला		X			
लामाखाली भटमास प्रशोधन केन्द्र	लामाखानी			X		
बिनपते आरन उद्योग	बिनपते	X				
परेउडा निड्ला सामाग्री उद्योग	परेउडा	X	X	X	X	X
अमित अकित होजियार उद्योग सुल्लेखान	भडीगडा	X				
शिवदिप कृषि प्रा.लि. को उन्नत जातका भैसी र जर्सी पालन तथा डेरी स्थापना	सिम	X				

ड. जलस्रोत

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बगजेवला आकासे पानी संकलन तथा संरक्षण गनै ३ वटा Re-pond	बगजेवला			X		
लामाखाली अकासे पोखरी निर्माण २ वटा Re-pond	लामाखाली		X			
वारु आकासे पोखरी निर्माण ४ वटा Re-pond	वारु			X		

क. शिक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
श्री शिवपूर्ण आ.वि.	लामाखाली			X		
४ कोठे भवन निर्माण योजना		X				
श्री शारदा आ.वि.	कुलाकोट		X			
उदय मा.वि.	कफाडी				X	
४ कोठे भवन निर्माण		X				
रौलेश्वर बाल विकास केन्द्र	वारु					
नुवाकोट आ.वि.	बिनपते	X				
शंकरपुर आ.वि. ४ कोठे भवन निर्माण	दन्नी			X		
कैलपाल आ.वि. २ कोठे भवन निर्माण	खकलाई					

ग. स्वास्थ्य र पोषण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल र बस्ति	बर्ष				
		१	२	३	४	५
उदयदेव आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण	बडेखान					
लामखाली बर्थिङ्ग सेन्टर	लामाखी					
बर्थिङ्ग सेन्टर देखि रोड सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण			X			
प्लेसेंटा पिट निर्माण		X				
कफाडी बर्थिङ्ग सेन्टर प्लेसेंटा पिट निर्माण		X				
शिवनाथ वडा नं. ५ एम्बुलेन्स खरिद	वडा नं. ५			X		
शिवनाथ वडा नं. ५ का लागि सववाहन खरिद					X	
गर्भवती पोषण कार्यक्रम	वडा भरि	X				
बाल शिशु पोषण कार्यक्रम	वडा भरि	X				
आयुर्वेद औषधालय भवन निर्माण	चडेखान	X				

घ. युवा तथा खेलकुद

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कबडडी हल निर्माण	चडेखान	X				
वडा नं. ५ युवा क्लब भवन निर्माण	चडेखान		X			
खेल मैदान निर्माण			X			
कबडडी क्रिकेट भलिबल आदि खेल सामग्री खरिद		X				
खेलाडी तालिम प्रशिक्षण		X				
युवा स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालन वडा भरि		X	X	X	X	X
एक टोल एक उद्यमी विकास कार्यक्रम		X	X	X	X	X
युवा खेलकुल प्रोत्तुहन कार्यक्रम		X	X	X	X	X

ड. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
महिला हिंसा निवारण सचेतनामूलक कार्यक्रम		X				
लैंगिक सामाजिक समावेशीकरण सचेतनामूलक कार्यक्रम		X	X	X	X	X
बालविवाह न्यूनीकरण सचेतनामूलक कार्यक्रम		X	X	X	X	X
तेश्रो लिंगी अधिकारण संरक्षण कार्यक्रम		X	X	X	X	X
बालिका प्रोत्साहन कार्यक्रम		X	X	X	X	X
मनोपरामर्ष तथा मनाविज्ञान महिला हिंसा सम्बन्धि कार्यक्रम		X	X	X	X	X
सामाजिक समावेशीकरणको जनचेतनाका लागी वडा स्तरीय विद्यालय वक्तव्य कार्यक्रम		X	X	X	X	X

च. सामाजिक सुरक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल र बस्ति	बर्ष				
		१	२	३	४	५
एकल महिला बाखा पालन कार्यक्रम	वडा भरि	X	X	X	X	X
अनाथ तथा बृद्धाश्रम सहयोग कार्यक्रम	वडा भरि	X	X	X	X	X
जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा अभिनन्दन कार्यक्रम प्रत्येक वर्ष	वडा भरि	X	X	X	X	X
जेष्ठ नागरिक धार्मिक तिर्थभ्रमण कार्यक्रम	वडा भरि	X	X	X	X	X

छ. खानेपानी र सरसफाई

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
जुकेपानी बगजेवला लिप्टिंग खानेपानी योजनाको मूल रिजर्व टंकी निर्माण एक एक एक धारा निर्माण योजना				X		
मूल सुधार टंकी निर्माण २ वटा	सिम		X			
खाजाखाजी खानेपानी योजना	दन्नीपाटीक	X				
सडडीखेत खानेपानी योजना पुन निर्माण	सडडीखेत				X	
जाडाबुडा खानेपानी योजना	कुलाकोट					X
कुलाकोट तल्लागाउँ खानेपानी योजना मर्मत		X				
सयदिब मन्दिर खानेपानी योजना निर्माण	बारु			X		
खानेपानी टंकी निर्माण योजना तल्लागाउँ	डोसेरा					X
बडलडाडा खानेपानी योजना	बडलडाडा				X	
अडमामाडरौ सेनगडी र लामखाली खानेपानी लिप्टिंग					X	
तल्लो जखडा खानेपानी योजना	जखडा		X			
खकलाई खानेपानी योजना निर्माण	खकलाई	X				

क. सडक यातायात पुल

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
दन्नी कफाडी रोडदेगडा सम्म जोडने र स्तरउन्नति	कफाडी			X		
सडडीखेत पुलठक्करदेखि मल्लिलि सी.सी. बाटो निर्माण सडडीखेत सम्म	सडडीखेत					X
सिम रोड देखि मल्लि सडडीखेत सम्म पी.सी.सी बाटो निर्माण	सिम		X			
बिनपते गाड देखि सिम सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	सिम				X	
जोगेउडा देखि उदयदेब मन्दिर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	कफाडी					
उदयदेब मन्दिर देखि कोट सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	कफाडी	X				
गैर राजखोला देखि बसर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	बारु			X		

बडलडाडा सिम विनपते भाडीगडी वारु खर्कलाई कृषि सडक नव निर्माण	बगजेवला	X				
लामाखाली देखि डोसेरा बैडडा सम्म सडक निर्माण					X	
डोसेरा देखि हिरापुर सम्म आर.सी.सी बाटो निर्माण			X			

ख. सिंचाई

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
भरानी ढोलेपानी सिंचाई पाईप पोखरी निर्माण	सिम	X				
जुकेपनी बगजेवला लिप्टिंग सिंचाई पोखरी देखि प्रत्येक तरकारी योग्य जमिन सम्म सिंचाई पाइ त अफटेक निर्माण	बगजेवला		X			
भाडीगडा सिंचाई पोखरी र कुलो निर्माण	भाडीगडा				X	
रोल बीच खेतको सिंचाई कुलो निर्माण	वारु	X				
तल्ली जखाडा सिंचाई कुलो पोखरी निर्माण योजना	जखाडा					X
मल्लि गाड देखि डडा सिंचाई योजना	डोसेरा		X			
गुवाडी देखि डडा डोसेरा सिंचाई योजना				X		

ग. आवास तथा भवन

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा नं. ५ को वडा कार्यालय भवन निर्माण			X			
स्वराड अनाथालय तथा वृद्धआश्रम भवन निर्माण योजना		X				
कृषि सहकारी भवन निर्माण योजना वडा नं. ५ को लागि				X		
मसह्ला तथा युवा स्वरोजगार तालिम गोष्ठी भवन निर्माण	चडेखान					X

घ. सञ्चार र उर्जा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा नं. ५ स्तरीय युवा साइवर सेन्टर निर्माण				X		
वडा नं. ५ को लागि छुटेका घरधरी सर्वेक्षण गरि सोलार उर्जा कार्यक्रम					X	
केन्द्रीय प्रसारणको विद्युत पोल र लाइन जडान कार्यक्रम वडा नं. ५ भरि		X				
दन्ती कफाडी सडक बत्ति निर्माण			X			
सिम चडेखान सडक बत्ति निर्माण				X		
सुल्लेखान कफाडी सडक बत्ति		X				

क. वन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
बगजेवला सिम निजि वन घेरवार वृक्षारोपण जडिबुटी नर्सरी स्थापना र जडिबुटी खेति			X			
गोपेश्वर सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण सामुदायिक भवन		X				
कुलाण्ड सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण					X	
ठुलाखोला सामुदायिक वन घेरवार वृक्षारोपण			X			
सिम भालुकटे चरिचरण क्षेत्र घेरवार र वृक्षारोपण र जडिबुटी कुरिलो खेती				X		
सामुदायिक वन क्षेत्रमा आकासे पोखरी निर्माण	वडा भरि	X	X	X	X	X
दीर्घकालिन वन विकास योजना निर्माण	वडा भरि	X	X	X	X	X
वडा नं. ५ स्तरीय सुधारिएको चुलो निर्माण योजना		X				
खकलाई सार्वजनिक वन घेरवार वृक्षारोपण		X				

ख. जैविक विविधता

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
ठुला खोला सार्वजनिक वन चरिचरण निषेध कार्यक्रम		X	X	X	X	X
कुलागड सैनागदि सार्वजनिक वन चरिचरण निषेध कार्यक्रम		X	X	X	X	X
गोपेश्वर सार्वजनिक वन चरिचरण निषेध कार्यक्रम		X	X	X	X	X
वडाका प्रत्येक टोलमा मकैको थान्ग्रीका लागि सिमेन्ट सरिया पक्की पोल निर्माण	वडा भरी	X	X	X	X	X
एउटा छोरी १० वटा गैर काष्ठ वनपैदावार वृक्षारोपण कार्यक्रम	वडा भरी	X	X	X	X	X

ग. भूसंरक्षण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
लोहार खेत पहिरो नियन्त्रण	बगजेवला	X				
बिनपते गाड तटबन्ध	बगजेवला			X		
न्वालाखेत राजिखोला तटबन्ध	बारु			X		
रोलखेत पहिरो नियन्त्रण	रोल	x				
घुसुडीगाड पहिरो नियन्त्रण	बारु		x			
बारु पहिरो नियन्त्रण	बारु				X	
रनकाट्या पहिरो नियन्त्रण	रनकाट्या				X	
मल्लेक पोखरी देखि अल्काडडा सम्म भोल्काटो निर्माण	बगजेवला	X				
तिमिलगडा खोला तटबन्ध	परेउडा					X
भुइरोडा तटबन्ध निर्माण	डोसेरा					x

घ. जलाधार

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
भरानी खोला जल संरक्षण कार्यक्रम	सिम	X	X	X	X	X
बिनपते खोला जल संरक्षण कार्यक्रम		X	X	X	X	X
सीमार पुरनाघर रापाड खोला जल संरक्षण कार्यक्रम		X	X	X	X	X
भैसीखर्क जलमूल संरक्षण कार्यक्रम		X	X	X	X	X

ड. वातावरण जलवायु परिवर्तन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
एक घे १०० गैर काष्ठ वनपैदावार वृक्षारोपण कार्यक्रम अनिवार्य	वडा भरि	X				
सुधारिएको चुलो निर्माण योजना अनिवार्य	वडा भरि		X			
गोवा ग्यास निर्माण योजना प्रत्येक घरधुरी ७०% अनुदान अनिवार्य	वडा भरि			X		

च. फोहरमैला व्यवस्थापन तथा विपद व्यवस्थापन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
एकघर १ फोहर खाडल निर्माण योजना	वडा भरि	X	X	X	X	X
महिनाबारी भएका महिलाहरूले खोलानाला र पानी मुहन नजिक फोहर फाल्न नदिन सचेतनामुलक कार्यक्रम	वडा भरि	X	X	X	X	X
वडा स्तरीय प्रत्येक घरधुरी शौचालय फोहर खाडल गणना तथा निर्माण प्रोत्साहन कार्यक्रम	वडा भरि	X	X	X	X	X
वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति गठन र विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि टोल टोलमा सचृतनामुलक कार्यक्रम	वडा भरि	X	X	X	X	X
विपद व्यवस्थापन अत्यावश्यक सामाग्री खरिद र भण्डारण	वडा कार्यालय	X	X	X	X	X
कृहिने नकृहिने फोहर मैला व्यवस्थापन कार्यक्रम		X	X	X	X	X
Re- cycling plant स्थापना कार्यक्रम		X	X	X	X	X

क. संस्थागत क्षमता विकास मानव संशोधन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा भवन निर्माण		X				
वडा कार्यालय पूर्ण कर्मचारी दरबन्दी सिर्जना			X			

ख. राजश्व परिचालन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
विभिन्न पसल उद्योग दर्ता प्रोत्साहन कार्यक्रम		X				
वडा स्तरीय राजश्व कर उठाउन सकिने सम्पूर्ण क्षेत्रहरूको गुणना र राजश्व बृद्धि गराउने कार्यक्रम		X				

तालिका २५ प्राथमिकताकरण गरिएका परियोजनाहरू (वडा नं.६)

क. कृषि

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कानली तरकारी तथा फलफुल पकेट क्षेत्र निर्माण	कानल	X				
बसेडी फलफुल नर्सरी निर्माण	बसेडी		X			
बसेडी कृषि बहुउद्देश्य योजना	बसेडी	X				
बसेडीभवा कृषि योजना	बसेडीभवा		X			
निडला बाँस खेति डाँडाकोट	डाँडाकोट	X				
तरकारी खेति पकेट क्षेत्र	भैसीखर्क		X			
ओखर स्याउ खेति व्यवसायिक योजना	मल्लिमड		X			
मल्लि बसेरी ओखर मौसमी सुन्तला खेति योजना	बसेडी	X				

ख. पशुपालन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कानली उन्नत जातका बाखा भैसी कुखुरा बंगुर माछा कृषक समूह	कानली	X				
बसेडी उन्नत जातका बाखा भैसी कुखुरा बंगुर समूह	बसेडी		X			
बसेडी उन्नत जातका पशुपालन कृषक समूह	बसेडी	X				
पशुपालन भुईँघाँस डालेघाँस पशु विमा पशु नसल सुधार बारे तालिम संचालन	वडा भरि	X				
बसेडी माछा पालन योजना	बसेडी	X				

ग. पर्यटन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/वस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
शिवनाथ मन्दिर उद्यान पार्क	शिवनाथ	X				
जिम्मेश्वर मन्दिर देखि हिरापुर सम्म पदमार्ग	हिरापुर			X		

शिवनाथ मन्दिर पिकनिक स्पट योजना	शिवनाथ			X		
भानमति धारातिर्थ स्थापना गर्न बर्तबन्ध विवाह अन्य पुजा पाठका लागि मण्डप भवन	शिवनाथ	X				
शिवनाथ मन्दिर ४ वटा गेट निर्माण र घेरवार	शिवनाथ	X				
	बसेडी	X				

घ. उद्योग वाणिज्य

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
महिला सिलाई कटाई बुनाई तालिम	वडा भरि	X				
अचार तथा मसला प्रशोधन केन्द्र	वडा भरि		X			
बाँस निडलबाट आधुनिक सामग्री निर्माण तथा प्रशोधन	वडा भरि			X		
फलाम उद्योग	बसेडी	X				
फर्निचर उद्योग	बसेडी		X			
बाँस निडला उद्योग	बसेडी		X			
सिलाई कटाई उद्योग	बसेडी				X	
मल्लीगड महिला उद्यमशील सार्वजनिक भवन निर्माण				X		
डाँडाकोट दलित निडला सामग्री उद्योग	मल्लीगड					X
दलित सार्वजनिक भवन	बसेडी				X	
भिमल प्रशोधन केन्द्र	वडा भरि		X			
नमकिन चाउमिन मिठाई उत्पादन तथा बेकरी उद्योग	कानली	X				
गार्मेन्ट उद्योग	कानली				X	
खेतिगाड आधुनिक घट्ट निर्माण योजना	बसेडी	X				

ड. जलस्रोत

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
चुच्चाई डडा रिचार्ड पौड २	बसेडी	X				
सबलै खालि रिचार्ड पौड २	बसेडी				X	
जमुना खाली बुराउजे सार्वजनिक वन रिचार्ड पौड ४	कानली			X		
भरौट रिचार्ड पौठ ४	शिवनाथ मन्दिर छेउछाउ		X			

च. बै)क तथा बित्तीय संस्था र सहकारी

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कृषि सहकारी संस्था सञ्चालन वडा भरि स्थापना वडामा		X				

क. शिक्षा

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
श्री कृष्ण आ.वि.	कानली					
कम्प्युटर ल्याब		X				
इ पुस्तकालय			X			
२ कठे भवन निर्माण					X	
ग्याविन जाली घेरवार निर्माण				X		
श्री हिरापुर मा.वि गाविन वाल निर्माण	बसेडीभवा	X				
श्री जिम्मेश्वर आ.वि. गाविन वाल निर्माण	बसेडी	X				

ख. संस्कृति

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
फागुगीत संरक्षण महिला तालिम	वडा भरी	X				
छलिया तथा हुड्केउली नाच संरक्षण कार्यक्रम			X			
गौरापर्व महिला गीत संरक्षण र तालिम		X				
ठाडो खेल संरक्षण र तालिम			X			
जागर गीत संरक्षण तालिम		X				
शिवनाथ जात्रा प्रचार प्रसार कार्यक्रम		X				

ग. स्वास्थ्य र पोषण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
सोलार उर्जा व्यवस्थापन			X			
बसेडी बर्थिङ्ग सेन्टर खानेपानी योजना	बसेडी			X		
सोलार उर्जा व्यवस्थापन				X		
हिरापुर स्वास्थ्य चौकी	हिरापुर					
टाइपवान भवन निर्माण		X				

घ. युवा तथा खेलकुद

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
युवा खेलकुल तालिम प्रशिक्षण कार्यक्रम	वडा भरी	X				

ङ. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
महिला हिंसा न्यूनीकरण सचेतनामुलक कार्यक्रम	वडा भरी	X				
बालविवाह न्यूनीकरण सचेतनामुलक कार्यक्रम	वडा भरी	x				

छ. खानेपानी र सरसफाई

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
ओलेमुल देखि बसेडी खानेपानी निर्माण योजना	बसेडी			x		
ठुली फल्याट देखि लिसाडडा खानेपानी योजना	बसेडी		x			
खोखडानि बसेडी खानेपानी योजनामा मुहान थप र मर्मत	बसेडी				x	
घट्टिगाड दोमिल्ला देखि बसेडी खानेपानी योजना	बसेडी	x				
चर्चुरा खानेपानी निर्माण	चर्चुरा					x
डाँडाकोट खानेपानी योजनामा मुहान थप	डाँडाकोट		x			
रौट्या खानेपानी मूल सुधार	हिरापुर	x				
भानमति देखि शिवनाथ मन्दिरमा लिसिंग खानेपानी योजना	शिवनाथ		x			
पुजरीखेल सुल्लेखान लिसिंग खानेपानी योजना	सुल्लेखान			x		
सालमा सुल्लेखान लिसिंग खानेपानी योजनामा	सुल्लेखान		x			
खानीखोला मल्लीमड सुल्लेखानी लिसिंग खानेपानी योजनामा	सुल्लेखान	x				

क. सडक यातायात पुल

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
कानली देखि बगार सम्म सडक निर्माण	कानली		x			
काल्ल भोलुगे पुल निर्माण	कानली			x		
ओले बसेडी सडक र दवारिया देवी सडक मिलान	बसेडी	x				
जिम्मेश्वर मन्दिर देखि शिवनाथ मन्दिर सम्म पी.सी.सी. बाटो निर्माण	बसेडी				x	
हिरापुर पचकोरा सडक स्तर उन्नति	हिरापुर		x			
हट्कृचौर डाडाँकोट सडक	डाडाँकोट					x
राजिरोडा मल्लिमड रोड दिवाल तथा ग्राभिल रोड निर्माण	मल्लिनु		x			

ख. सिंचाई

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
काल्ल देखि खुरकुटी सिंचाई कुलो निर्माण योजना	कानली		X			
खलाटुडा खेति सिंचाई योजना	बसेडी	X				

ग. आवास तथा भवन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा भवन निर्माण	हिरापुर	X				
वडा खेल मैदान जमुनाखालि	जमुनाखाली			X		
सहकारी भवन निर्माण	हिरापुर	X				

घ. सञ्चार र उर्जा

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा भरी विद्युत लाईन प्रसारण सुचारु		X				
शिवनाथ NTC/NCELL 4G टावर सेवा सञ्चालन	शिवनाथ	X				

ङ. लघु तथा साना जलविद्युत

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
गनागाड पेल्या जलविद्युत योजना	कानली	X				

क. वन

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
ओल्या ओखडानि सामुदायिक वनमा नर्सरी तथा वृक्षारोपण		X				
रिडा वनमा वृक्षारोपण र रिचार्ज पोखरी निर्माण			X			
बुरौजे वनमा नर्सरी तथा वृक्षारोपण						
शिवनाथ मन्दिर भरौट वन क्षेत्र वृक्षारोपण तथा घेरवार				X		
शिवनाथ वडा नं. ६ स्तरीय बाभो जमिन निरीक्षण गैर काष्ठ वन पेदावार जडीवुटी वृक्षारोपण कार्यक्रम			X			
दीर्घकालिन वन विकास योजना तयार गर्ने योजना						X

ग. भूसंरक्षण

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
खेतिगाड गनागाड र महारुदै पेल्यागाड नजिकका जोखममा रहेका खेतवारीहरुमा बाढी नियन्त्रण तथा तटबन्ध निर्माण	कानली		X			
पनखाल पहिरो नियन्त्रण	बसेडी	X				
चौका तटबन्ध	बसेडीभ्वा		X			
कोदाली तटबन्ध	बसेडीभ्वा			X		
खेति तटबन्ध	बसेडी				X	
भुईरोडा तटबन्ध	बसेडी	X				
सेनगडी भूक्षय नियन्त्रण	सेनगढी					X

ड. जलवायु प्रदुषण

योजना तथा कार्यक्रमहरुको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
सुधारिएको चुलो निर्माण योजना		X				

च. फोहरमैला व्यवस्थापन तथा विपद व्यवस्थापन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
आपतकालिन सामीको भण्डारण गर्ने योजना	वडा भरि	X				
फोहर मैला व्यवस्थापन तालिम र फोहरमैला व्यवस्थापन खाडल निर्माण योजना	वडा भरि	X				

क. संस्थागत क्षमता विकास मानव संशोधन

योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम	टोल/बस्ती	बर्ष				
		१	२	३	४	५
वडा कार्यालय भवन निर्माण योजना		X				
वडा कार्यालय संचालनका लागि कर्मचारी दरबन्दी सृजना		X				

१०.५ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

आवधिक गाउँ/नगर विकास योजनाको प्रभाव, असर, प्रतिफलको नतिजा मापन तथा संचालित कार्यक्रमको प्रक्रिया अनुगमन गरिनेछ । प्रक्रिया अनुगमन तथा प्राप्त नतिजाको मापन गर्ने जिम्मेवारी गाउँकार्यपालिकाको हुनेछ भने यस कार्यमा सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन समितिलाई परिचालन गर्नेछ । गाउँ/नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको जिम्मेवारी तथा विधि देहायअनुसार रहेकोछ ।

गाउँ/नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको जिम्मेवारी देहायअनुसार रहेकोछ ।

- ❖ गाउँ कार्यपालिका तथा विषयगत समिति
- ❖ सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन समिति
- ❖ जिल्ला समन्वय समिति
- ❖ विषयगत शाखा उपशाखा, परियोजना, संघ, संस्था
- ❖ नागरिक समाज संस्था तथा तेश्रो पक्ष

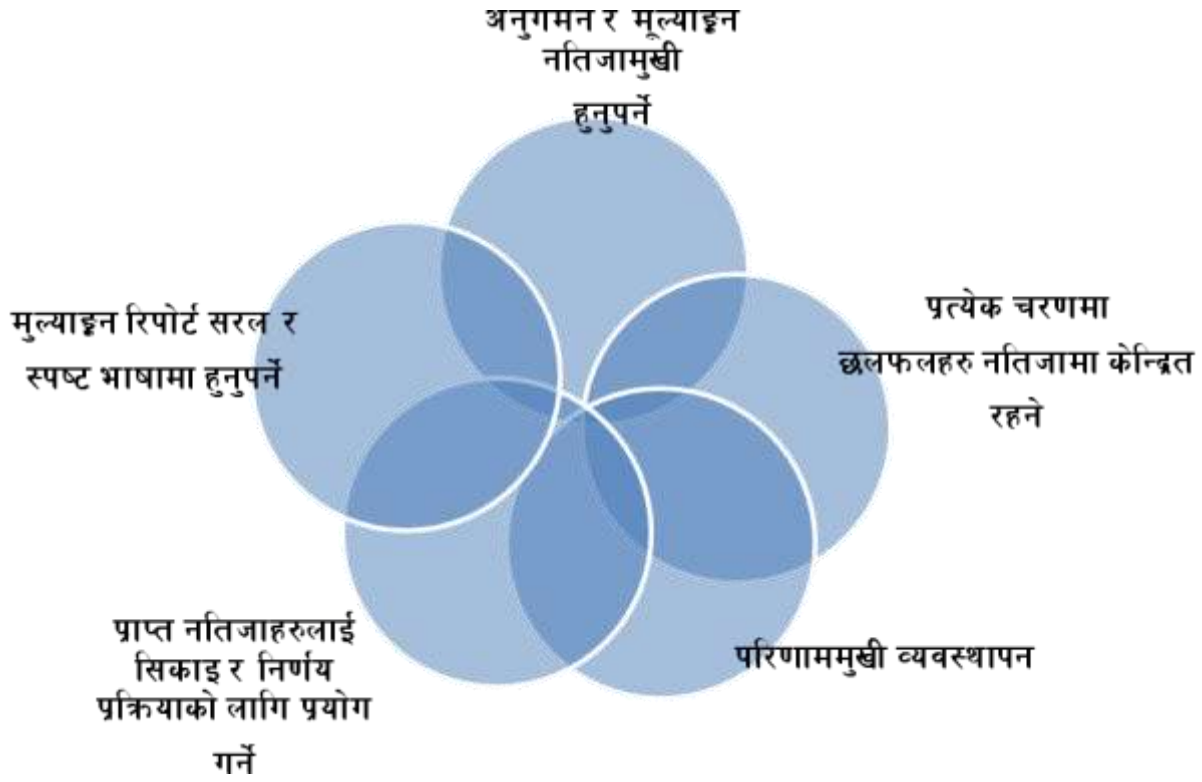
आवधिक गाउँ विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साधन तथा विधि देहायअनुसार रहनेछ ।

- ❖ स्थलगत अनुगमन
- ❖ कार्ययोजना (लक्ष्य) र प्रगति विच तुलना
- ❖ नागरिक अनुगमन
- ❖ नतिजामा आधारित ढाँचा अनुसार बार्षिक समीक्षा
- ❖ नतिजामूलक ढाँचा अनुसार सहभागितामूलक मद्यावधी समीक्षा
- ❖ नतिजामूलक ढाँचा अनुसार सहभागितामूलक अन्तिम समीक्षा (तेश्रो पक्षबाट मूल्याङ्कन)

आवधिक गाउँ र विकास योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाँचा

आवधिक तथा बार्षिक गाउँ विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको प्रक्रिया देहायअनुसार हुनु पर्नेछ ।

चित्र : ४ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धति

१०.६ वार्षिक प्रगति मूल्याङ्कन, मध्यावधि मूल्याङ्कन, अन्तिम मूल्याङ्कन

राष्ट्रिय योजना आयोगले तयार पारेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७५ बमोजिम नतिजा तालिका निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका : २६ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाँचा ठ

क्षेत्र	सूचकहरु	एकाई	आधारवर्ष २०७८	आ.व. (२०८२/८३)	सूचनाको स्रोत	जिम्मेवार निकाय	अनुमानित जोखिम
	नेपाली रु. ५००० देखी १०००० मासिक आम्दानी भएका घरपरिवारका बासिन्दाहरुको संख्या वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	२४	४०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	प्रभावकारी योजना कार्यान्वयन नहुनु
	नेपाली रु. १०००० देखी २०००० मासिक आम्दानी भएका घरपरिवारका बासिन्दाहरुको संख्या वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	१७	३०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	रोजगारीको अवसर सर्जिना नहुनु
	नेपाली रु. २०००० भन्दा बढी मासिक आम्दानी भएका घरपरिवारका बासिन्दाहरुको संख्या वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	१०	२०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	रोजगारीको अवसर सर्जिना नहुनु
	स्थानीयस्तरमारोजगारी वृद्धिभएकोहुनेछ।	संख्या	NA		मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	रोजगारीको अवसर सर्जिना नहुनु
	कृषि तर्क आलुउत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ ।	क्वन्टल	४०८.४७		वार्षिक प्रतिवेदन	कृषि शाखा	गुणस्तरीय विऊ अभाव,तालिम, कमी, सित भण्डारको कमी
	कृषि तर्क गोलभेडा उत्पादनमा वृद्धि तथा निकासी भएको हुनेछ ।	क्वन्टल	१८.६०		वार्षिक प्रतिवेदन,	कृषि शाखा	रोग, किरा र मौसमी पभाव
	प्याज उत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ	क्वन्टल	२८२.२०		वार्षिक प्रतिवेदन	कृषि शाखा	रोग, किरा र मौसमी पभाव
	बन्दा उत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ	क्वन्टल	१५.४५		वार्षिक प्रतिवेदन	कृषि शाखा	रोग, किरा र मौसमी पभाव
	फर्सी उत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ	क्वन्टल	२०.९०		वार्षिक प्रतिवेदन	कृषि शाखा	रोग, किरा र मौसमी पभाव

क्षेत्र	सूचकहरू	एकाई	आधारवर्ष २०७८	आ.व. (२०८२/८३)	सूचनाको स्रोत	जिम्मेवार निकाय	अनुमानित जोखिम
	फलफूलको उत्पादनका वृद्धि भएको हुनेछ	क्विन्टल	१२४.८३		वार्षिक प्रतिवेदन		रोग, किरा र मौसमी पभाव
	पर्यटकीय होटेल रेष्टुराहरूको संख्या र सुविधाहरूमा वृद्धिभएको हुनेछ	संख्या होटेल	१	५०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	वाञ्छित लगानीको कमी
	पर्यटकहरूको संख्या वृद्धि भएको हुनेछ	संख्या			मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	सुविधा तथा प्रचारप्रसारको अभाव
	सडक पूर्वाधारको विकास भएको हुनेछ	संख्या	२८	५०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	वाञ्छित लगानीको कमी
	सिचाँइ हुने क्षेत्र बढेको हुनेछ ।	प्रतिशत	२२	५०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	वाञ्छित लगानीको कमी
	खसी बोका वाट मासु उत्पादन २० प्रतिशतले बढेको हुनेछ	कि. ग्रा.	११४५७	१३७४८	वार्षिक प्रतिवेदन	कृषि शाखा	बजारको अभाव,
	गाईको दूध उत्पादनमा ५० प्रतिशतले वृद्धि भएको हुनेछ	लिटर	८६३७६	१२९५६४	वार्षिक प्रतिवेदन	कृषि शाखा	बजारको अभाव, दूधडेरीको अभाव
	भैसीको दूध उत्पादनमा ५० प्रतिशतले वृद्धि भएको हुनेछ	लिटर	५९६८५५	८९५२८३	वार्षिक प्रतिवेदन	कृषि शाखा	बजारको अभाव, दूधजन्य व्यवसायको अभाव
	संचालनमा रहेका साना तथा घरेलु उद्योगहरूको संख्यामा वृद्धि भइ रोजगारी वृद्धि भएको हुनेछ	संख्या	५१	१००	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	निजी क्षेत्रको आकर्षक कम हुनु तथा सरकारी निजी क्षेत्रको साभेदारीको कमी
	उन्नत नश्लका पशुहरूको संख्यामा वृद्धि हुनेछ	संख्या	NA		मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	उपयुक्त कृषक को पहिचान हुन नसक्नु तथा प्रोत्साहनको कमी
	बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूमा कृषकहरूको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	NA	१००	वार्षिक प्रतिवेदन	आर्थिक शाखा	कृषक मैत्री वातावरण नहुनु र वित्तिय सारक्षताको कमी
सामाजिक विकास	आधारभूत तहमा खुद विद्यार्थी भर्नादर वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	NA	१००	वार्षिक प्रतिवेदन	शिक्षा शाखा	अभिभावक शिक्षा तथा चेतनाको कमी,
	आधारभूत तहमा विद्यार्थी उत्तिर्ण प्रतिशत वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	NA	१००	वार्षिक प्रतिवेदन	शिक्षा शाखा	शिक्षकहरूको अध्यापन क्षमता कमी तथा घरको वातावरण तथा विद्यार्थीको उत्प्रेरणामा कमी

क्षेत्र	सूचकहरु	एकाई	आधारवर्ष २०७८	आ.व. (२०८२/८३)	सूचनाको स्रोत	जिम्मेवार निकाय	अनुमानित जोखिम
	माध्यमिक तहमा विद्यार्थी उत्तिर्ण प्रतिशत वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	NA	१००	वार्षिक प्रतिवेदन	शिक्षा शाखा	शिक्षकहरुको अध्यापन क्षमता कमी तथा घरको वातावरण तथा विद्यार्थीको उत्प्रेरणामा कमी
	स्वास्थ्य संस्थामा बच्चा जन्माउने आमाहरुको प्रतिशत वृद्धि भएको हुनेछ	संख्या	७९	१०० प्रतिशत	वार्षिक प्रतिवेदन	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य शिक्षा तथा सुविधाको अभाव
	मातृमृत्युदरमा कमी आउनेछ	प्रतिलाख	२३९ (राष्ट्रिय)	२००	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	सेवा प्रदायक निकायहरुमा सेवा तथा सीपको कमी
	खोपसेवाको पहुँच वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	९९	१००	वार्षिक प्रतिवेदन	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य शिक्षा तथा सुविधाको अभाव
	स्वास्थ्य संस्थामा पहिलो पटक गर्भ जँचाउन आउने महिलाहरुको संख्यामा वृद्धि भएको हुनेछ	संख्या	९९	१०० प्रतिशत	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	स्वास्थ्य शिक्षा तथा सुविधाको अभाव
	स्वास्थ्य संस्थामा चौथो पटक गर्भ जँचाउन आउने महिलाहरुको संख्यामा वृद्धि भएको हुनेछ	संख्या	८९	१०० प्रतिशत	वार्षिक प्रतिवेदन	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य शिक्षा तथा सुविधाको अभाव
	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी पश्चात जँचाउन आउने संख्यामा वृद्धि भएको हुनेछ	संख्या	७९	१०० प्रतिशत	वार्षिक प्रतिवेदन	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य शिक्षा तथा सुविधाको अभाव
	टिटिको पूर्ण खोप सेवा महिलाहरुको संख्या वृद्धि भएको हुनेछ	प्रतिशत	८५	१०० प्रतिशत	वार्षिक प्रतिवेदन	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य शिक्षा तथा सुविधाको अभाव
	प्राथमिक उपचार सेवा पाउने विरामीहरुको संख्या वृद्धि हुनेछ		NA		वार्षिक प्रतिवेदन	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्यकर्मीको अभाव
	स्वच्छ खानेपानी प्रयोगकर्ताको संख्यामा वृद्धि हुनेछ	प्रतिशत	१०० सुख्खायाममा असुरक्षित खानेपानी प्रयोग)	१०० (बाह्रै महिना स्वच्छ खानेपानी व्यवस्था)	वार्षिक प्रतिवेदन	सामाजिक शाखा	खानेपानी सुविधाको अभाव, स्वास्थ्य सरसफाईको ज्ञानको अभाव
	शौचालय भएका परिवार संख्या वृद्धि भएको	प्रतिशत	९८	१००	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा	परामर्शदात	स्वास्थ्य शिक्षा तथा चेतनाको

क्षेत्र	सूचकहरु	एकाई	आधारवर्ष २०७८	आ.व. (२०८२/८३)	सूचनाको स्रोत	जिम्मेवार निकाय	अनुमानित जोखिम	
	हुनेछ				अन्तिम मूल्याङ्कन		अभाव	
भौतिक पूर्वाधार विकास	विद्यमान सडकहरुको लम्बाइमा वृद्धि का साथै स्तरोन्नति भएको हुनेछ	कि.मि.	२८.५	५० प्रतिशत	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	पूर्वाधार शाखा	यथोचित लगानीको अभाव, विकास मैत्री प्रक्रियाको अभाव	
	कल्भर्टहरुको संख्यामा वृद्धि भइ आवागमन मा सहज भएको हुनेछ	संख्या		४४	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	पूर्वाधार शाखा	यथोचित लगानीको अभाव, विकास मैत्री प्रक्रियाको अभाव	
	भोलुङ्गेपूलहरुको संख्यामा वृद्धि भइ आवागमन मा सहज भएको हुनेछ	संख्या	२	१०	वार्षिक प्रतिवेदन	पूर्वाधार शाखा	स्वास्थ्य शिक्षा तथा सुविधाको अभाव	
	आलु को लागि शीतभण्डार गृह निर्माण भएको हुनेछ	संख्या	०	१	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	लगानी को जुटाउन नसक्नु	
	कक्षाकोठा अपुग भएका विद्यालयहरुमा नयाँ कक्षाकोठाहरु बनेको हुनेछ	संख्या	१	शत प्रतिशत	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	यथोचित लगानीको अभाव, विकास मैत्री प्रक्रियाको अभाव	
	छवटै वडा कार्यालयहरुको आफ्नै भवन बनको हुनेछ	संख्या	०	६	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	यथोचित लगानीको अभाव, विकास मैत्री प्रक्रियाको अभाव	
	गाउँपालिकाको आफ्नै भवन बनको हुनेछ		०	१				
	भूकम्पबाट क्षति ग्रस्त स्कूल भवन तथा कक्षा कोठाहरुको पुननिर्माण भएको हुनेछ	संख्या			सबै विद्यालय	वार्षिक प्रतिवेदन	पूर्वाधार शाखा	यथोचित लगानीको अभाव, विकास मैत्री प्रक्रियाको अभाव
	विद्यालयहरुमा छात्राहरुको लागि छुट्टै सुविधाहरु युक्त शौचालय बनको हुनेछ	संख्या			सबै विद्यालयहरुमा	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	यथोचित लगानीको अभाव, विकास मैत्री प्रक्रियाको अभाव
विद्यालयहरुको घेरावार निर्माण भएको हुनेछ	संख्या			सबै विद्यालयहरुमा	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	यथोचित लगानीको अभाव, विकास मैत्री प्रक्रियाको अभाव	
वन वातावरण तथा विपद्	वनको संरक्षण तथा वृक्षारोपण गरिएको क्षेत्रको वृद्धि हुनेछ	हे.	NA	२३.२	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	जनसहभागिता कमी तथा योजना कार्यान्वयनको कमी	
	खोला किनारमा तटबन्ध निर्माण गरिएको हुनेछ		NA		मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	जनसहभागिता कमी तथा योजना कार्यान्वयनको कमी	
	पहिरो नियन्त्रण गरिएको हुनेछ	संख्या	३०	३०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदात	जनसहभागिता कमी तथा योजना कार्यान्वयनको कमी	

क्षेत्र	सूचकहरू	एकाई	आधारवर्ष २०७८	आ.व. (२०८२/८३)	सूचनाको स्रोत	जिम्मेवार निकाय	अनुमानित जोखिम
	जटीबुटी उत्पादन, संकलन र प्रशोधनमा वृद्धि भएको हुनेछ		NA		मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	उच्चमशीलता तथा बजार सञ्जालको कमी,
संस्थागत विकास तथा सुशासन	गाउँपालिकाले प्रत्येक ४ / ४ महिनामा सार्वजनिक सुनुवाई गरेको हुनेछ	पटक	३	शत प्रतिशत	वार्षिक प्रतिवेदन	प्रशासन शाखा	आवधिक योजनाले परिकल्पना गरेको कार्ययोजना कार्यान्वयन हुन नसक्नु
	कर्मचारीहरूको दरबन्दी परिपूर्ति हुनेछ	जना		शत प्रतिशत	वार्षिक प्रतिवेदन	प्रशासन शाखा	संघीय सरकारले समयमै कर्मचारी समायोजन गर्नु नसक्नु तथा स्थानीय सरकारसँग करारमा कर्मचारी गर्ने स्रोत नहुनु,
	जनगुनासोको कमी आउनेछ	संख्या	NA	नगन्य	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	गाउँपालिकाको सेवा प्रभावकारी नहुनु
	गापा र वडाहरूमा नागरिक बडापत्र सबैले देख्ने ठाउँमा स्थलमा राखिनेछ	संख्या	१	६	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	गाउँपालिकाले उपयुक्त चासो नराख्नु
	गाउँपालिकाको कामकारवाही र सेवा प्रवाह (e- governance) मा रुपान्तरण गरिएको हुनेछ	प्रतिशत	१०	५०	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	e govrenance वारे ज्ञानको अभाव तथा प्राविधिकहरूको कमी
	सामाजिक अपराधमा कमी आउनेछ	प्रतिशत	NA	७५	मध्यावधिक मूल्याङ्कन तथा अन्तिम मूल्याङ्कन	परामर्शदाता	जनचेतना तथा सुशासन नहुनु

स्रोत : पार्श्वचित्र तथा विषयगत समिति छलफल

१०.७ अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति

स्थानीयतहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७५ ले गाउँपालिकामा आयोजना हुने कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्याङ्कन निम्नानुसारका समितिहरु गठन हुने व्यवस्था गरेको छ ।

गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति

स्थानीय तहवाट सञ्चालित योजनाको लागत परिमाण समयसीमागुणस्तरीयताका आधारमा अनुगमन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण दिनको लागि निम्नानुसारको गाउँपालिकास्तरीय गठन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

(क) उपाध्यक्ष	संयोजक
(ख) अध्यक्षले तोकेको एक जना महिला सहित कार्यपालिकाका सदस्यहरुमध्येवाट दुई जना	सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
(घ) प्रमुख योजना/महाशाखा/शाखा/इकाई	

सदस्य सचिव

वडास्तरीय अनुगमन समिति

आफ्नो वडाभित्र संचालित योजनाहरुको लागत परिमाण, समय सीमा र गुणस्तरीयताका आधारमा अनुगमन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण दिनको लागि निम्नानुसारको वडास्तरीय गठन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

(क) सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष	संयोजक
(ख) वडा सदस्यहरु	सदस्य
(ग) वडा सचिव	सदस्य सचिव

चित्र : ५ वडास्तरीय अनुगमन समिति

अध्याय एघार : भूसूचना रेखांकन

११.१ भूसूचना रेखांकन प्रणाली (GIS Mapping)

शिवनाथ गाउँपालिकाको आवधिक योजना तयार गर्दा भूसूचना प्रणाली द्वारा प्रमुख श्रातहरूको भूरेखांकन (Spatial Mapping) गरिएको छ ।

यस सन्दर्भमा सर्व प्रथम प्रदेशहरू देखिने गरि नेपालको नक्सा, त्यस भित्र बैतडी जिल्लाका गाउँ तथा नगरपालिकाहरू देखिने नक्सा तथा सो भित्र शिवनाथ गाउँपालिकाका सबै वडाहरू देखिने गरि भूसूचना प्रणाली द्वारा श्रृजना गरिएको नक्सा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तत् पश्चात नक्सामा शिवनाथ गाउँपालिका भित्रका प्रमुख श्रोतहरू चेखाइएको छ । जस्तै: गहुँ खेती गरिएको क्षेत्रहरू, गोलभेडा खेतीका लागि उपयुक्त क्षेत्रहरू, धान उत्पादन हुने क्षेत्रहरू, मकै बाली क्षेत्रहरू तथा दलहन र बाँभो क्षेत्रहरू, जम्मा खेती गरिएको भूभागहरू बलौटे भूभागहरू देखाइएको छ।

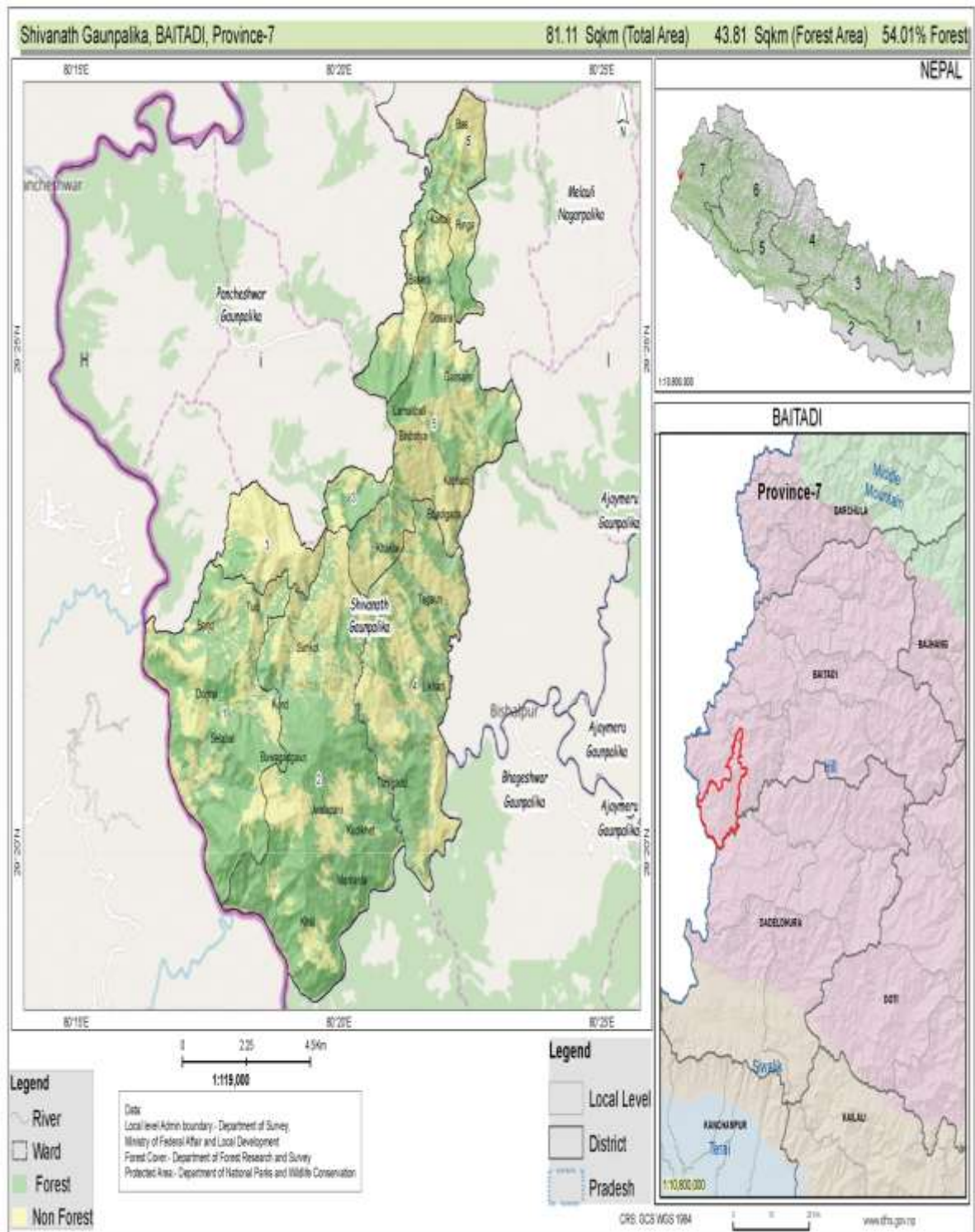
साथै, शिवनाथ गाउँपालिकामा भएको माटोको प्रकारहरूमा चिमटीलो माटो भन्कएका भूभागहरू देखाउनका अतिरिक्त माटोको उर्वराशक्ति देखिने खालका माटोको उर्वराशक्ति भल्किने खालका गुणहरू जस्तै: बोरोनयुक्त माटो जिंकयुक्त माटो बालुवायुक्त माटो आदि नक्सामा देखाइएको छ ।को

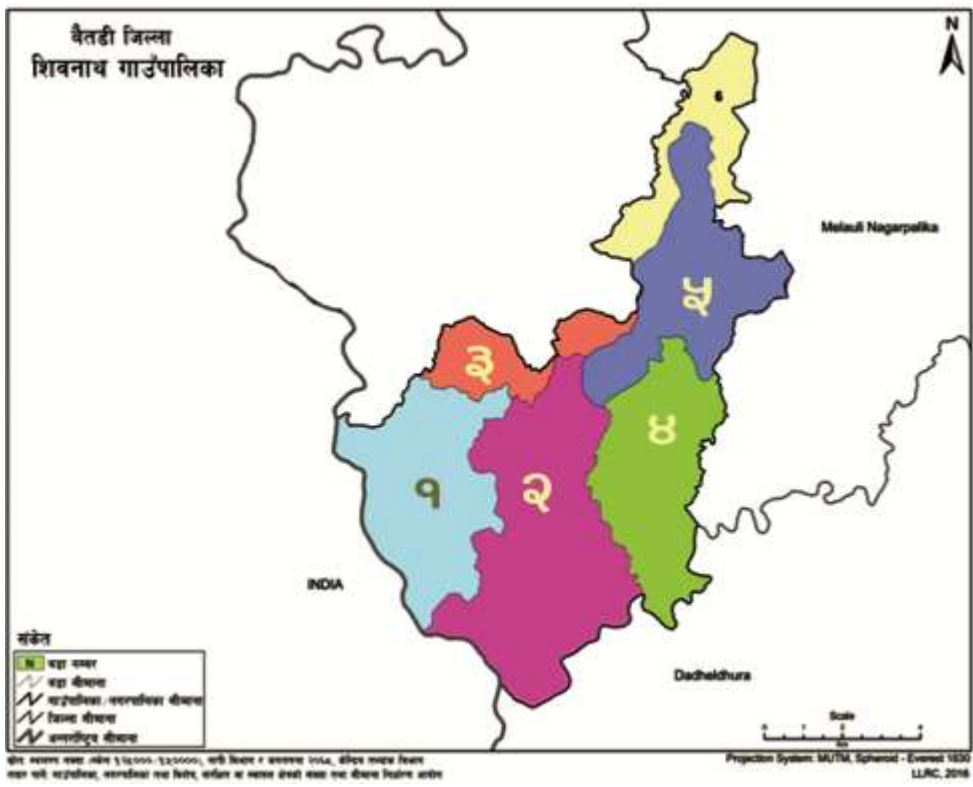
त्यसै गरि गाउँपालिकाको भूबनौटको भिरालो क्षेत्रहरूको भिरालोपनको डिग्री मापन उल्लेख गरिएको छ भने समुन्द्र सतह देखिको उचाई मापन देखाइएको छ ।

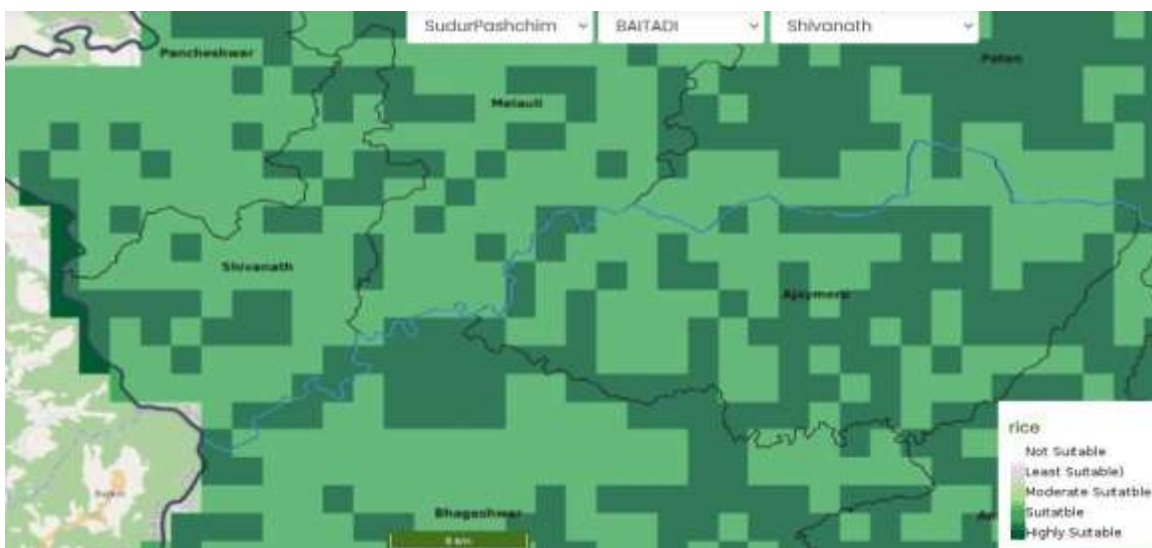
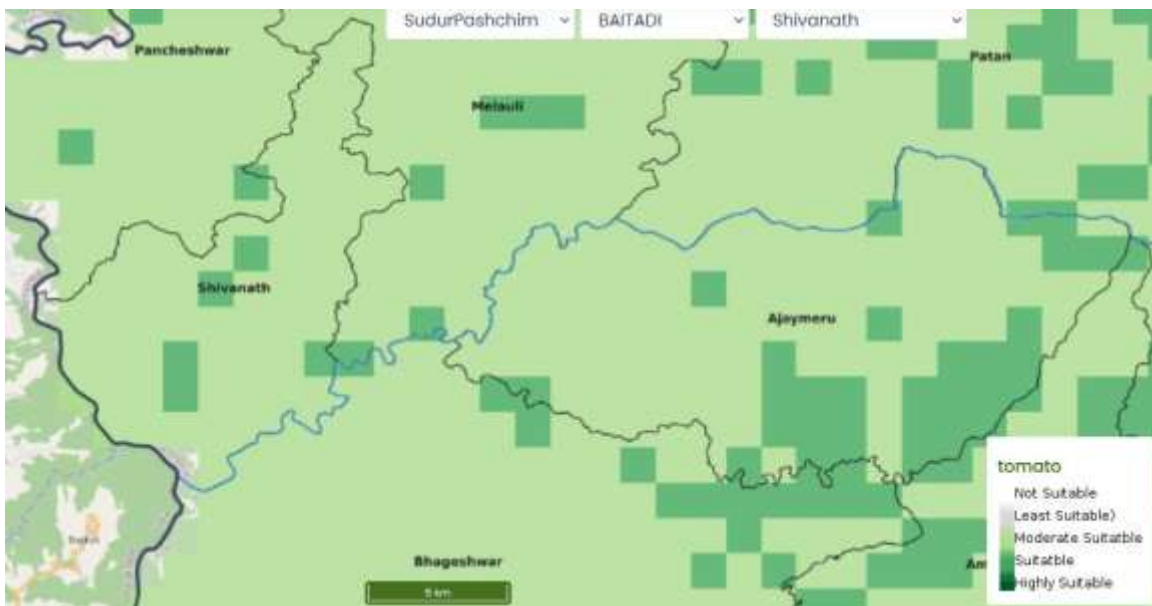
भूसूचना प्रणाली द्वारा शिवनाथ गाउँपालिकामा रहेका सडकहरूको सञ्जाल तथा नदीनालाहरूको चित्रण देखाइएको छ ।

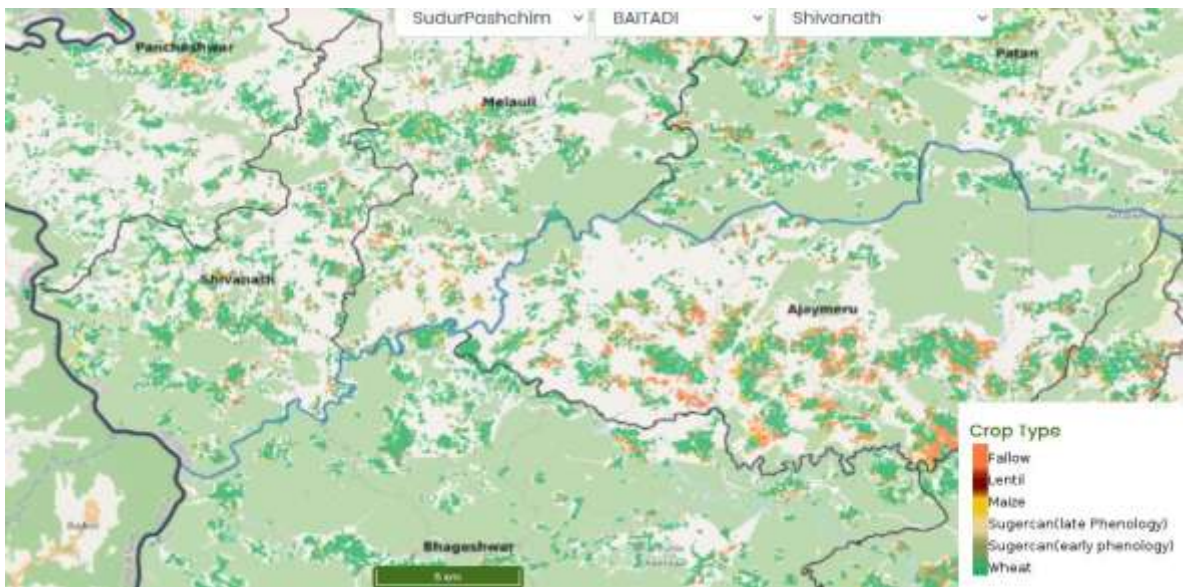
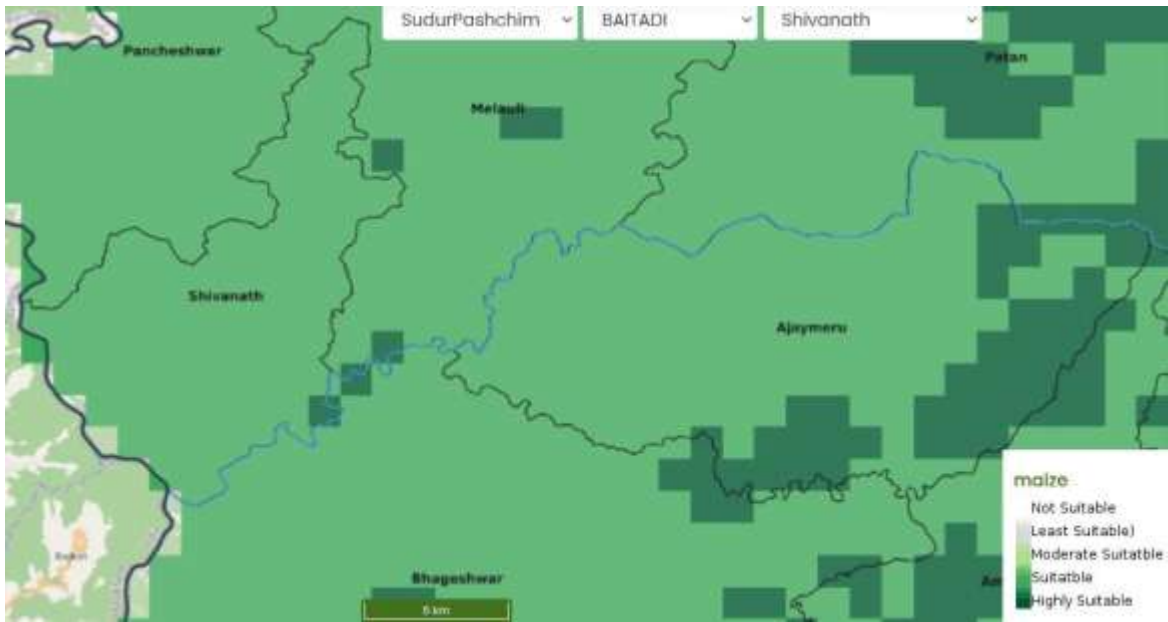
त्यसै गरि बस्ती क्षेत्र वा बसोवास गरिएका भूभागहरू र घरधुरीहरू समेत देखाइएको छ । साथै कृषिका लागि आवश्यक पर्ने एग्रेभेटको उपलब्धताको स्थिति देखाइएको छ । भूसूचना प्रणालीको विस्तृत विवरण स्वतह व्याख्या गरिने गरि निम्न नक्साहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ **GIS Mapping (चित्र : ६) .**

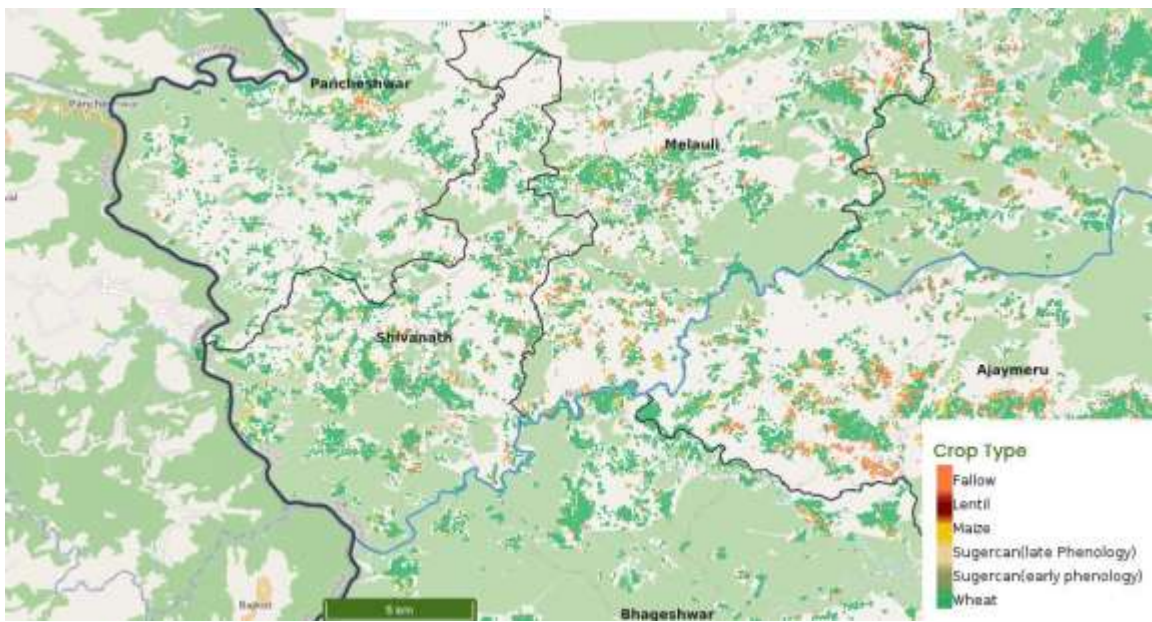
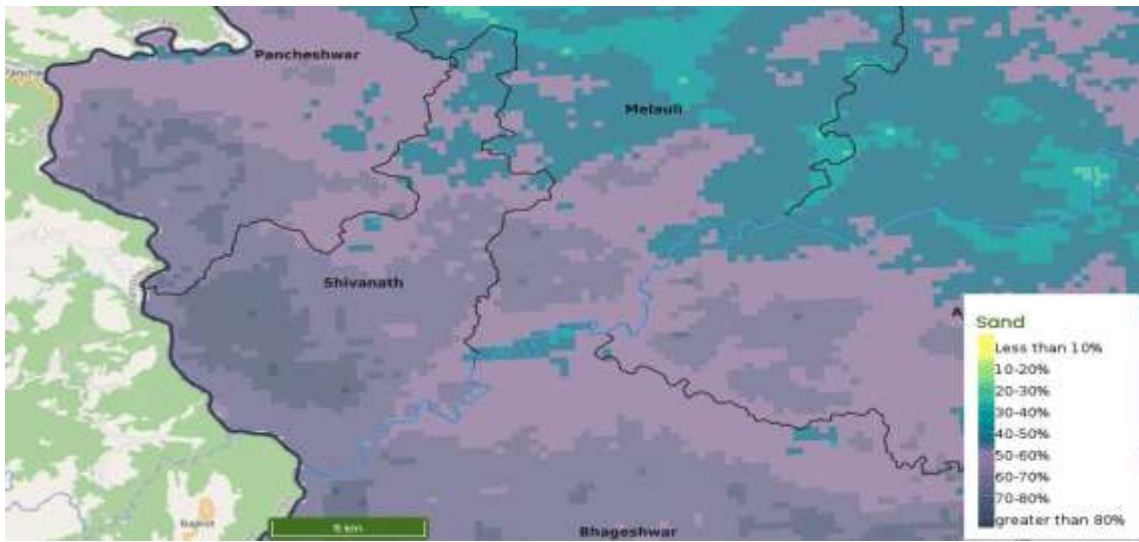
चित्र : ६ GIS Mapping

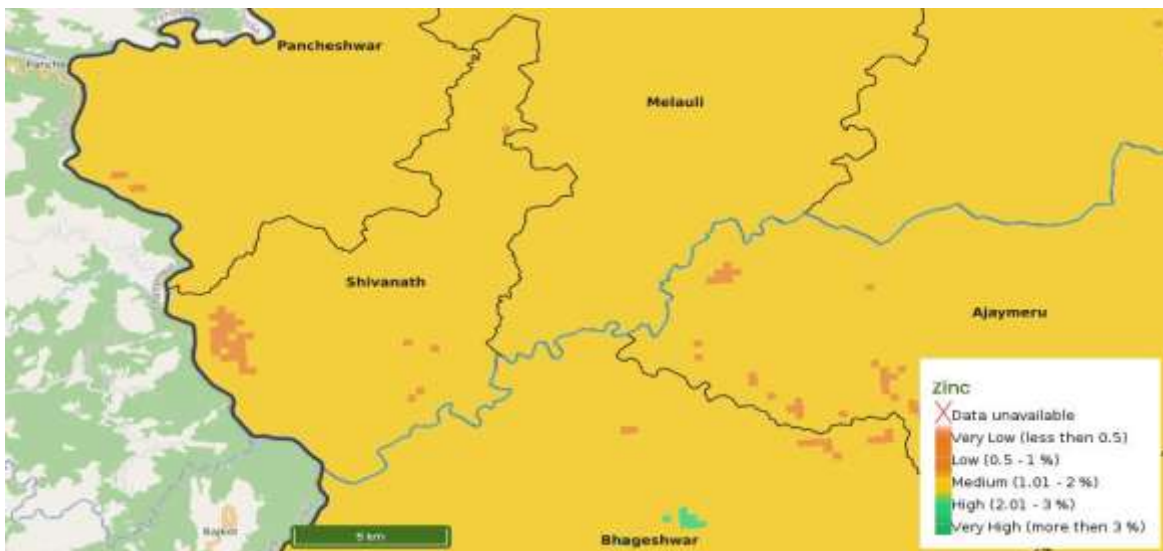
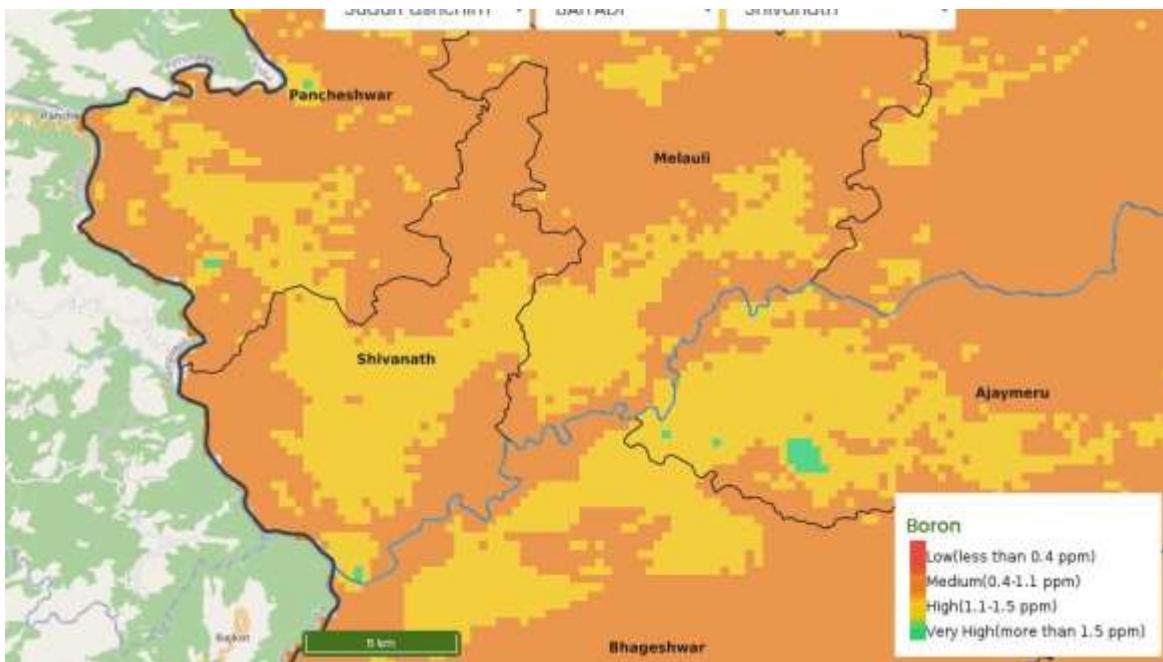
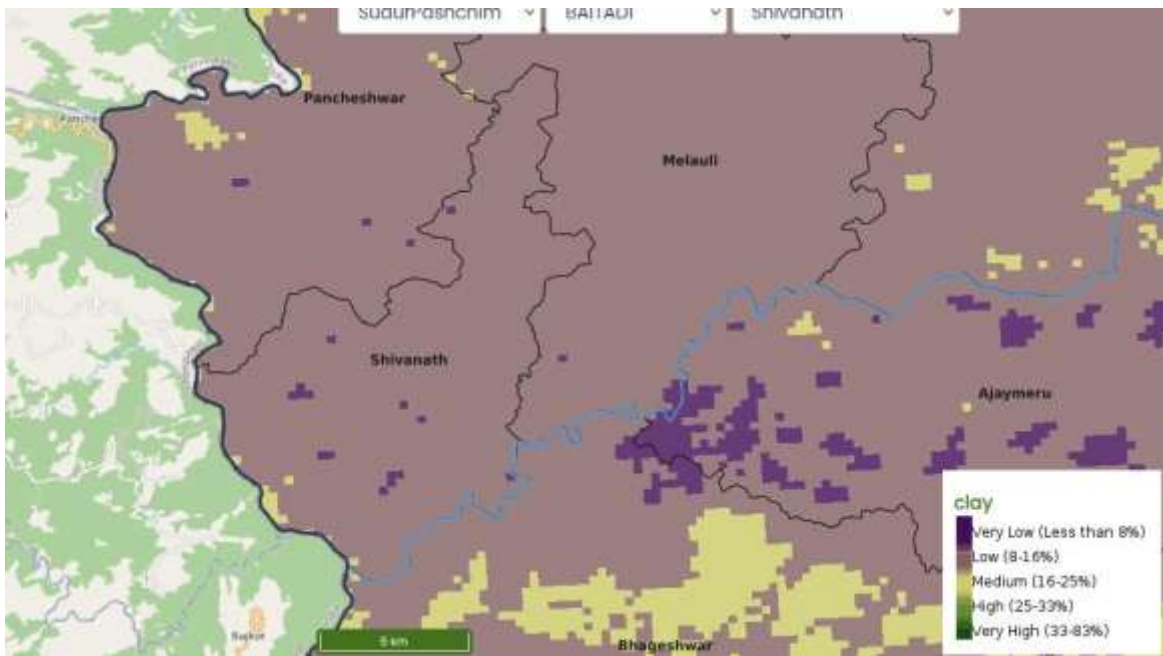

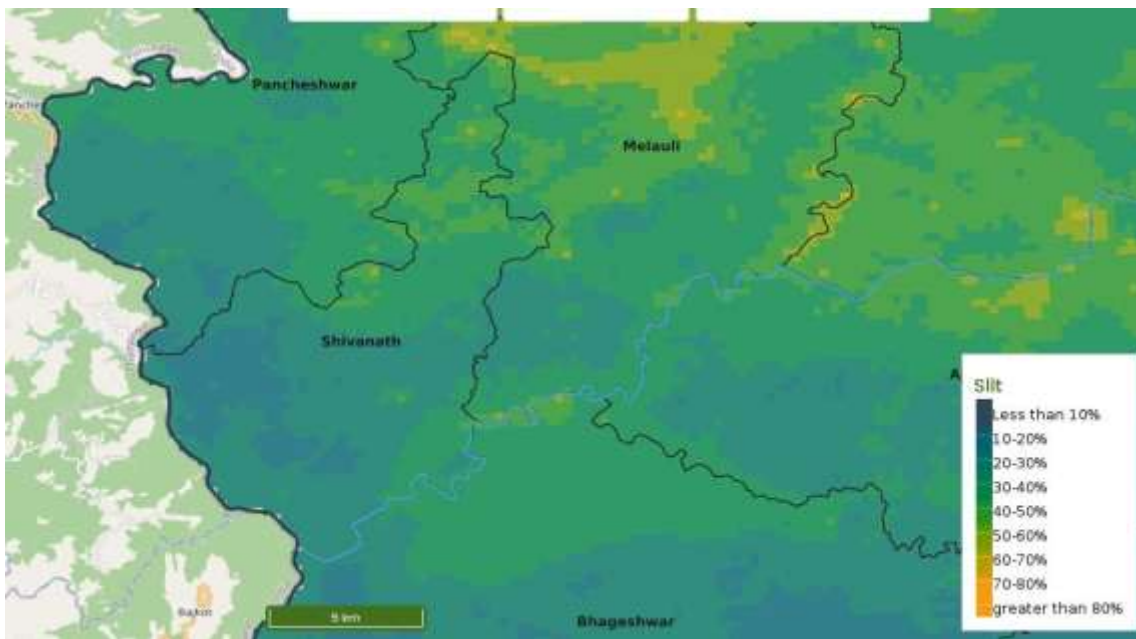

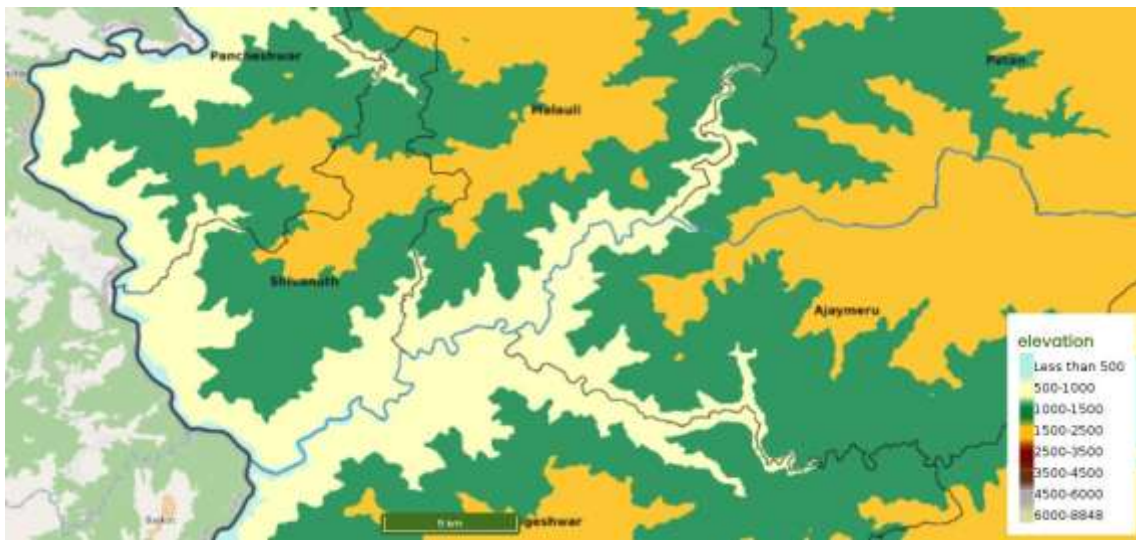
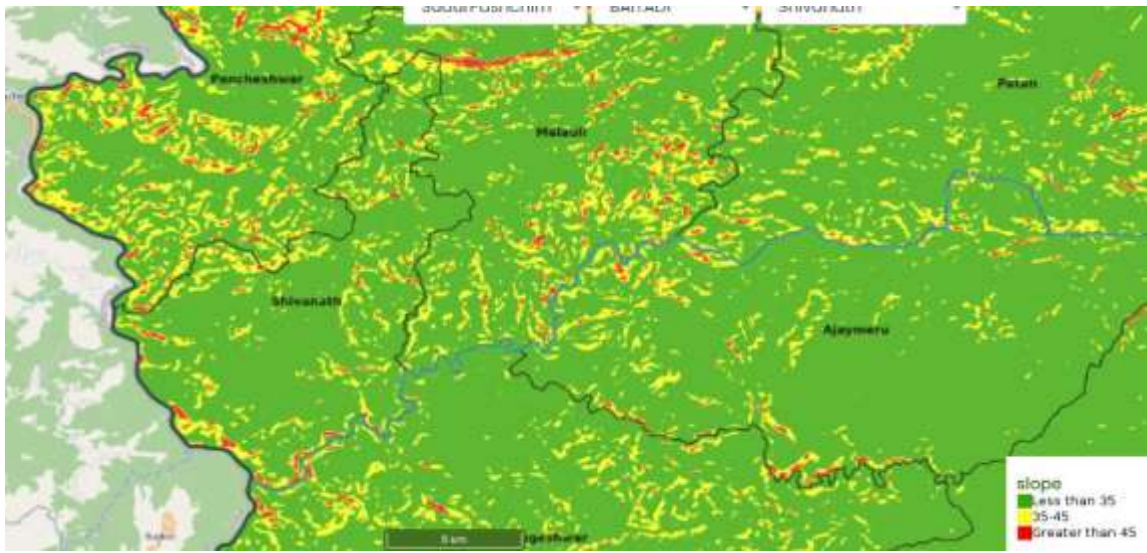

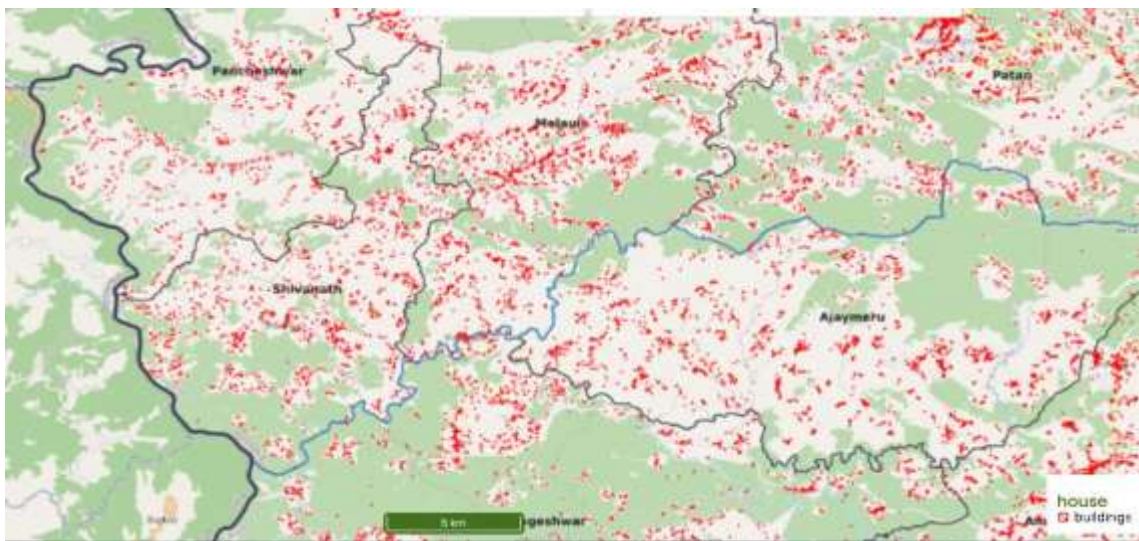

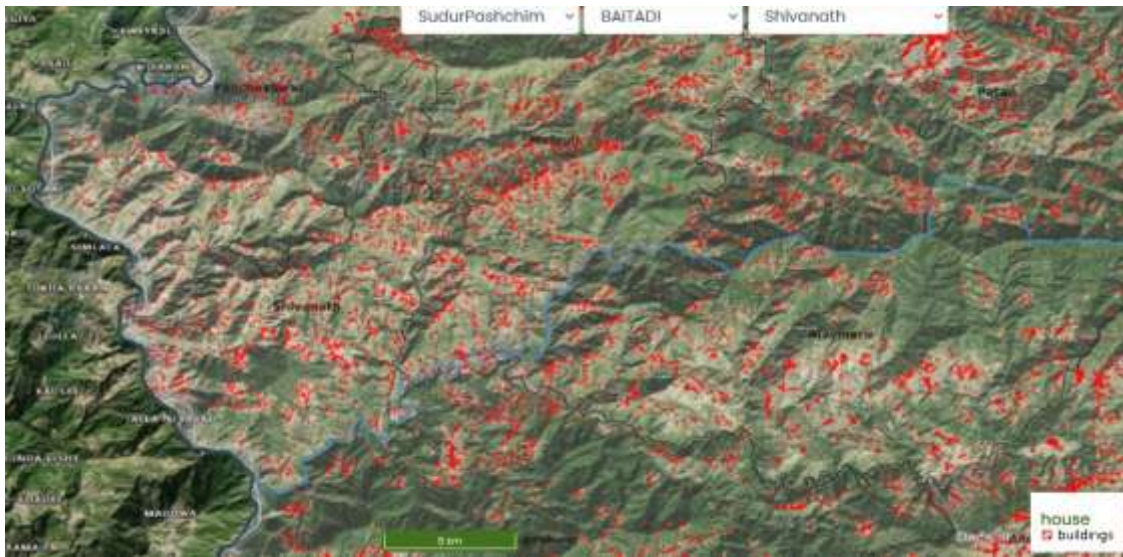

सन्दर्भ ग्रन्थ

१. शिवनाथ गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र, २०७६
२. लोकतान्त्रिक नेपालको संविधान २०७२
३. पन्ध्रौ योजनाको दिग्दर्शन, राष्ट्रिय योजना आयोग
४. चौधौ त्रिवर्षिय राष्ट्रिय योजना राष्ट्रिय योजना आयोग
५. स्थानीय संचालन ऐन २०७४
६. शिवनाथ गाउँपालिका विषयगत शाखाका अभिलेखहरु
७. वार्षिक पशुसेवा कार्यक्रम तथा तथ्याङ्क २०७२/०७३
८. जिल्ला कृषि तथ्याङ्क पुस्तिका, बैतडी
९. अन्तर सहकारी वित्तीय हस्तान्तरण २०७६ / ०७७
१०. नेपालको आ.व. २०७७/०७८ को बजेट भाषण
११. योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५
१२. नेपाल दिगो विकास लक्ष्यहरु वर्तमान अवस्था र भावी मार्ग चित्र २०१६ -२०३० नेपाल सरकार, राष्ट्रिय योजना आयोग

अनुसूचीहरू

अनुसूचि-१ आर्थिक विकास (संभावना , समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण) ४

(कृषि, पशुपालन, पर्यटन, उद्योग वाणिज्य, जलस्रोत, बैंक तथा वित्तिय संस्था र सहकारी)

संभावना तथा अवसर (हामीसंग के छ?)	समस्या तथा चुनौती (हामीसंग के छैन?)	संभावना उपयोग रणनीति (के हुनुपर्छ?)
<p>कृषि :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ खेती गरिएको अधिकांश जमिनमा सिँचाइ सुविधा नपुगेको ➤ सालभर सिञ्चित जमिन एकदम कम रहेको ➤ सिँचाई योग्य जमिन ३२.२ प्रतिशत रहेको ➤ बेमौसमी तरकारी खेतीको लागि टनेलको सुरुवात गरिएको ➤ जडिबुटीको खेतीको लागि सबै वडाहरूमा सम्भावना रहेको ➤ केही वडाहरूमा वटा कृषि समूहहरू गठन भएमा तर अधिकांश निष्क्रिय रहेका ➤ छ वटै वडाहरूमा फलफूलखेती, नर्सरी उत्पादनका लागि सम्भावना रहेको ➤ मकै, भटमास र कोदो उत्पादनका लागि सबै वडाहरूमा सम्भावना रहेको ➤ सबै वडाहरूमा सबैमा अर्गानिक तरकारी तथा आलुखेतीको संभावना रहेको ➤ जडीबुटी तथा गैर-काष्ट वन पैदावार उत्पादनका लागि संभावना रहेको ➤ गाउँपालिकाको तर्फ वाट कृषकहरूलाई कृषि उत्पादनको लागि प्रोत्साहनको व्यवस्था रहेको ➤ महाकाली र सुर्नया नदीको फाँटहरूमा धान खेती गरीएको ➤ केही खेतीयोग्य जमिन बाँझो रहेको ➤ सहकारीहरू भएको ➤ कृषिको वार्षिक कार्यक्रम मात्र बनाउने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ खेतीयोग्य जमीन मध्ये ६८ प्रतिशत जमिनमा सिँचाइ सुविधा नपुगेको ➤ गठन भएका धेरै वटा कृषक समूहहरू निष्क्रिय रहेका ➤ कृषि योग्य जमिन खण्डिकृत हुँदै गएको ➤ कृषि भण्डारणको व्यवस्था नभएको ➤ वडास्तरमा दक्ष कृषि प्राविधिकको अभाव रहेको ➤ वडाहरूमा एग्रेभेटको व्यवस्था नभएको ➤ कृषिमा परम्परागत खेती प्रणाली विद्यमान रहेको ➤ रैथाने गहुँ, मकै, धान, भटमास, आदिका विऊहरू लोप हुँदै गएको ➤ तरकारी तथा फलफूल भण्डारण गर्न चिस्यान केन्द्रको अभाव ➤ कृषकहरूलाई आधुनिक खेती गर्न तालिम प्रयाप्त नभएको ➤ कृषि हाटबजारको व्यवस्था नभएको ➤ तरकारी तथा फलफूल संकलन केन्द्र नरहेको ➤ उच्च प्रतिफल दिने आधुनिक फलफूलहरू जस्तै: एभोकाडो, कि्वि तथा सिँउडी फल (ड्रागन फ्रुट) आदि वारे तथा विजक उपलब्धता नभएको ➤ केही खेतीयोग्य जमिन बाँझो रहेको ➤ उत्पादनकर्ता देखि उपभोक्ता सम्म कृषि उपज बेचबिखन तथा वितरण गर्ने सहकारी संयन्त्र (ऋय(यउभचबतष्वभ :बचपभत 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भू-उपयोग नीति बनाई लागु गर्ने ➤ लघु तथा साना सिँचाई आयोजना मार्फत सिँचाइ सुविधा बढाउने ➤ गठन भएका कृषक समूहहरू सक्रिय बनाउन पहल गर्ने ➤ कृषि भण्डारण केन्द्र स्थापना गर्न स्थानीय व्यापारीसँग साभेदारीको पहल गर्ने ➤ जडीबुटी खेती गर्न प्रोत्साहित गर्ने ➤ रैथाने गहुँ, धान, मकै कोदोको विऊ संरक्षण गर्ने ➤ व्यावसायिक फलफूल तथा तरकारी खेतीमा जोड दिने ➤ स्थानीय अगुवा कृषक छनोट गरी तालिम दिने र निजहरू स्रोत व्यक्तिहरू तयार गरी कृषकहरूलाई तालिम दिने ➤ नमुनाकोलागि प्रत्येक वडामा कृषि हाटबजार संचालन गर्ने ➤ कृषि पेशालाई व्यवसायिकरण गर्न प्रोत्साहन गर्ने ➤ उन्नत तरीकाले खेती गर्न कृषकहरूलाई सीपमूलक तालिम दिन लगाउने ➤ कृषिमा आधारित उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन दिने ➤ प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक एक वटा कृषक छनोट गरी एभोकाडो, कि्वि तथा सिँउडी फल (ड्रागन फ्रुट) को खेती गर्न

संभावना तथा अवसर (हामीसंग के छः?)	समस्या तथा चुनौती (हामीसंग के छैनः?)	संभावना उपयोग रणनीति (के हुनुपर्छः?)
	<p>यमर्भा) नभएको</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ दीर्घकालिन कृषि विकास रणनीतिक नभएको 	<p>सहयोग गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ महाकाली र सुर्नया नदीको फाँटहरुमा सिँचाइको व्यवस्था गरी बहुवाली खेती गर्न प्रोत्साहन गर्ने ➤ भूमि बैंकको अवधारणा विकास गरी बाँभो जमीनको सदुपयोग गरी उत्पादन वृद्धि गर्ने ➤ उत्पादनकर्ता देखि उपभोक्ता सम्म कृषि उपज बेचबिखन तथा वितरण गर्ने सहकारी संयन्त्र (ऋय(यउभचबतष्वभ :बचपभत :यमर्भा) बनाउन पहल गर्ने ➤ दीर्घकालिन कृषि विकास रणनीतिक योजना (ियलनतभक्त वनचष्रगतिगचर्वा म्भखभयिऊभलत क्तचबतभनष्र एविल) तर्जुमा गर्ने
<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुपालन : ➤ लगभग शत प्रतिशत कृषक घरधूरी पशुपालनमा संलग्न रहेको ➤ भैंसीपालन, गाईपालन, बाख्रापालनको लागि केही मात्रामा डाले घाँसको संभावना रहेको ➤ कुखुरापालन फर्मको संभावना रहेको ➤ मौरी पालन गर्न दर्ता भएका फार्म मध्ये ७ वटा संचालनमा रहेका ➤ कुखुरा पालन गर्न दर्ता भएका फार्म मध्ये चार वटा संचालनमा रहेका ➤ कृषि र पशु व्यवसाय गर्न दर्ता भएका फार्म मध्ये ५ वटा संचालनमा रहेका ➤ नदी किनारका फाँट तथा वस्तीमा माछा खेती गर्न सम्भावना रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुपालन व्यवसायीकरण नभएको ➤ नश्ल सुधारमा गर्न सुविधा तथा सो संग सम्बन्धित स्रोत (उन्नत राँगो, उन्नत बहर, उन्नत जातको वोका) नभएको तथा कृत्रिम गर्भाधान गराउन सुविधा नभएको ➤ व्यापारीक रुपमा दूध उत्पादन तथा विक्री वितरण नहुनु ➤ पशु विमा वारे कृषकहरुलाई ज्ञानको कमी तथा सो सुविधाको उपयोग नभएको ➤ आधुनिक भुईँ घाँस तथा डाले घाँसको खेती नहुनु ➤ पशुपक्षीजन्य रोग नियन्त्रण गर्न प्राविधिक जनशक्तिको अभाव ➤ पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ताको अभाव ➤ गाउँपालिकामा दुग्ध संकलन 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुपालन व्यवसायीकरण गर्न कृषकहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने ➤ एक वडा एक पशु पकेट क्षेत्रको निर्धारण गर्ने ➤ दूग्ध तथा मासुजन्य उत्पादनमा गाउँ पालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने ➤ पशु विमा वारे प्रचारप्रसार गर्ने तथा कृषक हरुलाई पशुविमा गर्न प्रोत्साहित गर्ने ➤ नश्ल सुधार तथा पशु स्रोत केन्द्र स्थापना गर्न पहल गर्ने ➤ व्यावसायिक पशुपालनका लागि भुइँ घाँस तथा डाले घाँस खेती बिस्तार गरिने ➤ प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक एक वटा मासु पसल व्यवस्थित ढंगले सञ्चालनको व्यवस्था

संभावना तथा अवसर (हामीसंग के छ?)	समस्या तथा चुनौती (हामीसंग के छैन?)	संभावना उपयोग रणनीति (के हुनुपर्छ?)
	<p>तथा चिस्यान केन्द्र नहुनु</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ आवश्यक मात्रामा एग्रेभेट नहुनु ➤ स्वच्छ सफा(हाइजेनिक) मासुपसल सञ्चालनको अभाव 	<p>मिलाउने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ पशुपालन फर्म सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने ➤ पशुपालन समुहहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरिने ➤ बेरोजगार युवाहरुलाई सामूहिक पशुपालन व्यवसायतर्फ आकर्षित गर्ने
<p>पर्यटन:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ यस गाउँपालिकामा प्रसिद्ध शिवनाथ मन्दिर रहेको ➤ शिवनाथ मन्दिरमा जान सिढी निर्माणाधिन रहेको ➤ भन्नाधार धार्मिकस्थल रहेको ➤ उदयदेव मन्दिर, कपाडी रहेका ➤ अन्य प्रमुख ५ वटा मन्दिरहरु रहेका ➤ महाकाली नदीमा र्याफ्टिङको सम्भवना रहेको ➤ शिवनाथमा ट्रेकिङ, हाईकिङ, पिकनिक स्पटको लागी उपयुक्त रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्यटन विकासका लागि बाह्रमासे स्तरीय सडक नभएको ➤ पर्यटकीय क्षेत्रहरुको संरक्षण,सम्बर्द्धन र प्रचारप्रसार को अभाव ➤ पर्यटन विकासको लागि होटेल-रेष्टुरा तथा अत्यावश्यक सुविधाहरुको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्यटन गुरुयोजनाको निर्माण गर्ने ➤ पर्यटन स्थानसम्म पुग्न सडक तथा पैदलमार्ग बिस्तार गर्ने ➤ पर्यटकीय स्थलको संरक्षण सम्बर्द्धन गर्ने तथा प्रचार प्रसार गर्ने ➤ आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने ➤ पर्यटकीय होटेल, आवास गृह तथा होमस्टेको व्यवस्था गर्ने ➤ शिवनाथमा भ्यूटारको निर्माण गर्ने ➤ पर्यटन प्रवर्द्धनका लागी लगानी मैत्री वातावरण निर्माण गर्ने
<p>जलस्रोत :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सुनर्या नदी, महाकाली नदी, वनखोला, टुडी खोला, जोलापानी, कुकडी आदि ससाना खोलाहरु रहेको ➤ आकाशे पानी संकलनको संभावना रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नदीको पानी सिँचाई लागि यथेष्ट मात्रामा प्रयोग नगरिएको ➤ आकाशेपानी संकलन तथा संरक्षण नगरिएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नदीनालाका मूल संरक्षण गर्ने तथा पानी बहुउपयोग गर्न समुदायलाई जागरुक बनाउने ➤ प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक एक वटा आकाशेपानी संकलन तथा संरक्षण (च्वप्ल ज्वचखभकतप्लन) गर्न पोखरी निर्माण गर्ने
<ul style="list-style-type: none"> ➤ बैंक तथा वित्तीय सेवा ➤ एस वि आइ बैंकको एउटामात्र शाखा कार्यरत रहेको ➤ शर्माली बचत तथा ऋण नामक एउटा सहकारी रहेको ➤ जय लक्ष्मी साना किसान एउटा कृषि सहकारी रहेको ➤ उदयदेव उपभोक्ता समुह संचालनमा रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वित्तीय सेवामा सबैको पहुँच नहुनु ➤ सहकारीहरुको कर्जा प्रवाहको उत्पादनमूलक कार्यमा प्रयोग न्यून रहनु ➤ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु सञ्चालनमा विद्युत तथा इन्टरनेटको समस्या ➤ कतिपय सहकारी संस्थाहरु उद्देश्य अनुसार 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बैंकका सेवाहरु सर्वसाधारणसम्म पुर्याउन प्रचार प्रसार गर्ने र बैंक सँग आवद्ध हुन प्रेरित गर्ने ➤ वित्तीय क्षेत्रमा नागरिकहरुको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ➤ सहकारी संस्थाहरुको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गर्ने

संभावना तथा अवसर (हामीसंग के छ?)	समस्या तथा चुनौती (हामीसंग के छैन?)	संभावना उपयोग रणनीति (के हुनुपर्छ?)
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सञ्चालनमा नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सहकारीहरुको प्रभावकारी रूपमा अनुगमन, नियन्त्रण र रेखदेख गर्ने ➤ सहकारी तथा वित्तीय संस्थाहरुको लगानीलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानीका लागि उत्प्रेरित गर्ने ➤ सहकारी संस्थाहरुको लगानीलाई १ गाउँ १ उत्पादन प्रवर्द्धन गर्न केन्द्रित गर्ने
<p>घरेलु उद्योग तथा व्यवसाय:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ १५ वटा सिलाई कटाई पसल संचालनमा रहेका ➤ २ वटा होजीयारी संचालनमा रहेका ➤ ९ वटा दरी र गलौँचा उद्योग संचालनमा रहेका ➤ ३ वटा कुटानी पिसानी मिल संचालनमा रहेका ➤ ६ वटा जनरलस्टोर संचालनमा रहेका ➤ ९ वटा पुस्तक पसल र स्टेशनरी संचालनमा रहेका ➤ ९ वटा खुद्रा पसल संचालनमा रहेका ➤ ७४ वटा वाइन सेन्टर संचालनमा रहेका ➤ एउटा सुनचाँदी पसल र ३ वटा फेन्सी पसल संचालनमा रहेका ➤ एउटा इलेक्ट्रोनिक्स र एउटा मोबाइल मर्मत पसल संचालनमा रहेको ➤ एउटा होटल र खाजाघर संचालनमा रहेको ➤ कृषि तथा घरेलु उद्योगका लागि आवश्यक कच्चा पदार्थको उपलब्धताको संभावना भएको ➤ क्रसर उद्योगको संभावना रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उद्यमशिलता सम्बन्धी ज्ञान सीपको कमी ➤ घरेलु उद्योग तथा क्रसर संचालनका लागि विद्युत को अभाव ➤ घरेलु उद्योग स्थापना तथा संचालनका लागि वित्तिय अभाव ➤ दर्ता भएका घरेलु उद्योगहरु निष्क्रिय रहनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उद्यम सम्बन्धी ज्ञान सीप अभिवृद्धि गर्ने ➤ उद्यमीहरुका लागि तालिमको व्यवस्था गर्ने ➤ उद्यम संचालन गर्नका लागि आवश्यक वित्तिय - लगानीका लागि सहकारी तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई परिचालन गर्ने ➤ उत्पादीत बस्तुहरुको बजारीकरण गर्ने ➤ स्थानीय जडिबुटी संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न कृषक तथा व्यवसायीलाई प्रोत्साहन गर्ने ➤ दर्ता भएका घरेलु उद्योगहरु अद्यावधिक गर्ने ➤ रुग्ण उद्योगहरुको समस्या पहिचान गरी संचालनमा ल्याउन प्रयास गर्ने

अनुसुचि -२ : सामाजिक विकास (संभावना , समस्या तथा विकासको अवस्था सम्बन्धी विवरण)

(शिक्षा, संस्कृति, स्वास्थ्य र पोषण, यूवा तथा खेलकुद, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, सामाजिक सुरक्षा, खानेपानी र सरसफाई)

संभावना (हामीसंग के छः?)/उपक्षेत्रहरु	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
<p>शिक्षा</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकामा भएका कूल विद्यालय संख्या ४७ वटा ➤ सामुदायिक बाल विकास केन्द्रहरु १३ वटा ➤ आधारभूत तहका विद्यालयहरु २७ वटा ➤ माध्यमिक विद्यालय ७ वटा ➤ केही विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा भएको ➤ विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन भएका विद्यालय संख्या ➤ पुस्तकालय सुविधा भएका माध्यमिक विद्यालयहरु : ➤ कक्षा (विद्यालय सुधार योजना) अद्यावधिक भएका विद्यालयहरु ३७ <p>शिक्षक विवरण :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ आधारभूत तह (कक्षा १ देखि ५ र कक्षा ६ देखि ८ सम्म) दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षकहरुको संख्या ८३ ➤ माध्यमिक तह (कक्षा ९ र १० र कक्षा ११ र १२ सम्म) दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षकहरुको संख्या ३६ रहेको ➤ आधारभूत र माध्यमिक गरी सबै तहमा राहतमा कार्यरत शिक्षकहरु को संख्या १८५ रहेको <p>विद्यालयहरुमा कोरोना लगायतका महामारीको भय</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सबै वडाहरुमा बालविकास केन्द्रको अभाव ➤ सबैजसो विद्यालयका व्यवस्थापन समितिहरु गठन भएका तर विद्यालयको शैक्षिक गतिविधि र पठनपाठन कार्यको प्रभावकारी रेखदेख र मूल्याङ्कन अभाव ➤ केही विद्यालयहरुमा भौतिक पूर्वाधारको अभाव र भूकम्प प्रतिरोधि सुरक्षित भवनको अभाव ➤ गाउँपालिकामा प्राविधिक धारका विद्यालयहरु नभएको ➤ बालमैत्री/अपांग मैत्री भवनको अभाव ➤ विद्यालयमा पुस्तकालय, ल्याब तथा सुचना प्रविधिको कक्षाहरु (क्षेत्र) को अभाव ➤ विद्यालयहरुमा खेलमैदानको अभाव ➤ बालविकास केन्द्रमा दिवा खाजा को व्यवस्था नभएको ➤ सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको प्रभावकारी परिचालनको कमी ➤ शिक्षक विद्यार्थी अनुपात अनुसार दरबन्दी मिलान नभएको ➤ बाल विकास केन्द्रको अभावमा अधिकांश पूर्व 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सबै वडाहरुमा बालविकास केन्द्रहरु स्थापना गरी बालविकास केन्द्रहरुमा दिवा खाजा लाइ व्यवस्थापन गर्ने ➤ बालमैत्री तथा अपांगमैत्री विद्यालय भवन तथा पूर्वाधार निर्माण गर्ने ➤ विद्यालयहरुमा ल्याब, पुस्तकालय तथा सुचना प्रविधि केन्द्रको स्थापना गरी व्यवस्थापन गर्ने ➤ विद्यालयहरुको खेल मैदानलाइ व्यवस्थित गर्ने ➤ सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको प्रभावकारी परिचालन गर्ने ➤ गाउँपालिकामा प्राविधिक धारका विद्यालयहरु स्थापना गर्ने ➤ शिक्षक विद्यार्थी अनुपातमा दरबन्दी मिलान गर्ने ➤ विद्यालय भर्नादर शतप्रतिशत पुर्याउने ➤ विद्यालय टिकाउ दर एवं शैक्षिक उपलब्धि दरलाइ वृद्धि गर्ने ➤ प्रत्येक वर्ष विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक तथा कार्यान्वयन गर्ने ➤ गाउँपालिका स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गर्ने ➤ -विद्यालयहरुमा लेखा तथा अन्य प्रशासनिक दरबन्दी सृजना गरी उचित व्यवस्थापन गर्ने ➤ शिक्षक विद्यार्थी अनुपातलाई राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउने ➤ प्रत्येक विद्यालयमा पर्याप्त मात्रामा स्वास्थ्य सुरक्षाका साधनहरु(सेनीटाइजर,

सम्भावना (हामीसंग के छ?) / उपक्षेत्रहरु	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
	<p>प्राथमिक उमेर तहका बालबालिकाहरु बा.वि. केन्द्र भन्दा बाहिर रहेका</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक तथा कार्यान्वयन नभएको ➤ गाउँपालिका स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलापहरुको प्रभावकारी एवं नियमित रूपमा आयोजना हुने नगरेको ➤ विद्यालयहरुमा लेखा तथा अन्य कर्मचारीको अभाव रहेको ➤ पर्याप्त मात्रा स्वास्थ्य सुरक्षाका साधनहरु (सेनीटाइजर, मास्क, साबुन, पानी, ग्लोबस आदि) उपलब्ध नभएको ➤ स्वास्थ्य मापदण्ड अनुसार सामाजिक दुरी कायम गर्न विद्यालयहरुमा पूर्वाधारको कमी 	<p>मास्क, साबुन, पानी, ग्लोबस आदि) को व्यवस्था गर्ने</p>
<p>संस्कृति</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ शिव मन्दिरको मेला ➤ गाउँपालिका नजिक रहेको बन्नीधार धार्मिकस्थल (विहे ब्रतबन्ध, धार्मिकस्थान गरिने प्रसिद्ध स्थान) ➤ गौरा पर्व ➤ विषु पर्व/नयाँ वर्ष ➤ माघे संक्रान्ति, (नरहरी) ➤ डेउडा नाच ➤ विभिन्न मेला/जात्रा ➤ राष्ट्रिय पर्वहरु (दशैं, तिहार, रामनवमी, कृष्णाष्टमी, जनैपूर्णिमा आदि) <p>आधारभूत स्वास्थ्य तथा पोषण</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा प्रचारप्रसार एवं अत्यावश्यक पूर्वाधारहरु (सामुदायिक भवन, बिजुली, खानेपानी, साभा चौतारी, सार्वजनिक शौचालय आदि) को कमी ➤ बन्नीधार धार्मिकस्थल संरक्षण नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय तथा राष्ट्रिय संस्कृतिको संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा प्रचारप्रसार एवं अत्यावश्यक पूर्वाधारहरु (सामुदायिक भवन, बिजुली, खानेपानी, साभा चौतारी, सार्वजनिक शौचालय आदि) को व्यवस्था गर्ने ➤ बन्नीधार धार्मिकस्थलको संरक्षण गर्न जलस्रोतको संरक्षण गर्ने, ब्रतबन्ध तथा स्नान कुण्ड बनाउने र धर्मशाला निर्माण गर्ने
<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वास्थ्य चौकी ३ वटा ➤ वर्थिङ सेन्टर ६ वटा रहेका ➤ टि.वी. उपचार केन्द्र ३ वटा रहेका 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वास्थ्य चौकीहरुमा न्यूनतम सुविधा उपलब्ध 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ घुम्ती स्वास्थ्य सिविर संचालन गर्ने

सम्भावना (हामीसंग के छ?)/उपक्षेत्रहरु	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
<ul style="list-style-type: none"> ➤ हे. अ. ३ जना ➤ सि.अ.हे.व./ अ.हे.व. ६ जना ➤ सि.अ.न.मि./अ.न.मि. ६ जना ➤ ल्याब अ. १ जना ➤ महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका संख्या ४६ जना ➤ परिवार नियोजन सेवा उपलब्ध गराउने संस्था संख्या ३ वटा ➤ कोभिड १९ को पिसिआर परीक्षण सेवा र कोभिड उपचार केन्द्र उपलब्ध भएको ➤ बाल तथा मातृ खोप सेवा संचालनमा रहेको ➤ गाउँपालिका पूर्ण खोप पालिकाको रूपमा रहेका बालबालिकाको खोपमा सुनिश्चितता ९९ प्रतिशत र महिलाको टि.टि. खोप ८५ प्रतिशत रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> हुन नसकेको ➤ वर्थिड सेन्टर अपर्याप्त ➤ सम्पूर्ण स्वास्थ्य चौकीमा संस्थामा स्वच्छ खानेपानीको कमी ➤ स्वास्थ्य संस्थामा कर्मचारी आवासको कमी ➤ स्वास्थ्य संस्थाको आफ्नो जग्गा नभएर नेपाल सरकारको मापदण्ड अनुसार भवन नभएको ➤ भौगोलिक कारणले खोप तथा गाउँघर क्लिनिकमा संचालनमा कठिनाई ➤ स्वास्थ्य संस्थामा दक्ष प्रसुती सेवा प्रदायक SBA(Skilled Birth Attendants) नर्सको कमी ➤ स्वास्थ्य संस्थामा घेरवार नभएको ➤ इमर्जेन्सी सेवा नभएको ➤ स्वास्थ्य सेवा संचालनमा स्रोत र साधनको कमी ➤ स्वास्थ्य चौकीमा सुरक्षा, सरसफाई शौचालयको अपर्याप्तता ➤ स्वास्थ्य चौकीमा ल्याबको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सबै स्वास्थ्य संस्थामा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था गर्ने ➤ वर्थिड सेन्टरको पर्याप्त व्यवस्था गर्ने ➤ स्वास्थ्य क्षेत्रमा उपकरण तथा विद्युतीय हाजिरको व्यवस्था गर्ने ➤ शौचालय नभएको ठाउँमा शौचालयको व्यवस्था गर्ने ➤ खोप तथा गाउँघर क्लिनिक संचालन गर्ने ➤ महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका (FCHV) को क्षमता विकास गर्ने ➤ स्वास्थ्यकर्मी लाई दक्ष प्रसुती सेवा प्रदायक (SBA) तालिमको व्यवस्था गर्ने ➤ भौगोलिक अवस्था अनुसार सामुदायिक स्वास्थ्य चौकीको संख्या थप गर्ने र आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य कर्मचारीहरुको दरबन्दी थप गने एवं स्वास्थ्यकर्मीहरुको कार्य उत्प्रेरणा अभिवृद्धिको लागि विशेष प्रोत्साहन सुविधाको व्यवस्था गर्ने । ➤ पर्याप्त मात्रामा स्वास्थ्य पूर्वाधार तयार गर्ने ➤ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको व्यवस्था गर्ने ➤ स्वास्थ्य चौकीहरुमा परिवार नियोजन सेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने ➤ मातृशिशु स्वास्थ्य सेवा संचालन गर्ने ➤ वृद्धि अनुगमन तथा पोषण सेवा संचालन गर्ने ➤ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा क्षय रोग कुष्ठरोग सेवा संचालन गर्ने ➤ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा एच आई भि परीक्षण सेवा संचालन गर्ने ➤ स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खानेपानीको व्यवस्था गर्ने ➤ गाउँपालिका भित्र वर्षको एक पटक आँखा शिविर सञ्चालन गर्ने
<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामाजिक सुरक्षा 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ समान व्यवहार नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ एकल महिला, बालबालिका,

सम्भावना (हामीसंग के छै?)/उपक्षेत्रहरु	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
<ul style="list-style-type: none"> ➤ (एकल महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक, आदि) ➤ एकल महिला संख्या ४७३ जना ➤ अपाङ्ग संख्या ६८ जना ➤ ज्येष्ठ नागरिक संख्या ८६३ ➤ अपागंता भएका बालबालिका संख्या ७७ जना ➤ बालबालिका संख्या ७४१ जना ➤ मुक्त हलिया ४० घरपरिवार 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ एकल महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक मैत्री सुविधा तथा जनचेतनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक मैत्री सुविधा तथा जनचेतनाको वृद्धि गर्ने ➤ एकल महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक लाई भेदभाव नगर्ने ➤ एकल महिला, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक र लोपोन्मुख समुदायलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता निरन्तरताका साथै अनुगमन गर्ने
<ul style="list-style-type: none"> ➤ खानेपानी तथा सरसफाई ➤ स्वच्छ खानेपानी पुगेको परिवार संख्या अत्यन्त कम रहेको ➤ सुखवायाममा खानेपानी आपूर्ति समस्या ➤ शिवनाथ गाउँपालिका खुला दिशामुक्त घोषणा भएको तर ➤ शतप्रतिशत घरहरुमा शौचालय सुविधा नपुगेको ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ खानेपानीको मूल तथा मुहानहरु संरक्षण नहुनु ➤ बृहत खानेपानी आयोजनाको अभाव ➤ खुला दिसामुक्त गाउँपालिका घोषणा भएता पनि अधिकांस घरहरुमा शौचालयको अभाव रहेको ➤ ➤ ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बृहत खानेपानी आयोजना मार्फत खानेपानी व्यवस्था गर्ने ➤ प्रत्येक घरमा शौचालयको सुविधा उपलब्ध गराउने ➤ पानी शुद्धिकरणका विधिहरुको अवलम्बन गर्ने ➤ पूर्ण सरसफाइका सूचकहरु पुरा गर्ने ➤ ➤ ➤
<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामाजिक समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता ➤ वटा महिला तथा आमा समूहहरु संचालनमा रहेको ➤ सबै विद्यालयमा छात्राको भर्नादर वृद्धि भएको ➤ गाउँपालिका ४० जना मुक्त हलिया रहेका ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको संरचनामा महिला तथा दलितको व्यवस्था भएता पनि अर्थपूर्ण सहभागितामा कमी ➤ गाउँपालिकाको संगठन संरचनामा महिला तथा बालबालिका शाखा तथा कर्मचारीको कमी ➤ छुवाछुतको व्यवहारलाई पूर्णरूपमा अन्त्य गर्न नसकेको ➤ बालविवाहको प्रचलनलाई पूर्णरूपमा रोक लगाउन नसकिएको ➤ युवा तथा किशोर किशोरी परामर्श केन्द्रको कमी ➤ महिला हिंसा कायमै रहनु ➤ महिलाहरुको आर्थिक 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय तहको संरचनाहरुमा महिला तथा दलितहरुको सार्थक सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने वातावरण सृजना गर्ने ➤ सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्ने ➤ महिला तथा आमा समूहहरुलाई क्षमता विकासको माध्यमबाट सक्रिय बनाउने ➤ गाउँपालिकाको संगठन संरचनामा महिला तथा बालबालिका शाखा तथा कर्मचारीको व्यवस्था गर्ने ➤ बाल विवाहलाई निरुत्साहित तथा निर्मुल गर्ने ➤ युवा तथा किशोरीहरुको लागि परामर्श केन्द्रको

सम्भावना (हामीसंग के छः)/उपक्षेत्रहरु	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
	<p>कारोबारमा संलग्नता न्युन हुनु</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ महिलाहरुको सम्पत्ति माथिको स्वामित्वमा कमी ➤ बालमैत्री कानुनको प्रभावकारी कार्यान्वयन नहुनु ➤ ज्येष्ठ नागरिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमको अभाव (जस्तै: पार्क, मिटिङ स्थल, सार्वजनिक पुस्तकालय, वृद्धाश्रम आदि) ➤ मुक्त हलियाहरुको जीवनोपार्जनको उचित व्यवस्था नभएको 	<p>स्थापना र परामर्शको व्यवस्था गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ महिला हिंसालाई न्यूनीकरण गर्ने ➤ महिलाहरुको आर्थिक गतिविधिमा संलग्नता वृद्धि गराउन आयमूलक सीप अभिवृद्धि कार्यक्रमका साथै महिला उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने ➤ महिलाहरुको कार्यबोझ घटाउन पुरुषहरुमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ पैतृक सम्पत्तिमा महिलाहरुको समान अधिकारको कानुनी व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्ने ➤ बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने ➤ ज्येष्ठ नागरिकको लागी मैत्री कार्यक्रम ल्याउने ➤ मुक्त हलियाहरुको जीवनोपार्जनको लागी रोजगारीको अवसरमा प्राथमिकता दिने साथै सीपमूलक तालिम दिई स्वरोजगारको लागी आर्थिक प्रोत्साहन दिने
<ul style="list-style-type: none"> ➤ युवा तथा खेलकुद ➤ विद्यालयहरुमा सामान्य खेल मैदान रहेको ➤ गाउँपालिका बाट खेलकुदमा बजेट विनियोजित भएको ➤ गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन भएको ➤ ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्याप्त खेलमैदान र खेल पूर्वाधारको कमी ➤ खेलाडीहरुको प्रोत्साहनमा कमी ➤ खेलकुद सामग्रीको कमी ➤ खेलकुद मैदान तथा कभर्डहलको कमी ➤ खेलकुद सुविधा तथा प्रशिक्षको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सुविधा सम्पन्न खेल मैदान तथा पूर्वाधार निर्माण गर्ने ➤ खेलाडीहरुलाई तालिम तथा प्रोत्साहन गर्ने ➤ मापदण्ड अनुसारको खेलकुद मैदान र गाउँपालिकास्तरमा कम्तीमा एउटा कभर्ड हल निर्माण गर्ने ➤ खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था गर्ने ➤ प्रत्येक वडामा एक एक वटा युवा क्लबको स्थापना

सम्भावना (हामीसंग के छ?)/उपक्षेत्रहरु	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
		सञ्चालन गर्ने ➤ युवा परिचालन गरी सामाजिक जागरण,सामाजिक परिचालन तथा विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने

अनुसुचि -३ सडक, यातायात, पुल, सिँचाई, आवास तथा भवन, सञ्चार, उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत

सम्भावना (हामीसंग के छ?)	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
<p>सडक , पुल तथा यातायात</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ १४ वटा सडकहरु निर्माणको क्रममा रहेका ➤ १४ वटा वडाहरु सडक सञ्जालमा जोडिएका ➤ सबै वडाहरुमा जान १२ वटा पैदलमार्ग निर्माण भएको ➤ २ वटा खोलामा वटा भोलुङ्गे पुल निर्माण भएको ➤ २ वटा खोलामा वटा भोलुङ्गे पुल निर्माणाधिन रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पक्की सडक एउटा पनि नभएको ➤ भू-उपयोग योजना नबनेको ➤ सडक गुरुयोजना नबनेको ➤ ...खोलामा पुल तथा भोलुङ्गे पुल नभएको ➤वस्ती जोडने भोलुङ्गे पुल पुलेसा (द्वचष्मनभ बलम ऋगखिभचत) नभएको ➤ बस पार्कको व्यवस्था नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ छ वटा वडा जोडने सडकहरुलाई स्तरोन्नति गर्ने ➤ सबै सडकलाई १२ महिना संचालनमा ल्याउन ग्राभेल गर्ने ➤ भू-उपयोग योजना बनाउने ➤ सडक गुरुयोजना बनाउने ➤ खोलाहरुमा पुल तथा भोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने ➤वस्तीहरु जोडने भोलुङ्गे पुल पुलेसा (द्वचष्मनभ बलम ऋगखिभचत) निर्माण गर्ने ➤ पलिकास्तरमा बस पार्कको निर्माण गर्ने
<p>सिँचाई</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ३२.२ प्रतिशत जमिनमा लघु तथा साना सिँचाई तथा कुलो द्वारा सिँचाई हुने गरेको ➤ सबै वडाहरुमा सिँचाई प्रयोजनको लागि पानीको स्रोत भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ६८ प्रतिशत जमिनमा सिँचाई सुविधा नपुगेको ➤ सिँचाई कुलोमा बाह्रै महिना पानीको उपलब्धता नहुनु नदी/ खोलामा उपलब्ध पानीको स्रोतवाट सिँचाई नहर (कुलो निर्माण गर्न भौगोलिक कठिनाई 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लघु तथा साना सिँचाई योजना संचालन गरिने ➤ थोपा सिँचाई गर्न जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ पक्की कुलो निर्माण गर्ने ➤ प्रत्येक वडामा बहु आयामिक पोखरी निर्माण र सेवा बिस्तार गर्ने ➤ आकाशेपानी संकलन गरी भण्डारण गर्ने
<p>विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ शिवनाथ गाउँपालिकाका ९८.७ प्रतिशत घरधूरीमा सोलार पावर मार्फत विद्युत सेवा पुगेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिका भरी राष्ट्रिय विद्युत सेवा उपलब्ध हुन नसकेको ➤ वैकल्पिक उर्जाको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ लघु विद्युत आयोजनाहरुको संभाव्यता अध्ययन गर्ने ➤ विद्यालय तथा सार्वजनिक सेवा प्रदायक संस्थाहरुमा सोलारको व्यवस्था गर्ने

सम्भावना (हामीसंग के छ?)	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
	<p>सेवा बिस्तार हुन नसक्नु</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ परम्परागत घट्ट को संरक्षण गर्दै सुधारिएको घट्ट बिस्तार गर्ने ➤ धुवाँरहित चुलो निर्माण बिक्री वितरण तथा उपयोगको लागि प्रोत्साहित गर्ने ➤ सोलारवारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ हावावाट विजुली निकाल्ने प्रविधिको अध्ययन गर्ने ➤ व्यवसायिक रूपमा सौर्य उर्जा उत्पादन गर्ने प्रविधिको अध्ययन गर्ने
<p>आवास तथा भवन</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको आफ्नै भवन निर्माणको क्रममा रहेको ➤ २ वटा वडाकार्यालयका आफ्नै भवनहरु रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको आफ्नै भवन तयार भै नसकेको ➤ सबै वडाकार्यालयहरुको आफ्नो कार्यालय भवन नरहेको र ➤ हालका वडा कार्यालयहरुका भवन पनि अपाङ्गमैत्री र वालमैत्री तथा भूकम्प प्रतिरोधी नभएका ➤ पुराना सरकारी, निजी तथा सामुदायिक भवनहरु मापदण्ड अनुसार नभएका ➤ सामुदायिक भवनहरु (विद्यालय,स्वास्थ्य चौकिहरु) मा स्वस्थ खानेपानी तथा र व्यवस्थित चर्पीको प्रबन्ध नभएको ➤ दलित तथा गरीब वर्गको लागि 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको आफ्नै निर्माणाधिन भवन अपेक्षित समयमा निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने ➤ प्रत्येक वडा कार्यालयहरुको भवन निर्माणको प्रक्रिया थाल्नुपर्ने ➤ नयाँ बन्ने भवनहरु भूकम्प प्रतिरोधि,अपांग मैत्री,वातारण मैत्री तथा वालमैत्री हुनु पर्ने ➤ भवन निर्माण गर्दा भवन संहिता निर्माण गरि लागु गर्नुपर्ने ➤ पुराना भवनहरुको पुननिर्माण गर्नुपर्ने ➤ पालिकास्तरमा कम्तीमा एउटा दलित तथा गरीब वर्गको लागि एकीकृत वस्तीको व्यवस्था गर्ने

सम्भावना (हामीसंग के छ?)	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
	एकीकृत वस्तीको व्यवस्था नभएको	
<p>सूचना, संचार र प्रविधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको कार्यालयमा ल्यापटप, ल्याभोर् र कम्प्युटर कम्पनीको मोबाइल इन्टरनेट सेवा उपलब्ध भएको ➤ गाउँपालिकामा ४ वटा टेलिफोन टावर रहेका ➤ गाउँपालिकामा ५ वटा एम एम रेडियोको सेवा मार्फत सञ्चार सम्प्रेषण हुने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मोबाइल तथा इन्टरनेटको नेटवर्क सेवामा वेलावेलामा समस्या आउने ➤ हुलाक सेवा निष्क्रिय बन्दै गएको ➤ टेलिफोन टावर भए पनि नेटवर्क सेवा प्रभावकारी नभएको ➤ पत्र-पत्रिकाहरु नियमित रूपमा उपलब्ध नहुने ➤ पत्र-पत्रिका प्रकाशित नहुने ➤ मोबाइल/ टेलिफोन मर्मतको लागि स्थानीयस्तरमा सेवा प्रवाह हुन नसक्ने अवस्था रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मोबाइल टावर संचालन गरी गुणस्तरीय सेवा दिनुपर्ने ➤ हुलाक सेवालाई सक्रिय बनाइ क्षमाचारकबतप्यल बलम ऋयगलअबतप्यल त्भअजलययिनथ (क्ष्त्रुत्) सेन्टरका रूपमा प्रभावकारी बनाउने ➤ यस गाउँपालिका वाट पत्र-पत्रिका प्रकाशित गर्न एवं सबै वडाहरुमा राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक अखवारहरु उपलब्ध गराउनको लागि निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्ने ➤ स्थानीय युवावर्गलाई मोबाइल लगायत सूचना प्रविधि सम्बन्धी तालिम दिने ➤ गाउँपालिकास्तरमा साइबर सेन्टर खोल्न स्थानीय युवाहरुलाई सहयोग गर्ने

अनुसुचि -४ (वन, जैविक विविधता, भूसंरक्षण, जलाधार, वातावरण, जलवायु परिवर्तन, फोहोरमैला व्यवस्थापन, तथा विपद् व्यवस्थापन)

सम्भावना (हामीसंग के छ?)	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
<p>वन र जैविक विविधता</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक वनले ओगटेको क्षेत्रफल १३२४.८ हेक्टर ➤ सामुदायिक वन ११ वटा रहेको ➤ धार्मिक वन १ वटा रहेको ➤ बोभो, सिरुपडे, पानी अमला, टीमुर, चिरैतो, तितेपति, गुर्जा, हरो, दाल्चिनि,, कुरिलो, सल्लको खेतो अन्य लगायतका जडीबुटीको प्रचुर सम्भावना रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक वनहरुको व्यवस्थापकीय पक्ष कमजोर रहेको ➤ उपलब्ध जडिबुटीहरुको संकलन तथा प्रशोधन व्यवस्थित नभएको ➤ सामुदायिक वन तथा बाँभो जमिन उपयोग विहिन अवस्थामा रहेको ➤ बाँभो जमिनमा वृक्षारोपण नभएको ➤ वन जंगलवाट जंगली जनावरहरु आई खेती वालीमा नोक्सान पुर्याउने गरेका ➤ मानव बस्ती जंगल क्षेत्र विच स्पष्ट सीमाङ्कन नभएको ➤ वर्षेनी सुख्खायामा अधिकांश वन जंगलमा डढेलोको प्रकोप हुने गरेको ➤ जंगली जनावरवाट मानवीय क्षति हुने गरेको (चितुवाले मान्छे खाएका घटनाहरु) ➤ वन कटानी हुने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक तथा वनहरुको व्यवस्थापन र वृक्षारोपण प्रभावकारी बनाउने ➤ सामुदायिक वनमा नर्सरी स्थापना गरी गैरकाष्ठ (जडिबुटि) खेती गर्ने ➤ जडिबुटि को महत्वबारे जनचेतना अभिवृद्धि गरी जडिबुटि खेती गर्न प्रोत्साहित गर्ने ➤ जडिबुटि भएका जंगलमा संकलक तथा उपभोक्ता हरुलाई दिगो संकलन तथा प्रशोधन सम्बन्धि तालिम, संकलित जडिबुटीको बजारीकरण र करको दायरामा ल्याउने नीति निर्माण गर्ने ➤ सार्वजनिक पार्क, खुला क्षेत्रहरु र पर्यटकीय क्षेत्रहरु निर्धारण गर्ने ➤ चरिचरन व्यवस्थित गरी वन पैदावार उपयोग तथा वन अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने ➤ पोखरीहरु निर्माण गर्ने ➤ खाली ठाउँमा डाले घाँस, अमिलोजन्य फलहरु (साइट्रस फ्रुट) निगालो, बाँस आदि लगाउने
<p>वातावरण स्वच्छता</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ पर्याप्त सार्वजनिक र खुल्ला ठाउँहरु भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्वजनिक तथा खुल्ला ठाउँहरु संरक्षणको अभाव ➤ जलवायु अनुकुलन योजना तयार नभएको ➤ वन पैदावार तथा जडिबुटी संरक्षण तथा प्रशोधन व्यवस्थित र प्रभावकारी नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्वजनिक तथा खुल्ला ठाउँहरु संरक्षण गर्ने ➤ जलवायु अनुकुलन योजना बनाइ लागु गर्ने ➤ वन पैदावार तथा जडिबुटि संरक्षण तथा प्रशोधन केन्द्र स्थापना गरी व्यवस्थित गर्ने

सम्भावना (हामीसंग के छ?)	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सामुदायिक तथा वनहरुको बाँफो तथा खाली जमीनमा वृक्षारोपण नभएको ➤ वन सम्बन्धी दीर्घकालिन योजना नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बाँफो जमिनहरुमा गैरकाष्ठ वनपैदावार वृक्षारोपण गर्ने ➤ वातावरणमैत्री कार्ययोजना बनाई लागु गर्ने ➤ दीर्घकालि वन विकास योजना योजना (वियलनतभक्त यचभक्त म्मखभयिऊभलत एबिल) बनाउने
भूसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन <ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको अधिकांश भुभाग भिरालो भएको ➤ ससाना खोला नालाहरु रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गाउँपालिकाको अधिकांश भुभाग भिरालो भएकाले पहिरो जाने गरेको ➤ जलस्रोतहरु संरक्षण र व्यवस्थित नभएको ➤ भूक्षय हुने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पहिरो नियन्त्रणका प्रयासहरु अबलम्बन गर्ने ➤ जलस्रोतहरु संरक्षण र व्यवस्थित गर्ने ➤ नदीखोलको कटान नियन्त्रण गर्ने
जलवायु परिवर्तन <ul style="list-style-type: none"> ➤ जलवायु परिवर्तनका लक्षणहरु देखिन थालेको ➤ परम्परागत चुलो प्रयोग गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरु देखिन थालेको ➤ जलवायु परिवर्तन जनचेतना र अनुकूलन योजना नभएको ➤ सुधारिएको चुलो प्रयोग नगरिएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जलवायु परिवर्तन वारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ➤ वन जंगल जोगाउन सुधारिएको चुलो वारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने स्थानीय उद्यमीलाई तालिम दिने उत्पादित सुधारिएको चुलो जडान गर्न सहयोग गर्ने
फोहोरमैला व्यवस्थापन <ul style="list-style-type: none"> ➤ खुलादिशा मुक्त क्षेत्र घोषित भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ शौचालयको लागि पर्याप्त पानी नभएको ➤ शौचालयको आधुनिकरण आम रुपमा नभएको ➤ स्थानीयस्तरमा फोहोरमैला फाल्ने निर्दिष्ट स्थान (मफउप्लन कप्तभ) भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मुख्य बस्तीहरुमा फोहोर मैला व्यवस्थापन कार्यक्रम लागु गर्ने ➤ फोहोर मैला व्यवस्थापन वारे जनचेतना जगाउने
विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी <ul style="list-style-type: none"> ➤ आपतकालिन उद्धार सामग्री उपलब्धता वारे तयार हुनुपर्ने प्रावधान रहेको ➤ गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भुकम्प प्रतिरोधी भवन मापदण्ड तथा भवन संहिता नभएको ➤ भू-जोखिम सम्बेदनशिलता, सुरक्षित बस्ती विकास योजना, र स्थानीय भू-उपयोग नीति नभएको ➤ आपतकालिन उद्धार टोली क्रियाशिल नरहेको ➤ गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको क्षमता विकास हुन नसकेको ➤ भूकम्प र पहिरो, बाढी, आगलागी आदिका कारण जोखिममा रहेको वस्ती स्थानान्तरणको लागि ठोस 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सुरक्षित घरको निर्माण, जोखिमयुक्त स्थानको पहिचान, व्यवस्थित बस्ति विकास योजना र भवन संहिता लागु गर्नु पर्ने ➤ समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरण योजना बनाइ लागु गर्नुपर्ने ➤ विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको क्षमता विकास गर्नुपर्ने ➤ गाउँपालिका स्तरमा विपद् पूर्व, विपदको समय र विपद पश्चात गर्नुपर्ने सचेतना, आवश्यक

सम्भावना (हामीसंग के छ?)	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
	कार्यक्रमको अभाव	<p>आपतकालीन सामग्रीहरूको भण्डारण, भौतिक तथा मानवीय स्रोत परिचालन योजना बनाई लागु गरिनु पर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ .नदी कटान तथा पहिरो रोकथामका लागि तटबन्धनका आयोजनाहरू संचालन गर्नुपर्ने ➤ सुदूरपश्चिम क्षेत्र भूकम्प जोखिम युक्त क्षेत्र भएको हुदा भूकम्प वारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने

अनुसुचि -५ संस्थागत क्षमता विकास मानव संसाधन, राजस्व परिचालन, वित्तिय जोखिम न्यूनीकरण, योजना

तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन तथा समन्वय

सम्भावना (हामीसंग के छ?)	समस्या (हामीसंग के छैन?)	के हुनुपर्छ?
<p>संस्थागत क्षमता विकास तथा मानव संसाधन गाउँपालिकाको आफ्नै भवन निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको ।</p> <p>छ वटै वडा कार्यालयहरूको आफ्नै जग्गा रहेको</p> <p>गाउँपालिकामा जम्मा २९ जना कर्मचारी कार्यरत रहेका</p> <p>गाउँपालिका कार्यालयको, सबै विषयगत शाखा तथा इकाइहरूमा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध रहेको</p> <p>गाउँपालिकामा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिएको</p> <p>गाउँपालिकाले समय समयमा नागरिक सुनुवाई तथा सामाजिक परीक्षण गर्ने गरेको</p> <p>गाउँपालिकाका प्रमुख निर्णय तथा उपलब्धिहरूलाई प्रवक्ता मार्फत प्रचारप्रसार गर्ने गरिएको</p>	<p>वडा कार्यालयहरूको भवनहरू आफ्नो भवन नभएको पुराना भवनहरू अपांगमैत्री, बालमैत्री तथा वातावरणमैत्री र भूकम्प प्रतिरोधी नभएको</p> <p>कार्यालयहरूमा स्वीकृत दरबन्दी अनुसारको प्राविधिक र प्रशासनिक कर्मचारी नरहेका</p> <p>वडा कार्यालयहरूमा विद्युत सेवा भरपर्दो नभएका</p>	<p>गाउँपालिकाको आफ्नै कार्यालय भवनको निर्माण कार्य निर्माण सम्पन्न गर्ने</p> <p>सांगठनिक तथा व्यवस्थापन संरचनालाई समय सापेक्ष रुपमा परिमार्जन गरी आवश्यक विषयगत शाखा, उपशाखा तथा इकाइको गठन र आवश्यक दरबन्दी सृजना गरी पदपूर्तिको लागि प्रक्रिया अघि बढाउने</p> <p>कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरूमा पावर ब्याकअप र वैकल्पिक विद्युतीय ऊर्जाको भरपर्दो व्यवस्था गरी सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सुशासनको प्रयोग गर्ने</p> <p>गाउँपालिकामा नागरिक बडापत्र (सूचना पार्टी) सबैले देख्ने ठाउँमा राख्ने</p>
<p>राजस्व परिचालन तथा वित्तिय जोखिम न्यूनीकरण आ.व.को गाउँपालिकाको आन्तरिक आय ३ लाख लाख ७७ हजार रहेको</p> <p>संघीय सरकार वाट रु.७ करोड ६५ लाख (वित्तीय समानीकरण)</p> <p>संघीय सरकार वाट रु १५ करोड २९लाख ४५हजार रहेका (सशर्त अनुदान)</p> <p>प्रदेश सरकार वाट रु.२८ लाख ६ हजार (वित्तिय समानीकरण अनुदान)</p> <p>जम्मा बजेट रु ३१ करोड ५९ लाख ९९ हजार</p>	<p>आन्तरिक स्रोतको क्षेत्र तथा आधार र आन्तरिक आय ज्यादै न्यून रहेको</p> <p>करयोग्य उद्योग व्यवसाय, पर्यटन व्यवसाय र कलकारखाना नभएको</p> <p>वित्तिय सेवा र कारोबारमा असुविधा रहेको</p> <p>निजि क्षेत्रको लगानी न्यून रहेको</p> <p>विकास कार्यमा समुदायको लगानी र सहभागिता कमजोर रहेको</p> <p>आन्तरिक आय तथा राजश्वका क्षेत्रहरू पहिचान गर्न</p>	<p>गाउँपालिकाले विभिन्न कर र राजस्व संकलन को कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने</p> <p>स्थानीय राजश्व परिचालन ऐन तथा स्थानीय कर व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गर्ने</p>

	राजश्व प्रक्षेपण नगरिएको	
<p>योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन</p> <p>वार्षिक योजना गाउँसभाबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको</p> <p>वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न ५ वटा विषयगत समिति क्रियाशील रहेको</p> <p>अनुगमन समिति गठन भई सक्रिय रहेको</p>	<p>वार्षिक योजना तर्जुमाका आधार जस्तै आवधिक योजना, दीर्घकालीन कृषि विकास योजना, पर्यटन विकास गुरु योजना आदि नभएको</p> <p>योजना निर्माण गर्नका लागि विषयगत समितिहरूको क्षमता विकासमा कमी</p> <p>गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन समितिबाट सुचकमा आधारित अनुगमन हुन नसकेको</p> <p>योजनागत सुचनाबोर्ड प्रयोगमा नआएको</p>	<p>विषयगत समितिहरूको क्षमता विकास गर्नु पर्ने</p> <p>वार्षिक योजना बनाउँदा आवधिक योजनालाई आधार मान्ने</p> <p>अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाँचा अनुरूप अनुगमन गर्ने पद्धतिको अबलम्बन गर्ने</p> <p>अनुगमनबाट आएको प्रतिवेदन र निष्कर्ष सार्वजनिक गर्ने</p> <p>योजनाहरूको सुचनापाटी प्रयोगमा ल्याउन</p>
<p>सुशासन तथा समन्वय</p> <p>संवैधानिक व्यवस्था अनुसार प्राप्त विषयगत अधिकार विभिन्न विषयसंग सम्बन्धीत ऐन, नियम, नीति, कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार भएको</p> <p>स्वीकृत ऐन, नियम र निर्देशिका कार्यान्वयन सुरु गरिएको</p> <p>नागरिक बडापत्र अद्यावधिक गरी प्रयोगमा ल्याइएको</p> <p>गाउँपालिकाका गतिविधिहरू वेवसाइटमा राख्ने गरिएको</p> <p>सार्वजनिक परिक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाइको अभ्यास गरिएको</p> <p>सूचना अधिकारी र गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था भएको</p>	<p>नागरिक बडापत्र उपयोग गर्न सेवाग्राहीमा चेतनाको कमी</p> <p>सार्वजनिक परिक्षण (Social Auditing) मा आर्थिक पक्ष मात्र हेर्ने र गुणस्तरको लेखाजोखा हुने नगरेको</p> <p>सेवाग्राहीको सन्तुष्टी मापन गर्ने परिपाटी नभएको</p> <p>सामाजिक उत्तरदायित्वका औजारहरू (Social Accountability tools) को प्रयोग गर्न ज्ञान तथा चेतना मा कमी</p> <p>व्यवसायीमा जवाफदेहितामा कमी</p> <p>उपभोक्तामा चेतनाको कमी</p> <p>सूचनाको हक सम्बन्धी चेतनाको अभाव</p>	<p>नागरिक बडापत्रको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि निरन्तर अनुगमन गर्ने</p> <p>सार्वजनिक परीक्षण गर्दा गुणस्तरको पक्षलाई पनि ध्यान दिनु पर्ने</p> <p>गाउँपालिकाको आन्तरिक क्षमता विकास गरी सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्ने</p> <p>उपभोक्ता समिति परिचालन कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गर्ने</p> <p>सेवा प्रवाह सम्बन्धी सूचक तथा कार्यविधि बनाई सेवाग्राहीको सन्तुष्टी मापन गर्ने</p> <p>निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारीको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्न पुनर्ताजगी तालिम (Refresher Training) दिने</p> <p>प्राविधिक परीक्षणको व्यवस्था गर्ने</p> <p>आवश्यकता अनुसारका थप ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधि तर्जुमा गर्ने</p>

